

Informacija o razlozima zbog kojih se finansijski iskazi za 2020.godinu usvajaju sa zakašnjenjem

Ministarstvo finansija i socijalnog staranja je u Mišljenju br.01-13-20984/1 od 15.12.2020.godine upućenom Ministarstvu kapitalnih investicija dalo preporuku da „Aerodromi Crne Gore“ AD, Podgorica koriguje svoje finansijske iskaze u skladu sa nalazima i preporukama eksternog revizora i uspostave kvalitetniju kontrolu poslovanja ovog društva uz adekvatnu analizu poslovanja, definisanje poslovnih procedura i izradu detaljnih planova poslovanja i kontrolu realizacije istih u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom i u cilju uspostavljanja dugoročne stabilnosti u poslovanju.

Imajući u vidu da se kasnilo sa usvajanjem Finansijskih iskaza za 2019.godinu u zakonskom predviđenom roku, prouzrokovalo je i kašnjenja sa usvajanjem Finansijskih iskaza za 2020.godinu.

Napominjemo da su u 2020. godini Aerodromi Crne Gore ostavili negativan neto sveobuhvatni rezultat u iznosu od – 14.274.264, nastao kao posljedica značajnog smanjenja saobraćaja uzrokovan pojavom pandemije Covida 19. U uslovima kada su brojne zemlje zatvarale granice i preduzimale restriktivne mjere kako bi se zaštitile, jedini avio saobraćaj je prevoz za humanitarne svrhe.

Akcionarsko društvo za uslužne djelatnosti
u vazdušnom saobraćaju

"Aerodromi Crne Gore" Podgorica

Broj 02-6963

Podgorica, 19.10 2021 god.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA 2020.GODINU

"AERODROMI CRNE GORE" AD PODGORICA

1. Djelatnost i organizacija

Javno Preduzeće “Aerodromi Crne Gore”, Podgorica osnovano je Odlukom Vlade RCG broj 02-2509 od 22.07.1999. godine. Shodno Zakonu o privrednim društvima Društvo je upisano 04.09.2003. godine u Centralni registar Privrednog suda u Podgorici pod brojem 8-0006051/001.

Za potrebe transformacije Preduzeća, izvršena je procjena JP “Aerodromi Crne Gore”, Podgorica sa stanjem na dan 31.10.2012. godine. Vlada Crne Gore 25.07.2013. godine donijela Odluku br. 08-1834/3 kojom je kapital Preduzeća utvrđen u iznosu od 101.500 EUR-a. Odlukom o osnivanju jednočlanog akcionarskog društva za uslužne djelatnosti u vazdušnom saobraćaju “Aerodromi Crne Gore” br. 08-1834/4 od 25.07.2013. godine, Društvo se transformiše u akcionarsko društvo i u tom obliku postoji i danas. Osnivač i vlasnik Društva je Vlada Crne Gore, koja ima ovlašćenje Skupštine akcionara u skladu sa zakonom.

Osnovna djelatnost Društva je prihvata i otprema vazduhoplova, putnika i robe na aerodromima: Podgorica i Tivat u domaćem i međunarodnom saobraćaju. “Aerodromi Crne Gore” ad, Podgorica se bave i prevozom putnika, prtljaga i robe od aerodroma do odredišta i obratno, održavanjem poletno-sletnih staza, uređaja i opreme na aerodromima, održavanjem vazduhoplova i drugim djelatnostima koje služe obavljanju djelatnosti radi kojih je osnovano Društvo.

Organi Društva su:

- Odbor direktora, kao kolektivno tijelo, koji broji 5 članova,
- Izvršni direktor koga imenuje Odbor direktora na period od 4 godina i
- Sekretar Društva.

Broj stalno zaposlenih radnika na kraju 2020. godine je 725 (u 2019. godini 699 radnika).

Sjedište Društva je u Podgorici, Aerodrom Podgorica.

2. Osnova za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja

Društvo vodi računovodstvene evidencije i sastavlja finansijske iskaze u skladu sa Zakonom o računovodstvu Crne Gore („Sl. list CG“ br. 52/2016 od 09.08.2016.godine) koji propisuje primjenu Međunarodnih računovodstvenih standarda (MRS) i Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja (MSFI).

Finansijski iskazi su sastavljeni u skladu sa konvencijom istorijskog troška, sem ako je drugačije navedeno u računovodstvenim politikama.

Zvanična valuta u Crnoj Gori i izvještajna valuta Društva je EUR.

2.1. Korišćenje procjenjivanja

Prezentacija finansijskih izvještaja zahtijeva korišćenje najboljih mogućih procjena i pretpostavki koje imaju efekta na prezentirane vrijednosti sredstava i obaveza i objelodanjivanje potencijalnih potraživanja i obaveza na dan sastavljanja finansijskih izvještaja, kao i prihoda i rashoda u toku izvještajnog perioda. Ove procjene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na dan sastavljanja finansijskih izvještaja, a budući stvarni rezultati mogu se razlikovati od procijenjenih iznosa. Ove procjene se najvećim dijelom odnose na procjene obezvrjeđenja potraživanja iz poslovnih odnosa, procjene korisnog vijeka upotrebe opreme i ostalih rezervisanja.

2.2. Koncept nastavka poslovanja

Društvo finansijske iskaze sastavlja pod pretpostavkom da će poslovati neograničeni vremenski period, što znači da će nastaviti sa poslovanjem i u doglednoj budućnosti.

3. Osnovne računovodstvene politike

3.1. Prihodi

Prihodi se odmjeravaju po pravičnoj vrijednosti primljene naknade ili naknade koja će se primiti i predstavljaju iznose koji se dobijaju za izvršene usluge i prodatu robu u toku redovnog poslovanja, umanjene za odobrene popuste i porez na dodatu vrijednost. Prihod se priznaje kada nema značajne neizvjesnosti u pogledu naplativosti obračunatih prihoda i mogućnosti povraćaja po osnovu reklamacije. Prihodi od prodaje evidentiraju se nakon izvršenih usluga kupcima u skladu sa ugovorenim uslovima prodaje.

Ostvareni prihodi se najvećim dijelom odnose na prihode ostvarene od usluga putničkog servisa, naknada za opsluživanje aviona (handlinga), naknada za slijetanje i polijetanje aviona (landinga), naknada za korištenje svjetlosne signalizacije (lightinga) i evidentiraju se u trenutku pružanja usluge.

Ostali poslovni prihodi se najvećim dijelom odnose na prihode od zakupa reklamnog i poslovnog prostora i koncesija. Donacije se prikazuju kao razgraničeni prihodi i amortizuju se u toku korisnog vijeka trajanja sredstva. Iznos amortizacije donirane opreme se prikazuje kao ostali poslovni prihod tokom korisnog vijeka trajanja.

Unaprijed naplaćeni prihodi se iskazuju kao odloženi prihodi i prenose u redovne prihode u trenutku izvršenja usluge.

3.2. Poslovni rashodi

Poslovni rashodi uključuju sve troškove direktno vezane za izvršenje osnovne djelatnosti Društva. Priznavanje rashoda vrši se istovremeno sa priznavanjem prihoda radi kojih su ti rashodi nastali (princip sučeljavanja prihoda i rashoda). Priznati rashodi direktno se povezuju sa priznatim prihodima u poslovnom rezultatu obračunskog perioda. Rashodi se priznaju u obračunskom periodu i onda kada je nastala obaveza, a nema uslova da se priznaju kao bilansna pozicija imovine.

3.3. Finansijski prihodi i rashodi

Finansijski prihodi i rashodi obuhvataju prihode od kamata po osnovu potraživanja i plasmana kao i rashode kamata. Prihodi i rashodi od kamata se iskazuju u momentu obračuna prema ugovorenim kamatnim stopama.

Troškovi pozajmljivanja koji su direktno pripisivi sticanju, izgradnji ili proizvodnji sredstava koje se kvalifikuju, uključuju se u nabavnu vrijednost tog sredstva do onog perioda kada su u suštini završene sve aktivnosti neophodne da bi se sredstvo pripremilo za planiranu upotrebu ili prodaju.

3.4. Preračunavanje stranih sredstava plaćanja

Poslovne promjene u stranim sredstvima plaćanja tokom godine preračunavaju se u EUR po zvaničnim deviznim kursovima važećim na dan poslovne promjene.

Sva potraživanja i obaveze u stranim sredstvima plaćanja, preračunata su u protivvrijednost EUR, po zvaničnom deviznom kursu važećem na dan bilansa stanja.

Pozitivne i negativne kursne razlike, nastale preračunom potraživanja i obaveza u stranim sredstvima plaćanja u njihovu protivvrijednost u EUR i preračunom poslovnih promjena u toku godine, priznaju se u bilansu uspjeha kao finansijski prihodi, odnosno finansijski rashodi.

3.5. Naknade zaposlenima

3.5.1. Doprinosi za socijalnu sigurnost zaposlenih

U skladu sa propisima koji se primjenjuju u Crnoj Gori, Društvo je u obavezi da uplati u ime zaposlenih, doprinose Fondu za zdravstveno osiguranje, Fondu PIO, Zavodu za zapošljavanje i Fondu rada kojima se obezbjeđuje socijalna sigurnost zaposlenih. Ove obaveze uključuju doprinose za zaposlene na teret poslodavca u iznosima obračunatim po zakonom propisanim stopama. Doprinosi na teret zaposlenog i doprinosi na teret poslodavca se knjiže na teret rashoda perioda na koji se odnose.

3.5.2. Obaveze po osnovu otpremnina

Društvo je u skladu sa kolektivnim ugovorom u obavezi da isplati otpremnine za odlazak u penziju, nakon ispunjavanja uslova, u iznosu od šest prosječnih zarada zaposlenog za poslednja tri mjeseca, odnosno ne može biti niža od četiri prosječne zarade u Društvu u mjesecu isplate.

3.6. Porez na dobit

3.6.1. Tekući porez na dobit

Porez na dobit obračunava se i plaća u skladu sa poreskim propisima Crne Gore po proporcionalnoj stopi koja iznosi 9 % od poreske osnovice. Oporeziva dobit se utvrđuje na osnovu dobiti Društva iskazane u Bilansu uspjeha uz usklađivanje prihoda i rashoda po odredbama Zakona o porezu na dobit pravnih lica (čl. 8. i 9. za usklađivanje prihoda i čl. 10. do 20. za usklađivanje rashoda).

Kapitalni gubici mogu se prebijati sa kapitalnim dobitima ostvarenim u istoj godini. Ako se i poslije izvršenog prebijanja sa kapitalnim dobitima ostvarenim u istoj godini pojavi kapitalni gubitak, poreski obveznik može prenijeti kapitalni gubitak na račun budućih kapitalnih dobitaka u narednih pet godina.

Zakon o porezu na dobit Crne Gore ne predviđa da se poslovni poreski gubici iz tekućeg perioda mogu koristiti kao osnov za povraćaj poreza plaćenog u prethodnim periodima. Međutim, poslovni gubici iz tekućeg perioda mogu se koristiti za smanjenje oporezive dobiti iz budućih obračunskih perioda, ali ne duže od pet godina.

Obveznik poreza na dobit dužan je da obračuna, obustavi i uplati porez po odbitku na prihode isplaćene po osnovu dividendi i udjela u dobiti koji se isplaćuju rezidentnim i nerezidentnim pravnim i fizičkim licima. Porez po odbitku plaća se po stopi od 9 % na osnovicu koju čini iznos bruto prihoda.

3.6.2 Odloženi porez na dobit

Odloženi porez na dobit se obračunava korišćenjem metode utvrđivanja obaveza prema bilansu stanja, za privremene razlike proizašle iz razlike između poreske osnove sredstava i obaveza i njihove knjigovodstvene vrijednosti. Važeće poreske stope na datum bilansa stanja se koriste za utvrđivanje razgraničenog iznosa poreza na dobit. Odložene poreske obaveze se priznaju za sve oporezive privremene razlike.

Odložena poreska sredstva se priznaju za sve odbitne privremene razlike i poreske gubitke i kredite, koji se mogu prenositi u naredne fiskalne periode, do stepena do kojeg će vjerovatno postojati oporeziva dobit od koje se odložena poreska sredstva mogu iskoristiti.

3.6.3. Porezi i doprinosi i druge zakonske obaveze koje ne zavise od rezultata poslovanja

Porezi, doprinosi i druge dažbine koje ne zavise od rezultata poslovanja uključuju poreze na imovinu i druge poreze, naknade i doprinose koji se plaćaju prema raznim državnim i lokalnim poreskim propisima. Ovi porezi i doprinosi su iskazani u bilansu uspjeha u okviru ostalih poslovnih rashoda.

3.7. Nematerijalna ulaganja

Nematerijalna ulaganja početno se priznaju po nabavnoj vrijednosti ili cijeni koštanja. Nakon početnog priznavanja, nematerijalna ulaganja se iskazuju po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za ispravku vrijednosti.

Nematerijalna ulaganja obuhvataju ulaganja u licence i kupljene softvere.

Korisni vijek trajanja nematerijalnih ulaganja utvrđuje se u skladu sa ugovorom o korišćenju tih ulaganja. Stopa amortizacije nematerijalnih ulaganja iznosi 10% - 17%

U skladu sa članom 13. stav 6. Zakona o porezu na dobit pravnih lica (Sl. list RCG, br. 80/2004 i Sl. list CG, br. 40/2008) obračun amortizacije za poreske svrhe se razlikuje od obračuna amortizacije za računovodstvene svrhe. Naime, amortizacija kupljenih softvera se za poreske svrhe obračunava primjenom degresivnog metoda, dok se za ostala nematerijalna ulaganja obračunava primjenom proporcionalnog metoda.

3.8. Nekretnine, postrojenja i oprema

Kao nekretnine, postrojenja i oprema priznaju se sredstva čiji je očekivani korisni vijek upotrebe duži od jedne godine.

Nekretnine, postrojenja i oprema početno se priznaju po nabavnoj vrijednosti i umanjeni za ispravku vrijednosti i ukupne eventualne akumulirane gubitke zbog umanjivanja vrijednosti. Potreba za revalorizacijom zavisi od kretanja fer vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme i vrši se u slučajevima kada njihova neto sadašnja vrijednost materijalno značajno odstupa od fer vrijednosti sredstva na dan bilansa stanja. Nekretnine, postrojenja i oprema nabavljena nakon početnog priznavanja iskazane su po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za ispravku vrijednosti. Nabavnu vrijednost čini faktorna vrijednost sredstava, uvećana za sve troškove nastale do njihovog stavljanja u upotrebu. Nabavna vrijednost umanjena je za sve primljene popuste i/ili rabate. Nabavnu vrijednost izgrađenih građevinskih objekata predstavlja njihova nabavna vrijednost na datum kad su izgradnja ili njihov razvoj završeni.

Naknadni troškovi, troškovi zamjene dijelova postrojenja i opreme (ugradnja novih rezervnih dijelova), troškovi značajnih adaptacija, remonta i generalnih popravki priznaju se kao povećanje sadašnje vrijednosti postrojenja i opreme ako je vjerovatno da će po tom osnovu doći do priliva budućih ekonomskih koristi i ako se ti troškovi mogu pouzdano izmjeriti. Troškovi nastali po osnovu tekućeg održavanja nekretnina, postrojenja i opreme: zamjena i ugradnja sitnih rezervnih dijelova i potrošnog materijala, kao i troškovi svakodnevnih popravki opreme i postrojenja, smatraju se rashodom perioda u kome su nastali.

Zemljište i građevinski objekti koji se drže radi korišćenja u svrhe vršenja osnovne djelatnosti ili za administrativne svrhe u iskazu o finansijskoj poziciji naknadno se odmjeravaju po njihovoj revalorizovanoj vrijednosti, koja predstavlja fer/poštenu vrijednost na datum revalorizacije i umanjena za ispravku vrijednosti i akumulirane imparaaritetne gubitke. Učestalost revalorizacije zavisi od kretanja fer vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme i vrši se u slučajevima kada njihova neto sadašnja vrijednost materijalno značajno odstupa od fer vrijednosti sredstva na dan bilansa stanja.

Pozitivna razlika nastala prilikom prodaje nekretnina, postrojenja i opreme knjiži se u korist ostalih prihoda. Neotpisana vrijednost otuđenih i rashodovanih osnovnih sredstava se naknađuje na teret ostalih rashoda.

3.9. Amortizacija

Amortizacija nekretnina, postrojenja i opreme obračunava se na nabavnu, odnosno procijenjenu vrijednost umanjenu za procijenjeni iznos rezidualne vrijednosti, proporcionalnim metodom, primjenom stopa koje se utvrđuju na osnovu procijenjenog korisnog vijeka upotrebe sredstava.

Amortizacija se obračunava počevši od narednog mjeseca za novonabavljene nekretnine, postrojenja i opremu, odnosno obračunom na vrijednost nekretnina, postrojenja i opreme, utvrđenu krajem prethodne godine, za ostale nekretnine i opremu.

Stope amortizacije koje su u primjeni su određene od strane nezavisnog procjenjivača u elaboratu o procijeni fer vrijednosti nepokretnosti i opreme na dan 31.12.2019.godine i iznose:

<i>Grupa osnovnih sredstava</i>	<i>Stopa amortizacije</i>	<i>Stopa koja se priznaje u poreskom bilansu</i>
	<i>%</i>	<i>%</i>
Građevinski objekti	1,01 – 3,33	5
Aerodromska sredstva	5,00 – 10,00	15
Namještaj i kancelarijska oprema	4,00 – 10,00	15 - 30
Vozila	6,25 - 7,14	15
Računarska oprema	10,00 – 16,67	30
Ostala oprema	4,00 – 10,00	20

U skladu sa Zakonom o porezu na dobit pravnih lica obračun amortizacije za poreske svrhe se razlikuje od obračuna amortizacije za računovodstvene svrhe. Amortizacija građevinskih objekata za poreske svrhe obračunava se primjenom proporcionalnog metoda, a za sva ostala osnovna sredstva primjenom degresivnog metoda za cijelu godinu bez obzira na datum aktiviranja.

3.10. Obezvrjeđenje vrijednosti imovine

Rukovodstvo Društva na dan bilansa stanja procjenjuje da li postoje bilo kakve indicije da je vrijednost nekog sredstva umanjena. U slučaju da postoje takve indicije, procjenjuje se nadoknativa vrijedost imovine za takvo sredstvo, kako bi se utvrdio iznos obezvrjeđenja. Gubitak zbog umanjenja vrijednosti se priznaje u visini iznosa za koji je knjigovodstvena vrijednost sredstva veća od njegove nadoknativne vrijednosti. Nadoknativa vrijednost je fer vrijednost umanjena za troškove prodaje ili upotrebna vrijednost, zavisno od toga koja je od te dvije vrijednosti veća.

Obezvrjeđenje se priznaje kao rashod tekućeg perioda, osim kada se sredstvo vodi po revalorizovanoj vrijednosti, kada se umanjenje vrijednosti tretira kao smanjenje revalorizacione rezerve.

Ako se kasnije poništi obezvrjeđenje, knjigovodstvena vrijednost sredstva se povećava do promijenjene procjene nadoknativog iznosa, ali ne iznad knjigovodstvenog iznosa koji bi bio utvrđen da gubitak od umanjenja vrijednosti nije bio priznat u ranijim godinama.

Poništenje obezvrjeđenja se prikazuje kao prihod tekućeg perioda, ukoliko sredstvo nije prikazano po revalorizovanoj vrijednosti, kada se poništenje obezvrjeđenja tretira kao povećanje revalorizacione rezerve.

3.11. Dugoročni finansijski plasmani

Dugoročni finansijski plasmani koji se kotiraju na aktivnom tržištu vrednovani su po tržišnoj vrijednosti, a plasmani koji se ne kotiraju vrednovani su po amortizacionom trošku koristeći metod efektivne kamatne stope umanjen za umanjenje vrijednosti na osnovu procjene rukovodstva o njihovoj vjerovnoj naplativosti.

3.12. Zalihe

Zalihe obuhvataju zalihe materijala, rezervnih djelova, auto guma, alata i inventara i robe. Zalihe se iskazuju po nabavnoj vrijednosti (cijeni koštanja), koja uključuje fakturnu vrijednost dobavljača, transportne i zavisne troškove nabavke ili po neto prodajnoj vrijednosti, ukoliko je ona niža. Neto prodajna vrijednost je vrijednost po kojoj zalihe mogu biti prodane u normalnim uslovima poslovanja nakon umanjenja prodajne vrijednosti za troškove prodaje.

Terećenjem ostalih rashoda vrši se ispravka vrijednosti zaliha u slučajevima kada se ocijeni da je potrebno svesti vrijednost zaliha na njihovu neto prodajnu vrijednost.

Oštećene zalihe i zalihe koje po kvalitetu ne odgovaraju standardima, otpisuju se.

Obračun troškova izlaza zaliha sprovodi se po prosječnim cijenama.

3.13. Finansijski instrumenti

Klasifikacija finansijske imovine zavisi od prirode i namjene finansijskog sredstva i utvrđena je u vrijeme početnog priznanja.

Metod efektivne kamatne stope

Metod efektivne kamatne stope je metod izračunavanja cijene amortizacije finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza i alokacije prihoda po osnovu kamate ili rashoda po osnovu kamate na odgovarajuće vremenske periode. Efektivna kamatna stopa je stopa koja diskontuje procijenjena buduća gotovinska plaćanja ili prilive (uključujući sve plaćene ili primljene naknade koje čine sastavni dio efektivne kamatne stope, troškova transakcije ili ostale premije ili popuste) tokom očekivanog vijeka trajanja finansijskog instrumenta ili, tamo gdje je to izvodljivo, kraćeg perioda na sadašnju vrijednost finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza.

Potraživanja iz poslovnih odnosa

Potraživanja od kupaca i ostala potraživanja iz poslovnih odnosa se inicijalno priznaju po fer vrijednosti.

Rezervisanje za umanjenje vrijednosti se iskazuje kada postoji objektivan dokaz da Društvo neće moći da naplati sve iznose koje potražuje na osnovu prvobitnih uslova potraživanja. Značajne finansijske teškoće kupca, vjerovatnoća da će kupac otići pod stečaj ili finansijsku reorganizaciju, propust ili kašnjenje u plaćanju, smatraju se indikatorima da je umanjena vrijednost potraživanja.

Knjigovodstvena vrijednost potraživanja iz poslovnih odnosa umanjuje se preko ispravke vrijednosti, a iznos umanjenja se priznaje u bilansu uspjeha u okviru rashoda po osnovu vrijednosnog usklađivanja potraživanja. Naknadna naplata potraživanja koje je ranije bilo ispravljeno ili otpisano priznaje se u bilansu uspjeha u okviru prihoda po osnovu vrijednosnog usklađivanja potraživanja.

Kratkoročni finansijski plasmani – oročeni depoziti

Kratkoročni finansijski plasmani – oročeni depoziti mjere se po amortizovanom trošku koristeći metod efektivne kamatne stope.

Umanjenje vrijednosti finansijske imovine

Finansijska imovina se evaluira sa ciljem ideentifikacije indikatora umanjenja vrijednosti na datum sastavljanja finansijskih iskaza. Finansijska imovina je pretrpjela umanjenje vrijednosti tamo gdje je dokazano da, kao rezultat jednog ili više događaja koji su se desili nakon početnog priznanja finansijske imovine, procijenjeni budući novčani tokovi investicije su izmijenjeni.

Objektivni dokaz umanjenja vrijednosti finansijske imovine može uključiti:

- značajnu finansijsku teškoću pravnog lica ili
- kašnjenje ili propust u plaćanju ili
- kada postane vjerovatno da će dužnik otići pod stečaj ili finansijsku reorganizaciju.

Prestanak priznavanja finansijske imovine

Finansijsko sredstvo (ili dio finansijskog sredstva ili grupe finansijskih sredstava) prestaje da se priznaje ukoliko je:

- došlo do isteka prava na priliv novca po osnovu tog sredstva,
- Društvo zadržalo pravo na priliv novca po osnovu sredstva ali je preuzelo obavezu da izvrši isplatu po osnovu tog sredstva u punom iznosu bez materijalno značajnog odlaganja trećem licu po osnovu ugovora o prenosu,
- Društvo izvršilo prenos prava na priliv novca po osnovu sredstva i prenos svih rizika i koristi u vezi sa sredstvom ili nije niti prenijelo niti zadržalo sve rizike i koristi u vezi sa sredstvom ali je prenijelo kontrolu nada njim.

Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Gotovina i gotovinski ekvivalenti obuhvataju gotovinu u blagajni, depozite po viđenju kod poslovnih banaka i druga kratkoročna visoko likvidna ulaganja sa prvobitnim rokom dospijeca do tri mjeseca.

Obaveze prema dobavljačima

Obaveze prema dobavljačima se prikazuju po fakturnoj vrijednosti.

Finansijske obaveze

Finansijske obaveze se inicijalno mjere po fer vrijednosti umanjenoj za sve troškove transakcija. Obaveze po kreditima se naknadno odmjeravaju po amortizovanoj vrijednosti uz primjenu ugovorene kamatne stope koja korespondira efektivnoj kamatnoj stopi, pri čemu se rashod od kamata priznaje kao efektivan prinos.

Finansijske obaveze uključuju obaveze po osnovu kredita odobrenog od Evropske investicione banke (EIB).

Obaveza je tekuća ukoliko se očekuje da bude izmirena u redovnom toku poslovnog ciklusa Društva odnosno koja dospijeva u periodu do 12 mjeseci nakon datuma bilansa stanja. Sve ostale obaveze se klasifikuju kao dugoročne.

Društvo vrši isknjižavanje obaveze kada je obaveza izmirena, ukinuta ili kada je prenijeta na drugoga.

Prestanak priznavanja finansijske obaveze

Društvo prestaje priznavati finansijsku obavezu kada, i samo kada, su obaveze Društva otpuštene, otkazane ili ističu.

3.14. Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva

Rezervisanja se priznaju kada Društvo ima zakonsku ili ugovorenu obavezu koja je rezultat prošlih događaja i kada je vjerovatno da će doći do odliva sredstava kako bi se izmirila obaveza i kada se iznos ovih obaveza može pouzdano procijeniti.

Dugoročna rezervisanja se sastoje od rezervisanja za sudske sporove.

Društvo procjenjuje mogući nepovoljni razvoj događaja kao rezultat zbivanja u prošlosti i ukoliko je vjerovatnoća da će sudski spor biti izgubljen, Društvo vrši rezervisanje kojim se u cjelosti obezbjeđuje iznos potencijalne obaveze po osnovu negativnog razrješenja sudskog spora.

Potencijalne obaveze i potencijalna sredstva se ne priznaju u finansijskim izvještajima.

3.15. Pravična (fer) vrijednost

Fer vrijednost finansijskih instrumenata za koje ne postoji aktivno tržište je određena primjenom odgovarajućih metoda i pretpostavki. Poslovna politika Društva je da objelodani informacije o pravičnoj vrijednosti aktive i pasive za koju postoje zvanične tržišne informacije, kada se pravična vrijednost značajno razlikuje od knjigovodstvene vrijednosti. U Crnoj Gori ne postoji dovoljno tržišnog iskustva, kao ni stabilnosti i likvidnosti kod kupovine i prodaje potraživanja i ostale finansijske aktive i pasive, pošto zvanične tržišne informacije nijesu u svakom trenutku raspoložive. Stoga, pravičnu vrijednost nije moguće pouzdano utvrditi u odsustvu aktivnog tržišta.

Rukovodstvo Društva vrši procjenu rizika i u slučajevima kada se ocijeni da vrijednost po kojoj se imovina vodi u poslovnim knjigama neće biti realizovana, vrši ispravku vrijednosti. Po mišljenju rukovodstva Društva, iznosi u ovim finansijskim izvještajima odražavaju vrijednost koja je u datim okolnostima najvjerodostojnija i najkorisnija za potrebe izvještavanja.

4. Prihodi od prodaje – neto prihod

	2020. EUR	2019. EUR
prihodi maloprodaja šank, automat		19.339
landing (sletanje i poletanje aviona)	940.612	4.183.285
lighting-osvjetljenje	77.214	179.319
praking aviona	95.960	107.062
CIP i CIR (centralizovana infrastruktura-putnički i operativni kao i tehnički prihvati)	302.713	1.591.649
čekanje leta na zahtjev	46.950	94.550
prihodi od putničkog servisa 15,00€ po odlazećem putniku	3.188.310	17.497.200
prihod od taksi – transferni putnici - 4,00€ po putniku	612	4.660
naknada za bezbjednost-1,75€ po odlazećem putniku (pregled putnika, ručnog i predatog prtljaga)	371.845	2.043.379
naknada za putnike sa posebnim potrebama (osobe sa invaliditetom i osobe sa smanjenom pokretljivošću) 0,25€ po putniku	53.753	291.911
Handling Easy Jet (1,10 € po putniku)	2.893	25.728
THC-putnički i operativni prihvati	214.685	1.140.575
RHC-tehnički prihvat	582.929	1.923.816
Rayanair naknada 16,10€ po putniku	510.805	1.549.947
WIZZ AIR naknada 18,10€	333.022	1.273.082
	6.722.303	31.925.502

Avijacijski prihodi bilježe pad od skoro 79% u odnosu na isti period prethodne godine što je posledica pojave pandemije COVID-19 – mnoge zemlje su u toku 2020.godine zatvarale granice i preduzimale restriktivne mjere kako bi se zaštitile. Pad saobraćaja je nastavljen je i u prvim mjesecima 2021.godine.

Prihodi od putničkog servisa, koji se obračunavaju u fiksnom iznosu po odlazećem putniku (15,00€, 1,75€ i 0,25€), odnose na naknade koje se nalpaćuju putnicima i to na bazi avio karata koje prodaju avio kompanije. Avio kompanije na ovaj način kolektuju izvorne prihode Društva i u obavezi su da tako kolektovane naknade prenesu na račun Društva u ugovorenim rokovima.

Prihodi od naknada za opsluživanja i polijetanje i slijetanje aviona obračunavaju se avio prevozniciima po masi aviona, a u skladu sa postojećim cjenovnicima.

Popusti avio kompanijama za 2020. godinu iznose 209.187,34 €, dok je Montenegro Airlines oslobođen plaćanja opsluživanja u iznosu od 934.005,12€. Na ovaj način prihodi od landinga i handlinga su umanjeni za 1.143.192,46 €.

Popusti se daju na bazi podsticajne šeme koja je sastavni dio cjenovnika i to na cijenu landinga i handlinga: za otvaranje novih ruta, za povećavanje broja letova na postojećim rutama kao i podsticaji na osnovu broja ostvarenih rotacija. U skladu sa Međunarodnim raunovodstvenim standardom 18, popusti se knjiže kao umanjenje prihoda.

Popuste u 2020.god. su ostvarile kompanije: Air Serbia (90.858 €), Turkish Airlines (38.216€), Laudamotion (29.733€ -podsticaj za otvaranje nove rute u prvoj godini), LOT Polish Airlines (31.590 € - podsticaj za otvaranje nove rute u drugoj godini i na broj rotacija) i Austrian Airlines (19.056 €).

Popusti avio kompanijama za 2019. godinu iznosili su 721.897,02€, dok je Montenegro Airlines oslobođen plaćanja opsluživanja u iznosu od 3.009.822,21€. Na ovaj način prihodi od landinga i handlinga su umanjeni za 3.731.719,23€.

Najveće popuste ostvarile su kompanije: Globus (150 hilj.€), Fly Montenegro (107 hilj.€), Laudamotion (107 hilj.€), LOT Polish Airlines (104 hilj.€), Turkish Airlines (49 hilj.€), Isirair (40 hilj.€), EC Alliance (17 hilj.€), Jet Time (14 hilj.€), Euro Jet (13 hilj.€), Transavia France (12 hilj.€) i ostalo.

5. Ostali prihodi iz poslovanja

Ostali prihodi iz redovnog poslovanja

	2020.	2019.
	EUR	EUR
prihodi od donacija IPA		31.738
prihod od izdavanja aer.opreme.	1.046	3.525
zakup posl.prostora	341.056	914.037
prihodi od reklamnih panoa	34.734	215.251
free shop i ugostiteljstvi-koncesija	206.552	2.281.805
provizija na prihod od keteringa	8.166	31.958
korišć. VIP i predsjed.salona 150€	9.000	30.208
taksa 8€ po biznis putniku	18.584	214.552
VIP PROLAZ - VIP TRETMAN i ubrzana pasoška kontrola	20.635	19.000
prihod od parkinga	114.163	338.540
prihodi od usluga manipulacije robe i ležarine robe	71.747	133.500
taksa na gorivo-jugopetrol	55.164	210.318
prihod od refundacije el.energije,vode,odvoz smeća	45.145	154.361
obuka, sertifikati-školski centar	15.547	54.113
angaž.radne snage na zahtjev	548	2.643
ostali poslovni prihodi	25.196	36.431
provizija Ranair	6.542	17.150
	973.825	4.689.130

I ovi prihodi imaju pad od 79,23%. Na pad ove kategorije prihoda je u najvećoj mjeri uticao pad saobraćaja tj. smanjen broj putnika i broj opsluženih aviona, ali pored toga, do smanjenja je došlo i zbog odluke o privremenim mjerama podsticaja neavijacijskim djelatnostima radi prevazilaženja negativnih efekata ekonomske krize izazvane

pandemijom COVID-19 pa su u periodu od 16.03. do 30.06.2020.godine oslobođeni plaćanja u iznosu od 100% svi zakupci posl.prostora, zemljišta, zakupci reklamnih površina, parking pozicija (taxi), pružaoci usluga kateringa, držaoci poslovnog prostora za slobodnu carinsku prodaju (Duty Free Shop), a popust se primjenjivao i nakon 30. juna tj. sve do kraja godine, ali je procenat umanjenja bio u julu 80%, avgustu 70% ... pa sve do decembra kada je popust bio 30%.

Ostali prihodi iz poslovanja

	2020. EUR	2019. EUR predato
prihod-ukidanje rezervacije		905
prihodi od nadoknade štete	13.557	5.077
ukidanje obaveza iz vansudskog poravnjanja	884.658	
	898.214	5.982

U prethodnoj godini je ukinut iznos rezervisanja po osnovu tužbe (veći iznos rezervacije u odnosu na stvarno isplaćen iznos) u iznosu od 905 €.

Prihodi od nadoknade štete odnose se na naplatu štete po polisama osiguranja.

Prihodi po osnovu ukidanja ukalkuliranih obaveza, koje se odnose na razliku zarada (bruto iznos) za period od 2008.godine do 2018.godine, iznose 884.658 €. Naime u 2018. godini su evidentirane obaveze za razliku zarade za period od 2008-2018 god. (obračun razlike utvrdio angažovani vještak) po raznim osnovama. Značajna stavka se odnosila na naknadu za neiskorišćeni godišnji odmor. U toku 2020. godine pristupilo se potpisivanju sporazuma o vansudskom poravnanju sa 542 zaposlena od kojih je 72 zaposlenih tražilo naknadu za neiskorišćeni god. odmor u ukupnom neto iznosu od 44.424 €. Obračunata naknada za neiskorišćeni god. odmor za ostalih 470 zaposlenih koji su potpisali sporazum je ukinuta.

Pregled ostalih prihodi iz poslovanja (sumarni iznosi prethodne dvije tabele)

	2020. EUR	2019. EUR predato
Ostali prihodi iz redovnog poslovanja	973.825	4.689.130
Ostali prihodi iz poslovanja	898.214	5.982
	1.872.039	4.695.112

6. Troškovi materijala

Troškove materijala čine:

	2020.	2019.
	EUR	EUR
Troškovi robe		9.696
Troškovi materijala, rez.dj.,inventara	307.702	646.557
Troškovi el.energije	280.279	423.376
TR.UNIPROM-angažovanje mrežnih kapaciteta	76.820	
Troškovi goriva	80.902	165.903
	745.702	1.245.532

7. Ostali troškovi poslovanja (amortizacija, rezervisanja i ostali poslovni rashodi)

Ostali troškovi poslovanja

	2020.	2019.
	EUR	EUR
troškovi transportnih usluga	99.959	134.639
troškovi usluga održavanja	404.114	501.836
troškovi zakupa	31.337	48.596
troškovi reklama	235.714	896.259
troškovi sponzorstva		59.976
troškovi amortizacije	1.891.365	2.478.554
tr.rezervisanja-otpremnine	310.777	67.269
tr.rezervisanja-jubilarne	318.806	150.773
rezervisanja za troškove sudskog postupka	933.586	
troškovi neproizvodnih usluga	748.727	859.059
troškovi reprezentacije	62.309	116.215
troškovi osiguranja	134.923	108.779
troškovi platnog prometa i provizije	71.051	73.199
troškovi članarina (ACI, priv.komora, sindikat)	74.045	84.118
troškovi poreza	105.297	99.947
ost.nematerijalni troškovi	30.653	165.585
popusti dati avio kompanijama		
troškovi .donacija	73.713	111.376
	5.526.375	5.956.179

Troškovi transportnih usluga odnose se na troškove telefona, interneta, zakup linka, troškove SITE – telekomunikacione usluge između svih učesnika u vazдушnom saobraćaju.

Troškovi održavanja: održavanje putničkih automobila, autobusa i kombija je 28.858€; održavanje aerodromskih sredstava (elevatori, traktori, stepenice, vozilo za servis toaleta, vozilo za servis vode, utovarivači, agregati, vazdušni starteri, vatrogasna oprema, ambulantna vozila ..) je 50.676 €; a preostali iznos od 324.580€ se odnosi na sledeće usluge: osvježavanje horizontalnih oznaka na pisti (45.890€), rekonstrukcija toaleta u terminalu TV (24.559), radovi na ravnanju manevarskih površina (20.629€), održavanje bezbednosne

opreme (14.482€), servis agregata (7.530 €), održavanje kanalizacionog sistema (16.989€), održavanje sistema video nadzora (8.209€), preventivna kontrola BHS –sistem traka za prtljag (8.000€), servis PPZ aparata (12.308€), održavanje i unapređenja softvera (5.732€), čišćenje kanala oborinskih voda – TV (24.440€) i ostalo.

Troškovi reklame i marketinga iznose 235.714 €, a gro troškova se odnosi na ugovore o poslovno - tehničkoj saradnji sa Nacionalnom turističkom organizacijom Crne Gore, vezano za finansiranje marketing aktivnosti za otvaranje i unapređenje avio linija za niskotarifne kompanije, u cilju promovisanja turističkih potencijala i privlačenja većeg broja putnika i turista (Ryanair, Wizzair i Easyjet) u iznosu od 226.575€. U 2019.godini ovaj trošak iznosio 861.457€. Pad troškova je posledica smanjenja broja opsluženih putnika (na bazi broja odlazećih putnika plaćana ova vrsta podrške). Ostatak iznosa od 9.139€ odnosi se na čestitke povodom državnih praznika, objave u novinama, i sl.

Ukupni troškovi amortizacije za 2020. godinu iznose 1.891 hiljada Eur (amortizacija nekretnina, postrojenja i opreme u iznosu od 1.859 hiljada EUR-a, amortizaciju nematerijalnih ulaganja u iznosu od 32 hiljada EUR). Amortizacija je obračunata po proporcionalnoj metodi primjenom stopa koje su utvrđene na bazi procijenjenog vijeka trajanja iz elaborata o procjeni kapitala koju je radio CROWE MNE na dan 31.12.2019.godine.

Rezervisanja za otpremnine za odlazak u penziju utvrđene su aktuarskim odmjerkavanjem sa sljedećim pretpostavkama: diskontna stopa 2,50%, opšti rast zarada 3% i stopa fluktuacije zaposlenih od 1,65%. Iznos rezervisanja za otpremnine za odlazak u penziju za 768 zaposlenih je 1.042.479 € od čega je na trošak rezervisanja knjižen iznos od 310.777€. Pod istim pretpostavkama ovlašćeni aktuar je izradio procijenu rezervisanja za jubilarne nagrade. Ukupan iznos rezervisanja je 1.740.763 €. Na trošak rezervisanja za 2020.godinu proknjižen iznos 318.806 €.

Društvo je izvršilo kratkoročna rezervisanja u iznosu od 933.585 € po osnovu tužbi zaposlenih za koje se očekuje da će doći do realizacije u 100% iznosu (postoje presude osnovnog suda, a za odrđene tužbe imamo i izvršne presude). Rezrevisanje se odnosi na razliku zarada menadžmenta (od 2012 do 2019. god) u iznosu od 793.079 € kao i na tužbe radnika iz dispečerskog centra u iznosu od 140.507€. Iznosi uključuju i poreze i doprinose.

Najveća stavka u okviru troškova neproizvodnih usluga odnosi se na usluge izrade elaborata za noćno sletanje na aerodromu TV u iznosu od 266.425€, korišćenja DCS softvera koji iznose 74.618.€ Troškovi vode i komunalnih usluga iznose 151.823.€; troškovi advokatskih usluga 95.931j.€; Troškovi zdravstvenog pregleda zaposlenih 7.019€, troškovi korišćenja programa za praćenje izgubljenog prtljaga 15.822€, troškovi registracije auta 8.224€, troškovi konsultantskih usluga UNDP 48.314 €. (vezano za projekat Proširenje kapaciteta na aerodromima Tivat i Podgorica kroz izgradnju privremenih objekata..

Troškovi premija osiguranje iznose 134.923 € - troškovi osiguranja zaposlenih, kasko osiguranje vozila i aerodromskih sredstava, osiguranje imovine i osiguranje od odgovornosti. Troškovi poreza (porez na nepokretnost, naknada za korišćenje reklamnih panoa): Porez na nepokretnost za opštinu Tivat iznosi 61.526 €, a porez za opštinu Podgorica je 43.771 €.

Ostali nematerijalni troškovi u iznosu od 30.653 € odnose se na razne takse (5.913 €); troškove vip i biznis salona (9.248 €); troškove provjere uzemljenja SSO, trafostanica (10.124€) i dr.

Troškovi donacija u 2020 godini iznose 73.713 €. Ovi troškovi se odnose na finansijsku podršku za manifestacije humanog, kulturnog, obrazovnog, sportskog karaktera. Najveći iznos od 25.000 € dat je Rukometnom klubu Partizan 1949 iz Tivta, plaćeni su troškovi čarter prevoza za vaterpolo reprezentaciju u iznosu od 12.531€, za NVO Moć energije izdvojeno 7.000€, Ariston kik boks klub 7.000€, z Gimnaziju iz Podgorice 4.896€ i ostalo.

8. Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi

Neto troškovi zarada, naknada zarada i lični rashodi

	2020. EUR	2019. EUR
troškovi neto zarada i naknada zarada (osn.zarada, startni dio, prevoz)	8.294.913	9.240.588
vansudsko poravnanje 2019-za 11 zaposlenih neto		
troškovi.naknade-ugovor o djelu	91.414	249.820
troškovi naknade odbora direktora	55.888	156.954
troškovi otpremnina	480.834	170.587
jubilarne nagrade (za 2020 iz rezervisiranja zatvoreno)		101.633
troškovi zimnice		380.500
pomoć zaposlenom (sl.put,lječenja, smrtnog slučaja),	86.335	226.019
troškovi avio karata Mont.Airlinesa za zaposlene	114.422	1.209.310
pomoć licima van firme	54.774	59.784
	9.178.580	11.795.194

U 2019.godini iznos otpremnina (neto) koji je obračunat i isplaćen je bio 170.587€, a u 2020.godini obračunate i isplaćene otpremnine (neto) iznose 623.110 € ali je na trošak knjiženo 480.834 jer je iznos od 142.276 zatvoren iz rezervisanja za ove svrhe koja su knjižena u 2019. godini.

U 2020. godini obračunate i isplaćene jubilarne nagrade za 42 zaposlena iznose 105.012 (neto), ali nisu knjižena na trošak već su zatvorena iz rezervisanja koja su ustanovljena kroz korekciju početnog stanja 01.01.2020.godine.

Troškovi poreza

	2020. EUR	2019. EUR
Porez i prirez zarada i naknada zarada (osn.zarada, startni dio, prevoz)	1.285.090	1.559.619
vansud.poravnanje 2019-za 11 zaposl.porez i prirez		
troškovi.naknade-ugovor o djelu-porez i prirez	7.068	20.053
troškovi naknade odbora direktora-porez i prirez	7.735	25.640
troškovi otpremnina porez i prirez	45.360	22.003

jubilarnе nagrade (za 2020 iz rezerisanja zatvoreno)	1.259	13.752
troškovi zimnice porez i prirez		73.552
pomoć zaposlenom (zbog liječenja, smrtnog slučaja), sl.putovanja-		
troškovi avio karata Mont.Airlinesa za zaposlene	12.916	170.193
pomoć licima van firme porez i prirez	6.230	12.129
	1.365.659	1.896.942

Troškovi doprinosa za penzije

	2020.	2019.
	EUR	EUR
doprinos PIO zarada i naknada zarada (osn.zarada, startni dio, prevoz)	2.524.419	2.842.062
vansudsko poravnanje 2019-za 11 zaposlenih PIO		
troškovi.naknade-ugovor o djelu Doprinosa PIO		5.868
doprinos PIO naknade odbora direktora	12.121	28.750
doprinos PIO otpremnina		
jubilarnе nagrade (za 2020 iz rezerisanja zatvoreno)		
doprinos PIO zimnice		119.992
pomoć zaposlenom (sl.put,lječenja, smrtnog slučaja),		
troškovi avio karata Mont.Airlinesa za zaposlene		
pomoć licima van firme		
	2.536.541	2.996.683

Troškovi doprinosa

	2020.	2019.
	EUR	EUR
doprinosi zarada i naknada zarada (osn.zarada, startni dio, prevoz)	1.534.245	1.837.911
vansud.poravn.2019-za 11 zaposlenih doprinosi		
troškovi.naknade-ugovor o djelu doprinosi		3.664
troškovi naknade odbora direktora doprinosi		
troškovi otpremnina doprinosi		
jubilarnе nagrade (za 2020 iz rezerisanja zatvoreno)		
troškovi zimnice doprinosi		70.242
pomoć zaposlenom (sl.put,lječenja, smrtnog slučaja)		
troškovi avio karata Mont.Airlinesa za zaposlene		
pomoć licima van firme		
	1.534.245	1.911.817

UKUPNI TROŠKOVI ZARADA,NAKNADA ZARADA i OST.LIČNI RASHODI

14.615.024	18.600.635
-------------------	-------------------

9. Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja stalne imovine

	<u>2020.</u>	<u>2019.</u>
	<u>EUR</u>	<u>EUR</u>
Smanjenje vrijednosti nepokretnosti, Opreme, nematerijalnih ulaganja	-	2.422.019
	<u>-</u>	<u>2.422.019</u>

Procjenitelj CROWE MNE je izvršio procijenu fer vrijednosti nepokretnosti, postrojenja, opreme i nematerijalnih ulaganja na dan 31.12.2019. godine pri čemu je utvrđeno smanjenje vrijednosti pojedinih sredstava u ukupnom iznosu od 2.422.019 €.

10. Ostali rashodi iz poslovanja

Ostali poslovni rashodi se sastoje iz:

	<u>2020.</u>	<u>2019.</u>
	<u>EUR</u>	<u>EUR</u>
gubitak od rashoda postrojenja i opreme	31.116	35.941
manjak osnovnih sredstava	4.835	1.522
direktan otpisi potraživanja	379	363
otpis zaliha materijala	867	1.850
ostali rashodi (kazne CAA i ostalo)	20.643	160.880
otpisi stambenog kredita sa porezom i prirezom	40.826	20.757
tr.opravke koje pokriva osiguranje	12.645	10.862
pokriće tr.postupka (povučene tužbe zaposlenih)	32.400	
naknada štete na avionu Globus	50.025	
troškovi iz ranijeg perioda	26.249	
	<u>219.985</u>	<u>232.176</u>

U okviru ovih rashoda, između ostalih, knjižene su kazne Agencije za civilno vazduhoplovstvo (iznos kazni je 10.833€ u 2020, dok su u 2019.god. kazne iznosile 122.587€), otpisi stambenog kredita zaposlenima koji su pošli u penziju u toku 2020.godine; pokriće sudskih i advokatskih troškova za zaposlene koji su obustavili sudske postupke za razliku zarade za period od 2008-2018.godine, a u cilju zaključivanja sporazuma o vansudskom poravnanju.

Kompaniji Globus je nadokandena šteta na avionu koja se desila prilikom opsluživanja aviona (traktor za vuču kolica sa prtljagom udario u kupolu radara aviona). Troškovi se odnose kako na direktne troškove vezano za samu popravku tako i za indirektno troškove

iz štetnog događaja (naknada troškova za refundaciju karata putnicima, troškovi opsluživanja drugog aviona angažovanog za prevoz putnika i sl.).

Troškovi iz ranijeg perioda u iznosu od 26.249 € se odnose na razliku vansudskog poravnanja (razliku zarade za period 2008-2018.god).

11. Finansijski prihodi i rashodi i vrijednosno usklađivanje kratkoročnih finansijskih sredstava i finansijskih ulaganja

Ostali prihodi po osnovu kamata, kursnih razlika:

	2020	2019.
	EUR	EUR
Prihodi od kamata	13.495	10.116
Pozitivne kursne razlike	362	100
	13.857	10.216

Prihodi od kamata u najvećem iznosu odnose se na kamate obračunate na zajmove koji su dati kompaniji Montenegro Airlines i obračunate kamate iznose 9.986 €.

Vrijednosno usklađivanje kratkoročnih finansijskih sredstava i finansijskih ulaganja koji su dio obrtne imovine

	2020.	2019.
	EUR	EUR
prihodi-ukidanje ispravke potraž. MGX		20.024.792
naknadno utvrđeni prihod ranijih perioda		144.000
rashodi ispr.vrijed.potraž.-sumnjiva potraživanja	(1.364.357)	(324.421)
otpis ostalih potraživanja	(256.518)	
	(1.620.875)	19.844.371

Troškovi ispravke vrijednosti potraživanja se odnose na otpis potraživanja od Montenegro Airlinesa u iznosu od 833.141€ zbog odlaska u stečaj. (Ispravljen je samo dio potraživanja koji nije obuhvaćen Zakonom o ulaganju u konsolidaciju i razvoj Društva za transport putnika i robe u vazdušnom saobraćaju "Montenegro Airlines" a.d. Podgorica (Sl. list CG br. 74/2019). Naime, Država Crna Gora je ovim Zakonom preuzela obavezu da izmiri obaveze Montenegro Airlines prema ACG i to u ukupnom iznosu do 32.mil EUR-a. Po tom osnovu, u 2019.godini oprihodovani su ispravka vrijednosti dugoročnih kredita "Montenegro Airlinesu" u iznosu od 3.043 hiljade EUR-a i ispravka vrijednosti potraživanja od "Montenegro Airlinesa" u iznosu od 16.982 hiljade EUR-a što u ukupnom iznosu je 20.025 hiljada €.)

Takođe je ipravljeno potraživanje po osnovu zajmova koji su dati Montenegro Airlinesu, a koji nisu vraćeni u ukupnom iznosu od 522.435 €.

Takođe je ispravljeno potraživanje od firme Ma-ing s obzirom da je pokrenut postupak naplate preko izvršitelja u iznosu od 8.780 €.

Otpis ostalih potraživanja u iznosu od 256.516 € u najvećoj mjeri se odnosi na otpis sumnjivih potraživanja od kompanije Fly Montenegro i to u iznosu od 222.434 €. Naime, za ovaj iznos Fly Montenegro je u svojim poslovnim knjigama umanjio obaveze prema Društvu, više nego što je bio zvanični dokument knjižnog odobrenja koji se na ime popusta odobrava kompanijama na kraju sezone. Ostatak iznosa se odnosi na ispravke potraživanja starijih od godinu dana i potraživanja za provizije ino banaka koje su skinute avio kompanijama prilikom plaćanja faktura.

Ostali rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika:

	<u>2020.</u>	<u>2019.</u>
	<u>EUR</u>	<u>EUR</u>
Rashodi kamata	(197.385)	(230.913)
Negativne kursne razlike	(809)	(321)
	<u>(198.194)</u>	<u>(231.235)</u>

Rashodi kamata se odnose na kamate za EIB kredit u iznosu od 175.297€, a ostatak iznosa se odnosi na zatezne kamate.

FINANSIJSKI REZULTAT

<u>(1.805.213)</u>	<u>19.623.352</u>
--------------------	-------------------

12. Poreski rashod perioda:

	<u>2020.</u>	<u>2019.</u>
	<u>EUR</u>	<u>EUR</u>
Tekući porez na dobit	-	1.090.359
Odloženi poreski rashod/prihod perioda	-43.693	-91.820
	<u>-43.693</u>	<u>998.539</u>

U toku 2020.godine izvršena je rekonstrukcija obračuna odloženih poreskih obaveza (od strane eksternog konsultanta) za period 2003.god do 2020.godine, a sa druge strane je i procjenitelj kroz elaborat o procijeni osnovnih sredstava utvrdio odložene poreske obaveze. Odloženi poreski prihod perioda u iznosu od 43.693 € nastao usled svođenja efekata odloženih poreza iz procijene (uz isključivanje odloženih poreskih obaveza za zemljište) na odloženi porez utvrđen na 31.12.2020. godine na bazi sadašnje knjigovodstvene vrijednosti osnovnih sredstava i sadašnje vrijednosti iz obrasca OA.

13. Koncesije, pateni, licence i slična prava

Na ovoj poziciji evidentirana naknada za zasnivanje stvarne službenosti na neodređeno vrijeme vezano za postavljanja kablova na relaciji od trafostanice TS 110/10 kV Podgorica 5 do trafostanice TS 10/0,4 kV Aerodrom i to u iznosu od 18.078€ (trajno obezbjeđenje nesmetanog pristupa i izvođenja radova na predmetnim nepokretnostima radi polaganja, održavanja, ispitivanja, sanacije i svih drugih neophodnih radova na kablovskim vodovima).

14. Nekretnine, postrojenja i oprema

Nabavna ili revalorizovana vrijednost	Nematerijalna imovina	Nematerijalna ulag. u pripremi	Zemljište	Građevinski objekti	OPREMA I OSTALA SREDSTVA	Investicije u toku	Avansi za nekretn., po str. i opremu	UKUPNO
Stanje na 01.01.2020	148.198	0	62.419.442	52.390.716	7.487.144	667.199	132.733	123.245.432
POVEĆANJE nabavke	29.674	9.750	0	67.844	532.046	38.662	0	677.975
Prenos sa inv. U toku	0	0	0	0	21.517	-21.517	0	0
Zatvaranje avansa	0	0	0	0	0	0	-132.733	-132.733
Smanjenje rashod, manjak	-3.244	0	0	-1.080	-35.840	0	0	-40.164
Stanje na 31.12.2020	174.628	9.750	62.419.442	52.457.479	8.004.867	684.343	0	123.750.510

spravka vrijednosti	Nematerijalna imovina	Nematerijalna ulag. u pripremi	Zemljište	Građevinski objekti	OPREMA I OSTALA SREDSTVA	Investicije u toku	Avansi za nekretn., po str. i opremu	UKUPNO
Stanje na 01.01.2020	0	0	0	0	0	0	0	0
Amortizacija-2020	32.056	0	0	1.129.386	729.923	0	0	1.891.365
Smanjenje rashod, manjak	-407	0	0	-68	-9.978	0	0	-10.452
Stanje na 31.12.2020	31.649	0	0	1.129.318	719.945	0	0	1.880.912

Neotpisana (sadašnja) vrijednost	Nematerijalna imovina	Nematerijalna ulag. u pripremi	Zemljište	Građevinski objekti	OPREMA I OSTALA SREDSTVA	Investicije u toku	Avansi za nekretn., po str. i opremu	UKUPNO
31.12.2020.godine	142.978	9.750	62.419.442	51.328.161	7.284.923	684.343	0	121.869.597
01.01.2020.god	148.198	0	62.419.442	52.390.716	7.487.144	667.199	132.733	123.245.432

Osnovna sredstva čine: zemljište, građevinski objekti (upravne zgrade, putnički terminali, sortirnice, vatrogasnice, trafostanice, poletno sletne staze, platforme, pristupni putevi, parkinzi...), aerodromska sredstva (stepenice, elevatori, vozilo za vuču aviona, ambulift, ambulantna vozila, vatrogasna vozila, utovarivači, vozila za servis toaleta, vozila za snabdijevanje aviona vodom, viljuškari, traktori, agregati, starteri, kolica za prtljag, ručna kolica, rendgeni...), kancelarijska oprema, računari i ostala materijalna imovina koja se koristi za trajno obavljanje djelatnosti.

U 2020. godine iznos novonabavljenih osnovnih sredstava je 639 hiljada €. Najznačajnije nabavke odnose se na nabavku vozila za vuču i guranje aviona – 197.469 €, utovarivača TLD (za utovar kontejnera) – 129.600 €, dva mercedes benz kombi vozila za prevoz VIP putnika -82.280 €, nabavljen softver za trenažer i računari za umrežavanje bezbjednosne opreme – 27.990 €, nabavke opreme za DCS – 29.405 € (termalni štampači bording karata, štampač prtljažnih privezaka, čitači ličnih dokumenata, skeneri bording karata, tastature sa čitačem dokumenata ...); nabavka računarske opreme – 41.122 €, mrežna oprema u iznosu od 22.472 €, put za obilaženje perimetra ograde -24.504 € i ostalo.

Aktiviranje i prenos OS u pripremi se odnosi na stavljanje u upotrebu računarske opreme i opreme za DCS u iznosu od 21.517 €.

Amortizacija osnovnih sredstava se vrši primjenom proporcionalne metode otpisa. Obračun amortizacije za procijenjena sredstva izvršen je po stopama utvrđenim na osnovu procijenjenog vijeka trajanja sredstava od strane nezavisnog procjenitelja.

Na dan 31.12.2019. godine urađena je procjena osnovnih sredstava od strane ovlašćenog procjenjivača CROWE MNE.

U sklopu procjene određena je i rezidualna vrijednost za skoro svako osnovno sredstvo – uvođenjem rezidualne vrijednosti umanjuje se osnovica za obračun amortizacije, tako da je amortizacija za 2020.godinu značajno umanjena s obzirom da je ukupan iznos rezidualne vrijednosti 15.339.014€.

15. Dugoročni finansijski plasmani

Dugoročne finansijske plasmane čine:

	2020. EUR	2019. EUR
Stambeni krediti dati radnicima	181.023	220.199
Otpis stambenih kredita (odlazak u penziju ...)	(35.310)	(16.931)
Tekuće dospijeeće stambenih kredita datih radnicima	(16.599)	(22.245)
	129.114	181.023

Dugoročne finansijske plasmane u iznosu od 129.114 € čine potraživanja od radnika za stambene krediti date 2006. god. i 2008.god. na period od 15 do 20 godina uz kamatnu stopu od 2% godišnje. Stambeni krediti se vraćaju mjesečno obustavama od zarada radnika i uplaćuju u fond za stambene potrebe (poseban račun otvoren kod CKB).

16. Zalihe

Zalihe sačinjavaju:

	2020. EUR	2019. EUR
Zalihe materijala	243.844	163.277
Rezervni dijelovi	389.964	342.425
Alat i inventar	57.349	42.695
Roba u magacinu	501	501
Dati avansi	9.481	8.668
	701.139	557.566

Do povećanja zaliha je došlo zbog nabavke određenih materijala i rezervnih dijelova, do čije potošnje nije došlo u toku 2020.godine, iz razloga velikog pada saobraćaja uzrokovanog pojavom pandemije COVID-19. nabavljeni su kuponi za ukrcaj na avion i privjesci za prtljag u iznosu od 59.650€ od čega je utrošen mali dio; nabavljeni su rezervni dijelovi za sistem svjetlosnog obelježavanja u iznosu od 51.605€ od kojih je gro ostalo na zalihama na kraju 2020.godine i dr.

17. Potraživanja

17.1 Potraživanja od kupca čine:

	2020. EUR	2019. EUR
Kupci u zemlji	577.319	1.005.258
“Montenegro Airlines” ad, Podgorica	16.042.421	31.178.998
Kupci u inostranstvu	1.798.596	2.381.037
Ispravka vrijednosti potraživanja	(2.679.811)	(1.581.371)
	15.738.525	32.983.922

Promjene na ispravci potraživanja:

	2020. EUR	2019. EUR
Stanje na 01.01.	1.581.371	18.438.415
Ispravka vrijednosti u toku godine	1.098.440	203.094
Ukidanje ispravke vrijed.Montenegro Airlines- potraživanja obuhvažena Zakonom		(16.981.854)
Isknjižavanje otpisanih potraživanja		(78.284)
	2.679.811	1.581.371

Potraživanja po osnovu prodaje se odnose na: “Montenegro Airlines”, Podgorica u iznosu od 16.042.421 EUR-a, “JSC Transaero Airlines”, Moskva – 605.452 EUR-a, “Moscovia aviation”, Moskva – 475.962 EUR-a, “Fly Montenegro ground handling”, Podgorica – 242.296 EUR-a, “Ryanair limited”, Dablin – 75.613 EUR-a, “Air Serbiu”, Beograd – 118.234 EUR-a, “Vektru aviation”, Podgorica – 182.311 EUR-a, Coffee cake – 39.747 EUR-a “Adriu Airways”, Ljubljana – 175.469 EUR-a, Siberia Airlines – 59.412 Eur-a, “Alitalia Societa Airea Italian”, Rim – 93.927 EUR-a, “Turkish Airlines Inc”, Istambul – 85.510 EUR-a i potraživanja od ostalih kupaca u iznosu od 194.145 EUR-a.

Ispravka vrijednosti potraživanja se odnosi na: “JSC Transaero Airlines”, Moskva u iznosu od 605.452 EUR-a, “Moscoviu aviation”, Moskva – 475.962 EUR-a, “Adriu Airways”, Ljubljana – 175.468 EUR-a, “Vektru aviation”, Podgorica – 182.311 EUR-a, “Alitalia Societa Airea Italian”, Rim – 93.927 EUR-a, Fly Montenegro Ground handling -222.434 EUR-a, Montenegro Airlines (potraživanja iz od decembra 2019. zaključno sa decembrom 2020.god.-nisu obuhvaćena Zakonom o ulaganju u konsolidaciju i razvoj Montenegro Airlines) -833.141 Eur-a i ispravka vrijednosti potraživanja od ostalih kupaca u iznosu od 91.116 EUR-a.

Kamata po osnovu pravosnažnih presuda protiv Montenegro Airlines na dan 31.12.2020.god iznosi 10.900.000 €. Kamata nije knjižena u poslovnim knjigama Društva jer je procjena da neće biti naplaćena s obzirom da je dužnik pošao u stečaj (Inače,

potraživanje po osnovu kamata nije obuhvaćeno Zakonom o ulaganju u konsolidaciju i razvoj Društva za transport putnika i robe u vazdušnom saobraćaju "Montenegro Airlines" a.d. Podgorica). Obračun kamate prijaviti će se u stečajnu masu, zajedno sa ostalim ukupnim potraživanjima od Montenegro Airlines.

17.2 Ostala potraživanja:

	2020.	2019.
	EUR	EUR
Potraživanje od "Atlas banke" u stečaju	3.121.327	3.121.327
Ispravka potraživanja od Atlas banke	-121.327	-121.327
Potraživanje od Fonda za zaštitu depozita		50.000
Potraživanja po osnovu PDV	257.215	21.746
Potraživanje od Vlade CG	9.873.633	
Potraživanje od zaposlenih	1.179	2.267
Potraživanje za više plaćen porez na dobit	252.908	252.908
	13.384.935	3.326.921

U okviru ostalih potraživanja nalazi se potraživanje od Atlas banke u iznosu od 3.121.326,94 € kao (potraživanje od Fonda za zaštitu depozita u iznosu od 50.000,00€ naplaćeno 15.01.2021.godine). U momentu objave stečaja Atlas banke, u aprilu 2019.godine, ACG je imalo na računu kod ove banke finansijska sredstva po viđenju u iznosu od 3.171.327€.

Još u toku 2018.godine, ovlašćena lica u "Atlas banci" odbila su da prenesu oročene depozite (3.000.000€) na račun Društva nakon isteka njihovog oročenja, već su to učinili nakon uvođenja privremene uprave u Banci 07.12.2018. godine zbog čega je pokrenuta krivična prijava protiv Atlas banke od strane ACG (zbog nerealizovanja naloga i nemogućnosti raspolaganja sredstvima zbog toga). Viši sud u Podgorici donio je Rešenje Kris 27/19 od 25.06.2019.godine na osnovu koga su novčana sredstva ACG u iznosu od 3.000.000 € izdvojena i predana Centralnoj banci Crne Gore radi obezbjeđenja njihovog čuvanja.

Stav rukovodstva je da će ishod krivične prijave biti pozitivan za Društvo i da će CBCG izdvojena sredstva vratiti ACG. Polazeći od te pretpostvake, ova novčana sredstva, čiji je iznos usaglašen prenesena su sa konta tekućih računa na ostala potraživanja.

Dio dobiti za 2019.godinu od 70% tj. u iznosu od 9.873.633 Društvo je prenijelo u budžet bez Odluke Odbora direktora i zbog toga je ova transakcija knjižena na potraživanje od Vlade CG.

Prilikom promjene finansijskih iskaza za 2019.godinu (u skladu sa primjedbama revizora), dodatno je proknjiženo potraživanje za preplaćeni porez na dobit u iznosu od 252.908 € za godine 2015., 2016., 2017. i 2018. god. i to po Zaključku odbora direktora br. 001-6873 od 15.10.2021.godine.

18. Kratkoročni finansijski plasmani

Kratkoročne finansijske plasmane čine oročeni depoziti kod:

	2020.	2019.
	EUR	EUR
Depozit - kolateral kredita "Hipotekarne banke" ad, Podgorica odobren "Montenegro Airlinesu"- prvi		2.370.651
Depozit - kolateral kredita "Hipotekarne banke" ad, Podgorica odobren "Montenegro Airlinesu"-drugi		3.900.000
Tekuće dospijeeće stamb.kredita dati radnicima	17.206	22.245
Pozajmica Montenegro Airlines (1.000.000€)	25.000	
Pozajmica Montenegro Airlines (497.436€)	497.436	
Ispravka pozajmice MGX – 1.000.000€	(25.000)	
Ispravka pozajmice MGX – 497.436€	(497.436)	
	17.206	6.292.896

Krajem 2020.godine Hipotekarna banka povukla sredstva sa posebnom računom koja su služila kao kolateral za kredite koje je kod ove banke podiglo preduzeće Montenegro Airlines. Iznos povučenog kolaterala je 6.201.883 €, dok je ostatak u iznosu od 68.768€ vraćen na tekući račun Društva.

Vlada Crne Gore, još ranije, donijela zaključke da se dio dobiti iz ranijih perioda (koje je Društvo po ranijim odlukama o raspodjeli dobiti trebalo prenijeti u budžet) iskoristi kao kolateral za kredite preduzeća Montenegro Airlines.

S obzirom da je banka povukla kolaterale jer Montenegro Airlines nije vratio kredite, Društvo je ovaj odliv sredstava knjižilo kao zatvaranje obaveze Društva prema budžetu.

U toku 2020. godine data su dva zajma preduzeću Monenegro Airlines u iznosu od 1.000.000 € (na tri mjeseca, godišnja kamatna stopa 2%) i u iznosu od 497.436 € (na šest mjeseci, godišnja kamatna stopa 2%). Prvi kredit je vraćen u iznosu od 975.000€, dok drugi kredit nije vraćen.

Obračunata kamata za prvi zajam je 5.000 €, a za drugi kamata iznosi 4.987€. Kamate su knjižene u okviru potraživanja.

Pokrenut je postupak prinudne naplate za iznose nevraćenog zajma, kako nije realizovana naplata donijeta su nova rešenja kojima se određuje izvršenje na nepokretnosti (poslovni prostor Montenegro Airlines u Budvi).

19. Gotovina i gotovinski ekvivalenti

	2020.	2019.
	EUR	EUR
Žiro račun	1.519.349	9.626.794
Stambeni fond	1.044.751	706.148
Blagajna	655	605
Ostala novčana sredstva	13.332	60.778
Devizni račun	838.097	5.570.258
Prelazni račun "Wizz air limited"		(8.410)
	3.416.184	15.956.173

Raspoloživa novčana sredstva (žiro račun) na 31.12.2020. godine nalazila su se kod više poslovnih banaka: CKB 766 hilj. €, Hipotekarna banka 33 hiljade €, Prva banka 720 hilj. €. Ukupna sredstva na deviznom računu se nalaze kod CKB.

Račun za stambeni fond otvoren je kod CKB i na ovaj račun se uplaćuju obustave od zaposlenih po osnovu stambenih kredita i uplate poslodavca u iznosu od 3 % bruto zarada. U ostalim novčanim sredstvima nalaze se sredstva za biznis karticu – 6 hilj.€, depozit za kreditnu karticu Ryanair -5 hilj.€, a ostatak iznosa od 2 hilj.€ duže zaposleni koji vrše naplatu u gotovini (parking, naplata generalne avijacije).

20. Aktivna vremenska razgraničenja

AVR u iznosu od 60.151 EUR (2019. godine 59.047 EUR) čine unaprijed plaćeni troškovi u iznosu od 56.436 EUR (dobavljači isostavili fakture u 2020.godini i to za period od 12 mjeseci od kojih se jedan dio odnosi na 2020. godinu, a drugi dio na 2021. godinu) i ostalo – 3.715 EUR.

Generali osiguranje izdalo faktutu za osiguranje odgovornosti od čega se iznos od 24.995 EUR vezuje za 2021.godinu; iznos od 1.326 EUR za licence dobijene od firme Digit Montenegro dok na ostale fakture ide iznos od 115 EUR.

Najveći iznos od 30.000,00 EUR odnosi se na proviziju plaćenu EBRD-u 2015. godini za procjenu Projekta – Izgradnja nove putničke zgrade i rekonstrukcija, rehabilitacija i proširenje manevarskih površina i platforme na aerodromu Tivat za koji je ova banka bila zainteresovana da odobri kredit. S obzirom da je postupak dobijanja kredita u zastoju, provizija se vodi na kontu aktivnog vremenskog razgraničenja.

Ostala AVR iznose 2.755 EUR - odnosi se na PDV iz ulaznih faktura koje datiraju iz 2020.godine, a koje su pristigle nakon 15.01.2021.godine kada je završen obračun PDV za mjesec decembar i 960 € ukalkulisani prihod generalne avijacije.

21. Kapital

Kapital na 31.12.2020. godine iznosi 130.959.451 €. Sastoji se od osnovnog kapitala u iznosu od 101.500.000 €, revalorizacionih rezervi 33.076.597 €; neraspoređene dobiti iz predhodnog perioda 26.795.867 €, gubitka ranijih godina u iznosu od 16.138.749 € kao i gubitka tekućeg perioda u iznosu od 14.274.264 €.

Dana 11.02.2014.godine izvršena je promjena pravne forme Društva iz javnog preduzeća u akcionarsko društvo tj. izvršena je registracija akcionarskog društva „ Aerodromi Crne Gore“ u Centralni registar privrednih subjekata čime je upisan osnovni kapital u iznosu od 101,50 miliona €. Vrijednost kapitala utvrđena je na bazi procjene ukupnog kapitala na dan 31.10.2012.godine koju je uradio „ KPMG „ doo. Društvo je 100% u vlasništvu Vlade Crne Gore.

Broj akcija:	10.150
Nominalna vrijednost:	10
Ukupan kapital:	101.500.000

22. Dugoročna rezervisanja

Dugoročna rezervisanja čine:

	2020.	2019.
	EUR	EUR
Rezervisanja za otpremnine	948.952	830.873
Rezervisanja za jubilarne nagrade	1.668.372	1.439.040
Rezervisanja za sudske sporove	709.200	709.200
	3.326.524	2.979.113

Osnovne aktuarske pretpostavke koje su korišćene prilikom obračuna rezervisanja za otpremnine i jubilarne nagrade su:

	2020.	2019.
Diskontna stopa	2,5%	3%
Rast zarada	3%	3%
Fluktuacija zaposlenih	1,65%	2,62%

Smrtnost zaposlenih: Tablice mortaliteta stanovništva CG u periodu 2010-2012

Na osnovu rezultata obračuna od strane angažovanog aktuara, prema zahtjevima MRS 19, sadašnja vrijednost budućih obaveza za otpremnine i jubilarne nagrade na 31.12.2020.godine:

	Sadašnja vrijed. na 31.12.2020	Kratkoročni dio	Dugoročni dio
Rezerv.otpremnine	1.042.479	93.526	948.953
Rezerv.jubilarne nagrade	1.740.763	72.392	1.668.371
	2.783.242	165.918	2.617.324

Rezervisanje za sudski spor u iznosu od 709 hiljada EUR-a koji se vodi po tužbenom zahtjevu Jadranke Milović za restituciju zemljišta koje je evidentirano u poslovnim knjigama Društva.

23. Dugoročni krediti

Dugoročni krediti su prikazani sledećom tabelom:

	Rok otplate	Kamatna stopa % godišnje	2020. EUR 000	2019. EUR 000
EIB-prva tranša- 3.000.000	01.02.2025.	4,110 fiksno	900.000	1.100.000
EIB-druga tranša-3.000.000	01.08.2025.	3,889 fiksno	1.000.000	1.200.000
EIB-treća tranša -5.000.000	01.02.2026.	4,175 fiksno	1.833.333	2.166.666
EIB-četvrta tranša-1.000.000	01.02.2028.	5,083 varijabilno	533.333	599.999
Tekuće dospijeće dugoročnih kredita			(800.000)	(800.000)
			3.466.666	4.266.665

Evropska investiciona banka je za svrhe modernizacije aerodroma i podizanju standarda bezbednosti i usluga odobrila kredit "Aerodromima Crne Gore" u iznosu od 12.000.000 EUR-a. Kredit je odobren u četiri tranše i otplaćuje se u polugodišnjim ratama sa rokovima otplate od 01.02.2025. godine do 01.08.2028. godine. Kamatne stope se obračunavaju po fiksnim kamatnim stopama osim za poslednju tranšu..

24. Odložene poreske obaveze

Odložene poreske obaveze na 31.12.2020. iznose 5.914.278 EUR-a (na 31.12.2019.god. iznose 5.957.971. Odrađena je rekonstrukcija obračuna odloženih poreskih obaveza za period 2003.god do 2020.godine i određen je kumulativni iznos od 3.815.096€. Dodatne odložene poreske obaveze obračunao je procjenitelj prilikom procijene fer vrijednosti osnovnih sredstava u ukupnom iznosu od 3.272.002€. (primjenom poreske stope na efekat povećanja vrijednosti osnovnih sredstava). U sumi odlož.por. obaveza iz procijene nalaze se i odložene poreske obaveze za zemljište u iznosu od 2.258.353 (ovaj iznos otaje trajno u knjigama ili dok se zemljište eventualno ne otuđi).

Odložene poreske obaveze predstavljaju poreske efekte koji se odnose na privremene razlike koje postoje između knjigovodstvene (sadašnje) vrijednosti sredstava i neotpisane (sadašnje) vrijednosti tog sredstva za poreske svrhe. Ova razlika je posledica različitog obračuna amortizacije za računovodstvene i poreske svrhe (osim odloženog poreza za zemljište).

25. Dugoročni odloženi prihodi i primljene donacije

Odloženi prihod u iznosu 281.000 € (2019.godina: 281.000€) predstavlja grant od strane Vlade Italije koji se realizovao preko EBRD banke kao tijela za upravljanje grantskim sredstvima. Sredstva su iskorišćena za izradu idejnih rešenja za Projekat modernizacije i rekonstrukcije Aerodroma Tivat (izgradnja novog putničkog terminala, rekonstrukcija, rehabilitacija i proširenje manevarskih površina i platforme). Sama realizacija Projekta trebala se finansirati iz kredita EBRD u iznosu od 20 miliona EUR-a (bez državnih garancija), a pregovori sa ovom bankom su u zastoju od 2015. godine jer, pored brojnih dopisa resornom ministarstvu i Ministarstvu Finansija, nismo dobili stav nadležnih da li

nastaviti pregovore sa EBRD (na samom početku, Vlada Crne Gore je dala saglasnost na Mandatno pismo).

Društvo se obavezalo da će u slučaju da se ugovor o kreditiranju ne zaključi, izvršiti povraćaj novca koji je Vlada Republike Italije donirala uvećanog za naknade koje mogu proistići iz navedenog ugovora zbog otkazivanja saradnje.

Sa ovog konta je trebalo vršiti ravnomjerno prenos određenog iznosa tokom perioda korišćenja projekta koji je izgrađen, a taj iznos odgovara iznosu obračunate amortizacije.

26. **Kratkoročna rezervisanja**

Kratkoročna rezervisanja čine:

	2020.	2019.
	EUR	EUR
Rezervisanja za otpremnine	93.526	55.908
Rezervisanja za jubilarne nagrade	72.392	86.669
Rezervisanja za sudske sporove	933.586	53.246
	1.099.504	195.824

Rezervisanja za sudske sporove u iznosu od 933.586 EUR-a odnose se na naknade štete za manje isplaćene zarade za šest bivših članova menadžmenta u iznosu od 793.079 EUR-a kao i na naknadu štete za manje isplaćene zarade za faktički rad za šest zaposlenih u iznosu od 140.507 EUR-a. Iznosi uključuju i poreze i doprinose.

27. **Kratkoročne obaveze (kredit, avansi i dobavljači)**

	2020.	2019.
	EUR	EUR
Obaveze po osnovu kredita EIB	800.000	800.000
Dobavljači u zemlji	492.314	201.309
Dobavljači u inostranstvu	8.908	58.971
Obaveze za avanse	44.967	49.782
Obaveze za depozite	20.887	22.414
	1.367.076	1.132.476

Obaveze prema dobavljačima u zemlji odnose se na: Nacionalnu turističku organizaciju – 226.575 EUR-a (ugovor o poslovno - tehničkoj saradnji sa NTO CG, vezano za finansiranje marketing aktivnosti za otvaranje i unapređenje avio linija za niskotarifne kompanije, u cilju promovisanja turističkih potencijala i privlačenja većeg broja putnika i turista); Ljetopis Automotive – 29.019 EUR-a (servis vatrogasnih vozila); Elektrodistribucija TV – 23.210 EUR-a; Gtech – 21.539 EUR-a (računari); Generali osiguranje – 20.830 EUR-a; UNIPROM – 17.247 EUR-a (korišćenje mrežnih kapaciteta KAP-a – prenos struje); Grafo group – 15.028 EUR-a (izrada monografije i štampanje kesa sa logom); Telekom – 12.551 EUR-a; Alnet – 11.798 EUR-a (softver office paketi) i ostali dobavljači u iznosu od 114.517 EUR-a.

Obaveze prema ino dobavljačima u iznosu od 8.908 EUR-a odnose se na 6 dobavljača iz inostranstva.

Primljeni avansi i depoziti u iznosu od 65.854 EUR-a od avio kompanija služe kao garancija da će se nakon obavljenog leta izmiriti obaveze.

28. Ostale kratkoročne obaveze

Odnose se na:

	2020. EUR	2019. EUR
Obaveze za odobrene diskonte	300.079	267.601
Obaveza prema avio komp.Globus-naknada štete	50.025	
Ostale kratkoročne obaveze	5.617.548	20.979.668
Obaveze po osnovu PDV i ost.javnih prihoda	2.657.048	27.831
Obaveza po osnovu poreza na dobit	67.924	1.090.359
	8.692.624	22.365.459

Obaveze prema kupcima za odobrne popuste iznose 300.079 EUR-a. Ova vrsta popusta odobrava se avio kompanijama koje u sezoni ostvare značajan broj rotacija, a popust se daje na handling i landing i to prema Podsticajnoj šemi i zaključenim ugovorima. Ovaj iznos je ostao otvoren - čekaju se instrukcije avio kompanija, da se izjasne da li žele da im uplatimo novac ili da zatvorimo fakture iz 2021.godine.

U okviru ostalih kratkoročnih obaveza (iznos 5.617.548 EUR) nalazi se iznos od:

a) 134.757 EUR-a koji predstavlja obavezu za učešće u dobitku; u 2019.god. ovaj iznos bio 6.343.640 EUR-a. (Vlada CG je donijela zaključke da se dio dobiti iz 2017. god. i ranijih godina, u iznosu od 6.270.650 EUR-a, iskoristi kao kolateral za kredit privrednog društva Montenegro Airlines. S obzirom da Montenegro Airlines nije vratio kredit banka je povukla kolateral, ali nije u cjelosti, naime iznos od **68.767** EUR-a vraćen je na tekući račun Društva i taj iznos je, između ostalog, preostao na obavezama za učešće u dobitku jer je odliv sredstava povučenog kolaterala knjižen u poslovnim knjigama kao umanj enje obaveze prema budžetu. Pored ovog iznosa, u okviru ove obaveze, preostao je iznos od **58.412** EUR-a koji predstavlja manji iznos dobiti iz 2017.god. koji je trebao biti prenijet u budžet, naime Odlukom Odbora direktora 01-7377 od 07.12.2018.godine da se dio dobiti iz 2017. u iznosu od 2.749.501 EUR-a iskoristi kao kolateral, a ostatak dobiti od 58.412 zadrži na poslovnom računu Društva do konačne instrukcije Osnivača.

Po Odluci Vlade CG br.07-1933 od 16.maja 2019.godine, pored prenosa u budžet iznosa od 6.707.085 EUR-a, određeno je da se 5% dobiti u iznosu od 479.078 EUR-a utroši na podršku sportskim, obrazovnim, kulturnim, humanitarnim i sl. potrebama – od ovog iznosa je preostalo **7.578** EUR-a

b) 5.482.742 EUR-a – ukalkulisane obaveze prema zaposlenima na osnovu razlike zarada za period 2008.god.-2018.god. koju je obračunao angažovani vještak, a koje nisu isplaćene u toku 2020.god.. U iznos su pored razlike zarade u neto iznosu, uključeni porezi i doprinosi. Ovaj iznos u 2019.godini bio 14.145.369 EUR-a. U toku 2020.godine sa 542 zaposlenih je potpisan sporazum o vansudskom poravnanju i izvršene isplate neto iznosa na osnovu sporazuma. Ukupan iznos vansudskih poravnanja za ove zaposlene (uključujući poreze i doprinose) je 7.760.622 EUR-a; za jednog zaposlenog, koji nije sklopio sporazum, po izvršnoj presudi skinut iznos od 17.347 EUR-a; iznos od 884.658 EUR-a je ukinut – odnosi se, u najvećoj mjeri, na ukalkulisani neiskorišćeni godišnji odmor, koji zaposleni koji su potpisali sporazum nisu istakli u svom zahtjevu za potisivanje vansudskog poravnanja.

c) 49 EUR-a obaveze prema zaposlenom po putnim nalogima

Detaljniji prikaz ostalih kratkoročnih obaveze iz prethodne tabele

	2020.	2019.
	EUR	EUR
Obaveze za neto zarade zaposlenih		21.097
Obaveze za poreze na zarade i naknade zarada		56.619
Obaveze za doprinose na teret zaposlenog		122.579
Obaveze za doprinose na teret poslodavca		43.460
Obaveze po osnovu raspodjele dobiti	134.757	6.343.640
Obaveze za prevoz zaposlenih		199.117
Obaveze prema zaposlenima – vanskodski poravnjenja	5.482.742	14.145.369
Obaveze za ugovore o djelu		32.283
Obaveze za odbor direktora		12.604
Ostale obaveze prema zaposlenima	49	1.448
Ostale obaveze		1.452
	5.617.548	20.979.668

Od obračunatog iznosa vanskodskih poravnjenja u ukupnom iznosu od 7.760.622 EUR-a, na isplaćeni neto odnosi se iznos od 4.758.364 EUR-a, dok se na poreze i doprinose odnosi iznos od 3.002.258 EUR-a, a u obračunu skinutom po presudi od 17.347 EUR-a na poreze i doprinose otpada 6.766 EUR-a. Ovaj iznos poreza i doprinosa (3.009.024 EUR) prilikom knjiženja obračuna vanskodskih poravnjenja preknjižen sa grupe konta 46 na 48 (tj. sa ostalih kratkoročnih obaveza na obaveze po osnovu PDV i ostalih javnih prihoda). Pored iznosa od 3.009.024 EUR-a, u grupi obaveza po osnovu PDV i ostalih javnih prihoda knjižen i iznos od 3.524 EUR-a, a odnosi se na izvršnu presudu po tužbi zaposlenog koji nije potpisao vanskodsko poravnanje, a po presudi mu je utvrđen veći iznos od iznosa koji je ukalkulisan krajem 2019.godine, a takođe su proknjiženi porezi i doprinosi od 5.695 Eur koji se odnose na isplatu vanskodskog poravnjenja iznad ukalkulisanog iznosa. U toku 2020.godine zatvoren je iznos obaveze od 361.196 EUR, pa je stanje 2.657.047 EUR (Na kraju 2019. Stanje na ovoj poziciji bilo 27.831 EUR i ove obaveze su izmirene u toku 2020.godine – porez i prirezi po osn. Ugovora o djelu, naknada za odbor direktora, prirez iz zarada)

U 2020.godini Društvo je po prvi put od osnivanja poslovalo sa gubitkom, što je bilo i za očekivati s obzirom na pandemiju COVID-19.

29. Sudski sporovi

Međunarodnim računovodstvenim standardom 37 je propisano da je Društvo dužno da izvrši rezervisanja za potencijalne obaveze ako su ispunjeni sledeći uslovi: kad pravno lice ima sadašnju obavezu (zakonsku ili izvedenu) koja je nastala kao rezultat prošlog događaja, kada je vjerovatno da će odliv resursa koji sadrži ekonomske korisiti biti potreban za izmirenje obaveza i kada se iznos obaveze može pouzdano procijeniti.

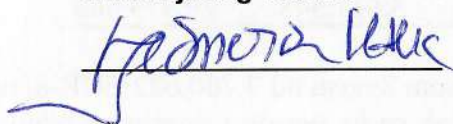
Rezervisanje nije izvršeno za tužbe zaposlenih po osnovu razlike za prevoz. Ukupno ima 29 tužbi od strane zaposlenih na aerodromu u Tivtu. Prvobitna procijena sudskog vještaka je 10.000 EUR-a po zaposlenom, ali je obračun rađen za svaki radni dan što nije korektno, jer zaposleni na ovom aerodromu rade u dvije smjene i dolaze na posao svaki drugi dan;

osim toga obračun vještaka je rađen na bazi cijene dnevne karte prevoza, a ne na bazi mjesečne karte tako da se očekuje da će konačan iznos biti značajno niži.

Rukovodstvo Društvo ne očekuje materijalno značajne gubitke po osnovu ostalih sudskih sporova u toku, i shodno tome fin. iskazi za 2020. god. ne uključuju rezervisanja za potencijalne gubitke po ovom osnovu.

U Podgorici
Dana, 19.10.2021.godine

Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskog iskaza



M.P.

Odgovorno lice



Podgorica, 16.12.2021. godine
Broj: 01-8767

MINISTARSTVO KAPITALNIH INVESTICIJA
Mladen Bojanić, ministar

Uvaženi ministre Bojaniću,

I FINANSIJSKI ISKAZI ZA 2019.god. (sa obrazloženjem izmijenjenih iskaza)

Odbor direktora Akcionarskog društva za uslužne djelatnosti u vazdušnom saobraćaju „Aerodromi Crne Gore“ je na dvadesetosmoj sjednici održanoj dana 19. oktobra 2021.godine utvrdio finansijske iskaze „Aerodromi Crne Gore“ AD za 2019.godine, i to iskaz o finansijskoj poziciji (bilans stanaja), iskaz o rezultatu (bilans uspjeha), iskaz o tokovima gotovine, iskaz o promjenama na kapitalu sa napomenama uz finansijske iskaze u kojima su data detaljna obrazloženja bilansnih pozicija za 2019.godinu – Odluka br. 001-6972 od 19.10.2021.godine

Na tridesetoj sjednici održanoj dana 03. novembra 2021. godine, utvrđen je i Izvještaj o poslovanju Akcionarskog društva za uslužne djelatnosti u vazdušnom saobraćaju „Aerodromi Crne Gore“ za 2019.godinu Odluka br. 001-7453 od 03.11.2021.godine.

Radi se o izmijenjenim finansijskim iskazima i izmijenjenom izvještaju o poslovanju za 2019. godinu, pa je i za izmjenjene iskaze odrađena eksterna revizija.

Na prvobitno utvrđene finansijske iskaze za 2019. godinu, eksterni revizor je dao uzdržano mišljenje (najvećim dijelom iz razloga što je zadnja procijena vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme (NPO) Društva izvršena na dan 31.10.2012.godine, a po međunarodnom računovodstvenom standardu MRS 16, preporučuje se učestalost revalorizacije na svakih tri do pet godina).

Ministarstvo finansija i socijalnog staranja je u Mišljenju br. 01-13-20984/1 od 15.12.2020. godine koje je upućeno Ministarstvu kapitalnih investicija dalo preporuku da akcionarsko društvo „Aerodromi Crne Gore“ Podgorica koriguje svoje finansijske iskaze u skladu sa nalazima i preporukama eksternog revizora „Eurorev“ DOO Podgorica.

Nakon ovoga Društvo pokreće postupak javne nabavke za uslugu procijene vrijednosti NPO na dan 31.12.2019. godine, a izabrani procijenitelj, društvo CROWE MNE, dostavlja elaborat o procijeni krajem jula 2021.godine. Procijenom je povećana vrijednost NPO za 33.933.562 Eura (ovaj efekat je rezultat kako povećanja vrijednosti jednog dijela osnovnih sredstava u iznosu od 36.355.580 Eur-a, tako i smanjenja drugog dijela osnovnih sredstava u iznosu od 2.422.019 Eur-a) uz istovremeno

knjiženje revalorizacionih rezervi u iznosu od 33.083.578 Eur-a, odloženih poreskih obaveza u iznosu od 3.272.002 Eur-a i ostalih rashoda u iznosu od 2.422.019 Eur).

Nalazi revizora u okviru odjeljka **Osnova za uzdržavanje od od izražavanja mišljenja** su korigovani, osim nalaza koji se odnosi na uslovnu donaciju Vlade Republike Italije u iznosu od 281.000,00€ vezano za aranžman sa EBRD bankom iz 2015. god. kojim je planirana modernizacija aerodroma u Tivtu (izgradnja nove putničke zgrade; rekonstrukcija, rehabilitacija i proširenje manevarskih površina i platforme). Društvo se ranije, više puta, obraćalo nadležnom ministarstvu za stav oko nastavka realizacije kreditnog zaduženja ali nije dobijalo odgovor. Uslovna donacija podrazumjeva povraćaj sredstava ako ne dođe do realizacije kredita.

Kao rezultat korekcije nalaza revizora u izmijenjenim finansijskim iskazima tj. u bilansu stanja došlo je do povećanja aktive za 34.065.143 Eur (sa 148.537.838 Eur na 182.602.981 Eur) odnosno do povećanja pasive za isti iznos.

Eur

Povećanje nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja i opreme (efekat procjene)	33.933.562
Smanjenje ostalih nepomenutih potraživanja (ispravka potraživanja od Atlas banke)	-121.327
Povećanje-potraživanje za više plaćen porez na dobit	252.908
Povećanje ukupne aktive	34.065.143

Povećanje revalorizacione rezerve (rezultat povećanja vrijednosti NPO na bazi procjene na 31.12.2019.god.)	33.083.579
Smanjenje neraspoređenog dobitka ranijih godina-efekat retroaktivne ispravke materijalno značajnih grešaka	-2.511.200
Povećanje dobitka tekuće godine	12.683.694
Gubitak ranijih godina -efekat retroaktivne ispravke materijalno značajnih grešaka	-16.138.749
Povećanje dugoročnih rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih (efekat primjene MRS 19 na rezervisanje za jubilarne nagrade)	1.439.041
Povećanje odloženih poreskih obaveza (iznos od 3.112.831 Eur je utvrđen kroz procjenu NPO, a iznos od 2.278.490 Eur je određen kroz rekonstrukciju obračuna odloženih por.obaveza za period 2003.-2019.god. - primjenom poreske stope na razliku između sadašnjih vrijednosti NPO u računovodstvene i poreske svrhe)	5.391.321
Povećanje kratkoročnih rezervisanja (za jubilarne nagrade)	86.670
Smanjenje ostalih kratkoročnih obaveza (ukidanje ukalkuliranih obaveza po osnovu vansudskih poravnjenja za 11 zaposlenih)	-37.136
Povećanje- poreza na dobit	67.924
Povećanje ukupne pasive	34.065.143

Povećanje aktive od 34.065.143 Eur rezultat je povećanja vrijednosti osnovnih sredstava zbog knjiženja procijene (u iznosu od 33.933.562 Eur), smanjenja potraživanja od Atlas banke u stečaju (121.327 Eur) i knjiženja potraživanja za više plaćen porez na dobit za 2015.,2016.2017. i 2018.godinu (iznos od 252.908 Eur). Knjiženje potraživanja za više plaćen porez na dobit nije bila primjedba revizora u prvobitnom izvještaju, već je to bila primjedba prilikom ponovljene revizije izmijenjenih iskaza za 2019.godinu. Potraživanje proknjiženo na osnovu Zaključka Odbora direktora br. 001-6873 od 15.10.2021.godine.

Povećanje pasive od 34.065.143 Eur je rezultat knjiženja revalorizacionih rezervi na bazi procijene osnovnih sredstava (33.083.579 Eur), knjiženja odloženih poreza (5.391.321 Eur), prva primjena MRS 19 – Primanja zaposlenih u dijelu rezervisanja za jubilarne nagrade (1.525.711 Eur), efekta korekcija nalaza revizora na neraspoređenu dobit ranijih perioda (-2.511.200 Eur) / gubitak (-16.138.749 Eur) kao i povećanja dobitka tekuće godine u iznosu od 12.683.694 prikazano u dodatnoj tabeli.

Kao rezultat korekcije nalaza revizora u izmijenjenim finansijskim iskazima tj. u bilansu uspjeha došlo je do povećanja neto rezultata za 12.683.695 Eur (sa 14.105.190 Eura u prvobitnim iskazima na 26.788.885 Eur u izmijenjenim iskazima).

	Eur
Smanjenje troškova rezervisanja: korekcija knjiženja rezervisanja za: otpremnine – smanjenje troškova od 819.513 Eur (ovo su troškovi ranijih perioda, a ne 2019.godine) i za jubilarne nagrade – povećanje troškova rezervisanja od 150.773 Eur	668.740
Smanjenje troškova zarada (isplate po osnovu vansudskih poravnjanja za 11 zaposlenih za razliku zarade za period 2008. -2018; prvobitno knjiženo u 2019.godine, a nakon korekcije fin. iskaza preko neraspoređene dobiti evidentirano u uporednim podacima za 2018.godinu	208.037
Smanjenje ostalih poslovnih rashoda: smanjenje troškova discounta kompaniji Lot Polish za 73.933 Eur – trošak 2018.godine	73.932
Povećanje rashoda po osnovu vrijednosnog usklađivanja stalne imovine (smanjenje vrijednosti osnovnih sredstava utvrđeno na bazi procijene fer vrijednosti)	-2.422.019
Smanjenje troškova zarada (ukalkulisani troškovi zarada – razlika zarade za period 2008. -2018; ovo je trošak ranijih perioda; nakon korekcije fin. iskaza preko neraspoređene dobiti evidentirano u uporednim podacima za 2018.godinu)	14.182.505
Povećanje rashoda po osnovu vrijednosnog usklađivanja kratkoročnih finansijskih sredstava (ispravka potraživanja od ATLAS banke)	-121.327
Povećanje poreza na dobit	-67.924
Povećanje poreskog prihoda perioda	161.750
Povećanje rezultata perioda	12.683.695

Nakon korekcije iskaza, eksterni revizor Eurorev je odradio ponovo reviziju i ovaj put dao kvalifikovano mišljenje.

U izmjenjenim finansijskim iskazima za 2019. god. iskazan je neto rezultat u iznosu od 26.788.885 Eur, a formiran gubitak ranijih godina iznosi 16.138.749 Eur (gubitak nastao usled korekcija finansijskih iskaza – Društvo nikada ranije nije imalo negativan finansijski rezultat).

Napomena: Kod raspodjele dobiti iznos namijenjen za raspodjelu akcionarima ne može da prelazi iznos dobiti ostvaren na kraju finansijske godine, uvećan za dobitke iz prethodnih godina i raspoloživi iznos rezervi, umanjen za gubitke koji su prenijeti iz prethodnih godina i za iznose određene za rezerve, u skladu sa zakonom i statutom društva.

II FINANSIJSKI ISKAZI ZA 2020.GODINU

Odbor direktora Akcionarskog društva za uslužne djelatnosti u vazdušnom saobraćaju „ Aerodromi Crne Gore“ je na tridesettrećoj sjednici održanoj dana 02. decembra 2021.godine utvrdio finansijske iskaze „Aerodromi Crne Gore“ AD za 2020.godinu, i to iskaz o finansijskoj poziciji (bilans stanaja), iskaz o rezultatu (bilans uspjeha), iskaz o tokovima gotovine, iskaz o promjenama na kapitalu sa napomenama uz finansijske iskaze u kojima su data detaljna obrazloženja bilansnih pozicija za 2020.godinu – Odluka br. 001-8414 od 03. decembra 2021. godine

Na istoj sjednici utvrđen je i Izvještaj o poslovanju Akcionarskog društva za uslužne djelatnosti u vazdušnom saobraćaju „ Aerodromi Crne Gore“ za 2020.godinu Odluka br. 001-8415 od 03.decembra 2021.godine.

„ Aerodromi Crne Gore“ AD je u 2020. godini ostvarilo negativan neto sveobuhvatni rezultat u iznosu od - 14.274.264 Eur što je posledica značajnog smanjenja saobraćaja usled pojave pandemije COVID – 19. U uslovima kada su brojne zemlje zatvarale granice i preduzimale restriktivne mjere kako bi se zaštitile, jedini avio saobraćaj bio je u prevoz u humanitarne svrhe.

Avijacijski prihodi u 2020.godini bilježe pad od skoro 80% u odnosu na 2019. godinu, ali i ostali prihodi imaju isti pad (prihodi od zakupa posl.prostora, prihodi od reklama, dozvola obavljana djelatnosti free shop i ugostiteljstvo, prihodi od komercijalnog parkinga i sl. Smanjenje ove kategorije prihoda rezultat je kako smanjenog obima saobraćaja tako i zbog odluke o privremenim mjerama podsticaja neavijacijskim djelatnostima radi prevazilaženja negativnih efekata ekonomske krize izazvane COVID -19 pa su u periodu od 16.03.2020. do

30.06.2020. godine oslobođeni plaćanja u iznosu 100% svi zakupci posl. prostora, zemljišta, zakupci reklamnih površina, parking pozicija, pružaoci katering usluga, držaoci poslovnog prostora za slobodnu carinsku prodaju (Duty Free Shop), a popust se primjenjivao i nakon 30. juna tj. sve do kraja godine, ali je procenat umanjenja iz mjeseca u mjesec smanjivan.

Avijacijski prihodi su sa 31.925.502 Eur iz 2019. godine pali na 6.722.303 Eur u 2020. godini, a ostali prihodi iz poslovanja sa 4.695.112 Eur u 2019. godini na 1.872.039 Eur u 2020. godini.

Ukupni rashodi u 2020. godini iznose 22.926.155 Eur, a u 2019. godini su iznosili 29.012.197 Eur. Kod troškova najveća smanjenja imaju troškovi zarada dok u 2020. godini nema rashoda po osnovu vrijednosnog usklađivanja imovine koji su u 2019. godini iznosili 2.422.019 Eur.

Troškovi zarada su smanjeni za 3.985.611 Eur (do smanjenja ovih troškova je došlo jer je značajno smanjeno plaćanje avio karata zaposlenima vezano za sporazum o povlaštenom prevozu sa avio kompanijom Montenegro Airlines, tri mjeseca bio je prekid rada pa je zaposlenima bila umanjena zarada za 30%, nije isplaćivana zimnica, smanjen broj sezonaca, smanjen broj angažovanja po ugovoru o djelu).

Reviziju finansijskih iskaza za 2020. godinu radio „Mont audit“ iz Podgorice i dao je mišljenje sa rezervom.

Imajući u vidu član 15, a u vezi sa članom 12 stav 7 Statuta Akcionarskog društva za uslužne djelatnosti u vazdušnom saobraćaju „Aerodromi Crne Gore“ kojima je propisano da Odbor direktora utvrđuje, a Osnivač usvaja godišnje finansijske iskaze i izvještaj o poslovanju Društva, molimo da Ministarstvo kapitalnih investicija, kao resorno, u odgovarajućoj proceduri dostavi utvrđene finansijske iskaze i izvještaje o poslovanju „Aerodromi Crne Gore“ AD za 2019. godinu (izmijenjeni iskazi) i za 2020. godinu na usvajanje Vladi Crne Gore u funkciji osnivača „Aerodromi Crne Gore“ AD.

Srdačan pozdrav,

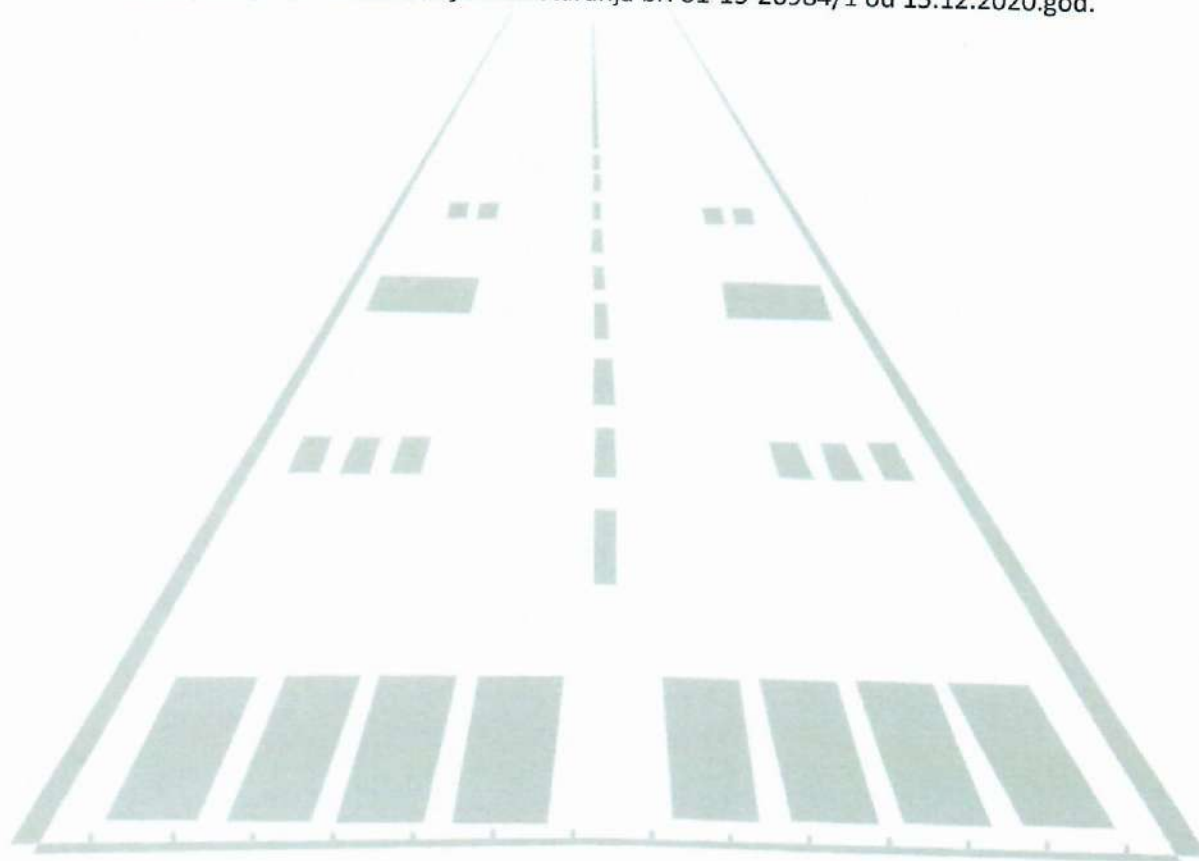
Goran Jandreoski

Izvršni direktor

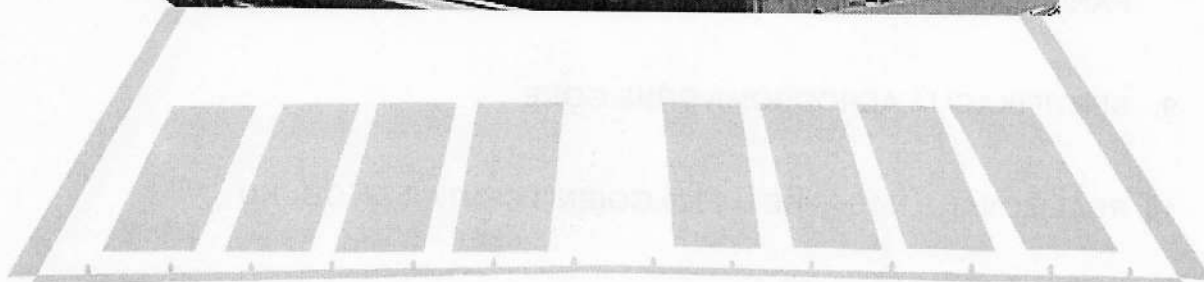
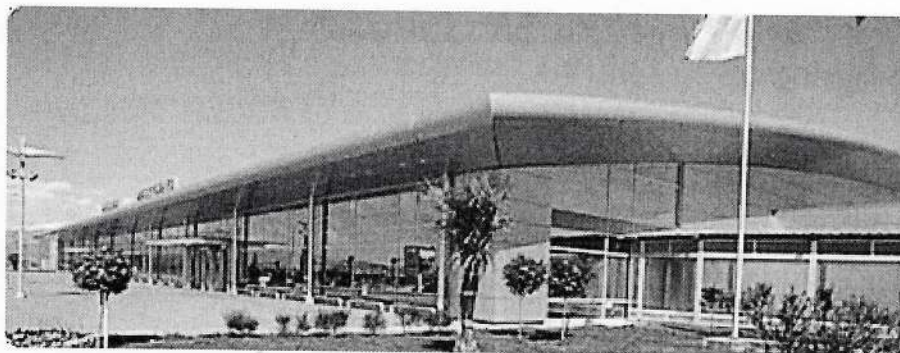


U prilogu dostvaljamo:

- Finansijske iskaze za 2019.godinu (izmjenjene)
- Izvještaj o poslovanju za 2019.godinu (izmjenjen)
- Revizorski izvještaj za izmjenjene iskaze za 2019.god.
- Finansijske iskaze za 2020.godinu
- Izvještaj o poslovanju za 2020.godinu
- Revizorski izvještaj za izmjenjene iskaze za 2020.god
- Dopis /Mišljenje Min.finansija i soc.staranja br. 01-13-20984/1 od 15.12.2020.god.



IZVJEŠTAJ O POSLOVANJU ZA 2020. GODINU



Podgorica, oktobar 2020.

SADRŽAJ

- 1. UVOD**
- 2. OSNOVNI PODACI O DRUŠTVU**
- 3. MISIJA I VIZIJA DRUŠTVA**
- 4. POLITIKA PREDUZEĆA AERODROMI CRNE GORE AD**
- 5. REALIZACIJA POSLOVNE POLITIKE DRUŠTVA U 2019. GODINI**
- 6. KOMERCIJALNA POLITIKA**
- 7. FINANSIJSKA POLITIKA**
- 8. REALIZOVANE AKTIVNOSTI NA AERODROMIMA CRNE GORE KOJE SE ODOSE NA IMPLEMENTACIJI MJERA RADA U USLOVIMA COVID-19 PANDEMIJE**
- 9. SERTIFIKACIJA AERODROMA CRNE GORE**
- 10. REALIZOVANE NABAVKE U 2020.GODINI I CENTAR ZA OBUKU**
- 11. ADMINISTRATIVNI KAPACITETI I UPRAVLJANJE LJUDSKIM RESURSIMA**
- 12. PLANIRANE INVESTICIJE**

1. UVOD

JP Aerodromi Crne Gore osnovano je 1999. godine. Od 2003. godine, rukovodi međunarodnim aerodromima u Podgorici i Tivtu, koji su do tada bili u vlasništvu JAT-a.

Od samog osnivanja, društvo je konstantno napredovalo i raslo, što se ogleda u stalnom infrastrukturnom razvoju, porastu saobraćaja u smislu povećanja broja putnika, operacija vazduhoplova i destinacija sa kojima su crnogorski aerodromi povezani, te u stabilnom finansijskom poslovanju oličenom u pozitivnom poslovnim rezultatu na kraju svake finansijske godine.

U cilju dugoročnog definisanja razvoja i infrastrukturnih aktivnosti, 2006. godine usvojen je Master plan razvoja aerodromskog preduzeća za period do 2023. godine.

Iste godine otvorena je nova terminalna zgrada na Aerodromu Podgorica i rekonstruisana terminalna zgrada na Aerodromu Tivat.

2007. godine Aerodrom Podgorica, je, od strane ACI (Airports Council International) – svjetske organizacije koja predstavlja aerodrome, proglašen za najbolji aerodrom do 1 milion putnika.

Imajući u vidu promjenu trendova na globalnom nivou, koja se odnosi na avio saobraćaj, te potrebe vazduhoplovne industrije i putnika kao krajnjih korisnika vazduhoplovnih usluga, 2011. godine, od strane Vlade Crne Gore usvojen je novi Master plan razvoja Aerodroma Crne Gore do 2030. godine, kao revizija već postojećeg. Pored navedenog strateškog dokumenta, 2013. godine usvojena je i Državna studija lokacije za Aerodrom Tivat, kojom su stvorene pretpostavke za dalji infrastrukturni razvoj ove vazdušne luke, kao i Lokalna studije lokacije za Aerodrom Podgoricu koja je usvojena 2018.godine.

2013. godine, odlukom Vlade Crne Gore, osnovano je jednočlano akcionarsko društvo za uslužne djelatnosti u vazdušnom saobraćaju "Aerodromi Crne Gore", koje u tom obliku posluje i danas.

Prilikom transformacije Društva iz javnog preduzeća u akcionarsko društvo, od strane renomirane konsultantske kuće KPMG urađena je i procjena vrijednosti imovine, i ista je na dan 31.10.2012. godine iznosila 101,5 miliona eura. U toku je priprema nove procjene vrijednosti imovine.

2. OSNOVNI PODACI O DRUŠTVU

Akcionarsko društvo za uslužne djelatnosti u vazdušnom saobraćaju "Aerodromi Crne Gore" osnovano je kao jednočlano akcionarsko društvo na neodređeno vrijeme u cilju obavljanja privredne djelatnosti. Vlada Crne Gore je jedini osnivač i vlasnik Društva. Društvo posluje pod nazivom: Akcionarsko društvo za uslužne djelatnosti u vazdušnom saobraćaju „Aerodromi Crne Gore“.

Skraćeni nazivi Društva glasi: „Aerodromi Crne Gore“AD.

Sjedište Društva je u Podgorici, Aerodrom Podgorica.

Pretežna djelatnost Društva je uslužna djelatnost u vazdušnom saobraćaju koja obuhvata:

- aktivnosti u vezi sa prevozom putnika, životinja ili robe vazdušnim putem;
- kontrolu aerodroma i vazdušnog saobraćaja;
- rad zemaljske službe na aerodromu i dr.;
- protivpožarnu zaštitu i odbranu na aerodromu.

Društvo obavlja djelatnost na cijeloj teritoriji Crne Gore u skladu sa zakonom i drugim propisima.

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta bliže su utvrđeni nazivi organizacionih djelova, radna mjesta i potreban broj izvršilaca, vrsta i stepen stručne sprema, radno iskustvo, posebni uslovi koje izvršioци moraju ispunjavati u skladu sa zakonom, poslovi sa posebnim ovlaštenjima i odgovornostima i druga pitanja od značaja za unutrašnju organizaciju i uspješnije obavljanje poslova iz djelatnosti Društva. Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta donosi Odbor direktora.

Vlada Crne Gore kao osnivač ima ovlaštenje skupštine akcionara u skladu sa zakonom. Ostali organi Društva su:

- Odbor direktora;
- Izvršni direktor;
- Sekretar.

Odbor direktora je organ upravljanja i rukovođenja Društva čije odluke izvršavaju Izvršni direktor i Sekretar. Sredstva za rad Društva obezbjeđuju se iz sredstava ostvarenih pružanjem usluga iz okvira djelatnosti Društva i drugih izvora u skladu sa zakonom. Društvo vodi računovodstvo i priprema godišnje i periodične finansijske izvještaje i iskaze u skladu sa zakonom. Društvo obrazuje fondove i rezerve u skladu sa zakonom i potrebama poslovanja

i razvoja Društva. Osnivač odlučuje o obrazovanju fondova i rezervi koje nijesu obavezne po zakonu.

3. MISIJA I VIZIJA DRUŠTVA

Misija Društva ogleda se u obezbjeđivanju sigurnih, bezbjednih, visoko kvalitetnih i troškovno—efikasnih usluga i infrastrukture u avio saobraćaju, koji doprinose osnažnjivanju društvenog i ekonomskog prosperiteta države Crne Gore.

Obezbijediti održive, sigurne, bezbjedne i ekološki prihvatljive operacije aerodmskog poslovanja na crnogorskim aerodromima. Obezbijediti modernu i efikasnu aerodromsku infrastrukturu i visoko-kvalitetnu uslugu. Obezbijediti ekspanziju i unapređivanje uz integrisani razvoj sa drugim vidovima saobraćaja. Obezbijediti angažman talentovanog i motivisanog tima zaposlenih.

4. POLITIKA PREDUZEĆA AERODROMI CRNE GORE AD

Vodeći principi

Bezbjednost i Sigurnost

Bezbjednost i sigurnost naših klijenata i osoblja je okosnica našeg biznisa.

Životna sredina

Planiranje i sprovođenje mjera očuvanja životne sredine u skladu sa standardima ekološke države i najboljem iskustvu branše.

Poslodavac za primjer

Odnos prema zaposlenima - na jednak način, čuvanjem njihovog dostojanstva uz stalan rast životnog standarda.

Partnerski odnosi i lojalnost

Otvorena, konstruktivna i nediskriminatorna saradnja sa svim partnerima i državnim subjektima.

Odgovorno upravljanje cjelokupnom imovinom

Svijest o visokoj ličnoj odgovornosti za osmišljen, produktivan razvoj i uspješan finansijski menadžment.

Ekonomski razvoj

Podsticaj ekonomskom razvoju šire regije oko oba aerodroma i države Crne Gore.

5. REALIZACIJA POSLOVNE POLITIKE DRUŠTVA U 2020. GODINI

Poslovnu 2020. godinu u kompaniji Aerodromi Crne Gore AD, obilježilo je aktuelna situacija sa Covid19, koja je dovela do značajnog pada saobraćaja.

Obustava saobraćaja je stupila na snagu 17.03.2020.godine i bila na snazi do 20.05.2020.godine, kada su oba aerodroma otvorena za letove generalne avijacije.

Od 01.07.2020 godine oba aerodroma su otvorena i za komercijalne letove, uz određene ograničavajuće faktore, zavisno od zemalja iz/ka kojima se putuje.

U periodu važenja zabrane saobraćaja za komercijalne letove, na Aerodromu Podgorica obavljani su svi potrebni poslovi kako bi se realizovali letovi koji su dopremali medicinsku opremu.

Takodje, u tom periodu Montenegro Airlines je imao seriju letova kojima su dovezeni državljani Crne Gore iz više gradova Evrope.

Podaci o fizičkom obimu saobraćaja za 2020. godinu, pokazuju da su Aerodromi Crne Gore AD, zabilježili značajan pad saobraćaja.

U 2020-oj godini, „Aerodromi Crne Gore“ AD su opslužili 533.002 putnika (što predstavlja pad od **80%** u odnosu na 2019. godinu), i **5.411** vazduhoplova (što predstavlja pad od **63%** u odnosu na 2019.godinu).

Posmatrano po aerodromima, na **AP Podgorica** opsluženo je: **343.187** putnika što predstavlja pad od **74%** u odnosu na 2019. godinu, i **3.095** aviona što predstavlja pad od **59%** u odnosu na 2019. godinu. Na AP Tivat opsluženo je: **189.815** putnika (pad od **86%** u odnosu na prošlu godinu) i 2.316 aviona (pad od **67%** u odnosu na prethodnu godinu).

U ukupnom prometu aviona u 2020. godini na aerodromima Podgorica i Tivat učestvovalo je svega 17 avio-kompanija za razliku od 50 avio-kompanija koje su saobraćale u 2019 godini.

Sa oba aerodroma se saobraćalo na oko 40 destinacija (u 2019 godini - **70** destinacija)

Odlukom Odbora direktora, od 01.01.2020 godine stupio je na snagu novi cjenovnik Aerodromskih usluga i usluga zemaljskog opsluživanja, kojim se povećala cijena landinga za avione do 24 tone sa 7,5EUR na 8,5 Eur kao i sa 9,5EUR na 10,5 EUR za avione teže od 24 tone. Takođe, povećala se i taksa za bezbjednost sa 1.75 Eur na 2,5 EUR.

Medjutim, kao odgovor na posledice koje je izazvala pandemija, u junu 2020 godine Odbor direktora usvaja novi cjenovnik, kojim se cijene vraćaju na nivo od prije 01.01.2020 godine, a usvaja se i nova Podsticajna šema koja predviđa mnogo manji obim saobraćaja za ostvarivanje određenih popusta.

Takođe, kao pomoć zakupcima poslovnih prostora na našim aerodromima Odbor direktora je donio odluku o oslobađanju plaćanja finansijskih obaveza od 100% (po svim osnovama) za sve zakupce poslovnog prostora, zakupce zemljišta, držaoce poslovnog prostora za slobodnu carinsku prodaju (Duty Free Shop), zakupce reklamnih površina, zakupce parking pozicija (taxi), pružaoce usluga djelatnosti kateringa na aerodromima Podgorica i Tivat, za period od 16.03. do 30.06.2020. godine;

Takođe, umanjjenja finansijskih obaveza (po svim osnovama) za sve zakupce poslovnog prostora, zakupce zemljišta, držaoce poslovnog prostora za slobodnu carinsku prodaju (Duty Free Shop), zakupce reklamnih površina, zakupce parking pozicija (taxi), pružaoce usluga djelatnosti kateringa na aerodromima Podgorica i Tivat, za period:

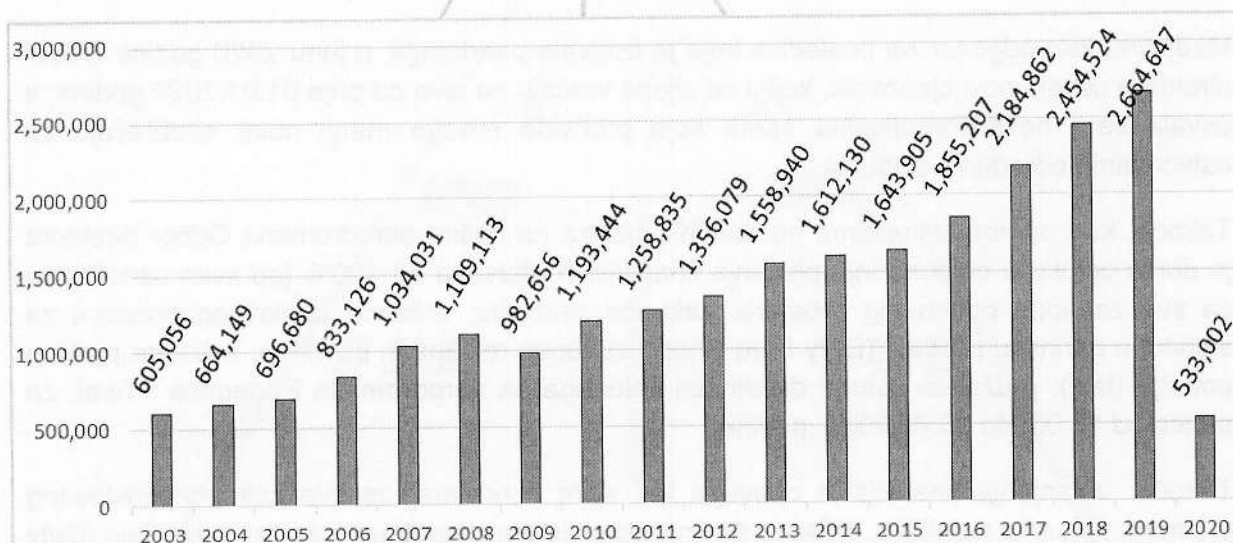
- Jul 2020 g. - umanjeње 80%;
- Avgust 2020 g. - umanjeње 70%;
- Septembar 2020 g. - umanjeње 60%;
- Oktobar 2020 g. - umanjeње 50%;
- Novembar 2020 g. - umanjeње 40%;
- Decembar 2020 g. - umanjeње 30%;
- Januar 2021. godine - umanjeње 20%;
- Februar 2021. godine - umanjeње 10%.

U 2020. godini na crnogorskim aerodomima su opslužena **533.002 putnika** (što predstavlja pad od 80% u odnosu na 2019. godinu), i **5.411 vazduhopova** (što predstavlja pad od 63% u odnosu na 2019. godinu).

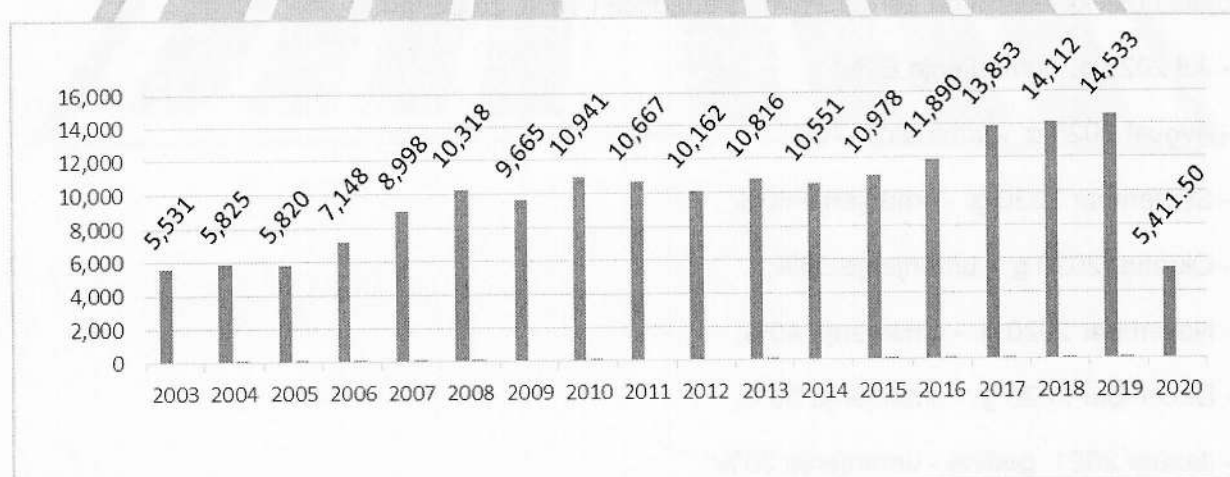
Na ovako drastičan pad saobraćaja u 2020. godini uticala je poznata situacija sa virusom Covid 19.

6. KOMERCIJALNA POLITIKA

PROMET PUTNIKA – 2003- 2020. GODINE



PROMET VAZDUHOPLOVA 2003-2020. GODINA



Posmatrano po aerodromima, na Aerodromu Podgorica opsluženo je **343.187 putnika** (pad od 74% u odnosu na isti period 2019. godine), i **3.095 vazduhoplova** (pad od 59% u odnosu na 2019. godinu). Na Aerodromu Tivat je opsluženo **189.815 putnika** (pad od 86% u odnosu na 2019. godinu) i **2.316 vazduhoplova** (pad od 67% u odnosu na 2019. godinu).

U broju aviona nijesu uključeni školski letovi na AP Podgorica kojih je u 2020. godini bilo 186 a u 2019. godini 401,5.

Veći pad u broju aviona i putnika na Aerodromu Tivat u odnosu na Aerodrom Podgorica je posledica izraženog sezonskog karaktera saobraćaja na tom aerodromu.

PROMET VAZDUHOPLOVA

AERODROMI	2020	2019	INDEX	% učešća 2019	% učešća 2018
PODGORICA	3.095,5	7.483,0	41	57	51
TIVAT	2.316,0	7.050,0	33	43	49
UKUPNO	5.411,5	14.533	37	100	100

PROMET PUTNIKA

AERODROMI	2020	2019	INDEX	% učešća 2019	% učešća 2018
PODGORICA	343.187	1.297.365	26	64	49
TIVAT	189.815	1.367.282	14	36	51
	533.002	2.664.647	20	100	100

Promet aviona po kompanijama

Kompanija	2020	2019	INDEX	% UČEŠĆA 2020	% UČEŠĆA 2019
	1	2	3 (1/2)	4	5
MONTENEGRO AIRLINES	1.343,5	4.043	33	24,83	27,82
AIR SERBIA	621	1.773	35	11,48	12,20
RYANAIR	288	573	50	5,32	3,94
TURKISH AIRLINES	204	509	40	3,77	3,50
WIZZ AIR	189	440	43	3,49	3,03
AUSTRIAN AIRLINES	138	322	43	2,55	2,22
BELAVIA-FLY	89	147	61	1,64	1,01
AEROFLOT (FLY MONTENEGRO)	80	487	16	1,48	3,35
LOT POLISH AIRLINES	72	292	25	1,33	2,01
SKY UP	68	57	119	1,26	0,39
POBEDA AIRLINES (FLY MONTENEGRO)	66	405	16	1,22	2,79
ALITALIA	29	209	14	0,54	1,44
AIR COMPANY JONIKA	58	116	50	1,07	0,80
EASY JET	36	141	26	0,67	0,97
SIBERIA AIRLINES	31	39	79	0,57	0,27
LAUDAMOTION	22	79	28	0,41	0,54
UKRAINA INT.-FLY	22	29	76	0,41	0,20
CLICK AVIATION	7	0	0	0,13	0,00
GLOBUS		344	0	0,00	2,37

ADRIA AIR		259	0	0,00	1,78
ROSSIA -FLY		245	0	0,00	1,69
URAL AIRLINES-FLY		243	0	0,00	1,67
RED WINGS		135	0	0,00	0,93
ISRAIR		131	0	0,00	0,90
TUI AIRLINES BELGIUM	7	114	6	0,13	0,78
TUI UK & IRELAND		103	0	0,00	0,71
ENTER AIR		102	0	0,00	0,70
OSTALI	65,5	889,0	7	1,21	6,12
GENER. AVIJACIJA	1.975,5	2.307,0	86	36,51	15,87
UKUPNO	5.411,5	14.533,0	37	100,00	100,00

U ukupnom saobraćaju u 2020. godini na crnogorskim aerodromima učestvovalo je svega 17 aviokompanija, za razliku od 2019. godine kada smo imali rekordnih **51 avio kompaniju**.

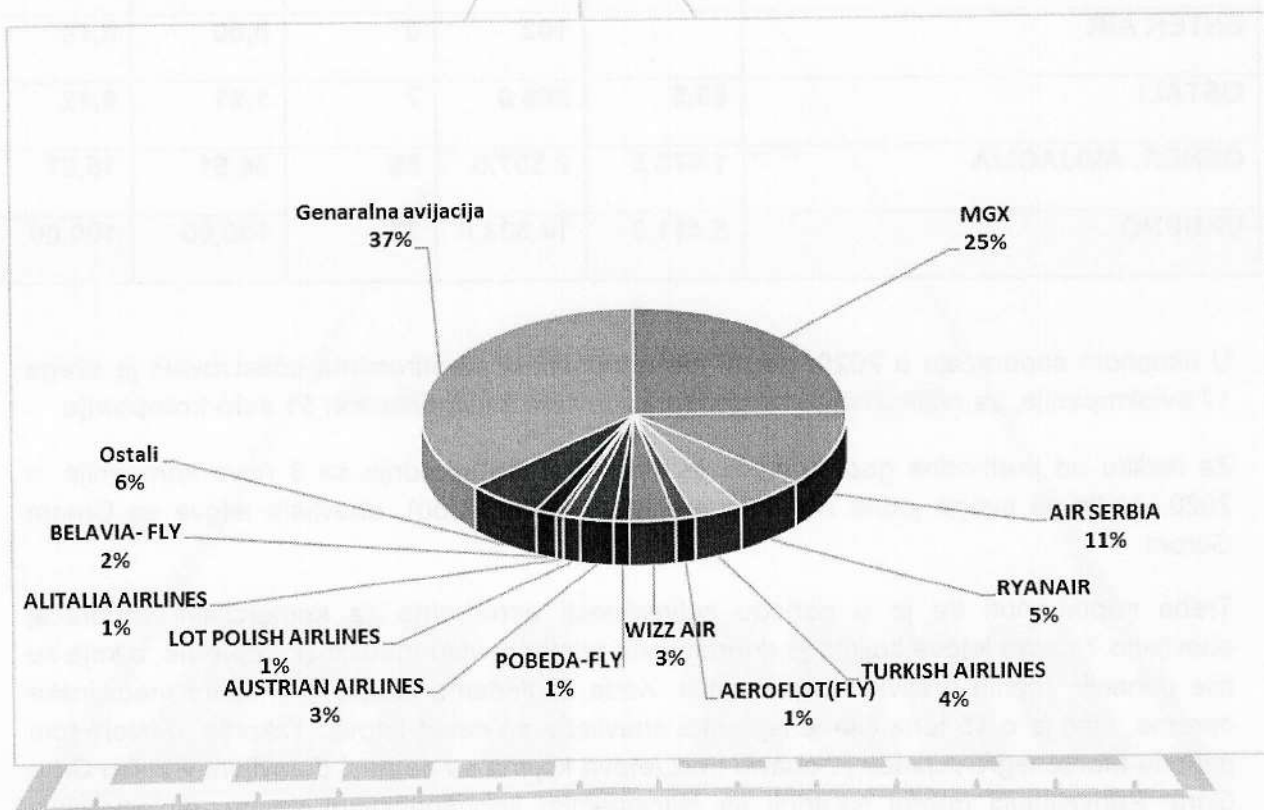
Za razliku od prethodne godine, kada je uspostavljena saradnja sa 3 nove kompanije, u 2020. godini je svega jedna nova kompanija (Click Aviation), obavljala letove sa Crnom Gorom.

Treba napomenuti da je u periodu zatvorenosti aerodroma za komercijalni saobraćaj obavljeno 7 cargo letova kojima je dopremljena pomoć u vidu medicinske opreme, a koje su bile donacije raznih država i organizacija. Kada sagledamo ukupan kontigent medicinske opreme, riječ je o 45 tona čija je isporuka obavljena sa deset letova. Takođe, u istom tom periodu Montenegro Airlines je obavio i niz letova kojima su se nasi državljani vratili u Crnu Goru. Zahvaljujući dobroj saradnji sa Nacionalnim koordinacionim timom, diplomatskim mrežama i ambasadama, uspjeli smo da većinu naših građana koji su se u periodu pandemije zadesili u drugim državama vratimo u Crnu Goru, a takođe i da organizujemo povratak u matične zemlje strancima koji su boravili u našoj državi. Konkretno, otkako je zatvoren komercijalni saobraćaj, ACG su opslužili 5.630 putnika, od čega u dolasku 2.237, a u odlasku 3.393. Kako su ACG odmah po izbijanju epidemije opremljeni adekvatnim dezinfekcionim sredstvima, nad svim putnicima sprovedene su stroge epidemiološke mjere (dezinfekcija ruku i obuće, obavezno nošenje maske, evidencija testova putnika od strane sanitarnih inspektora itd.)

Tokom zabrane komercijalnog saobraćaja, a od 25. maja kada je dozvoljeno slijetanje avionima Generalne avijacije, najviše putnika doputovalo je iz Srbije, Turske, Hrvatske, Rusije, Ukraine, Njemačke i Italije.

Kako smo bili svjesni važnosti slijetanja svakog aviona i dolaska svakog putnika koji tokom pandemije Kovida posjećuje Crnu Goru, trudili smo se da nakon "otvaranja neba" na domaćinski način dočekujemo prve turiste. U tu svrhu je svaki put kada avio kompanija ima prvi let ka Crnoj Gori bilo organizovano darivanje putnika prigodnim poklonima, u vidu slatkiša, brošura, informatora o Crnoj Gori i sl., a avioni su često dočekivani uz vodene topove u vidu dobrodošlice.

Promet ac u ukupnom prometu aviona



Najveće učešće u prometu vazduhoplova, kao i u prethodnoj godini, imali su Montenegro Airlines (24.83%), Air Serbia sa 11.48% učešća, dok je na trećem mjestu Ryanair sa 5.32% učešća i na četvrtom Turkish 3.77% učešća.

Pad u prometu vazduhoplova se bilježi gotovo kod svih kompanija, osim SkyUp, koji je ostvario povećanje od cca 17%, usled ugovorenih čarter letova sa Ukrajinom (Aerodrom Tivat).

Kao što se vidi iz tabele najveći procentualni pad su imali: Alitalia (86%), Aeroflot i Pobeda po 84%, Lot Polish (75%), EasyJet (74%), MGX (67%), Air Serbia (65%), i td., dok neke od veoma značajnih aviokompanija za naše aerodrome nijesu ni letjele u 2020 godini (Globus, Ural, Rossia Airlines, Red Wings, Israir, Lufthansa, Enter Air, Tui grupacija (samo par letova koji nijesu u službi turističke sezone))

Promet putnika po kompanijama

Kompanija	2020	2019	INDEX	% UČEŠĆA 2020	% UČEŠĆA 2019
	1	2	3 (1/2)	4	5
MONTENEGRO AIRLINES	154.954	634.672	24	29,07	23,82
RYANAIR	65.058	191.073	34	12,21	7,17
AIR SERBIA	62.334	266.948	23	11,69	10,02
TURKISH AIRLINES	53.287	130.837	41	10,00	4,91
WIZZ AIR	37.544	138.534	27	7,04	5,20
BELAVIA -FLY	26.244	40.796	64	4,92	1,53
SKYUP-FLY	23.809	19.376	123	4,47	0,73
POBEDA AIRLINES (FLY MONTENEGRO)	22.793	146.364	16	4,28	5,49
AIR COMPANY JONIKA-FLY	14.976	35.440	42	2,81	1,33
AUSTRIAN AIRLINES	11.967	58.431	20	2,25	2,19
SIBERIA AIRLINES	8.600	9.207	93	1,61	0,35
AEROFLOT (FLY MONTENEGRO)	8.431	115.319	7	1,58	4,33
LOT POLISH AIRLINES	7.775	42.708	18	1,46	1,60
UKRAINA AIRLINES-FLY	6.688	10.811	62	1,25	0,41
LAUDAMOTION	6.118	25.658	24	1,15	0,96

EASY JET	4.749	47.141	10	0,89	1,77
ALITALIA	2.168	24.665	9	0,41	0,93
EUROWINGS	2.004	11.252	18	0,38	0,42
WIND ROSE-FLY	1.167	14.917	8	0,22	0,56
CLICK AVIATION	304	0	0	0,06	0,00
GLOBUS		111.530	0	0,00	4,19
URAL		90.535	0	0,00	3,40
ROSSIA AIRLINE-FLY		73.743	0	0,00	2,77
RED WINGS-FLY		52.301	0	0,00	1,96
ISRAIR		36.371	0	0,00	1,36
TUI UK & IRELAND		31.940	0	0,00	1,20
TUI AIRLINES BELGIUM		31.171	0	0,00	1,17
OSTALI	3.246	264.279	1	0,61	9,92
GENER. AVIJACIJA	8.786	8.628	102	1,65	0,32
UKUPNO	533.002	2.664.647	20	100,00	100,00

U prometu putnika, slično kao i kod prometa aviona, procentualno najveće učešće su imali Montenegro Airlines (29.07%), Ryanair (12,21%), Air Serbia (11.69%), Turkish Airlines (10%).

Rast u broju putnika, imala je samo aviokompanija SkyUp (rast od 23%) , dok sve druge bilježe značajan pad. Najveći procentualni pad u broju putnika, od kompanija koje su uopšte i saobraćale, imale su: Aeroflot (93%), Alitalia (91%), EasyJet (90%), Lot Polish (82%), Pobeda (84%), I td.

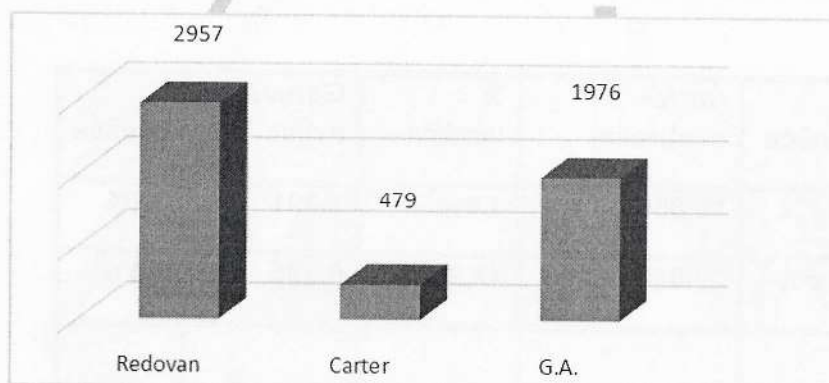
REDOVAN I ČARTER SAOBRAĆAJ U 2020. GODINI – promet vazduhoplova

Promet vazduhoplova u kumulativi na nivou Aerodroma Crne Gore

Na nivou preduzeća, u 2020. godini, u ukupnom prometu aviona redovan saobraćaj je činio 54.60%, i nije značajno smanjen u odnosu na prethodne godine (u 2019 godine 59.5) a čarter saobraćaj 8.90% (u 2019 godini 23.3%) ukupnog broja rotacija dok ostatak od 36% čine letovi generalne avijacije.

	Redovan saobraćaj	% učešća	Čarter saobraćaj	% učešća	Generalna avijac.	% učešća
Podgorica	2.197,0	71%	181,0	6%	717,5	23%
Tivat	760	33%	298	13%	1.258	54%
Ukupno Podgorica i Tivat	2.957	54,6%	479	8,9%	1.976	36,5%

Grafički prikaz prometa aviona u redovnom i čarter saobraćaju u 2020. godini



Kada je u pitanju promet aviona na aerodromu Podgorica u 2020., redovni prevozioci učestvuju sa 71% (u 2019 godini 75%), dok čarter letovi čine 6% (u 2019 godini 13%) ukupnog prometa aviona a generalna avijacija 23% (u 2019 godini 12%).

Na aerodromu Tivat u ukupnom prometu aviona, redovan saobraćaj učestvuje sa 33% (u 2019 godini 45%), a čarter saobraćaj sa 13% (u 2019 godini 35%), generalna avijacija 54% (u 2019 godini 20%).

Usled sezonskog karaktera saobraćaja na AP Tivat, posledice pandemije posebno su se odrazile na učešće čarter saobraćaja.

REDOVAN I ČARTER SAOBRAĆAJ U 2020. GODINI – promet putnika

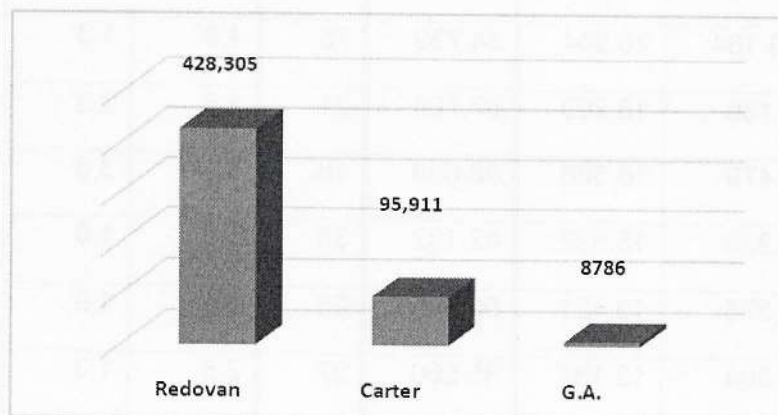
U ukupnom prometu putnika na nivou preduzeća u 2020. godini, redovan saobraćaj učestvuje sa 80% (u 2019. godini 67,6%), čarter saobraćaj sa svega 18% (u 2019 godini 32,1%) dok generalna avijacija čini svega 1.6% (u 2019 godini zanemarljivih 0.3%).

Na Aerodromu Podgorica, procenat putnika prevezenih u redovnom saobraćaju bio je 94.7 (2019 godina 85,9%), u čarter saobraćaju svega 4,6% (u 2019 godini 13,9%), a svega 0.7% (u 2019 godini 0.2%) čine putnici generalne avijacije.

Na Aerodromu Tivat procenat putnika u redovnom saobraćaju 54.5 (u 2019 godini 50,1%), u čarter saobraćaju 42,20% (49.4%) a putnici generalne avijacije 3,4% (u 2019 godini 0,4%).

	Redovan saobraćaj	% učesća	Čarter saobraćaj	% učesća	Generalna avijac.	% učesća
Podgorica	324.941	94,7%	15.855	4,6%	2.391	0,7%
Tivat	103.364	54,5%	80.056	42,2%	6.395	3,4%
Ukupno Podgorica i Tivat	428.305	80,4%	95.911	18,0%	8.786	1,6

Grafički prikaz prometa putnika u redovnom i čarter saobraćaju u 2020 godini



PROMET PUTNIKA I VAZDUHOPLOVA PO DESTINACIJAMA U 2020. GODINI

U 2020. godini saobraćaj sa crnogorskih aerodroma se odvijao prema cca 40 destinacija, za razliku od 70 destinacija iz 2019. godine.

Pet najznačajnijih destinacija sa aspekta učešća u prometu putnika na oba aerodroma u 2020. godini - su: 1. Beograd – 29,1% 2. Istanbul – 9,9% 3. Moskva– 7,8% 4. Kiev– 7% i 5. Minsk– 4,9%.

Top destinacije u prometu putnika u 2020 godini

No.	PROMET PUTNIKA						Procenat učešća	
	DESTINACIJE	2020			2.019	Index		
		Dolazak	Odlazak	Ukupno	Ukupno		2020	2019
1	BEOGRAD	76.597	78.446	155.043	549.607	28	29,1	20,6
2	ISTANBUL	27.128	25.793	52.921	130.837	40	9,9	4,9
3	MOSKVA	19.889	21.901	41.790	651.105	6	7,8	24,4

4	KIEV	18.831	18.390	37.221	59.260	63	7,0	2,2
5	MINSK	13.080	13.164	26.244	34.739	76	4,9	1,3
6	BEC	9.567	9.136	18.703	87.784	21	3,5	3,3
7	LONDON	7.889	8.479	16.368	88.638	18	3,1	3,3
8	MEMMINGEN	7.689	8.233	15.922	42.132	38	3,0	1,6
9	BRISSEL	7.048	6.373	13.421	50.845	26	2,5	1,9
10	BERLIN	6.383	6.804	13.187	35.560	37	2,5	1,3

Pad u broju putnika zabilježen je na svim destinacijama. Od destinacija koje su najviše učestvovala u ukupnom broju putnika, najveći pad je zabilježen na sljedećim destinacijama: Moskva (94%), London (82%), Beč (79%), Beograd (72%), Istanbul (60%) .

Nove destinacije u 2020 godini su bile – Dablin (Wizz Air), Dortmund i Krakov (Ryanair)

No.	Promet aviona							Procenat učešća	
	DESTINACIJE	2020			2019	Index	2020	2019	
		arr	dep	Rotacije	Rotacije				
1	Beograd	1.326	1.324	1.325	3.273,0	40	24,5	22,5	
2	Moskva	194	195	195	2.209	9	3,6	15,2	
3	Bec	215	215	215	525,0	41	4,0	3,6	
4	Istanbul	206	203	204,5	507,5	40	3,8	3,5	
5	Ljubljana	88	89	88,5	450,5	20	1,6	3,1	
6	Rim	59	59	59,0	375,5	16	1,1	2,6	
7	Warsava	79	79	79,0	340,5	23	1,5	2,3	
8	Pariz	81	85	83,0	319,5	26	1,5	2,2	
9	London	77	77	77,0	308,5	25	1,4	2,1	
10	S.Petersburg			0,0	288,5	0	0,0	2,0	

PROMET PUTNIKA I VAZDUHOPLOVA PO TRŽIŠTIMA U 2020. GODINI

U odnosu na 2019 godinu, sva tržišta sa kojima se obavljao saobraćaj su zabilježila pad u broju putnika.

Najveći pad je zabilježen u saobraćaju sa Ruskom Federacijom, od čitavih 94%

Veliki pad u broju putnika zabilježen je i u saobraćaju sa Srbijom (72%).

TOP 15 DRŽAVA U PROMETU PUTNIKA 2020

	DRŽAVE	2020	2019	INDEX	% učešća kompanija u 2020
1	Srbija	156.102	557.174	28	29,3
2	Njemačka	58.465	189.897	31	11,0
3	Turska	53.548	130.837	41	10,0
4	Ukrajina	46.646	89.769	52	8,8
5	Ruska Federacija	41.790	729.869	6	7,8
6	Bjelorusija	26.244	40.838	64	4,9
7	Austrija	18.807	89.113	21	3,5
8	Velika Britanija	18.149	124.104	15	3,4
9	Italija	17.529	116.397	15	3,3
10	Poljska	13.120	106.825	12	2,5
11	Belgija	13.421	50.918	26	2,5
12	Francuska	11.623	100.532	12	2,2
13	Švajcarska	9.135	34.958	26	1,7
14	Slovenija	8.572	55.758	15	1,6
15	Spanija	8.232	15.622	53	1,5

Tržišta sa najvećim padom u broju prevezenih putnika u 2020

Države	2020	2019	Smanjen broj putnika za	Index
	Ukupno-dol.+odl.	Ukupno-dol.+odl.		
Ruska Federacija	41.790	729.869	-688.079	6
Srbija	156.102	557.174	-401.072	28
Njemačka	58.465	189.897	-131.432	31
Velika Britanija	18.149	124.104	-105.955	15
Italija	17.529	116.397	-98.868	15
Poljska	13.120	106.825	-93.705	12

Dva dominantna tržišta su Ruska Federacija i Republika Srbija, sa kojima se u redovnim okolnostima obavi oko 47% ukupnog prometa putnika zabilježili su značajan pad u 2020 godini u odnosu na 2019, koji je u broju putnika iznosio 1.089.151.

Niskotarifne avio kompanije

Na crnogorskim aerodromima u 2020. godini su saobraćale 3 niskotarifne avio kompanije u redovnom saobraćaju - Ryanair, Wizz Air i EasyJet, sa kojima je sklopljen ugovor na osnovu zaključaka Vlade Crne Gore, a koji su istekli 31.10.2020 i čije je učešće bilo 20% u broju putnika i 9% u prometu vazduhoplova.

U toku 2020. godine na aerodromima u Podgorici i Tivtu ostvarena je saradnja sa još 5 niskotarifnih avio kompanija, koje saobraćaju u redovnom i čarter saobraćaju – Pobeda, Laudamotion (u međuvremenu je ukunita ova destinacija), Smartwings, Eurowings i Flydubai. Uzevši u obzir sve niskotarifne avio kompanije, dolazimo da podatka da je njihovo učešće u broju prevezenih putnika u 2020. godini bilo 26% a 11.6% u prometu vazduhoplova.

Promet aviona

Br.	KOMPANIJE	2020	% učešća
1	RYANAIR	288	5
2	WIZZ AIR	89	3
3	POBEDA	66	1
4	EASYJET	36	1
5	SMARTWINGS	5	0,1
6	LAUDAMOTION	22	0,4
8	EUROWINGS	13	0,2
10	FLYDUBAI	6,5	0,1
	UKUPNO	626	11,6

Promet putnika

Br.	KOMPANIJE	2020	% učešća
1	RYANAIR	65.058	12
2	WIZZ AIR	37.544	7
3	POBEDA	22.793	4
4	EASYJET	4.749	1
5	LAUDAMOTION	6.118	1
6	SMARTWINGS	687	0,1
8	EUROWINGS	2.004	0,4
10	FLYDUBAI	185	0,0
	UKUPNO	139.138	26

Saradnja Aerodromi Crne Gore AD sa niskotarifnim avio kompanijama, počela je 2013. godine, kada je irska avio kompanija Ryanair počela sa letovima na liniji Brisel-Podgorica. Od 2014. godine, Ryanair pored postojeće linije Brisel- Podgorica, uvodi i liniju London-Podgorica. U 2016. godini uspostavljen je saobraćaj na liniji Berlin - Podgorica, a u 2017. godini i sa Stokholmom. Od aprila 2019. godine počinju letovi na liniji Bolonja – Podgorica, od juna iste godine na liniji Barselona –Podgorica, a u toku ljetnje sezone i letovi na liniji Vroclav – Podgorica.

U 2020 godini je odradio i letove na 2 nove destinacije Dablin-Podgorica, kao i Krakov ali daleko od planiranog obima.

U 2016. godini uspostavljena je saradnja sa još dvije niskotarifne avio kompanije. To su mađarski Wizz Air i britanski easyJet. Ovo su tri od četiri najznačajnije niskotarifne avio kompanije u Evropi.

Ugovor o saradnji sa britanskom niskotarifnom avio kompanijom easyJet zaključen je 11.12.2015.godine. Ta kompanija je realizovala letove na liniji Tivat- Mančester (2 puta nedeljno počev od 27.03.2016. godine do kraja ljetnje IATA sezone) i na liniji Tivat – London (2 puta nedeljno počev od 16.06.2016. godine do kraja ljetnje IATA sezone). EasyJet je u 2017. godini počeo sa letovima na liniju Ženeva – Tivat, koje je obavljao i u 2018 i 2019 godini, dok u 2020 nije letio na relaciji Ženeva-Tivat

Ugovor sa mađarskom niskotarifnom avio kompanijom Wizz Air zaključen je 12.05.2016. godine. Saobraćaj se odvija na linijama Memingem - Podgorica (2 puta nedeljno, počev od 21.08.2016. godine) i Milano - Podgorica (2 puta nedeljno, počev od 20.08.2016. godine). Od 2017. godine saobraćaj na ovim linijama odvija se tokom cijele godine, a od aprila 2017.g Wizz Air je uspostavio saobraćaj na liniji Budimpešta - Podgorica. U 2019. godini Wizz Air je obavljao cjelogodišnje letove prema sve tri gore navedene destinacije a u toku IATA ljetnje sezone ova kompanija je obavljala letove i na linijama Varšava–Podgorica i Katowice– Podgorica. U 2020 godini pored letova za Milano, Memingen i Budimpeštu, nove destinacije su bile Bec i Dortmund, a u sezoni je letio i iz Katovica i Varsavu.

Dakle, 2013. godine na crnogorskim aerodromima saobraćala je samo jedna niskotarifna avio kompanija (Ryanair) koja je obavljala letove na jednoj liniji (Podgorica – Brisel), i ista je bila sezonskog karaktera. U 2019. godini saobraćaj sa Crnom Gorom obavljalo je 11 niskotarifnih avio kompanija, koje su povezivale Crnu Goru sa 21 destinacijom (Brisel, London, Mančester, Memingem, Milano, Berlin, Stokholm, Ženeva, Budimpešta, Stutgart, Bolonja, Barselona, Varšava, Katowice, Vroclav, Lil, Pariz, Dizeldorf, Helsinki, Oslo i Dubai) a u 2020 godini 8 niskotarifnih kompanija a letjele su i ka novim destinacijama – Dablin, Krakov, Poznanj (Ryanair) i Beč i Dortmund (Wizz Air) uz značajno smanjen obim saobraćaja od planiranog.

Neavijacijski prihodi

Kao značajan dio ukupne komercijalne politike i bitan dio ukupnih prihoda preduzeća treba navesti neavijacijske komercijalne djelatnosti i prihode po tom osnovu.

Medjutim, kao što se vidi iz tabele, kao i avijacijski i neavijacijski prihodi su doživjeli ogroman pad:

	2020.	2019.
Duty Free	207.597,03	2.145.229,56
Ugostiteljstvo	155.413,54	637.887,84
Prihodi od zakupa	152.488,20	281.497,55
Prihodi od reklamnih panoa	34.734,33	215.250,30
Prihodi od parkinga za automobile	114.162,84	338.540,15
Prihodi od naknada za korišćenje platforme - Jugopetrol	65.173,70	210.317,77
Ketering	30.266,41	138.038,38
Kargo Magacin	71.339,95	133.500,56
Refundacije struje, vode, paušali	45.144,70	154.360,50
Biznis putnici, VIP saloni, VIP Prolazi	48.218,50	263.759,69
Školski centar	15.547,00	54.112,50
Ostali prihodi	32.660,69	85.392,00
UKUPNO	972.746,86	4.657.886,80

7. REZULTAT POSLOVANJA ZA 2020. GODINU

	2020	2019	INDEX 2020/2019	% promjene	razlika
UKUPNI PRIHODI	8.608.199	56.799.621	15,16	-84,84	-48.191.422
Prihodi-avijacijski	6.722.303	31.925.502	21,06	-78,94	-25.203.199
Ostali poslovni prihodi-zakupi, reklame, ugostiteljstvo, free shop	973.825	4.689.130	20,77	-79,23	-3.715.305
Ukidanje ispravke potraživanja od Montenegro Airlines		20.024.792	0	-100	-20.024.792
Ostali prihodi	898.214	149.981	598,89	498,89	748.233
Finansijski prihodi	13.857	10.216	135,64	35,64	3.641
UKUPNI RASHODI	22.926.157	29.012.198	79,02	-20,98	-6.086.041
Troškovi materijala, rez. dj. goriva i el energije	745.702	1.245.532	59,87	-40,13	-499.830
Zarade i ostala primanja	14.487.685	17.221.133	84,13	-15,87	-2.733.448
Ostala primanja zaposlenih povlašćeni prevoz-pokriće troškova za avio karte	127.339	1.379.503	9,23	-90,77	-1.252.164
Ostali polovni rashodi	2.071.842	3.259.583	63,56	-36,44	-1.187.741
Amortizacija	1.891.365	2.478.554	76,31	-23,69	-587.189
Rezervisanje za otpremnine i jubilarne nagrade, sudske sporove	1.563.169	218.042	716,91	616,91	1.345.127
rashodi po osnovu vrijed. Uskaldživanja stalne imovine		2.422.019	0,00	-100,00	-2.422.019
Ostali rashodi	1.840.861	556.597	330,73	230,73	1.284.264
Finansijski rashodi	198.194	231.235	85,71	-14,29	-33.041
				-100,00	
REZULTAT	-14.317.958	27.787.423	-51,53	-151,53	-42.105.381

Usled krize izazvane korona virusom evidentan je drastičan pad prihoda. Avijacijski prihodi bilježe pad od 78,94% u 2020 godini u odnosu na 2019 godinu. Ostali poslovni prihodi imaju pad od 79,23% (prihod od parkinga, prihod od koncesija, zakupa, reklama ost.). I u 2020.godini Društvo je primjenjivalo podsticajnu šemu tj. odobravalo popuste avio kompanijama. Popusti avio kompanijama za 2020. godinu iznose 209.187,34 €, dok je

Montenegro Airlines oslobođen plaćanja opsluživanja u iznosu od 934.005,12€. Na ovaj način prihodi od landinga i handlinga su umanjeni za 1.143.192,46 €.

Popusti se daju na bazi podsticajne šeme koja je sastavni dio cjenovnika i to na cijenu landinga i handlinga: za otvaranje novih ruta, za povećavanje broja letova na postojećim rutama kao i podsticaji na osnovu broja ostvarenih rotacija. U skladu sa Međunarodnim raunovodstvenim standardom 18, popusti se knjiže kao umanjeње prihoda.

Popuste u 2020.god. su ostvarile kompanije: Air Serbia (90.858 €), Turkish Airlines (38.216€), Laudamotion (29.733€ -podsticaj za otvaranje nove rute u prvoj godini), LOT Polish Airlines (31.590 € - podsticaj za otvaranje nove rute u drugoj godini i na broj rotacija) i Austrian Airlines (19.056 €).

U 2019 godini knjiženo je ukidanje kumulirane ispravke potraživanja od Montenegro Airlinesa, a na bazi Zakona o ulaganju i konsolidaciji u Montenegro Airlines, kojim je predviđeno da država izmiri obaveze Montenegro Airlinesa prema Aerodromima Crne Gore i to do kraja 2020.godine. Samim tim potraživanje od MGX je bilo u potpunosti naplativo, pa je ukidanje ispravke potraživanja knjiženo na kategoriju ostalih prihoda. Iznos ukinutih potraživanja je bio 20.024.791,63 Eur. U 2020.godini po ovom osnovu izvršena je uplata u iznosu od 15.000.000,00 Eur, a u 2021.godini naplaćen iznos od 9.418.625,03 Eura. Preostao iznos koji država treba uplatiti u skladu sa Zakonom je 5.751.392,47 Eura.

Ukoliko isključimo iznos ukidanja ispravki potraživanja od Montenegro Airlines-a iz 2019.god. ostali prihodi u 2020 godini su uvećani značajno u odnosu na ove prihode iz 2019 godine. U kategoriji ostalih prihoda u 2020. godini gro iznosa od 884.658 Eura odnosi se na ukidanja obaveza za razlike u zaradama za period 2008-2018.godine koje su proknjižene u 2019.godini (obaveza proknjižena u bruto iznosu). Značajna stavka se odnosila na naknadu za neiskorišćeni godišnji odmor. U toku 2020. godine pristupilo se potpisivanju sporazuma o vansudskom poravnanju sa 542 zaposlena od kojih je 72 zaposlenih tražilo naknadu za neiskorišćeni godišnji odmor u ukupnom neto iznosu od 44.424 €. Obračunata naknada za neiskorišćeni godišnji odmor za ostalih 470 zaposlenih koji su potpisali sporazum je ukinuta.

Ukupni rashodi za 2020.godinu imaju pad ali znatno niži od pada prihoda i manji su za 20.98% u odnosu na ukupne rashode iz 2019.godine.

Zarade su bile umanjene za 30% u periodu april-jun kada je na snazi bio prekid rada, ali su troškovi zarada i ostalih primanja za cijelu 2020.godinu manji za 21,43% u odnosu na 2019.god.

Sa padom saobraćaja smanjeni su troškovi potrošnog materijala, rezervnih dijelova, struje i goriva u 2020.god. za 40,13% u odnosu na ove troškove iz 2019.godine.

Pad ostalih poslovnih rashoda iznosi 36,44%. Ovo su rashodi koji se odnose na troškove transportnih usluga, usluge održavanja, zakupa, reklama, neproizvodnih usluga, osiguranja i sl.

Troškovi amortizacije imaju pad od 23,69% u 2020.godini u odnosu na 2019.godini. Razlog za smanjenje troškova amortizacije je posledica prokijžene procijene osnovnih sredstava – kroz procijenu je utvrđena rezidualna vrijednost osnovnih sredstava u ukupnom iznosu od 15.339.014 Eur, a rezidualna vrijednost umanjuje osnovicu za obračun amortizacije, a samim tim i iznos amortizacije. Na promjenu iznosa amortizacije uticao je i novoutvrđeni preostali vijek upotrebe sredstava.

Troškovi rezervisanja u 2020.godini iznose 1.563.169 Eura, a od ovoga na rezervisanje za otpremnine otpada 310.777 Eur-a; na rezervisanje za jubilarne nagrade 318.806 Eura i na rezervisanja za sudske sporove 933.585 Eura. U 2019.godini troškovi rezervisanja se odnose na rezervisanje za otpremnine i za jubilarne nagrade u iznosu od 218.042 Eur.

U 2019.godini rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja osnovnih sredstava iznose 2.422.019 Eur (to je iznos umanjenja vrijednosti osnovnih sredstava na bazi procijene koju je uradio eksterni procjenjivač).

U grupi ostalih rashoda (1.840.861 Eura) najveći iznos odnosi se na ispravke potraživanja od kupaca i na ispravku potraživanja za dva zajma koja su odobrena preduzeću Montenegro Airlines.

2020.godinu Društvo je završilo sa negativnim poslovnim rezultatom. Poslovni gubitak iznosi 14.317.958 Eur-a.



FINANSIJSKI POKAZATELJI

POKAZATELJI LIKVIDNOSTI	Opšti ratio likvidnosti (kratkotrajna imovina/ kratkoročne obaveze) standard je 2:1	BS	045+025/127+143+126	2.85	2.45
	Ratio reducirane(ubrzane) likvidnosti (novac+potraživanja od kupaca)/kratkoročne obaveze standard je 1:1	BS	(025+045)-026- 037/127+143+126	2.77	2.42
	Ratio trenutne likvidnosti (novac/kratkoročne obaveze)	BS	043/127+143+126	0.29	0.66
	Neto obrtna sredstva (obrotna sredstva-kratkoročne obaveze)	BS	045+025-(127+143+126)	21.650.129	35.011.011

POKAZATELJI POSLOVNE AKTIVNOSTI	Koeficijent obrta kupaca (prihodi od prodaje/prosječan saldo kupaca)			0.32	1.10
	Prosječno vrijeme naplate potraživanja 365/koeficijent obrta kupaca			1155	33
	Koeficijent obrta dobavljača (vrijednost godišnjih nabavki roba i materijala/prosječan saldo dobavljača			11.03	19.70
	Prosječno vrijeme plaćanja obaveza 365/koeficijent obrta dobavljača			33	19

	Koeficijent obrta obrtne sredstava (ukupni poslovni prihodi/prosječna obrtne sredstva)	BU/BS	201+202+203+204/025+045pred.god.+025 +045tekuća/2	025	0.81
	Koeficijent obrta stalnih sredstava (ukupni poslovni prihodi/prosječna stalna sredstva)	BU	201+202+203+204/002pr.god.+002tekuća	0.03	0.33

POKAZATELJI ZADUŽENOSTI I FINANSIJSKE STABILNOSTI	Koeficijent finansijske stabilnosti (stalna imovina / (osnovni kapital+ dugoročne obaveze); standard kof. < 1	BS	002/102+117	1.13	1.13
	Koeficijent zaduženosti (ukupne obaveze / ukupna imovina)	BS	117+125+126+127+143/046	0,15	0,27
	Koeficijent finansiranja (odnos ukupnih obaveza i vlastitog kapitala); konzervativno stajalište 1:1	BS	117+125+126+127+143/101	0.18	0.26
	Koeficijent pokriva kamate dobit prije poreza i troškova kamate (operativna dobit) /kamate)	BU	244/237	-72.24	120.17

KOEFICIJENT SOLVENTNOSTI	Koeficijent sloventnosti (ukupna aktiva / ukupne obaveze)	BS	046/117+125+127+143+126	6.37	4.89
-----------------------------	--	----	-------------------------	------	------

POKAZATELJI PROFITABILNOSTI	Neto profitna marža (neto dobit/prihod od prodaje) * 100	BU	260/201+202+203+204*100	-212,34%	73,16%
	Bruto profitna marža (bruto dobit/prihod od prodaje) * 100	BU	244/201+202+203+204*100	-212,99%	75.89%
	Prinos na aktivu - ROA (neto dobit / Ukupna aktiva)*100	BU/BS	260/046*100	-9.18%	14.67%

EBIT	poslovni prihodi-poslovni rashodi (poslovni rezultat)	BU	221	-12.512.744,00	10.812.285,00
EBITDA	poslovni rezultat + amortizacija			-14.404.108,57	13.508.882,00

Racio tekuće likvidnosti pokazuje da je EUR kratkoročnih obaveza pokriven sa 2.85 EUR kratkotrajne imovine, a racio ubrzane likvidnosti da je EUR kratkoročnih obaveza pokriven sa 2.77 EUR kratkoročnih likvidnih sredstava, što govori da preduzeće može udovoljiti svijim kratkoročnim obavezama upotrebom svoje najlikvidnije imovine.

Pokazatelj poslovne aktivnosti mjeri koliko efikasno preduzeće upotrebljava svoje resurse. Poželjno je da je koeficijent obrta što veći odnosno vrijeme vezivanja sredstva tj. imovine što kraće. Koeficijent poslovne aktivnosti (0.32) bilježi pad u odnosu na prošlu godinu, zbog pada saobraćaja usled pojave pandemije COVID.

Pokazatelj zaduženosti pokazuje do koje mjere preduzeće koristi zaduživanje kao oblik finansiranja odnosno koji je postotak imovine nabavljen zaduživanjem. Što je veći odnos duga i imovine veći je finansijski rizik i obrnuto. Pokazatelji zaduženosti govore da su koeficijenti stabilnosti (1,13) i zaduženosti (0.15), iako bilježe pad u odnosu na prošlu godinu, na zadovoljavajućem nivou, dok je koeficijent pokrivanja kamata sa negativnim predznakom, što govori o mogućnosti postojanja rizika podmirjenja obaveza po dospelim kamatama.

Pokazatelj solventnosti govori da postoji dugoročna sposobnost preduzeća da u roku podmiri obaveze.

Pokazatelji profitabilnosti su negativni iz razloga što je preduzeće u 2020. godini poslovalo sa gubitkom.



FINANSIJSKI RIZICI

U finansijskom poslovanju rizik predstavlja stanje u kojem postoji mogućnost negativnog odstupanja od poželjnog ishoda koji očekujemo ili kojem se nadamo.

Finasijski rizici uključuju :

- 1.tržišni rizik (devizni,kamatni rizik)
- 2.kreditni rizik i
- 3.rizik likvidnosti

Ne postoje formalne procedure upravljanja rizikom – finansijski rizici se sagledavaju na vremenskoj osnovi i prevashodno se izbjegavaju smanjenjem izloženosti društva ovim rizicima. Poseban je fokus na kreditnom riziku i riziku likvidnosti.

Društvo ne koristi derivatne finansijske instrumente kako bi se aktivnije štitilo od finansijskih rizika.

TRŽIŠNI RIZIK

Tržišni rizik je rizik da će promjena tržišnih cijena robe, tj. dobara koje preduzeće nabavlja, promjena kursa stranih valuta i promjena kamatnih stopa uticati na prihod i rezultat poslovanja Društva.

- Valutni rizik / devizni /

U svom poslovanju Društvo nije izloženo valutnom riziku. Priliv novca koji se pojavljuje na deviznim računima tj. računima koji imaju uplate i isplate prema inostranstvu vrse se u zvaničnoj valuti, a u istoj valuti prikazana je cjelokupna imovina i obaveze Društva, tako da ne postoji rizik od promjene valutnog kursa.

- Rizik od promjene kamatnih stopa

Kamatni rizik predstavlja rizik od promjene kamatnih stopa za sredstva i obaveze kod kojih je kamatna stopa varijabilna.

Društvo gotovinu, gotovinske ekvivalente i stambene kredite date radnicima svrstava u grupu kamatonosnih finansijskih sredstava, a s obzirom da je kamata kod ovih finansijskih sredstava fiksna ne postoji kamatni rizik.

Kratkoročne plasmane čine i potraživanja za stambene kredite od radnika koji dospjevaju za godinu dana i na 31.12.2020. godine iznose 17.206 eura. Gotovina i gotovinski ekvivalenti pripadaju kamatonosnim finansijskim sredstvima sa kamatnom stopom "a vista" koja je ugovorena sa bankom i koja zavisi od visine sredstava na tekucim računima.

Dugoročne finansijske plasmane čine stambeni krediti dati radnicima na period od 15-20 godina po fiksnoj kamatnoj stopi od 2%. Na dan 31.12.2020.godine potraživanja za stambene kredite iznose 129.114 eura.

Finansijske obaveze odnose se na dugoročni kredit odobren od strane Evropske investicione banke /EIB/.

Kamatna stopa na kredit odobren od EIB-a je fiksna kamatna stopa za prve tri tranše, dok je za četvrtu tranšu varijabilna kamatna stopa i na godišnjem nivou relativno niska /u 2020.g. iznosi 439,27 eura/, tako da nema kamatnog rizika.

KREDITNI RIZIK

Kreditni rizik predstavlja rizik da dužnici neće biti u mogućnosti da svoja dugovanja izmire u potpunosti i na vrijeme, što bi za rezultat imalo finansijski gubitak za Društvo, pa je ova vrsta rizika ujedno i najveća i najznačajnija.

Društvo redovno prati realizaciju naplate potraživanja, analizira vrijednost naplate ostvarene u ugovorenom roku, naplate sa prekoračenjem ugovorenog roka, stanje i starosnu strukturu nenaplaćenih potraživanja po kupcima, a na kraju godine Društvo procjenjuje potraživanja i preko ispravke vrijednosti svodi ih na nadokanadivi iznos.

Struktura potraživanja od Kupaca

Najveća potraživanja Društvo ima od domaće avio kompanije Montenegro Airlines koja čine 87,10 % ukupnih potraživanja na 31.12.2020.godine. Ukupan iznos duga ove kompanije je 16.042.421,16 Eur.

Od ovog iznosa u toku 2021.godine naplaćeno je 9.415.180 Eur i to na osnovu Zakona o ulaganju u konsolidaciju i razvoj Društva za transport putnika i robe u vazdušnom saobraćaju " Montenegro Airlines " AD Podgorica (prethodno u 2020.godini, po ovom Zakonu naplaćeno 15.000.000 Eur). Očekuje se izmirenje i ostataka potraživanja obuhvaćenog Zakonom u iznosu od 5.751.392 Eur s obzirom da je država preuzela obavezu da otplati dugove nacionalne avio kompanije.

Potraživanja od avio kompanije Montenegro airlines koje nije obuhvaćeno Zakonom iznosi 875.849 Eur, početkom 2021.god. naplaćeno je 42.707 Eur, a ostatak ovih potraživanja u iznosu od 833.141 Eur je ispravljen s obzirom da je u aprilu uveden stečaj nad ovim društvom.

Starosna struktura potraživanja na 31.12.2020.godine je sledeća:

- Ukupna potraživanja 18.417.628 Eur;
- Nedospjela potraživanja 330.777 Eur;
- Potraživanja sa kašnjenjem do 30 dana 204.812 Eur i
- Potraživanja sa kašnjenjem preko 30 dana 17.882.039 Eur.

STRUKTURA POTRAŽIVANJA OD KUPACA	31.12.2020	Procenat učešća u ukupnim potraživanjima	31.12.2019	Procenat učešća u ukupnim potraživanjima
MONTENEGRO AIRLINES	16.042.421,16	87,10	31.178.998,32	90,20
REGAL IMPEX	0	0	110.353,43	0,32
VEKTRA AVIATION	182.311,44	0,99	182.311,44	0,53
VODA U KRŠU	0	0	21.904,36	0,06
FLY MONTENEGRO	242.295,90	1,32	422.546,38	1,22
COFFEE CAKE	39.746,78	0,22	64.757,53	0,19
JUGOPETROL	3.947,21	0,02	23.635,66	0,07
UNIVERSAL MEDIA	6.067,63	0,03	33.544,52	0,10
ALMECO	9.629,80	0,05	14.336,13	0,04
OSTALI DOMAĆI KUPCI	93.319,74	0,51	131.867,85	0,38
	16.619.739,66	90,24	32.184.255,62	93,11
WIZZ AIR	21.886,41	0,12	158.607,21	0,46

RYANAIR	75.613,34	0,41	325.259,23	0,94
AIR SERBIA	118.233,56	0,64	210.696,86	0,61
ALITALIA	93.927,00	0,51	125.299,00	0,36
ADRIA AIRWAYS	175.468,85	0,95	175.468,85	0,51
TURKISH AIRLINES	85.509,81	0,46	108.500,03	0,31
AUSTRIAN AIRLINES	10.215,58	0,06	39.085,10	0,11
JSC TRANSAERO	605.451,98	3,29	605.451,98	1,75
MOSCOVIA AVIATION	475.962,03	2,58	475.962,03	1,38
SIBERIA AIRLINES	59.411,50	0,32	46.594,50	0,13
OSTALI INO KUPCI	76.208,11	0,41	110.040,03	0,32
	1.797.888,17	9,76	2.380.964,82	6,89

UKUPNA POTRAŽIVANJA OD DOMAĆIH I INO KUPACA	18.417.627,83	100	34.565.220,44	100,00
UKUPNA ISPRAVKA VRIJEDNOSTI POTRAŽIVANJA	2.679.810,83		1.581.370,85	
UKUPNA POTRAŽIVANJA UMANJENA ZA ISPRAVKU VRIJED.	15.737.817,00		32.983.849,59	

RIZIK LIKVIDNOSTI

Pristup Društva upravljanju likvidnošću je osiguranje da će u svakom trenutku biti u dovoljnoj mjeri likvidno, kako bi bilo u mogućnosti ispuniti svoje obaveze na vrijeme i pod normalnim i pod vanrednim okolnostima, bez uzrokovanja neprihvatljivih gubitaka ili rizikovanja nanošenja štete reputaciji Društva.

Kontinuiranim praćenjem stvarnog novčanog toka Društvo održava novčane rezerve, a takođe održava adekvatan odnos dospjeća finansijskih sredstava i obaveza.

Osnovni kapital društva

Jedini osnivač i vlasnik Akcionarskog društva za uslužne djelatnosti u vazdušnom saobraćaju "Aerodromi Crne Gore" je Vlada Crne Gore, koja je u Društvo unijela akcijski kapital u iznosu od 101.500.000,00 eura.

Aksijski kapital čini 10.150.000 običnih akcija nominalne vrijednosti 10 eura, što čini 100% vrijednosti kapitala Društva.

Osnivačka emisija akcija je evidentirana u Centralnoj depozitarnoj agenciji (Simbol trgovine: AERO).

8. REALIZOVANE AKTIVNOSTI NA AERODROMIMA CRNE GORE KOJE SE ODNOSU NA IMPLEMENTACIJU MJERA RADA U USLOVIMA COVID-19 PANDEMIJE

Sprovedene aktivnosti na implementaciji mjera rada u uslovima COVID-19 pandemije: posjeta SZO i sastanci sa predstavnicima Instituta za javno zdravlje i Uprave za inspeksijske poslove (zdravstveno-sanitarna inspekcija) s ciljem upoznavanja istih sa Aerodromom Podgorica i lokalnim procedurama, donošenje i prilagođavanje izmjenama regulative i okolnosti standardnih operativnih procedura za rad na aerodromu i koordinaciju sa prevoziocem, medicinskim službama i ostalim subjektima u slučaju pojave putnika sa COVID-19 kompatibilnim simptomima, promocija mjera za zaštitu zdravlja putnika i zaposlenih putem internet stranice, društvenih mreža, te komunikacijom rizika u putničkom terminalu (prezentacije na monitorima, poster, podne oznake, objave putem sistema razglasa, informisanje putnika i stranaka u direktnoj/telefonskoj komunikaciji), postavljanje barijera za zaštitu putnika i zaposlenih u procesu rada na šalteru namijenjenom za zdravstveno-sanitarnu inspekciju, šalterima za: registraciju putnika i predatog prtljaga, pristupnu kontrolu, izlazima za ukrcavanje i za prijavu neregularnosti sa prtljagom, propisivanje i revizija Uputstva za primjenu mjera u uslovima COVID-19 pandemije 21SEP20 u skladu sa smjernicama Instituta za javno zdravlje i Agencije za civilno vazduhoplovstvo, te distribucija uputstva prema svim subjektima koji svoje djelatnosti obavljaju na Aerodromu odgovarajuću implementaciju propisanih mjera, provjera usaglašenosti sa propisanim

mjerama od strane Agencije za civilno vazduhoplovstvo i pozitivan izvještaj o nivou usaglašenosti Aerodroma, itd.

Sprovedene aktivnosti u uslovima potpune zabrane međunarodnog saobraćaja na crnogorskim aerodromima (u periodu April-Jul 2020. godine): odobravanje letova kroz aktivnu saradnju sa prevoziocima, Institutom za javno zdravlje, državnim organima i ministarstvima, opsluživanje letova za potrebe repatrijacije crnogorskih i stranih državljana, uz stvaranje uslova i koordinaciju procesa za sprovođenje mjera zdravstvenog nadzora, samoizolacije ili institucionalnog karantina nad putnicima, po njihovom iskrcavanju iz vazduhoplova, sa letova u dolasku, opsluživanja specijalnih kargo letova kojima je dovožena medicinska oprema i humanitarna pomoć namijenjena zdravstvenom sistemu i građanima Crne Gore (cca 43 tone zaštitne opreme, medicinske opreme, testova i sl), organizacija operativnih aktivnosti sa minimalno angažovanim brojem raspoloživog ljudstva, angažovanog za pokrivanje poslova od značaja za ispunjavanje regulatornih zahtijeva za otvorenost Aerodroma i stvaranje minimalnih uslova za pružanje usluga zemaljskog opsluživanja.

Sprovedene aktivnosti u uslovima ponovnog uspostavljanja međunarodnog saobraćaja na crnogorskim aerodromima:

Vršenje aktivnosti za povratak operacija u normalno stanje (detaljne provjere stanja obučenosti zaposlenih u skladu sa zakonskim zahtijevima, ispravnosti opreme za opsluživanje, instalacija, objekata, kao i provjere procesa od značaja za sigurnost i bezbjednost vazdušnog saobraćaja); organizacija osvježanja znanja zaposlenih kojima je istekla validnost potvrda o obučenosti usled nemogućnosti organizacije redovnih obuka u uslovima pandemije, uz prethodnu izradu i odobravanje planova osvježanja znanja i programa tematskih jedinica – na osnovu odluke Agencije za civilno vazduhoplovstvo kojom je omogućen navedeni način privremenog produžavanja validnosti isteklih potvrda o obučenosti; organizacija provjera vičnosti zaposlenih koji nisu obavljali poslove za koje posjeduju važeće potvrde o obučenosti u trajanju dužem od tri mjeseca, uz prethodnu pripremu tematskih jedinica za provjeru znanja za sve predmetne djelatnosti; kontinuirano prilagođavanje procesa rada čestim izmjenama procedura prevozilaca, kao i izmjenama regulativa zemalja tranzita/odredišta putovanja putnika koji svoje putovanje započinju sa crnogorskih aerodroma, izvršeno preuzimanje poslova vođenja vazduhoplova po površinama za kretanje, parkiranja vazduhoplova i startovanja motora vazduhoplova od Spasilačko-vatrogasne službe na aerodromu Podgorica, donijeta procedura i realizovana obuka osoblja za vršenje utovara i istovara keteringa, kao dopuna ketering usluga koje po važećem ugovoru sa "Aerodromi Crne Gore AD" na aerodromu vrši kompanija "Coffee Cake", sprovedena implementacija novog Plana za vanredne situacije Aerodroma Podgorica kroz organizaciju radionica i brifinga izvršilaca, te priprema revizije Plana shodno dodatno

prepoznatim potrebama, započete i još su u toku aktivnosti na produženju Dozvole za vršenje usluga zemaljskog opsluživanja za Aerodrom Podgorica. nabavljena utovarivača jedinica za utovar tereta (ULD), izrađena procedura i sprovedena obuka zaposlenih za rad sa ovim specijalizovanim sredstvom.

Na Aerodromu Podgorica u 2020.godini izvršena je sanacija depresije u osnovnoj stazi PSS-a, koja se nalazi sjeverno od TWY E, kao i ravnjanje neravnina u osnovnoj stazi PSS-a, stabilizacija ramena rulnih staza J, K, L i F, sanacija dijela servisne saobraćajnice iznad parking pozicija 1 i 2, održavanje sistema za odvodnjavanje i prečišćavanje atmosferske vode sa pristanišne platforme i pripadajuće rulne staze, osim čišćenja separatorskog postrojenja koje je bilo potrebno sprovesti od strane trećih lica, ispitivanje elektroenergetske i instalacione opreme Sistema svjetlosnog obilježavanja i dvije trafo stanice Aerodroma Podgorica, iskop novog bunara i postavljanje nove bunarske pumpe sa pripadajućom instalacijom kao dodatnog izvora snabdijevanja bazena za napajanje hidrantske mreže, zamjena hidrofora i automatike bazena za pitku vodu putničkog terminala Aerodroma Podgorica, redovno održavanje objekata i sistema (vodovod, kanalizacija, termotehnika, IT sistemi, BHS, video nadzora...), rekonstrukcija toaleta u zoni odlazaka i centralnog hola putničkog terminala Aerodroma Podgorica.

Kada je riječ o službi bezbjednosti na Aerodromu Podgorica je u 2020.godini izvršen audit od strane Agencije za civilno vazduhoplovstvo Crne Gore, koji je sproveden u periodu od 14.09. do 21.09.2020. godine. Utvrđeno 16 nedostataka, od kojih je otklonjeno 11 trajno i 1 nedostatak privremeno tj. na prelazni način. Aerodrom Podgorica je izvršio izmjene u Programu bezbjednosti Aerodroma Podgorica nakon audita tako da je na snazi izdanje 4 revizija 3 od 26.11.2020. godine koje je odobreno od strane Agencije za civilno vazduhoplovstvo Crne Gore Rješenjem od 30.11.2020. godine. Održano je 8 redovnih sastanaka Lokalnog odbora za bezbjednost Aerodroma Podgorica.

Takođe, vršena aktivna komunikacija sa svim avioprevoziocima koji su dostavljali najave za humanitarne, medicinske, repatriacijske letove uz vođenje evidencije o svim pristiglim najavama koje su prosleđivane na adrese nadležnih državnih organa, koji su u uslovima COVID-19 pandemije i potpunog zatvaranja avio saobraćaja bili nadležni za odobravanje pomenutih letova u zavisnosti od mogućnosti i uslova za njihovu realizaciju, praćenje, evidencija i potvrda svih dostavljenih izmjena i korekcija reda letenja od strane avio kompanija za saobraćaj koji je već bio potvrđen za ljetnju sezonu 2020. godine, a koji se nije mogao realizovati na ugovoreni način, ni u obimu u kojem je bio najavljen, ažuriranje redova letenja na dnevnom, nedeljnom i sezonskom nivou u skladu sa dostavljanim korekcijama, kontinuirana komunikacija sa operatorima vazduhoplova u cilju informisanja i pojašnjenja procedure za najavu i odobravanje leta u uslovima pandemije COVID-19, informisanje o svim objavljenim naredbama i NOTAM-ima, od starne nadležnih organa, u vezi donešenih restrikcija za ulazak u Crnu Goru, kao i dostavljanje svih informacija na

mnogobrojne upite od strane operatora vazduhplova, izrađen je novi Plan za vanredne situacije Aerodroma Podgorica.

U cilju upravljanja sigurnošću na Aerodromu Podgorica u 2020.godini realizovane su sljedeće aktivnosti: realizovano u 2020. Godini: održana dva redovna sastanka Lokalnog odbora za upravljanje sigurnošću na Aerodromu Podgorica, izrađen novi predlog izdanja Priručnika za upravljanje sigurnošću na Aerodromu Podgorica, donijeta nova Politika sigurnosti, izradjen i distribuiran operatorima vazduhoplova i aerodromskoj kontroli letenja Sigurnosni bilten po osnovu iscrtavanja novih horizontalnih oznaka na manevarskim površinama Aerodroma Podgorica, utvrđeni sigurnosni indikatori i ciljevi za Aerodrom Podgorica.

Na Aerodromu Podgorica se u 2021.god planira realizacija sljedećih aktivnosti:

- Revizija Operativnog priručnika za pružanje usluga zemaljskog opsluživanja Aerodroma Podgorica.
- Završetak aktivnosti na produženju Dozvole za vršenje usluga zemaljskog opsluživanja za Aerodrom Podgorica.
- Uključivanje medicinskog osoblja i ljekara u periodični praktični rad u Hitnoj pomoći i u program dodatnog usavršavanja u saradnji sa Zavodom za hitnu medicinsku pomoć.
- Revizija programa obuke za osoblje Službe zemaljskog opsluživanja Aerodroma Podgorica.
- Migracija na novi Sistem traganja za prtljagom - World Tracer Desktop, sprovođenje postupka javne nabavke za izbor pružaoca usluga, potpisivanje ugovora i obuka instruktora i osoblja.
- Izrada Plana održavanja Aerodroma Podgorica za 2021. godinu i sprovođenje planiranih aktivnosti.
- Raspisivanje nabavke za izgradnju nove ograde na liniji razgraničenja između aerodroma „Knjaz Danilo“ i civilnog Aerodroma Podgorica sa mobilnom kapijom preko cjelokupne širine centralne vojne stajanke.
- Raspisivanje javne nabavke za izgradnju nadstrešnice na tehničkom prolazu "4" čime bi se stvorili adekvatni uslovi za sprovođenje kontra-diverzione kontrole lica i vozila na ovoj kontrolnoj tački.
- Izrada projekta i izrada saobraćajnice oko robno-carinskog magacina čime će se ukinuti potreba za daljim korišćenjem kapije broj 5 i riješiti pristup vozilima sa zadnje strane hangara lociranih na južnom dijelu Aerodroma Podgorica i omogućiti potpuno uklanjanje servisne saobraćajnice od tehničke kapije broj 4 do rulne staze P, na kojoj je zabilježeno već nekoliko događaja od značaja i za sigurnost operacija vazduhoplova.
- Nabavka djelova za integrisanje Sistema video nadzora Operatora Aerodroma Podgorica i Sistema video nadzora Granične policije, u vezi sa čime je pribavljena saglasnost od strane Uprave policije.
- Nabavka novog terenskog vozila za potrebe obavljanja patrole duž zaštitne ograde.

- Zamjena neispravnog generatora i vraćanje u funkciju EDS uređaja.
- Iznaženje rješenja za smještanje novog EDS uređaja standarda 3 na lokaciji gdje je lociran postojeći EDS uređaj.
- Obučavanje osoblja za implementiranje poslova iz procesa upravljanja protokom i kapacitetom vazdušnog saobraćaja (ATFCM), u skladu sa donešenim Pravilnikom o upravljanju kapacitetom i protokom vazdušnog saobraćaju.
- Izrada reda letenja za sezonu ljeto i zima 2021. godine.
- Završiti izradu Priručnika za pružanje usluga spasilačko vatrogasne zaštite na Aerodromu Podgorica.
- Završiti izradu drugog izdanja Plana za vanredne situacije Aerodroma Podgorica.
- Organizovanje cjelovite vježbe prema Planu za vanredne situacije sasubjektima na Aerodromu Podgorica i eksterno.
- Završiti usaglašavanje sa novim Pravilnikom o pružanju usluga spasilačko vatrogasne zaštite na aerodromima.
- Redovne provjere protiv požarnih aparata, sistema i hidransteke mreže.
- Redovni tehnički pregledi vatrogasnih vozila i nadgradne opreme.
- Uvježbavanje vatrogasnog osoblja na simulatoru požara.
- Kompletirati obučavanje svih zaposlenih za rukovanje protiv požarnim aparatima.
- Izrada plana zaštite i spašavanja za Aerodrom Podgorica.
- Dostaviti Agenciji za civilno vazduhoplovstvo informaciju o tipovima vazduhoplova i broju slijetanja i polijetanja vazduhoplova u 2020. godini na Aerodromu Podgorica.
- Izraditi Plan održavanja Aerodroma Podgorica u 2021. godini.
- Završiti izradu Priručnika za pružanje usluga spasilačko vatrogasne zaštite na Aerodromu Podgorica.
- Završiti drugo izdanje Plana za vanredne situacije Aerodroma Podgorica
- Završi izradu novog izdanja Aerodromskog priručnika Aerodroma Podgorica.
- Završi izradu Programa održavanja aerodromske opreme na Aerodromu Podgorica.
- Završi izradu Programa održavanja objekata na Aerodromu Podgorica.
- Izraditi Sigurnosnu procjenu za objekat lokalajzera koji se nalazi u ravni sistema prilazne rasvjete poletno-sletne staze iz pravca 36 Aerodroma Podgorica.
- Izraditi Sigurnosnu procjenu za lokalni put koji presijeca sistem prilazne rasvjete poletno-sletne staze iz pravca 18 Aerodroma Podgorica.
- Izraditi Sigurnosnu procjenu za neuskalđenost pozicije ciljne tačke i PAPI-ja na stazama 18 i 36 poletno-sletne staze Aerodroma Podgorica.
- Izraditi Glavni projekat radionice za održavanje aerodromske opreme na Aerodromu Podgorica.
- Izraditi Idejni projekat garaže za smještaj aerodromske opreme na Aerodromu Podgorica.
- Izraditi Projekat za rekonstrukciju parking pozicija 1, 2 i 3 komercijalne platforme Aerodroma Podgorica.

- Raspisati nabavku i sprovesti fotometrijsko ispitivanje Sistema prilazne rasvjete i Sistema ivičnih svjetala poletno-sletne staze Aerodroma Podgorica.
- Izraditi Projekat za sanaciju oštećenja na poletno-sletnoj stazi Aerodroma Podgorica.
- Sprovesti postupak javne nabavke za izbor pružaoca usluge i započeti mjerenje najveće nadmorske visine i utvrđivanje geografskih koordinata za objekte (prepreke) u zoni 2 i zoni 3 Aerodroma Podgorica.
- Započeti postupak recertifikacija Sistema upravljanja životnom sredinom ISO 14001:2004 za Aerodrom Podgorica.
- Sprovesti nabavku i izvršiti zamjenu neispravnih brzih segmentnih vrata na vatrogasnoj stanici Aerodrom Podgorica.
- Izvršiti dodatno ispitivanje dvije trafostanice na Aerodromu Podgorica.
- Sprovođenje korekcija predloga novog izdanja Priručnika za upravljanje sigurnošću na Aerodromu Podgorica shodno izjašnjenju Agencije za civilno vazduhoplovstvo.
- Uspostavljanje forme i vođenja baze podataka o događajima od značaja za sigurnost.
- Praćenje utvrđenih i po potrebi uvođenje novih sigurnosnih indikatora za Aerodrom Podgorica i sprovođenje mjera na ostvarenju sigurnosnih ciljeva.

Tokom 2020. godine, na Aerodromu Tivat su uradjeni sljedeći radovi i nabavljena oprema:

1. Push back za avione nosivosti do 100 tona.
2. Tamponiranje dijela puta oko perimetra ograde
3. Pravljenje 2 mosta preko kanala oborinskih voda u cilju obilaska ograde bez izlaska na PSS
4. Mašinsko čišćenje kanala oborinskih voda
5. Rekonstrukcija dijela toaleta u dolascima (kod karusela)
6. Započeta rekonstrukcija/adaptacija VIP salona u Terminalu 1
7. Uradjeni su Projekat i Revizija projekta rekonstrukcije Terminala 1
8. Uradjeni su Projekat i Revizija projekta sanacije krova Terminala 1
9. Odradjeno je osvježavanje horizontalne signalizacije na PSS-u

Uz ove aktivnosti, radjeni su uobičajeni poslovi održavanja klimatizacije, opreme i vozila, objekata, manevarskih površina itd.

Aktivnosti planirane za 2021. godinu su predložene u PJN za 2021. godinu ali Plan javnih nabavki još uvijek nije usvojen. UPJN za 2021. godinu predložene sve stavke potrebne za rješavanje neusaglašenosti u procesu sertifikacije aerodroma Tivat kao i stavke kojima se predviđa nabavka i remont opreme radi povećanja sigurnosti i poboljšanja usluge opsluživanja putnika, izrade projekata sanacije i rekonstrukcije dijela infrastrukture Aerodroma Tivat, kao i sami radovi na infrastrukturi.

9. CERTIFIKACIJA AERDROMA CRNE GORE

Tokom 2020. godine, odgovorni na Aerodromu Podgorica i Aerodromu Tivat u koordinaciji sa Sektorom za saobraćaj i pored nepovoljne zdravstveno-finansijske situacije, aktivno su radili na otklanjanju preostalih neusaglašenosti. Za određene tačke neusaglašenosti ovaj postupak je realizovan tj. završen, a za znatan broj pripremljen i poslat materijal Agenciji za civilno vazduhoplovstvo (ACV) na izjašnjenje, dok se za preostale tačke neusaglašenosti rade korektivne aktivnosti, koje zahtijevaju značajnija finansijska ulaganja.

❖ Certifikacija Aerodroma Podgorica

Pregled stanja po pitanju sertifikacije Aerodroma Podgorica dat je u sledećoj tabeli:

R/b	Oblast pregleda	Plan Izrađen i dostavljen Agenciji	Status	Broj neusklađenosti /preporuka	Nezapočete /započete / završene - planirane korektivne mjere
	Kontrola postavljanja/izgradnje vazduhoplovnih prepreka i uspostavljanja površina za zaštitu vazduhoplova u letu na i oko aerodroma	04.07.2019.	Plan prihvaćen od Agencije	5 / 1	0 / 2 / 4
	Program stručnog osposobljavanja	04.07.2019.	Plan prihvaćen od Agencije	2 / 0	0 / 0 / 2
	Pružanje usluga zemaljskog	03.07.2019.	Plan prihvaćen	10 / 0	2 / 2 / 6

opsluživanja			od Agencije		
Zaštita od buke vazduhoplova i zaštita životne sredine		03.07.2019.	Plan prihvaćen od Agencije	1 / 2	0 / 2 / 1
Pružanje usluga prihvata i otpreme putnika sa invaliditetom i smanjenom pokretljivošću		03.07.2019.	Plan prihvaćen od Agencije	2 / 1	0 / 2 / 1
Plan za vanredne situacije		28.06.2019.	Plan prihvaćen od Agencije	7 / 0	0 / 2 / 5
Navigaciona sredstva i postupci		28.06.2019.	Plan na odobrenje kod Agencije	2 / 0	0 / 0 / 2
Vizuelna sredstva i sistemi napajanja električnom energijom	II dio	28.06.2019.	Plan prihvaćen od Agencije, uz zahtijevanu dopunu mjera po jednoj tački	22 / 0	0 / 7 / 15
	I dio	05.06.2019.	Plan prihvaćen od Agencije, uz zahtijevanu dopunu mjera po jednoj tački	8 / 0	0 / 1 / 7
Održavanje aerodroma		27.06.2019.	Plan prihvaćen od Agencije	8 / 7	0 / 8 / 7
Pružanje usluga spasilačko-vatrogasne zaštite		13.06.2019.	Plan prihvaćen od Agencije	27 / 0	0 / 25 / 2
Bezbjednost vazduhoplovstva civilnog ☐		11.06.2018.	Agencija konstatovala da je otklonjena utvrđena neusklađenost	1 / 0	0 / 0 / 1
Fizičke karakteristike aerodroma		26.04.2018.	Plan prihvaćen od Agencije	15 / 4	0 / 6 / 13
Metrološka oprema i pružanje usluga vazduhoplovne			Agencija nije utvrdila	-	-

	metrologije	☐	neusklađenosti i nije imala dodatnih preporuka		
Ukupno:				110 / 15	2 / 57 / 66

Napomene:

* termin "završene" mjere (aktivnosti) ne znači da su iste i otklonjene sve dok isto ne konstatuje i Agencija nakon sprovedenog pregleda i odobravanja pripremljenih Planova;

* zasjenčene vrijednosti date u tabeli označavaju da se odnose i na preporuke, ukoliko ih je bilo;

* zasjenčen kompletan red bez simbola (☐) označava da su sprovedene u cjelosti sve predviđene korektivne mjere po određenoj oblasti ali da se čeka na izjašnjenje Agencije - da li su iste ZATVORENE i sa njihove strane; i

* zasjenčen kompletan red sa simbolom (☐) označava da po određenim oblastima nije bilo neusklađenosti i/ili preporuka ili da su iste otklonjene i da je isto potvrđeno od strane Agencije tj. da su te oblasti ZATVORENE.

U postupku certifikacije Aerodroma Podgorica je utvrđeno 110 neusaglašenosti i dato 15 preporuka.

Agencija za civilno vazduhoplovstvo je od:

❖ 110 neusaglašenosti:

- prihvatila da je otklonjeno 34,
- za 49 neusaglašenosti se čeka mišljenje po osnovu sprovedenih korektivnih aktivnosti, a za
- 27 neusaglašenosti su u toku planirane korektivne aktivnosti; i za

❖ 15 preporuka:

- prihvaćeno 4,
- za 5 preporuka se čeka mišljenje po osnovu do sada realizovanih aktivnosti, a za
- 6 preporuka su započete korektivne aktivnosti.

Sprovedene aktivnosti na izradi i dostavljanju dokumenata Agenciji za civilno vazduhoplovstvo u 2020. godini :

- izrada, izmjene i dopune Aerodromskog priručnika Aerodroma Podgorica,

- ažuriranje Programa bezbjednosti Aerodroma Podgorica u skladu sa utvrđenom novom lokacijom izolovane parking pozicije na Aerodromu Podgorica,
- izrada novog Plana za vanredne situacije Aerodroma Podgorica,
- izrada Plana održavanja Aerodroma Podgorica za 2020. godinu, i
- izrada nove revizije Priručnika za upravljanje sigurnošću Aerodroma Podgorica.

- Sprovedene aktivnosti na dostavljanju Izveštaja / Informacija Agenciji za civilno vazduhoplovstvo:

- izveštaj o osvježavanju horizontalnih oznaka na poletno-sletnoj stazi Aerodroma Podgorica,
- informacija o utvrđivanju nosivosti osnovne staze poletno-sletne staze Aerodroma Podgorica,
- izveštaj o izvršenim radovima na ravnanju osnovnih staza i uređenja ramena rulnih staza Aerodroma Podgorica,
- izveštaj o izvršenim radovima na dodatnom uređenju osnovne staze poletno-sletne staze Aerodroma Podgorica,
- informacija u vidu zahtjeva prema Agenciji za civilno vazduhoplovstvo da formira Odbor vazdušnih prevoznika Aerodroma Podgorica, i
- informacija o tipovima vazduhoplova i broju slijetanja i polijetanja vazduhoplova u 2019. godini na Aerodromu Podgorica.

○

- Sprovedene aktivnosti na izradi prpratne dokumentacije:

- elaborat o utvrđivanju neusklađenosti između PAPI-ja (svjetala) i ciljne tačke za pravce 18 i 36 poletno-sletne staze Aerodroma Podgorica,
- tehnička dokumentacija za rekonstrukciju postojeće i izgradnju nove ograde na liniji razgraničenja između civilnog Aerodroma Podgorica i vojnog aerodroma „Knjaz Danilo“,
- izveštaj o sprovedenom ispitivanju termovizije i mjerenju uzemljenja za dvije trafostanice i opreme Sistema svjetlosnog obilježavanja Aerodroma Podgorica.

U 2021. godini, planirano je da se:

- Završi izrada Priručnika za pružanje usluga spasilačko vatrogasne zaštite na Aerodromu Podgorica,
- Završi drugo izdanje Plana za vanredne situacije Aerodroma Podgorica,
- Završi ažuriranje Aerodromskog priručnika Aerodroma Podgorica,
- Završi izrada Programa održavanja aerodromske opreme na Aerodromu Podgorica,
- Završi izrada Programa održavanja objekata na Aerodromu Podgorica,
- Raspiše postupak javne nabavke za izbor izvođača radova za izgradnju nedostajuće ograde na liniji razgraničenja civilnog Aerodroma Podgorica i vojnog aerodroma „Knjaz Danilo“,
- Izradi Sigurnosna procjena za objekat lokalajzera koji se nalazi u ravni sistema prilazne rasvjete poletno-sletne staze iz pravca 18 Aerodroma Podgorica,

- Izradi Sigurnosna procjena za lokalni put koji presijeca sistem prilazne rasvjete poletno-sletne staze iz pravca 36 Aerodroma Podgorica,
- Izradi Sigurnosna procjena za neuskaldenost ciljne tačke i PAPI-ja na Aerodromu Podgorica,
- Izradi Glavni projekat radionice za održavanje aerodromske opreme na Aerodromu Podgorica,
- Izradi Idejnog projekta garaže za smještaj aerodromske opreme na Aerodromu Podgorica,
- Izradi Projekat za rekonstrukciju parking pozicija 1, 2 i 3 komercijalne platforme Aerodroma Podgorica,
- Raspiše nabavka i sprovede fotometrijsko ispitivanje Sistema prilazne rasvjete i Sistema ivičnih svjetala poletno-sletne staze Aerodroma Podgorica,
- Izradi Projekat za sanaciju oštećenja na poletno-sletnoj stazi Aerodroma Podgorica,
- Sprovede postupak javne nabavke za izbor pružaoca usluge za mjerenje najveće nadmorske visine i utvrđivanje geografskih koordinata za objekte (prepreke) u zoni 2 i zoni 3 Aerodroma Podgorica,
- Sprovede recertifikacija Sistema upravljanja životnom sredinom ISO 14001:2004 za Aerodrom Podgorica;
- Sprovede nabavka i realizuje zamjena neispravnih brzih segmentnih vrata na vatrogasnoj stanici Aerodrom Podgorica;
- Izvrši dodatno ispitivanje dvije trafostanice na Aerodromu Podgorica.

Aerodrom Tivat

Tokom 2020. godine, otklonjeno je 14 konstatovanih neusaglašenosti, tako da je od početnih 168 neusaglašenosti, ACV prihvatila 32. Za 8 neusaglašenosti poslat je materijal ACV na odobrenje i čeka se odgovor, dok su za 128 neusaglašenosti započete korektivne mjere za njihovo otklanjanje.

U 2020. godini, Aerodrom Tivat je:

- Dostavio ACV na mišljenje i odobrenje Operativni priručnik za Spasilačko vatrogasnu službu,
- Dostavio ACV na mišljenje i odobrenje Plan za vanredne situacije,
- Dostavio ACV Elaborat o stanju kolovozne konstrukcije na aerodromu Tivat, PCN za period 2013-2023. godina, čime je privremeno relaksiran odnos strukture operativnih površina i vazduhoplova koji vrše operacije na Aerodromu Tivat,
- Dostavio ACV Izvještaj serviser Sjever-Mont doo o vremenu prelaska sistema napajanja na sekundarni sistem,
- Dostavio ACV Izvještaj o osvježavanju horizontalnih oznaka na poletno-sletnoj stazi Aerodroma Tivat,
- Dostavio ACV Plan otklanjanja nepravilnosti na operativnim površinama aerodroma Tivat,
- Izrađena Procedura o pravilima kretanja vozila i obezbeđivanju sigurnog voženja vazduhoplova na platformi AD Tivat,
- Izrađeno Idejno rješenje horizontalne signalizacije platforme i rulnih staza platforme aerodroma Tivat,

- Izrađen je Izvještaj o pregledu sistema svjetlosnog obilježavanja na aerodromu Tivat sa prijedlogom mjera za unapređenje postojećeg stanja.

Njihovim usvajanjem od strane ACV, značajan broj neusaglašenosti će biti realizovan.

U 2021. godini, planirano je da se:

- Izradi Procedura o kontroli prepreka koje utiču na sigurnost operacija polijetanja i slijetanja na i u okolini AD Tivat,
- Ažurira Aerodromski priručnik Aerodroma Tivat,
- U toku je izrada Programa održavanja aerodroma sa propratnim procedurama,
- Raspiše nabavka i sprovede fotometrijsko ispitivanje za svjetiljke u sistemima svjetlosnog obilježavanja i za reflektore na platformama na aerodromu Tivat,
- Izradi Plan za zaštitu i spašavanje,
- Raspiše nabavka za Ispitivanje elektroenergetske i instalacione opreme sistema svjetlosnog obilježavanja i trafostanica na aerodromu Tivat,
- Izradi sigurnosna analiza u pogledu rizika usljed probijanja ravni ograničenja prepreka u zoni 2 i 3 unutar aerodromskog kompleksa od strane nepokretnih objekata (tornja, reflektora i ograde duž pojedinih segmenata) kao i parkiranih vazduhoplova (u smislu prepreke) po idejnom rešenju proširenja platforme,
- Izradi projekat horizontalne signalizacije na operativnim površinama AD Tivat,
- Izrade Glavni projekti za rehabilitaciju i proširenje saobraćajne infrastrukture na airside-u Aerodroma Tivat sa istražnim radovima i pripremom podloga za projektovanje, na bazi idejnog rješenja izrađenog u aranžmanu sa EBRD (autor SPEA),
- Izradi Idejnog rješenja i Glavnog projekta vatrogasne stanice sa opremom,
- Izradi projektna dokumentacije za hangar cca 800m² za smještaj opreme,
- Izradi projekat novog sistema svjetlosnog obilježavanja,
- Raspiše nabavka i sprovede označavanje vazduhoplovnih prepreka.

Aktivnosti na uvođenju noćnih operacija na aerodromu Tivat

Tokom 2020. godine, projektni tim „Aerodroma Crne Gore“ a.d. okončao je ugovorenu saradnju sa inokonsultantom „NavBlue“, koji je nakon temeljne ekspertize konstatovao da su moguće vazduhoplovne operacije u noćnim uslovima na tivatskom aerodromu. Nakon toga angažovana je specijalizovana firma „Skyguide“ iz Švajcarske, koja je validirala navedene postupke.

U toku su aktivnosti oko odobravanja navigacionih procedura, koje planiramo završiti tokom 2021. godine.

10. REALIZOVANE NABAVKE U 2020.GODINI I CENTAR ZA OBUKU

Realizovane nabavke 2020		
Robe	Radovi	Usluge
57284		343020
62477,09		53717
49757,62		49990,86
		49219,4
		24490,15
		24505,88
Ukupno robe:		Ukupno usluge:
169518,71 EUR	x	544943,29 EUR

Nabavke koje su realizovane u 2020.godini su:

1. Rezervni djelovi za sistem svjetlosnog obilježavan
2. Nabavka računara
3. Osiguranje od odgovornosti preduzeća
4. Osiguranje zaposlenih, imovine i vozila
5. Rezervni djelovi za održavanje rendgenskih uređaja u vanganantnom roku
6. Usluge korišćenja DCS i BRS
7. Održavanje BHS sistema

Ukupna vrijednost plana nabavki za 2021.god: 7.457.860,00 EUR

Ukupna vrijednost PDV-a: 1.547.231,70 EUR

Centar za obuku

Aerodromi Crne Gore AD - Centar za obuku (u daljem tekstu CO), kao organizaciona jedinica Aerodroma Crne Gore, se bavi poslovima stručnog osposobljavanja, a koja obavlja u skladu sa:

- Zakonom o vazdušnom saobraćaju (Sl.I. CG br. 30/2012);
- Pravilnikom o stručnom osposobljavanju lica koja obavljaju poslove od značaja za sigurnost vazdušnog saobraćaja na aerodromu (Sl.I. CG br. 20/2014);
- Nacionalnim programom bezbjednosti civilnog vazduhoplovstva CG;

- Operativnim priručnikom CO; i
- Programom obuke iz domena bezbjednosti civilnog vazduhoplovstva.

Operativni priručnik CO i Programom obuke iz domena bezbjednosti civilnog vazduhoplovstva su dokumenta koje izrađuje Centar za obuku, a odobrava Agencija za civilno vazduhoplovstvo CG.

Ova dokumenta sadrže obim djelatnosti, uputstava i procedure za obavljanje djelatnosti stručnog osposobljavanja i deklariše resurse CO, neophodne za obavljanje djelatnosti, koji će biti obezbijeđeni za čitavo vrijeme važenja Ovlašćenja za obavljanje poslova stručnog osposobljavanja.

Agencija za civilno vazduhoplovstvo CG vrši kontinuiran nadzor nad Centrom za obuku, kako u pogledu primjene programa obuke, usklađenosti sa zakonskom regulativom, tako i u pogledu kvaliteta sprovođenja stručnog osposobljavanja. Od samog osnivanja, Centar za obuku zadovoljava sve neophodne uslove za rad i kontinuirano produžava Ovlašćenje za obavljanje poslova stručnog osposobljavanja.

- Stručno osposobljavanje iz domena sigurnosti vazdušnog saobraćaja na aerodromu:

1. PO putnika, ručnog i predatog prtljaga .
2. PO tereta i pošte.
3. PO vazduhoplova.
4. Održavanje i pregled operativnih površina, objekata, instalacija, uređaja i opreme na aerodromu.
5. Spasilačko vatrogasna zaštita na aerodromu.
6. Snabdijevanje vazduhoplova gorivom i mazivom.
7. Drugi poslovi pružanja usluga zemaljskog opsluživanja i samoopsluživanja.
8. Airside Safety Training (AST).
9. Airside Driver training (ADT).
10. Dangerous Goods Training (DGR).
11. Prihvat i otprema putnika sa invaliditetom i smanjenom pokretljivošću (PRM).

- Obučavanje iz domena bezbjednosti civilnog vazduhoplovstva:

1. Obuka iz domena bezbjednosti civilnog vazduhoplovstva (Moduli od 1 do 7 i od 9 do 17)

U 2020 godini, u skladu sa Planom rada CO za kalendarsku 2020 godinu i zahtjevima za organizovanjem vanrednih obuka, u Centru za obuku su realizovane sledeće obuke:

Realizovane obuke iz domena bezbjednosti civilnog vazduhoplovstva u 2020. godini			
Mjesec	Naziv obuke	Mjesto održavanja	Pristupilo kandidata
Januar	Modul 1	PG	110
	Modul 1	PG	2
	Modul 1	PG	5
	Modul 2	PG	27
	Modul 2	TV	5
	Modul 1	TV	3
	HS1, HS2 I CONV 1	PG	3
	HS 4 I CONV 3	PG	1
	HS1, HS2, CONV 1	TV	6
	HS4, CONV 3	TV	2
Februar	Modul 13	PG	9
	Modul 1	TV	30
	HS3, CONV 2	TV	11
Mart	Modul 1	TV	20
	Modul 1	PG	18
	HS1, HS2 I CONV 1	PG	22
	CONV 1	PG	4
Jun	Modul 1	PG	40
	Modul 2	PG	12
	Modul 7	PG	20
	Modul 14	PG	15
	Modul 6	PG	49
	Modul 9	PG	49

	Modul 12	PG	17
	Modul 11	PG	6
	Modul 1	TV	20
	Modul 2	TV	29
	Modul 14	TV	5
	Modul 7	TV	5
	Modul 1	TV	8
	Modul 1	PG	6
	VEH	PG	11
	SUP	PG	1
	HS1	TV	13
	HS1, HS2, CONV1	TV	8
	HS3, CONV2 I EDS	TV	2
Jul	Modul 1	PG	4
	Modul 12	PG	16
	Modul 6	PG	21
	Modul 9	PG	21
	Modul 6	TV	19
	Modul 9	TV	19
	Modul 2	TV	7
	Modul 1	PG	7
	Modul 1	PG	8
Avgust	Modul 9	TV	37
	SUP	TV	3
Oktobar	Modul 2	PG	8

	Modul 9	PG	4
	Modul 10	PG	42
	Modul 6	PG	22
	Modul 9	PG	22
	Modul 11	PG	11
	Modul 13	PG	7
	Modul 1	PG	2
	Modul 2	TV	7
	Modul 1	TV	2
	Modul 6	TV	33
	Modul 9	TV	33
	Modul 1	PG	17
	VEH	PG	4
	HS1,HS2 I CONV 1	PG	8
	HS3, CONV2 I EDS	PG	4
	HS4, CONV3	PG	3
	HS1, HS2, CONV1	TV	4
	HS4 I CONV 3	TV	2
Novembar	Modul 1	PG	11
	Modul 1	PG	2
	Modul 1	TV	15
	HS1,HS2, CONV 1	PG	5
Decembar	Modul 1	PG	7
	Modul 1	PG	6
	VEH	PG	5

	SUP	PG	3
	VEH	TV	7

Realizovane obuke za lica koja obavljaju poslove od značaja za sigurnost vazdušnog saobraćaja na aerodromu u 2020. godini			
Mjesec	Naziv obuke	Mjesto održavanja	Pristupilo kandidata
Januar	DGR Training – Kategorija 6	PG	5
	Airside Safety Training	PG	13
	Profesionalni vatrogasac - Spasilac	PG	15
	Pomoćni spasilac	PG	10
	Vodjenje vazduhoplova na zemlji na/sa pozicije za parkiranje	PG	14
	Čišćenje vazduhoplova	PG	13
	Airside Safety Training	PG	18
Februar	Airside Safety Training	PG	11
	Airside Driver Training	PG	19
	Drugi poslovi pružanja usluga zemaljskog opsluživanja i samoopsluživanja	PG	28
	Airside Safety Training	TV	11
	Airside Driver Training	TV	9
	Airside Safety Training	PG	29
	Airside Safety Training	PG	31
	Airside Driver Training	PG	11
	PO putnika, ručnog i predatog prtljaga	PG	10
Mart	PO putnika, ručnog i predatog prtljaga	PG	31
	PO vazduhoplova	TV	21

	PO putnika, ručnog i predatog prtljaga	TV	19
Jul	Prva pomoć	PG	29
Avgust	Airside Safety Training	PG	13
Oktobar	Airside Driver Training	TV	3
Decembar	Airside Safety Training	PG	27

U 2020. godini u Centru za obuku organizovano je ukupno 98 obuka, i izdato 1319 Potvrda o stručnoj osposobljenosti i Potvrda o završenoj obuci iz domena bezbjednosti civilnog vazduhoplovstva. Nakon svake obuke organizovana je provjera znanja – testiranje kandidata i sva dokumentacija se čuva u dosijeima koji su uredno evidentirani u Centru za obuku, gdje je do pisanja ovog izvještaja otvoreno 2678 personalnih dosijea.

11. ADMINISTRATIVNI KAPACITETI I UPRAVLJANJE LJUDSKIM RESURSIMA I SUDSKI POSTUPCI

Broj zaposlenih i kadrovska struktura

Ukupan broj zaposlenih u Društvu na dan 31.12.2020. godine iznosio je 764 od toga broja je na neodređeno vrijeme 721 zaposleni, a na određeno vrijeme 43 zaposlena.

U sledećoj tabeli dat je pregled kvalifikacione strukture zaposlenih na neodređeno:

Organizaciona jedinica	NK	PK	KV	VKV	SSS	VŠS	VSS	Ukupno po organizacionim jedinicama	
Direkcija		1	3		23	3	73	Direkcija	103
AP PG	5	8	29	9	255	10	68	AP Podgorica	384
AP TIV	4	7	31	17	116	16	43	AP Tivat	234
Ukupno	9	16	63	26	394	29	184	Ukupno	721

U narednoj tabeli data je polna struktura stalno zaposlenih na dan 31.12. 2020. godine:

Organizaciona jedinica	Muškarci	Žene	Ukupno
Direkcija	38	65	103
Aerodrom PG	257	127	384
Aerodrom TIV	155	79	234
Ukupno:	450	271	721

Razlika u polnoj strukturi zaposlenih u korist muškaraca je uslovljena prirodom poslova koji se pretežno obavljaju na aerodromima (protivpožarno obezbeđenje, poslovi na električnim uređajima i instalacijama, transportu i sl.).

U narednoj tabeli data je starosna struktura stalno zaposlenih na dan 31. 12. 2020. godine:

Organizaciona jedinica	Do 25 godina	Od 26-30 godina	Od 31-40 godina	Od 41-50 godina	Preko 50 godina	Ukupno
Direkcija	3	9	31	27	33	103
Aerodrom PG	16	63	117	100	88	384

Aerodrom TIV	0	19	76	68	71	234
Ukupno	19	91	227	195	192	721

Sudski postupci:

„Aerodromi Crne Gore“ AD su u 2020. godini imali aktivne sudske postupke sa detaljima kako slijedi:

I Pred Osnovnim sudovima, 874 postupka po osnovu tužbenih zahtjeva iz oblasti radnih odnosa i to radi:

1. Naknada za manje isplaćenu zaradu za članove menadžmenta po zaključku Vlade Crne Gore iz 2012. godine.
2. Poništaj aneksa kojim je promijenjeno radno mjesto
3. Naknada štete za neisplaćene zimnice za godine 2010,2011,2012. i 2013. godinu
4. Naknada štete za neiskorišćeni godišnji odmor od 2008-2018. godine
5. Naknada štete za neisplaćeni prekovremeni rad, rad noću i za vrijeme praznika 2008-2018. godina
6. Naknada štete za manje isplaćeni topli obrok u periodu 23.08.2008-31.12.2010. godine
7. Naknada za nepravilno obračun minuli rad 2008-2018. godine
8. Naknada za manje obračunutu zaradu tokom odsustva sa rada zbog bolesti – bolovanja 2008-2018. godine
9. Naknada za manje obračunati startni dio zarade 01.01.2011.-31.12.2018. godine
10. Naknada za neisplaćeni regres 2008-2018.godina
11. Naknada za neisplaćenu/manje isplaćenu jubilaru nagradu 2008-2018.godine
12. Naknada za neisplaćeni prevoz 2008-2018. godine
13. Naknada za vatrogasce – uvećanje zarade zbog posebnih uslova rada
14. Poništaj rješenja i radi utvrđenja
15. Naknada štete zbog faktičkog rada na radnom mjestu sa većim koeficijentom

II Pred Osnovnim sudovima 6 postupaka po osnovu tužbenih zahtjeva i to:

- Radi izmještanja – 1 postupak
- Radi naknade nematerijalne štete i štete po osnovu invaliditeta – 1 postupak
- Radi utvrđivanja prava svojine – 2 postupka

- Radi određivanja i isplate naknade – 2 postupka

III Pred Upravnim sudom, 4 sudska postupka u vezi postupka javne licitacije radi davanja u zakup poslovnih prostora na aerodromima u Podgorici i Tivtu,

IV Pred Višim sudom, 1 krivični postupak pokrenut protiv „Atlas banke“ i odgovornih lica radi zloupotrebe službenog položaja u privrednom poslovanju,

V Pred Privrednim sudom, 4 postupka i to po osnovu:

- Utvrđivanja prava zakupa i naknade štete, 1 postupak
- Radi duga – 1 postupak
- Radi ometanja posjeda – 1 postupak
- Radi naplate novčanog potraživanja – 1 postupak

Od 874 postupka koja su se vodila pred Osnovnim sudom, po osnovu tužbenih zahtjeva po osnovu rada, povlačenjem tužbe radi potpisivanja sporazuma o vansudskom poravnanju okončano je 474 postupka.

Pravosnažno je okončano 10 postupaka.

U toku 2020. godine sa zaposlenima i bivšim zaposlenima zaključeno je 540 poravnanja po osnovu:

1. Naknade štete za neisplaćene zimnice za godine 2010, 2011, 2012. i 2013. godinu
2. Naknada štete za neiskorišćeni godišnji odmor od 2008-2018. godine
3. Naknada štete za neisplaćeni prekovremeni rad, rad noću i za vrijeme praznika 2008-2018. godina
4. Naknada štete za manje isplaćeni topli obrok u periodu 23.08.2008-31.12.2010. godine
5. Naknada za nepravilno obračun minuli rad 2008-2018. godine
6. Naknada za manje obračunutu zaradu tokom odsustva sa rada zbog bolesti – bolovanja 2008-2018. godine
7. Naknada za manje obračunati startni dio zarade 01.01.2011.-31.12.2018. godine
8. Naknada za neisplaćeni regres 2008-2018. godina
9. Naknada za neisplaćenu/manje isplaćenu jubilarnu nagradu 2008-2018. godine.

12. PLANIRANE INVESTICIJE

Aerodromi Crne Gore planiraju realizaciju sljedećih investicija:

1. Naziv planirane investicije:

Izgradnja nadstrešnice na tehničkom prolazu br.4 na Aerodromu Podgorica

Kratak opis planirane investicije/ulaganja uključujući na koji način data investicija doprinosi stvaranju razlike u odnosu na postojeće stanje i koji su razlozi za preduzimanje date aktivnosti:

Nadstrešnica, čija je izgradnja planirana, locirana je sklopu kompleksa Aerodroma Podgorica na saobraćajnici na Tehničkom prolazu br. "4". Nalazi se na dijelu urbanističke parcele 10 i 11 u zahvatu Lokalne studije lokacije "Aerodrom" u Glavnom gradu Podgorici. Na tu saobraćajnicu se naslanja postojeći objekat hala robnog magacina za potrebe Aerodroma.

Planirana Nadstrešnica je orjentisana dužom stranom istok-zapad i predviđeno je da nadkrije jedan dio postojeće saobraćajnice. Između date nadstrešnice i halskog objekta robnog magacina planirano je priključivanje dva nezavisno natkrivena prolaza)

Na službenom, tehničkom prolazu br.4 vrši se identifikacija i bezbjednosna provjera vozila, lica, robe i opreme koja ulazi kroz bezbjednosni kontrolni prolaz. Da bi se obezbjedila kvalitetna kontrola, smještaj odgovarajuće opreme za vršenje kontrole, planirana je izgradnja nadstrešnice iznad puta za ulaz u kontrolisani prolaz kao i nadkrivanje veze sa postojećim objektom za kontrolu lica, robe i opreme. Radi bezbjednosti planira se ograđivanje dijela kontrolisanog prostora sa postavljanjem ulazno - izlaznih kapija.

Do sada urađena dokumentacija (strategija, prostorno planska dokumentacija,studije, urbanističko tehnički uslovi, idejni projekat, itd)

- U okviru Lokalne studije lokacije aerodrom Podgorica
- Izdati Urbanističko-tehnički uslovi br. 1063-2709/9 od 12.08.2019.godine.
- Idejni projekat
- Glavni projekat
- Revizija Gl.projekta i obezbijedjene potrebne saglasnosti (ovaj projekat je zahtjevala Agencija za civilno vazduhoplovstvo)

Pripremljena dokumentacija za tender za izvođenje radova
Potrebne dalje aktivnosti Tender za izvođenje radova i izgradnja
Očekivani period realizacije (vremensko trajanje planirane investicije) Biće završeno u 2021.godini
Procijenjena vrijednost investicije i planirani izvor sredstava 95.000 EUR Aerodromi CG-iz sopstvenih izvora
Prepreke sa kojima ste se suočili u njihovom planiranju i realizaciji Nisu identifikovane prepreke tokom realizacije ovog projekta
2. Naziv planirane investicije: Dva nova 10kv kabla za napajanje Aerodroma Podgorica iz TS 110/10kV
Kratak opis planirane investicije/ulaganja uključujući na koji način data investicija doprinosi stvaranju razlike u odnosu na postojeće stanje i koji su razlozi za preduzimanje date aktivnosti: Poznato je da je postojeće glavno napajanje električnom energijom za aerodrom Podgorica star i nepouzdan 10kV kabal iz KAP-a. Planskim dokumentom Lokalna studija za lokaciju aerodroma Podgorica, predviđeno je ukidanje postojećeg 10kV kabla iz KAP-a i izgradnja novog glavnog napajanja, postavljanjem dva nova kabla od trafostanice (TS) 110/10kV „Podgorica 5“ do trafostanice (TS) 10/0,4kV 2x630kVA Aerodrom“. Izgradnja novog glavnog napajanja postavljanjem dva nova kabla, uz povećanje snage trafostanice i dogradnju novih visokonaponskih čelija predstavljaju funkcionalnu cjelinu
Do sada urađena dokumentacija (strategija, prostorno planska dokumentacija,studije, urbanističko tehnički uslovi, idejni projekat, itd)

- Izdati su Urbanističko tehnički uslovi za projektovanje dva nova 10kV kabla od TS 110/10kV „Podgorica 5“ do TS 10/0,4kV 2x630Kva, dana 6.08.2019.godin
- Obuhvaćeno Lokalnom studijom lokacije aerodrom Podgorica
- U toku je izrada Glavnog projekta

Potrebne dalje aktivnosti

- Nakon završetka Glavnog projekta, pripreti tender za izvodjenje radova

Očekivani period realizacije (vremensko trajanje planirane investicije)

Biće realizovano u 2021.godini

Procijenjena vrijednost investicije i planirani izvor sredstava

650.000 EUR

Način finansiranja-Aerodromi Crne Gore iz sopstvenih sredstava

Prepreke sa kojima ste se suočili u njihovom planiranju i realizaciji

Nisu za sada identifikovane prepreke

3. Naziv planirane investicije:

Izgradnja hangara za smještaj opreme i servisne radionice na Aerodromu Podgorica

Kratak opis planirane investicije/ulaganja uključujući na koji način data investicija doprinosi stvaranju razlike u odnosu na postojeće stanje i koji su razlozi za preduzimanje date aktivnosti:

Urbanistička parcela UP 11 u zahvatu Lokalne studije lokacije "Aerodrom" u Glavnom gradu Podgorici. Radionica, čija je izgradnja planirana, locirana je u sklopu kompleksa Aerodroma Podgorica nalazi se u produžetku postojećeg objekata hale robnog magacina za potrebe Aerodroma, a po zahtjevu Agencije za civilno vazduhoplovstvo

Do sada urađena dokumentacija (strategija, prostorno planska dokumentacija,studije, urbanističko tehnički uslovi, idejni projekat, itd)

- Obuhvaćeno Lokalnom studijom lokacije za Aerodrom Podgorica
- Izdati Urbanističko-tehnički uslovi br. 1063-2708/11 od 12.08.2019.godine.

Idejni projekat
Potrebne dalje aktivnosti Priprema Glavnog projekta
Očekivani period realizacije (vremensko trajanje planirane investicije) U 2021.godini će biti pripremljen samo Glavni projekat,a izgradnja će se odložiti usljed nedostatka sredstava za finansiranje projekta
Procijenjena vrijednost investicije i planirani izvor sredstava Znaće se nakon izrade Glavnog projekta ali preliminarna procjena je oko 700.000 EUR
Prepreke sa kojima ste se suočili u njihovom planiranju i realizaciji Nedostatak sredstava
4. Naziv planirane investicije: Biznis salon na Aerodromu Podgorica
Kratak opis planirane investicije/ulaganja uključujući na koji način data investicija doprinosi stvaranju razlike u odnosu na postojeće stanje i koi su razlozi za preduzimanje date aktivnosti: Radovi na enterijeru radi povećanja kapaciteta I podizanja nivoa usluge
Do sada urađena dokumentacija (strategija, prostorno planska dokumentacija,studije, urbanističko tehnički uslovi, idejni projekat, itd) - Idejni projekat - Priprema Glavnog projekta je u toku - Predvidjeno prosirenje Master planom razvoja aerodroma
Potrebne dalje aktivnosti Kompletirati Glavni projekat i pripremiti tender za izvođenje radova

Očekivani period realizacije (vremensko trajanje planirane investicije)

U 2021. godini ukoliko bude sredstava za izvođenje radova

Procijenjena vrijednost investicije i planirani izvor sredstava

Biće poznato nakon pripreme Glavnog projekta

5. Naziv planirane investicije:

Za potrebe sertifikacije na aerodromu Tivat je potrebna nova vatrogasna stanica i hangar

Kratak opis planirane investicije/ulaganja uključujući na koji način data investicija doprinosi stvaranju razlike u odnosu na postojeće stanje i koji su razlozi za preduzimanje date aktivnosti:

Potrebno radi sertifikacije.

Do sada urađena dokumentacija (strategija, prostorno planska dokumentacija, studije, urbanističko tehnički uslovi, idejni projekat, itd)

- **Državna studija lokacije aerodroma Tivat**

Potrebne dalje aktivnosti

- **Pripremiti projektnu dokumentaciju**

Očekivani period realizacije (vremensko trajanje planirane investicije)

U 2021 će biti pripremljena projektna dokumentacija a dalja dinamika zavisi od obezbjeđivanja sredstava za finansiranje izgradnje

Procijenjena vrijednost investicije i planirani izvor sredstava

Biće poznato nakon pripreme projektne dokumentacije

Kada je riječ o realizaciji većih investicionih projekata na crnogorskim aerodromima, potrebno je da Vlada CG kao osnivač i vlasnik Aerodroma Crne Gore donese odluku o daljem razvoju aerodroma Podgorica i aerodroma Tivat. U julu 2019. godine, Vlada Crne Gore je donijela Odluku o dodjeli koncesije za crnogorske aerodrome. Za proces

spровоđenja koncesije u ime Vlade Crne Gore i donošenju daljih strateških odluka u vezi sa razvojem crnogorskih aerodroma, zaduženo je Ministarstvo kapitalnih investicija.

IZVRŠNI DIREKTOR

Goran Jandreoski

Izveštaj je sačinjen na bazi podataka prikupljenih od relevantnih službi Društva, u skladu sa zadacima navedenim u Rješenju o imenovanju komisije za izradu Nacrta izveštaja o poslovanju Akcionarskog društva za uslužne djelatnosti u vazdušnom saobraćaju Aerodromi Crne Gore za 2020.godinu.

Članovi komisije za izradu poslovnog izveštaja za 2020.godinu:

Ana Lončarević, predsjednik

Aleksandar Mitrović, član (sektor za pravne poslove)

Vesna Ječmenica, član (sektor za finansijske poslove)

Marko Đurović, član (služba nabavki)

Goran Đurović, član (sektor za komercijalne poslove)

Marija Pavićević, član (služba ljudskih resursa)

Vesna Sekulović, član (služba za plan i analizu)

Bojan Paunović, član (centar za obuku)

U skladu sa predmetnim Rješenjem o imenovanju komisije za pripremu poslovnog izvještaja za 2020.godinu dostavljam izvještaj o poslovanju za tekuću godinu a na osnovu materijala dostavljenog od strane funkcionalno odgovornih lica u Društvu koji su odgovorni za relevantnost podataka.

Predsjednik Komisije

Ana Lončarević



Na osnovu člana 15 Statuta Akcionarskog društva za uslužne djelatnosti u vazdušnom saobraćaju „Aerodromi Crne Gore“ („Sl. list CG“, br. 91/21), Odbor direktora je na XXXIII sjednici održanoj dana 02. decembra 2021. godine glasovima prisutnih članova usvojio

ODLUKU

o utvrđivanju Finansijskih iskaza „Aerodromi Crne Gore“ AD, Podgorica za 2020. godinu

1. **Utvrdju se** Finansijski iskazi Akcionarskog društva za uslužne djelatnosti u vazdušnom saobraćaju „Aerodromi Crne Gore“ za 2020. godinu, i to:
 - bilans stanja;
 - bilans uspjeha;
 - bilans novčanih tokova;
 - iskaz o promjenama neto imovine (kapitala), i
 - napomene uz finansijske izvještaje.
2. Finansijski iskazi Akcionarskog društva za uslužne djelatnosti u vazdušnom saobraćaju „Aerodromi Crne Gore“ za obračunski period koji se završava 31.12.2020. godine sastavljeni su po svim materijalno značajnim pitanjima, u skladu sa odredbama Zakona o računovodstvu i drugim podzakonskim propisima donijetim na osnovu tog Zakona, Međunarodnim računovodstvenim standardima - MRS i Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja – MSFI i izabranim i usvojenim računovodstvenim politikama.
Svi podaci iskazani su u eurima, osim ukoliko nije drugačije navedeno.
3. U napomenama uz Finansijske iskaze data su detaljna obrazloženja bilansnih pozicija za 2020. godinu.
4. Finansijski iskazi iz tačke 1 čine prilog ove odluke.
5. Odluka stupa na snagu danom donošenja.
6. Odluku uputiti osnivaču – Vladi Crne Gore na usvajanje.

**ODBOR DIREKTORA
AERODROMI CRNE GORE AD - PODGORICA**

Broj: 001-84/4
Podgorica, 03.12.2021. godine



Popunjava pravno lice " AERODROMI CRNE GORE" AD
Matični broj 02305623 Šifra djelatnosti 52.23
Popunjava "AERODROMI CRNE GORE" AD

Naziv: " AERODROMI CRNE GORE " AD Podgorica
Sjedište: Podgorica

ISKAZ O FINANSIJSKOJ POZICIJI /BILANS STANJA/

na dan 31.12.2020. godine

Akcionarsko društvo za uslužne djelatnosti
u vazdušnom saobraćaju
"Aerodromi Crne Gore" Podgorica
Broj 02-6963/1
Podgorica, 19.10.2021. u EUR-

Grupa računa, račun	POZICIJA	Red ni broj	Napomena broj	Iznosi		
				Tekuća godina	Prethodna godina	
					Kranje stanje 31. 12.2019. g.	Početno stanje 01.01.2019. g.
1	2	3	4	5	6	7
	AKTIVA					
00	A. NEUPLAĆENI UPISANI KAPITAL	001				
	B. STALNA IMOVINA (003+008+016)	002		122.016.790	123.426.456	
01	I NEMATERIJALNA ULAGANJA (004 do 007)	003		170.807	148.198	
010	1. Ulaganja u razvoj	004				
011 i 014	2. Koncesije, patenti, licence i slična prava i ostala nematerijalna ulaganja	005		161.057	148.198	
012	3. Goodwill	006				
016 i 015	4. Avansi za nematerijalna ulaganja i nematerijalna ulaganja u pripremi	007		9.750	0	
	II NEKRETNINE, POSTROJENJA, OPREMA I BIOLOŠKA SREDSTVA (009+010+011+015)	008		121.716.869	123.097.234	
020 i 022	1. Zemljište i objekti	009		113.747.603	114.810.158	
023	2. Postrojenja i oprema	010		7.271.222	7.473.444	
	3. Ostala ugrađena oprema, alati i oprema (012+013+014)	011		13.700	13.700	
024	3.1. Investicione nekretnine	012				
021 i 025	3.2. Biološka sredstva	013				
026 i 029	3.3. Ostala nepomenuta materijalna stalna sredstva	014		13.700	13.700	
028 i 027	4. Avansi za nekretnine, postrojenja, opremu i biološka sredstva i nekretnine, postrojenja, oprema i biološka sredstva u pripremi	015		684.343	799.932	
	III DUGOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI I DUGOROČNA POTRAŽIVANJA (017 do 023)	016		129.114	181.024	
030, 039(dio)	1. Učešća u kapitalu zavisnih pravnih lica	017				
033(dio), 039(dio)	2. Dugoročni krediti matičnom i zavisnim pravnim licima	018				
031(dio), 032(dio), 039(dio)	3. Učešća u kapitalu kod pravnih lica (sem zavisnih pravnih lica)	019				
033(dio), 039(dio)	4. Dugoročni krediti pravnim licima kod kojih postoji učešće u kapitalu (sem zavisnih pravnih lica)	020				
031(dio), 032(dio)	5. Učešća u kapitalu koja se vrednuju metodom učešća	021				
032(dio), 034, 035, 036, 039(dio)	6. Dugoročna finansijska ulaganja (dati krediti i hartije od vrednosti)	022				
038, 039(dio)	7. Ostali dugoročni finansijski plasmani i potraživanja	023		129.114	181.024	
288	C. ODLOŽENA PORESKA SREDSTVA	024				
	D. OBRTNA SREDSTVA (026+031+039+043+044)	025		33.257.988	59.117.478	
	I. ZALIHE (027 do 030)	026		701.139	557.566	
10	1. Zalihe materijala (materijal za izradu, rezervni delovi, sitan inventar i auto gume)	027		691.157	548.397	

11	2. Nedovršena proizvodnja	028				
12 i 13	3. Gotovi proizvodi i roba	029		501	501	
15	4. Dati avansi	030		9.481	8.668	
	II. KRATKOROČNA POTRAŽIVANJA (032 do 035)	031		29.123.460	36.310.842	
202, 203, 209(dio)	1. Potraživanja od kupaca	032		15.738.525	32.983.922	
200, 209(dio)	2. Potraživanja od matičnog i zavisnih pravnih lica	033				
201, 209(dio)	3. Potraživanja od ostalih povezanih lica	034				
	4. Ostala potraživanja (036+037+038)	035		13.384.935	3.326.920	
223	4.1. Potraživanja za više plaćen porez na dobit	036		252.908	252.908	
27	4.2. Potraživanja po osnovu poreza na dodatu vrijednost	037		257.215	21.745	
21, 22, osim 223	4.3. Ostala nepomenuta potraživanja	038		12.874.812	3.052.267	
	III. KRATKOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI (040 do 042)	039		17.206	6.292.896	
236(dio)	1. Učešće u kapitalu zavisnih pravnih lica namenjeno trgovanju	040				
237	2. Otkupljene sopstvene akcije i otkupljeni sopstveni udeli	041				
23 osim 236(dio) i osim 237	3. Ostali kratkoročni finansijski plasmani	042		17.206	6.292.896	
24	IV. GOTOVINA NA RAČUNIMA I U BLAGAJNI	043		3.416.184	15.956.173	
04	V. STALNA SREDSTVA NAMJENJENA PRODAJI I SREDSTVA POSLOVANJA KOJE JE OBUSTAVLJENO	044				
28 osim 288	E. AKTIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA	045		60.151	59.047	
	F. UKUPNA AKTIVA (001+002+024+025+045)	046		155.334.929	182.602.981	
	PASIVA					
	A. KAPITAL (102+103+104+105+111+116)	101		130.959.451	145.233.715	
30	I. OSNOVNI KAPITAL	102		101.500.000	101.500.000	
31	II. NEUPLAĆENI UPISANI KAPITAL	103				
320	III. EMISIONA PREMIJA	104				
	IV. REZERVE (106+107+108+109-110)	105		33.076.597	33.083.579	
321	1. Zakonske rezerve	106				
322(dio)	2. Statutarne rezerve	107				
322(dio)	3. Druge rezerve	108				
330 i potr. saldo rač. 331, 332, 333, 334, 335 i 336	4. Pozitivne revalorizacije rezerve i nerealizovani dobiti po osnovu finansijskih sredstava i drugih komponenti ostalog sveobuhvatnog rezultata	109		33.076.597	33.083.579	
dugov. saldo rač. 331, 332, 333, 334, 335 i 336	5. Negativne revalorizacije rezerve i nerealizovani gubici po osnovu finansijskih sredstava i drugih komponenti ostalog sveobuhvatnog rezultata	110				
	VI. NERASPOREDJENI DOBITAK ILI GUBITAK (112+113-114-115)	111		-3.617.146	10.650.136	
340	1. Neraspoređeni dobitak ranijih godina	112		26.795.867	0	
341	2. Neraspoređeni dobitak tekuće godine	113			26.788.885	
350	3. Gubitak ranijih godina	114		16.138.749	16.138.749	
351	4. Gubitak tekuće godine	115		14.274.264		
	VIII. UČEŠĆE KOJE NE OBEZBJEĐUJE KONTROLU	116				
	B. DUGOROČNA REZERVISANJA I DUGOROČNE OBAVEZE (118+122)	117		6.793.190	7.245.782	
	I. DUGOROČNA REZERVISANJA (119 do 121)	118		3.326.524	2.979.115	
404(dio)	1. Rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih	119		2.617.324	2.269.915	
400(dio)	2. Rezervisanja za troškove u garantnom roku	120				
40, sem 400 i 404	3. Ostala dugoročna rezervisanja	121		709.200	709.200	
41	II. DUGOROČNE OBAVEZE (123+124)	122		3.466.667	4.266.667	

414, 415	1. Dugoročni krediti	123		3.466.667	4.266.667	
41 bez 414, 415	2. Ostale dugoročne obaveze	124				
498	C. ODLOŽENE PORESKE OBAVEZE	125		5.914.278	5.957.971	
495(dio)	D. DUGOROČNI ODLOŽENI PRIHODI I PRIMLJENE DONACIJE	126		281.000	281.000	
	E. KRATKOROČNA REZERVISANJA I KRATKOROČNE OBAVEZE (128+129)	127		11.159.204	23.693.758	
467	I KRATKOROČNA REZERVISANJA	128		1.099.504	195.824	
	II KRATKOROČNE OBAVEZE 130 do 137)	129		10.059.700	23.497.934	
422(dio), 423(dio), 424(dio), 425(dio), 426 i 429(dio)	1. Obaveze po osnovu kredita i zajmova od lica koja nisu kreditne institucije	130				
422(dio), 423(dio), 424(dio), 425(dio) i 429(dio)	2. Obaveze po osnovu kredita od kreditnih institucija	131		800.000	800.000	
430	3. Primljeni avansi, depoziti i kaucije	132		65.854	72.195	
433 i 434 440-449	4. Obaveze prema dobavljačima	133		501.222	260.280	
439(dio)	5. Obaveze po menicama	134				
420 i 431	6. Obaveze prema matičnom i zavisnim pravnim licima	135				
421 i 432	7. Obaveze prema ostalim povezanim licima	136				
	8. Ostale obaveze iz poslovanja i ostale kratkoročne obaveze (138 do 142)	137		8.692.624	22.365.458	
439(dio)	8.1. Ostale obaveze iz poslovanja	138		350.104	267.601	
45 i 46	8.2. Ostale kratkoročne obaveze	139		5.617.548	20.979.667	
47,48 osim 481	8.3. Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrijednost i ostalih javnih prihoda	140		2.657.048	27.831	
481	8.4. Obaveze po osnovu poreza na dobit	141		67.924	1.090.359	
427	8.5. Obaveze po osnovu sredstava namjenjenih prodaji i sredstava poslovanja koje je obustavljeno	142				
490, 491, 494, 495(dio), 496, 497 i 499	F. PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA	143		227.806	190.756	
	G. UKUPNA PASIVA (101+117+125+126+127+143)	144		155.334.929	182.602.981	

Obrazac usklađen sa članom 4. Zakona o računovodstvu („Sl. list CG“ broj 052/16) i DIREKTIVOM 2013/34/EU EVROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

U
Podgorici

Lice odgovorno za
sastavljanje
finansijskog iskaza

Odgovorno lice

Dana

19.10.2021.

[Handwritten signature]



Popunjiva pravno lice " AERODROMI CRNE GORE" AD	
Matični broj 02305623	Šifra djelatnosti 52.23
Popunjiva "AERODROMI CRNE GORE" AD	

Naziv: " AERODROMI CRNE GORE " AD Podgorica
Sjedište: Podgorica

Akcionarsko društvo za uslužne djelatnosti
u vazdušnom saobraćaju
"Aerodromi Crne Gore" Podgorica

ISKAZ O REZULTATU /BILANS USPJEHA/
u periodu od 01.01.2020. do 31.12.2020. godine Broj 02-6963/2
Podgorica, 19.10 2021 god.

-u EUR-

Grupa računa, račun	POZICIJA	Redni broj	Napomena broj	Iznos	
				Tekuća godina	Prethodna godina korigovano
1	2	3	4	5	6
60 i 61	1. Prihodi od prodaje - neto prihod	201		6.722.303	31.925.502
630 i 631	2. Promjena vrijednosti zaliha gotovih proizvoda i nedovršene proizvodnje	202			
62	3. Prihodi od aktiviranja učinaka i robe	203			
	4. Ostali prihodi iz poslovanja (205 do 207)	204		1.872.039	4.695.112
64 i 65	a) Ostali prihodi iz redovnog poslovanja	205		973.825	4.689.130
67, 691 i 692	b) Ostali prihodi iz poslovanja	206		898.214	5.982
68, sem 683 i 685	c) Prihodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja imovine	207			
	5. Troškovi poslovanja (209+210)	208		6.272.077	7.201.711
50 i 51	a) Nabavna vrijednost prodane robe i troškovi materijala	209		745.702	1.245.532
53, 54 i 55	b) Ostali troškovi poslovanja (amortizacija, rezervisanja i ostali poslovni rashodi)	210		5.526.375	5.956.179
	6. Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi (212+213)	211		14.615.024	18.600.636
52 (dio)	a) Neto troškovi zarada, naknada zarada i lični rashodi	212		9.178.580	11.795.194
	b) Troškovi poreza i doprinosa (214 do 216)	213		5.436.444	6.805.442
52 (dio)	1/ Troškovi poreza	214		1.365.659	1.896.942
52 (dio)	2/ Troškovi doprinosa za penzije	215		2.536.541	2.996.683
52 (dio)	3/ Troškovi doprinosa	216		1.534.245	1.911.817
	7. Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja imovine (osim finansijske) (218+219)	217		0	2.422.019
580, 581, 582, 589 (dio)	a) Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja stalne imovine (osim finansijske)	218			2.422.019
584, 589 (dio)	b) Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja obrtno imovine (osim finansijske)	219			
57, 591 i 592	8. Ostali rashodi iz poslovanja	220		219.985	232.176
	I. Poslovni rezultat (201+202+203+204-208-211-217-220)	221		-12.512.744	8.164.071
	9. Prihodi po osnovu učešća u kapitalu (223 do 225)	222		0	0
660 (dio)	a) Prihodi po osnovu učešća u kapitalu zavisnih pravnih lica	223			
661 (dio)	b) Prihodi po osnovu učešća u kapitalu ostalih povezanih pravnih lica	224			
669 (dio)	c) Prihodi po osnovu učešća u kapitalu nepovezanih pravnih lica	225			
	10. Prihodi od ostalih finansijskih ulaganja i zajmova (kamate, kursne razlike i efekti ugovorene zaštite) (227 do 229)	226		0	0
660 (dio)	a) Prihodi od ostalih finansijskih ulaganja i zajmova od matičnog i zavisnih pravnih lica	227			
661 (dio)	b) Prihodi od ostalih finansijskih ulaganja i zajmova od ostalih povezanih pravnih lica	228			

662 (dio), 663 (dio), 664 (dio), 669 (dio)	c) Prihodi od ostalih finansijskih ulaganja i zajmova od nepovezanih pravnih lica	229		0	
	11. Ostali prihodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite (231 do 233)	230		13.857	10.216
660 (dio)	a) Finansijski prihodi po osnovu tekućih potraživanja od matičnog i zavisnih pravnih lica	231			
661 (dio)	b) Finansijski prihodi po osnovu tekućih potraživanja od ostalih povezanih pravnih lica	232			
662 (dio), 663 (dio), 664 (dio), 669 (dio)	c) Finansijski prihodi po osnovu tekućih potraživanja od nepovezanih pravnih lica	233		13.857	10.216
	12. Vrijednosno usklađivanje kratkoročnih finansijskih sredstava i finansijskih ulaganja koji su dio obrtne imovine (235-236)	234		-1.620.876	19.844.371
683, 685	a) Prihodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja kratkoročnih finansijskih sredstava i finansijskih ulaganja koji su dio obrtne imovine	235			20.168.792
583, 585	b) Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja kratkoročnih finansijskih sredstava i finansijskih ulaganja koji su dio obrtne imovine	236		1.620.876	324.421
	13. Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite (238 do 240)	237		198.194	231.235
560	a) Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite po osnovu odnosa sa matičnim i zavisnim pravnim licima	238			
561	b) Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite po osnovu odnosa sa drugim povezanim licima	239			
562, 563, 564, 569	c) Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite po osnovu odnosa sa nepovezanim licima	240		198.194	231.235
	II. Finansijski rezultat (222+226+230+234-237)	241		-1.805.213	19.623.352
	III. Rezultat iz redovnog poslovanja prije oporezivanja (221+241)	242		-14.317.957	27.787.424
690 – 590	IV. Neto rezultat poslovanja koje je obustavljeno	243			
	V. Rezultat prije oporezivanja (242+243)	244		-14.317.957	27.787.424
	14. Poreski rashod perioda (246+247)	245		-43.693	998.539
721	1. Tekući porez na dobit	246			1.090.359
722	2. Odloženi poreski rashodi ili prihodi perioda	247		-43.693	-91.820
	15. Dobitak ili gubitak nakon oporezivanja (244-245)	248		-14.274.264	26.788.885
	VI. BRUTO REZULTAT DRUGIH STAVKI REZULTATA /POVEZANIH SA KAPITALOM/ (250 do 257)	249		0	0
330	1. Promjene revalorizacionih rezervi po osnovu nekretnina, postrojenja, opreme, nematerijalnih ulaganja i bioloških sredstava	250			
331	2. Promjene nerealizovanih dobitaka i gubitaka po osnovu preračuna finansijskih izvještaja inostranog poslovanja	251			
332	3. Promjene nerealizovanih dobitaka i gubitaka po osnovu ulaganja u vlasničke instrumente kapitala	252			
333	4. Promjene aktuarskih dobitaka i gubitaka po osnovu planova definisanih naknada aktuarskih dobitaka (ili gubitaka) u vezi sa definisanim planovima penzionih naknada	253			
334	5. Promjene učešća u ostalom sveobuhvatnom rezultatu pridruženog društva	254			
335	6. Promjene nerealizovanih dobitaka i gubitaka po osnovu instrumenata zaštite neto ulaganja u inostrano poslovanje	255			
336	7. Promjene revalorizacionih rezervi po osnovu hedžinga tokova gotovine	256			
337	8. Ostale promjene nerealizovanih dobitaka i gubitaka	257			

VII. ODLOŽENI PORESKI RASHODI ILI PRIHODI PERIODA U VEZI SA DRUGIM STAVKAMA REZULTATA /POVEZANIM SA KAPITALOM/	258			
VIII. NETO REZULTAT DRUGIH STAVKI REZULTATA /POVEZANIH SA KAPITALOM/ (249-258)	259		0	0
IX. NETO SVEOBUH VATNI REZULTAT (248+259)	260		-14.274.264	26.788.885
X. ZARADA PO AKCIJI	261			
1. Osnovna zarada po akciji	262			
2. Umanjena (razvodnjena) zarada po akciji	263			
XI. NETO REZULTAT KOJI PRIPADA VLASNICIMA MATIČNOG PRAVNOG LICA	264			
XII. NETO REZULTAT KOJI PRIPADA UČEŠĆIMA KOJI NE OBEZBEĐUJU KONTROLU	265			

Obrazac usklađen sa članom 4. Zakona o računovodstvu („Sl. list CG“ broj 052/16) i DIREKTIVOM

U Lice odgovorno za sastavljanje finansijskog
Podgorica iskaza

Odgovorno lice

MP

Dana 19.10.2021.god



Popunjiva pravno lice "AERODROMI CRNE GORE" AD

Matični broj 02305623 Šifra djelatnosti 52.23

Popunjiva "AERODROMI CRNE GORE" AD

Akcionarsko društvo za uslužne djelatnosti
u vazdušnom saobraćaju
"Aerodromi Crne Gore" Podgorica

Naziv: "AERODROMI CRNE GORE" AD Podgorica

Sjedište: Podgorica Broj: 02-6963/1

ISKAZ O TOKOVIMA GOTOVINE Podgorica, 19.10.2021. god.

u periodu od 01.01.2020. do 31.12.2020. Godine u EUR

POZICIJA	Redni broj	Iznos	
		Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4
A. TOKOVI GOTOVINE IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI			
I. Prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti (1 do 3)	301	24.061.786	34.164.988
1. Prodaja i primljeni avansi	302	22.617.214	28.541.998
2. Primljene kamate iz poslovnih aktivnosti	303		
3. Ostali prilivi iz redovnog poslovanja	304	1.444.572	5.622.990
II. Odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti (1 do 5)	305	24.807.249	24.609.145
1. Isplate dobavljačima i dati avansi	306	2.770.126	5.172.372
2. Zarade, naknade zarada i ostali lični rashodi	307	20.664.738	18.349.779
3. Plaćene kamate	308	197.228	230.692
4. Porez na dobitak	309	1.022.435	386.408
5. Plaćanja po osnovu ostalih javnih prihoda	310	152.722	469.894
III. Neto tok gotovine iz poslovnih aktivnosti (I-II)	311	-745.463	9.555.843
B. TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI INVESTIRANJA			
I. Prilivi gotovine iz aktivnosti investiranja (1 do 5)	312	1.105.457	50.987
1. Prodaja akcija i udjela	313		
2. Prodaja nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja, opreme i bioloških sredstava	314		
3. Ostali finansijski plasmani	315	1.101.949	41.174
4. Primljene kamate iz aktivnosti investiranja	316	3.508	9.813
5. Primljene dividende	317		
II. Odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja (1 do 3)	318	2.269.350	4.189.191
1. Kupovina akcija i udjela	319		
2. Kupovina nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja, opreme i bioloških sredstava	320	770.682	1.018.167
3. Ostali finansijski plasmani	321	1.498.668	3.171.024
III. Neto tok gotovine iz aktivnosti investiranja (I-II)	322	-1.163.893	-4.138.204
C. TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI FINANSIRANJA			
I. Prilivi gotovine iz aktivnosti finansiranja (1 do 3)	323	50.000	0
1. Uvećanje osnovnog kapitala	324		
2. Dugoročni i kratkoročni krediti	325		
3. Ostale dugoročne i kratkoročne obaveze	326	50.000	
II. Odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja (1 do 4)	327	10.680.633	7.971.585
1. Otkup sopstvenih akcija i udjela	328		
2. Dugoročni i kratkoročni krediti i ostale obaveze	329	800.000	800.000
3. Finansijski lizing	330		
4. Isplaćene dividende	331	9.880.633	7.171.585
III. Neto tok gotovine iz aktivnosti finansiranja (I-II)	332	-10.630.633	-7.971.585
D. NETO TOK GOTOVINE (311+322+332)	333	-12.539.989	-2.553.946
E. GOTOVINA NA POČETKU IZVJEŠTAJNOG PERIODA	334	15.956.173	18.510.119
F. POZITIVNE KURSNE RAZLIKE PO OSNOVU PRERAČUNA GOTOVINE	335		
G. NEGATIVNE KURSNE RAZLIKE PO OSNOVU PRERAČUNA GOTOVINE	336		
H. GOTOVINA NA KRAJU IZVJEŠTAJNOG PERIODA (333+334+335-336)	337	3.416.184	15.956.173

U Podgorica Lice odgovorno za sastavljanje finansijskog iskaza

Dana 19.10.2021.

MP

Odgovorno lice



Naziv: "AERODROMI CRNE GORE" AD Podgorica

Sjedište: Podgorica

ISKAZ O PROMJENAMA NA KAPITALU

ISKAZ O PROMJENAMA NA KAPITALU																					
01.01.2020. do 31.12.2020. godine																					
u EUR																					
Pozicija	OPIS	Red. br.	Osnovni kapital (grupa 30 bez 309)	Red. br.	Ostali kapital (r. 309)	Red. br.	Neuplaćeni kapital (grupa 31)	Red. br.	Emisiona premija (r. 320)	Red. br.	Rezerve (r. 321, 322)	Revalorizacione rezerve (grupa 33)	Red. br.	Neraspoređena dobit (grupa 34)	Red. br.	Gubitak (grupa 35)	Red. br.	Otkupljene sopstvene akcije i udjeli (r. 237)	Red. br.	Ukupno (kol. 2+3+4+5+6+7+8-9-10)	
	1		2	3		4		5		6	7		8		9		10		11		
1.	Stanje na dan 01.01. 2019. godine	401	101.500.000	410		419		428		437		446		455	16.001.761	464		473		482	117.501.752
2.	Efekti retroaktivne ispravke materijalno značajnih grešaka i promjena računovodstvenih politika	402		411		420		429		438		447		456	-8.840.263	465		474		483	-24.979.012
3.	Korigovano početno stanje na dan 01.01. 2019. godine (r.br. 1+2)	403	101.500.000	412	0 421		0 430	0 439	0 448	0 448	0 457			7.161.498	466		16.138.749	475	0 484		92.522.749
4.	Neto promjene u 2019. godini	404		413		422		431		440		449	33.083.579	458	19.627.387	467		476		485	52.710.966
5.	Stanje na dan 31.12.2019. godine (r.br. 3+4)	405	101.500.000	414	0 423		0 432	0 441	0 450	0 450	0 459			26.788.885	468		16.138.749	477	0 486		145.233.715
6.	Efekti retroaktivne ispravke materijalno značajnih grešaka i promjena računovodstvenih politika	406		415		424		433		442		451	460			469		478		487	
7.	Korigovano početno stanje na dan 01.01.2020. godine (r.br. 5+6)	407	101.500.000	416	0 425		0 434	0 443	0 452	0 452	0 461			26.788.885	470		16.138.749	479	0 488		145.233.715
8.	Neto promjene u 2020. godini	408		417		426		435		444		453	-6.982	462	6.982	471		14.274.264	480	489	-14.274.264
9.	Stanje na dan 31.12. 2020. godine (r.br. 7+8)	409	101.500.000	418	0 427		0 436	0 445	0 454	0 454	0 463			26.795.867	472		30.413.043	481	0 490		130.959.451

Obrazac usklađen sa članom 4. Zakona o računovodstvu („Sl. list CG“ broj 052/16) i DIREKTIVOM 2013/34/EU EVROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

U Podgorica

Dana 19.10.2021

Lice odgovorno za finansijskog iskaza

[Signature]

Odgovornost

[Signature]

AD "AERODROMI CRNE GORE" PODGORICA

**STATISTIČKI ANEKS**
na dan 31.12.2020. godine

Popunjava pravno lice " AERODROMI CRNE GORE " AD																					
										5	2	2	3	0	2	3	0	5	6	2	3
Matični broj										Šifra djelatnosti				PIB							
Popunjava " AERODROMI CRNE GORE " AD																					

Naziv: „ AERODROMI CRNE GORE „ AD Podgorica
Sjedište: Podgorica
Navedi tekstualno pretežnu djelatnost kojom ste se bavili tokom godine: uslužne djelatnosti u vazdušnom saobraćaju: opsluživanje aviona, opsluživanje putnika

☒ AD ☐ DOO ☐ KD ☐ OD ☐ DSD ☐ preduzetnik ☐ ostalo
☐ malo pravno lice ☐ srednje pravno lice ☒ veliko pravno lice |

-u EUR-

Grupa računa, račun	POZICIJA	Red. broj	Napomena broj	Iznos	
				Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
	Prosječan broj zaposlenih (ukupan broj zaposlenih krajem svakog mjeseca podijeljen sa brojem mjeseci)	001		815	894
60	Prihodi od prodaje robe	002			19.339
61	Prihodi od prodaje proizvoda i usluga	003		6.722.303	31.906.163
62	Prihodi od aktiviranja učinaka i robe	004			
640	Prihodi od subvencija, prihodi od dotacija i prihodi od donacija	005			31.738
650	Prihodi od zakupnina	006		753.936	4.048.876
673	Dobici od prodaje materijala	007			
501	Nabavna vrijednost prodane robe	008			9.696
511	Troškovi materijala za izradu	009			
512	Troškovi ostalog materijala (režijskog)	010		307.702	646.557
513	Troškovi goriva i energije	011		438.000	589.279
520	Troškovi zarada i naknada zarada (bruto)	012		12.160.816	13.793.084
529	Naknada troškova smještaja i ishrane na službenom putu, naknade troškova prevoza na službenom putu	013		40.734	169.541
53	Troškovi proizvodnih usluga	014		771.124	1.641.306
531 i 532	Troškovi transportnih usluga i troškovi usluga održavanja	015		504.073	636.475
533	Troškovi zakupnina	016		31.337	48.596
534 i 535	Troškovi sajмова i troškovi reklame i propagande	017		235.714	956.235
536	Troškovi istraživanja	018			
550 i 551	Troškovi neproizvodnih usluga i troškovi reprezentacije	019		811.036	975.273
552 i 553	Troškovi premija osiguranja i troškovi platnog prometa	020		205.974	181.978
573	Gubici od prodaje materijala	021			
10	Zalihe materijala	022		691.157	548.397
11	Zalihe nedovršene proizvodnje	023			
12	Zalihe gotovih proizvoda	024			
13	Zalihe roba	025		500	500

Rb	Račun	Analitički prikaz prihoda i izdataka vezanih za nematerijalnu imovinu	Vrijednost
Prihodi :			
1	652	Prihodi od naknada po osnovu patenata	
2	652	Prihodi po osnovu autorskih prava	
3	652	Prihodi od prodaje licenci	
Izdaci (neto) za :			
4	010	Ulaganja u razvoj	
		0100 Ulaganja u razvoj tržišta, sa efektom dužim od jedne godine	
		0101 Ulaganja u razvoj tehnologije, sa efektom dužim od jedne godine	
		0102 Ulaganja u razvoj proizvoda, sa efektom dužim od jedne godine	
		0103 Ostali izdaci za razvoj	
		0108 Ispravka vrijednosti ulaganja u razvoj	
		0109 Obezvređenje vrijednosti ulaganja u razvoj	
5	011	Koncesije, patent, licence i slična prava	
		0110 Koncesije	
		0111 Patenti	
		0112 Licence	
		0113 Pravo na industrijski uzorak, žig, model, zaštitni znak i sl.	
		0114 Druga slična prava	
		0118 Ispravka vrijednosti koncesija, patenata, licenci i sličnih prava	
		0119 Obezvređivanje koncesija, patenata, licenci i sličnih prava	
6	012	Goodwill	
		0120 Goodwill nastao po osnovu stečene (pripojene) neto imovine drugog pravnog lica	
		0121 Goodwill nastao po osnovu kupovine akcija i udjela u drugom pravnom licu	
		0129 Obezvređenje goodwill-a	
7	014	Ostala nematerijalna ulaganja	
		0140 Računarski programi	174.628
		0141 Pravo korišćenja gradskog građevinskog zemljišta	
		0142 Ulaganja u lizing	
		0145 Ostala nematerijalna ulaganja	
		0148 Ispravka vrijednosti ostalih nematerijalnih ulaganja	31.649
		0149 Obezvređenje ostalih nematerijalnih ulaganja	
8	015	Nematerijalna ulaganja u pripremi	
		0150 Ulaganja u razvoj u pripremi	
		0151 Interno generisana nematerijalna ulaganja u pripremi	
		0155 Druga nematerijalna ulaganja u pripremi	9.750
		0159 Obezvređenje nematerijalnih ulaganja u pripremi	
9	016	Avansi za nematerijalna ulaganja	
		0160 Avansi za nematerijalna ulaganja u razvoj	
		0161 Avansi za druga nematerijalna ulaganja	

U Podgorica

Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskog izvještaja

Odgovorno lice

Dana 19.10.2021. god.



MP



Na osnovu člana 15 Statuta Akcionarskog društva za uslužne djelatnosti u vazdušnom saobraćaju „Aerodromi Crne Gore“ („Sl. list CG“, br. 91/21), Odbor direktora je na XXXIII sjednici održanoj dana 02. decembra 2021. godine jednoglasno usvojio

ODLUKU

o utvrđivanju Izvještaja o poslovanju „Aerodromi Crne Gore“ AD za 2020. godinu

1. **Utvrđuje se** Izvještaj o poslovanju Akcionarskog društva za uslužne djelatnosti u vazdušnom saobraćaju „Aerodromi Crne Gore“ za 2020. godinu.
2. Izvještaj o poslovanju iz tačke 1 čini sastavni dio ove Odluke.
3. Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja.
4. Odluku uputiti osnivaču – Vladi Crne Gore na usvajanje.

**ODBOR DIREKTORA
AERODROMI CRNE GORE AD - PODGORICA**

Broj: 001-8415
Podgorica, 03.12.2021. god





MONT AUDIT d.o.o.
revizija, kontroling, konsalting

**AKCIONARSKO DRUŠTVO ZA USLUŽNE DJELATNOSTI U
VAZDUŠNOM SAOBRAĆAJU »AERODROMI CRNE GORE«**

IZVJEŠTAJ

**O IZVRŠENOJ REVIZIJI FINANSIJSKIH ISKAZA ZA
2020. GODINU**

Podgorica, decembar 2021. godine

SADRŽAJ:

	Strana
IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA	2-14
FINANSIJSKI ISKAZI:	
Bilans stanja	15-18
Bilans uspjeha	19-21
Izveštaj o promjenama u kapitalu	22-23
Bilans tokova gotovine	24-25
NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE	26-109

**ODBORU DIREKTORA AKCIONARSKOG DRUŠTVA ZA USLUŽNE
DJELATNOSTI U VAZDUŠNOM SAOBRAĆAJU „AERODROMI CRNE GORE“
PODGORICA**

Kvalifikovano mišljenje (mišljenje sa rezervom)

Obavili smo reviziju priloženih finansijskih iskaza Akcionarskog društva za uslužne djelatnosti u vazdušnom saobraćaju „Aerodromi Crne Gore“ Podgorica (u daljem tekstu: Društvo) koji obuhvataju Iskaz o finansijskoj poziciji /Bilans stanja/ na dan 31. decembar 2020. godine, Iskaz o ukupnom rezultatu /Bilans uspjeha/ na dan 31.12.2020. godine, Iskaz o promjenama na kapitalu 01.01.2020. do 31.12.2020. godine i Iskaz o tokovima gotovine u period od 01.01.2020. do 31.12.2020. godine kao i Napomene uz finansijske iskaze koje uključuju sumarni pregled značajnih računovodstvenih politika.

Revizija je obavljena u skladu sa Ugovorom o jednostavnoj nabavci – vršenje usluge reviziji finansijskih izvještaja za 2020. godinu, broj 56-141/2021 od 08.11.2021. godine, koji je zaključen između Akcionarskog društva za uslužne djelatnosti u vazdušnom saobraćaju »Aerodromi Crne Gore« Podgorica i Revizorskog društva „HLB Mont Audit“ d.o.o. Podgorica.

Prema našem mišljenju, osim za efekte pitanja navedenih u odjeljku Osnova za mišljenje sa rezervom, priloženi finansijski izvještaji daju istinit i objektivan prikaz, po svim materijalno značajnim aspektima (ili istinito i objektivno prikazuju) finansijske pozicije Akcionarskog društva za uslužne djelatnosti u vazdušnom saobraćaju »Aerodromi Crne Gore« Podgorica na dan 31. decembar 2020. godine i njene finansijske uspješnosti i tokova gotovine za godinu koja se završava na taj dan u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja (IFRS).

Osnova za mišljenje sa rezervom

- Kao što je navedeno u Napomeni 4.2.(b), ovom revizijom utvrđeno je da su rezidualne vrijednosti za pojedine bilansne pozicije iskazane u značajno visokom iznosu, što nije u skladu sa zahtjevima MRS 16 Nekretnine, postrojenja i oprema, gdje se u paragrafu 53, navodi: »U praksi, rezidualna vrijednost sredstva je često beznačajna i u takvim okolnostima je nebitna kod izračunavanja iznosa koji se amortizuje«, što je imalo za posljedicu podcjenjivanje rashoda po osnovu obračunate amortizacije, odnosno iskazivanje finansijskog efekta poslovanja u 2020. godini u većem iznosu. Takođe, za određene bilansne pozicije nije utvrđena rezidualna vrijednost, što se odrazilo na nerealno iskazivanje finansijskog rezultata za revidiranu 2020. godinu.

• Uvidom u listove nepokretnosti te posjedovne listove koje je Društvo dostavilo Revizoru na uvid, u dijelu koji se odnosi na podatke o vlasnicima i nosiocima prava, navedeno je da se radi o zemljištu u svojini Crne Gore, sa pravom upravljanja ili korišćenja od strane „Aerodroma Crne Gore” AD Podgorica, ukupne vrijednosti 60.467.849 €. Prema našem mišljenju Društvo je bilo u obavezi da nepokretnosti (zemljišta), opisane u Napomeni 4.10.1., koje su mu dati na upravljanje ili korišćenje a koji nisu u njegovom vlasništvu, knjigovodstveno evidentira u okviru Klase 8 - Vanbilansna evidencija, na računima grupe 88 - Vanbilansna aktiva, odnosno na računima grupe 89 - Vanbilansna pasiva, u dijelu obaveza prema vlasniku ovih sredstava, u skladu sa Pravilnikom o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za pravna lica registrovana za obavljanje privredne djelatnosti i druga pravna lica. Pogrešnim knjigovodstvenim evidentiranjem tuđe imovine kao imovine u sopstvenom vlasništvu, pogrešno je iskazana vrijednost imovine Društva na dan Bilansa, odnosno, vrijednost njegove aktive na dan 31.12.2020. godine.

• Kao što je navedeno u Napomeni 4.10.1, prema Listu nepokretnosti broj 4 KO Privredna zona od 08.10.2021. godine, utvrđeno je da je zemljište čija kvadratura iznosi 19.733 m² dato na korišćenje Društvu „Jat“ Beograd. Međutim, vrijednost predmetnog zemljište, iskazana je u poslovnim knjigama Društva, i ista na dan Bilansa (31.12.2020. godine) iznosi 1.951.593 €, iako se u prethodno navedenom listu nepokretnosti nigdje ne navode Aerodromi Crne Gore AD Podgorica. Pogrešnim knjigovodstvenim evidentiranjem tuđe imovine kao imovine u sopstvenom vlasništvu, pogrešno je iskazana vrijednost imovine Društva na dan Bilansa, odnosno vrijednost njegove aktive na dan 31.12.2020. godine.

• Imovina Društva navedena u Napomeni 4.10.2., evidentirana je u knjizi osnovnih sredstava Društva, u kojoj su, pored ostalog, navedeni podaci o: nazivu sredstva; datumu aktiviranja; amortizacionoj grupi i stopi; nabavnoj vrijednosti i ispravci vrijednosti te rezidualnoj vrijednosti, ali u istoj ne postoje podaci o godini nabavke, kvadraturi objekta, i sl., tako da se iz listova nepokretnosti koji su dati Revizoru na uvid ne može utvrditi o kojim se objektima radi.

• Kao što je navedeno u Napomeni 4.10.5.(a/1), prema izjavi odgovornih lica Društva, pregovori sa Evropskom bankom za obnovu i razvoj u vezi obezbjeđivanja dugoročnog finansiranja projekta izgradnje nove putničke zgrade i rekonstrukcije, rehabilitacije i prooširenja manevarskih površina i platforme na aerodromu Tivat, posredstvom kreditnog aranžmana u vrijednosti od 20.000.000 € su u zastoju od 2015. godine. Kako navode odgovorna lica Društva, i pored brojnih dopisa koje su uputili resornom ministarstvu i Ministarstvu finansija i socijalnog staranja Crne Gore, Društvo nije dobilo stav nadležnih da li nastaviti pregovore sa EBRD. S toga, Revizor se u postupku vršenja ove revizije nije mogao uvjeriti u izvjesnost realizacije predmetnog projekta, niti u izvjesnost eventualnog povraćaja sredstava Vladi Italiji kao donataru u ukupnom iznosu od 281.000 €, ukoliko ne dođe do realizacije navedenog projekta.

- Smanjenje avansa za nekretnine, postrojenja i opremu, u 2020. godini, u iznosu od 132.733 €, iskazano je po osnovu isknjižavanja avansa na teret troškova perioda, koje je izvršeno na ime pregleda dostavljenog putem e-maila od strane predstavnika UNDP, dana 25.11.2020. godine. U pregledu su specificirani troškovi bez prateće dokumentacije iz koje bi se utvrdila osnovanost nastalog troška. Prema našem mišljenju, Društvo nije moglo izvršiti isknjižavanje navedenih avansa na teret rashoda na osnovu dostavljenog pregleda s obzirom da isti ne predstavlja adekvatan dokument za isknjižavanje. Prethodno navedeno je imalo za posljedicu pogrešno utvrđivanje finansijskog rezultata Društva za 2020. godinu (redni broj 2 Poreske prijave za 2020. godinu – Gubitak poslovne godine), što se dalje odrazilo na poziciju 37 Prijave poreza na dobit za 2020. godinu – Gubitak, u smislu njegovog povećanja za iznos od 132.733 € (Napomena 4.10.6.(a/2)).

- Kao što je navedeno u Napomeni 4.13.1.(d), u okviru potraživanja od kupaca iskazana su i potraživanja starija od 306 i više dana u ukupnom iznosu od 16.943.140 €. Najznačajniji dio (15.281.833 €) ovih spornih potraživanja odnosi se na potraživanja od Montenegro Airlines AD u stečaju, koja su dijelom predmet stečajne mase u iznosu od 7.126.969 € (Zapisnik o konačnom priznavanju/osporavanju prijavljenog potraživanja od 10.06.2021. godine), izvršenih ispravki u 2020. godini (veza Napomena 4.13.1. (d)) i dio potraživanja pokrivenih Zakonom o ulaganju u konsolidaciju i razvoj Društva za transport putnika i robe u vazdušnom saobraćaju „Montenegro Airlines” AD Podgorica, broj 14-5/19-2/11 od 27.12.2019. godine, odnosno Ukazu o proglašenju navedenog zakona, broj 01-2284/2 od 30.12.2019. godine (Napomena 4.13.1.(b)). Prethodno navedena potraživanja dovela su do nerealnog iskazivanja obrtno imovine Društva na dan Bilansa (31.12.2020. godine), iz razloga što za ista nije izvršena ispravka vrijednosti u skladu sa zahtjevima MRS 39 Finansijski instrumenti: priznavanje i odmjeravanje.

- Isplate izvršene zaposlenima u Društvu, licima van Društva, Odboru direktora i penzionisanim licima, na ime povlašćenog prevoza, shodno paragrafu 4.33 i paragrafu 4.50 Konceptualnog okvira za finansijsko izvještavanje, ne predstavljaju rashode koji nastaju u toku redovnog poslovanja Društva, odnosno, isti su u suprotnosti sa zahtjevima principa povezanosti nastalih troškova i realizovanih prihoda (Napomena 4.13.2.(c)).

- Kao što je navedeno u Napomeni 4.17.(a)), osnovni kapital u gore navedenom iznosu, iskazan je i po osnovu revalorizacionih rezervi utvrđenih procjenom vrijednosti imovine Društva na dan 31.12.2010. godine. Naime, po osnovu iskazanih revalorizacionih rezervi u iznosu od 23.403.398 € utvrđen je osnovni – akcijski kapital što nije u skladu sa zahtjevima MRS 16 Nekretnine, postrojenja i oprema.

- Revalorizacione rezerve u iznosu od 22.833.386 €, formirane su po osnovu procjene vrijednosti zemljišta koje nije u vlasništvu Društva (veza Napomena 4.10.1), što po našem mišljenju, nije u skladu sa zahtjevima MRS 16 Nekretnine, postrojenja i oprema, a što je imalo za posljedicu nerealno iskazivanje kapitala Društva po tom osnovu (Napomena 4.17.(b)).

- Kao što je navedeno u Napomeni 4.17.(b)), revalorizacije rezerve utvrđene po osnovu procjene vrijednosti građevinskih objekata u iznosu od 9.489.893 €, odnosi se i na građevinske objekte koji nisu u vlasništvu Društva. Ovi objekti nisu mogli biti identifikovani u postupku revizije, iz razloga što knjiga osnovnih sredstava Društva nije u potpunosti usaglašena sa evidencijom iz predmetnih listova nepokretnosti, što je naglašeno u prethodno navedenoj napomeni.

- Ostala dugoročna rezervisanja, u iznosu od 709.200 € datiraju iz 2013. godine. Rezervisanje je knjigovodstveno evidentirano na osnovu usvojenog elaborate o procjeni ukupnog kapitala za potrebe transformacije Društva iz javnog u AD, na dan 31.10.2012. godine. Osnov rezervisanja bio je tužbeni zahtjev fizičkog lica na ime eksproprijacije zemljišta koje nije u vlasništvu Društva, već mu je dato na upravljanje, pa iznos od 709.200 €, po našem mišljenju, nije mogao biti predmet rezervisanja (Napomena 4.18.1.(b)).

- Odložena poreska obaveza u iznosu od 5.914.278 € nije utvrđena u skladu sa zahtjevima MRS 12 Porezi na dobitak, iz razloga navedenih u Napomeni 4.19.

- Prijava poreza na dobit za 2020. godinu nije sačinjena u skladu sa odredbama Pravilnika o obliku i sadržini poreske prijave za utvrđivanje poreza na dobit pravnih lica odnosno, u skladu sa Uputstvom za popunjavanje prijave za utvrđivanje poreza na dobit pravnih lica, koje je sastavni dio prijave poreza na dobit pravnih lica, iz razloga navedenih u Napomeni 6.

- Kao što je navedeno u Napomeni 9, Revizor nije prisustvo popisu imovine i obaveza Društva, sa stanjem na dan 31.12.2020. godine, pošto je taj dan prethodio danu imenovanja Revizora Društva.

Ključna revizijska pitanja

Ključna revizijska pitanja su ona pitanja koja su bila, po našem profesionalnom rasuđivanju, od najveće važnosti za reviziju finansijskih izvještaja tekućeg perioda. Tim pitanjima smo se bavili u kontekstu revizije finansijskih izvještaja kao cjeline i pri formiranju mišljenja o njima, i ne dajemo zasebno mišljenje o tim pitanjima. Društvo ostvaruje poslovne prihode po osnovu usluga putničkog servisa, naknada za opsluživanje aviona (handlinga), naknada za slijetanje i polijetanje aviona (landinga), naknada za korišćenje svjetlosne signalizacije (lightinga) i drugih srodnih usluga. Avijacijski prihodi nastaju pružanjem usluga pravnim i fizičkim licima. Potraživanja se uglavnom naplaćuju od pravnih lica, dok zastara nenaplaćenih potraživanja ukoliko nisu utužena, nastupa nakon godinu dana. Veći broj kupaca ukazuje na mogući rizik neadekvatnog priznavanja prihoda i njihovog procjenjivanja. Istovremeno postoji rizik zastare potraživanja od pravnih lica.

Utvdili smo da je prihod od usluga putničkog servisa, naknada za opsluživanje aviona (handlinga), naknada za slijetanje i polijetanje aviona (landinga), naknada za korišćenje svjetlosne signalizacije (lightinga) i drugih srodnih usluga ključno pitanje revizije zbog njihovog značajnog iznosa, te rizika priznavanja i vrjednovanja prihoda i sa njima povezanim potraživanjima.

Odgovarajuće revizijske procedure

Naše revizijske procedure su uključivale:

- Razumijevanje politika i procedura koje se primjenjuju na priznavanje prihoda kao i analizu i testiranje efikasnosti funkcionisanja internih kontrola koje se odnose na proces priznavanja prihoda i procjenu potraživanja;
- Obavljanje analitičkih postupaka ključnih komponenti Društva, analizirajući aktuelne performanse sa istim performansama prethodne godine;
- Obavljanje cut-off procedura na uzorku transakcija prihoda na kraju godine kako bi se zaključilo da li je priznavanje obavljeno za odgovarajući vremenski period;
- Testiranje na bazi uzorka ispostavljenih faktura i praćenje do njihove naplate, te adekvatnost obuhvatanja plaćanja;
- Provjera na bazi uzorka uslova navedenih u fakturi.
- Testiranje starosne strukture potraživanja i adekvatnost izvršenog otpisa.

Zaključak: Na osnovu izvršenih aktivnosti, nismo utvrdili materijalne greške za priznavanje i vrjednovanje prihoda i potraživanja.

Skretanje pažnje

Ne izražavajući dalju rezervu u odnosu na dato mišljenje, skrećemo pažnju na pitanja navedena u napomenama:

- Kao što je navedeno u Napomeni 3.16, računovodstvene politike koje je Društvo primjenjivalo u 2020. godini, a koje je navelo u Napomenama uz finansijske iskaze za 2020. godinu, broj 02-6963 od 19.10.2021. godine, nisu u potpunosti usaglašene sa Računovodstvenim politikama koje je Društvo usvojilo na sjednici Upravnog odbora pod brojem 01-0074/1 od 30.01.2004. godine.

- Obračun i isplata zarada u 2020. godini vršena je u skladu sa Zakonom o radu te u skladu sa Kolektivnim ugovorom akcionarskog društva za uslužne djelatnosti u vazdušnom saobraćaju »Aerodromi Crne Gore«, broj 01-167 od 16.01.2019. godine, koji je donešen na osnovu člana 150 stav 3 prethodno navedenog Zakona o radu. Isplata zarada vršena je na osnovu prethodno navedenog kolektivnog ugovora koji nije usaglašen sa novim Zakonom o radu, objavljenim u Službenom listu Crne Gore, broj 74 od 30.12.2019. godine.

• Kao što je navedeno u Napomeni 4.10.5.(a/1), u Izvještaju o procjeni vrijednosti imovine koja je knjigovodstveno evidentirane na računu 0270000 Građevinski objekti u pripremi u iznosu od 31.981 €, nije naveden procenat izgrađenosti, pa se Revizor nije mogao uvjeriti u stepen dovršenosti investicija u toku sa aspekta eventualnog obračuna amortizacije.

• Društvo na dan Bilansa (31.12.2020. godine) nije vršilo odmjeraivanje zaliha po nižoj od sljedeće dvije vrijednosti, nabavnoj vrijednosti/cijeni koštanja ili neto ostvarivoj vrijednosti, a što je bilo u obavezi shodno zahtjevima MRS 2 Zalihe, naročito u dijelu koji se odnosi na materijal (Napomena 4.12.).

• Kao što je navedeno u Napomeni 4.12, Društvo nije vršilo test obezvređenja određenih zaliha, naročito u dijelu rezervnih djelova i alata i inventara, što je, po našem mišljenju, trebalo učiniti u skladu sa zahtjevima MRS 36 Umanjenje vrijednosti imovine.

• Prema usvojenim Računovodstvenim politikama, broj 01-0074/1 od 30.01.2004. godine, Društvo vrši ispravku vrijednosti potraživanja terećenjem poslovnih rashoda, za sva potraživanja po osnovu prodaje u zemlji i inostranstvu, koja su po ocjeni rukovodstva ocijenjena kao nenaplativa, dok je u Napomenama uz finansijske iskaze za 2020. godinu, broj 02-6963 od 19.10.2021. godinu navedeno da se knjigovodstvena vrijednost potraživanja iz poslovnih odnosa umanjuje preko ispravke vrijednosti, a iznos umanjenja se priznaje u bilansu uspjeha u okviru rashoda po osnovu vrijednosnog usklađivanja potraživanja te da se naknadna naplata potraživanja koje je ranije bilo ispravljeno ili otpisano priznaje u bilansu uspjeha u okviru prihoda po osnovu vrijednosnog usklađivanja potraživanja. Prema našem mišljenju, Društvo bi trebalo da usvoji preciznu politiku na osnovu koje će vršiti ispravku vrijednosti potraživanja. Da Društvo nije konzistentno u primjeni računovodstvenih politika pri ispravci vrijednosti sumnjivih i spornih potraživanja govori i starosna struktura potraživanja od kupaca u zemlji i inostranstvu (Napomena 4.13.1(d)).

• Kao što je navedeno u Napomeni 4.13.1.(d)), praksa Društva jeste da ispravku vrijednosti potraživanja smanjuje, odnosno ukida te ukinuti iznos evidentira u okviru prihoda na osnovu dokumenta kojim se potvrđuje da će doći do naplate istog, iako priliv novca na računu nije evidentiran u momentu formiranja prihoda. Prema našem mišljenju, prethodno navedeno ne korespondira Napomenama uz finansijske iskaze za 2020. godinu, gdje se pod tačkom 3.13 Finansijski instrumenti – Potraživanja iz poslovnih odnosa navodi da „...naknadna naplata potraživanja koje je ranije bilo ispravljeno ili otpisano priznaje se u bilansu uspjeha u okviru prihoda...”.

• Društvo je u svojim poslovnim knjigama, na dan Bilansa (31.12.2020. godine) iskazalo potraživanje po osnovu više plaćenog poreza na dobit u ukupnom iznosu od 252.908 €. Iznos više plaćenog poreza na dobit evidentiran je na računu 2230900 Akontacioni porez na dobit u skladu sa MRS 8 Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške, s obzirom da se radi o grešci iz ranijeg perioda. Međutim, Društvo po navedenom osnovu nije sačinilo i nadležnom organu predalo izmijenjene prijave poreza na dobit, što je trebalo da učini u skladu sa MRS 12 Porezi na dobit. Potraživanje po osnovu poreza na dobit nije iskazano na Individualnom analitičkom računu poreskog obveznika, dostavljenom od Uprave prihoda i carine Crne Gore, za period 01.01.2020. – 31.12.2020. godine, naime, u istom je stanje po navedenom 0,00 € (Napomena 4.13.2.(a)).

• Kao što je navedeno u Napomeni 4.13.2.(d), knjigovodstveno evidentiranje potraživanja od Ministarstva finansija i socijalnog staranja Crne Gore, u ukupnom iznosu od 9.873.633 € nije sprovedeno u skladu sa zahtjevima Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za pravna lica registrovana za obavljanje privredne djelatnosti i druga pravna lica. Ovo iz razloga što Društvo nije utvrdilo i knjigovodstveno evidentiralo obavezu prema osnivaču (9.873.633 €) shodno zaključku Vlade Crne Gore, odnosno za isti iznos nije umanjilo neraspoređenu dobit ostvarenu u 2019. godini, čime nisu ispoštovani zahtjevi gore navedenog pravilnika, u članu 25 i članu 33. Ovo je imalo za posljedicu neralno iskazivanje strukture pasive u poslovnim knjigama Društva za 2020. godinu, odnosno neralno iskazivanje kapitala u istoj godini (Napomena 4.13.2.(d)).

• Društvo nije izvršilo obračun i uplatu pripadajućih poreskih dažbina na izvršene isplate iz dobiti (9.873.633 €) shodno članu 29 Zakona o porezu na dobit pravnih lica (Napomena 4.13.2.(d)).

• Kao što je navedeno u Napomeni 4.14.1.(a), pozajmice koje je Društvo dalo Akcionarskom društvu »Montenegro Airlines« nisu u skladu sa odredbama člana 4 Zakona o bankama, kojim je pravnim i fizičkim licima u Crnoj Gori zabranjeno bavljenje bankarskim poslovima bez dozvole Centralne banke Crne Gore.

• Društvo nije donijelo akta o visini blagajničkog maksimuma, što je bilo u obavezi shodno odredbama člana 6 Zakona o sprečavanju nelegalnog poslovanja (Napomena 4.15.3.)

• Kao što je navedeno u Napomeni 4.21.2.(b/1), Društvo nije vršilo usaglašavanje gore navedenih obaveza po osnovu primljenih avansa i depozita, na dan Bilansa (31.12.2020. godine), putem Izvoda otvorenih stavki, zapisnika, i sl. Međutim, u postupku vršenja ove revizije, Revizor je shodno zahtjevima Međunarodnog standarda revizije 505 Eksterne potvrde, jednom broju gore navedenih pravnih lica uputio konfirmacije sa stanjem obaveza Društva, na dan 31.12.2020. godine, od kojih je vraćena samo konfirmacija od Luštica Development AD Tivat. Zbog prethodno navedenog, Revizor se nije mogao uvjeriti u realnost iskazanih obaveza na dan Bilansa (31.12.2020. godine).

• Društvo nije u potpunosti izvršilo usaglašavanje gore navedenih obaveza na dan Bilansa (31.12.2020. godine), putem Izvoda otvorenih stavki, zapisnika, i sl. Međutim, u postupku vršenja ove revizije, Revizor je shodno zahtjevima Međunarodnog standarda revizije 505 Eksterne potvrde, jednom broju gore navedenih dobavljača uputio potvrde sa stanjem obaveza Društva, na dan 31.12.2020. godine, od kojih su potvrde vraćene od: RES2 B.V., Elektroprivreda Crne Gore AD Nikšić – Aerodrom Tivat; Kastex DOO Podgorica; Vodovod i kanalizacija DOO Podgorica; Sava osiguranje AD; JZU Dom Zdravlja Danilovgrad; Znak DOO Podgorica; Omniol DOO Podgorica; JP „Vodovod i kanalizacija” Tivat; Uniprom DOO Nikšić; GrAFO Group DOO Podgorica; „Raster office” DOO Podgorica; „Ljetopis Automotive” DOO Podgorica, u potpunosti usaglašene, dok je stanje duga „Generali osiguranje Montenegro“ AD u vraćenoj potvrdi osporeno (Napomena 4.22.2.(c)).

• Kao što je navedeno u Napomeni 5, analitička kartica Društva po osnovu poreza na dodatu vrijednost, poreza i doprinosa na zarade i ostala lična primanja, koja je dostavljena od Uprave prihoda i carina Crne Gore, nije usaglašena sa knjigovodstvenom evidencijom Društva na dan Bilansa (31.12.2020. godine).

• Revizija finansijskih iskaza za 2019. godinu vršena je od strane Revizorskog društva „EUROREV” DOO Podgorica u dva navrata, o čemu su sačinjena dva izvještaja o reviziji, jedan od 27. novembra 2020. godine i drugi od 21. oktobra 2021. godine. U prvom se Revizor uzdržao od davanja mišljenja, a u drugom je dato kvalifikovano mišljenje (mišljenje sa rezervom), ali u nijednom od njih nije tretirano pitanje pogrešnog sačinjavanja Prijave poreza na dobit za 2019. godinu (Napomena 6).

• Kao što je navedeno u Napomeni 7, u februaru 2021. godine, od strane Poreske uprave Crne Gore, izdat je Nalog za terensku inspeksijsku kontrolu Društva, broj 03/6-3/1-21 od 27.01.2021. godine. Predmet nadzora je utvrđivanje, prijavljivanje i plaćanje svih vrsta poreza koji pripadaju Upravi prihoda i carina Crne Gore, za period 2016. - april 2020. godina.

• Revizoru nije dostavljena vrijednost sudskih sporova, na dan Bilansa (31.12.2020 godine), koji bi bila predmet eventualnih rezervisanja od strane Društva u smislu zahtjeva MRS 37 - Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina (Napomena 8).

• Kao što je navedeno u Napomeni 10, Finansijski izvještaji koji su bili predmet revizije sačinjeni su 19. oktobra 2021. godine, i isti nisu predati Upravi prihoda i carina Crne Gore što je suprotno članu 10 Zakona o računovodstvu. Takođe, Društvo nadležnom poreskom organu nije predalo Prijavu poreza na dobit za 2020. godinu, što je suprotno članu 40 Zakona o porezu na dobit pravnih lica, niti izvještaj o reviziji sa mišljenjem revizora o finansijskim iskazima, u papirnoj i elektronskoj formi što je suprotno članu 29 Zakona o reviziji.

- Društvo na dan 31.12.2020. godine nema organizovanu samostalnu Službu interne revizije, kao dio sistema upravljanja i unutrašnjih kontrola, shodno zahtjevima člana 19 i 49 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru, niti je na dan 31.12.2020. godine usvojilo Strateški plan interne revizije na osnovu procjene rizika i odluku o njegovom usvajanju od strane nadležnog organa, shodno zahtjevima člana 23 i 24 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u Javnom sektoru (Napomena 11).

- Kao što je navedeno u Napomeni 11.1., Društvo na dan 31.12.2020. godine nije usvojilo Godišnji plan interne revizije na osnovu procjene rizika, i odluku o njegovom usvajanju od strane nadležnog organa, shodno zahtjevima člana 23 i 24 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u Javnom sektoru, niti je dostavilo Dokaz da je pripremljen i usvojen od strane nadležnog organa Godišnji izvještaj o radu interne revizije, izvršenju godišnjeg plana interne revizije sa podacima o ograničenjima u obuhvatu i resursima ako je u postupku vršenja revizije bilo ograničenja, shodno zahtjevima člana 29 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u Javnom sektoru.

- Društvo na dan 31.12.2020 godine nije usaglasilo poslovanje sa odredbama Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru te Smjernicama Ministarstva finansija Crne Gore za uspostavljanje i sprovođenje procesa upravljanja rizicima u subjektima javnog sektora (Napomena 11.2.).

- Kao što je navedeno u Napomeni 12, Društvo tokom 2020 godine nije odredilo lice zaposleno u subjektu za koordinaciju aktivnosti na uspostavljanju procesa upravljanja rizicima, shodno zahtjevima člana 14, stav 2 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru, takođe, Društvo nije uspostavilo niti usvojilo od strane Odbora direktora (nadležnog organa) Registar rizika shodno zahtjevima člana 14, stav 2 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru.

- Društvo nije sačinilo niti dostavilo Poreskoj upravi do 31.03. tekuće za prethodnu godinu Izvještaj menadžmenta u skladu sa zahtjevima navadenim u tački 11 Zakona o računovodstvu (Napomena 13).

- Kao što je navedeno u Napomeni 13, Društvo nije pripremio Izvještaj menadžmenta koji treba da sadrži podatke o aktivnostima istraživanja i razvoja, a posebno o ulaganjima u obrazovanje zaposlenih shodno zahtjevima člana 11, stav 2, tačka 5 Zakona o računovodstvu, kao ni Izjavu o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja u skladu sa članom 14 Zakona o računovodstvu.

- Na dan izrade ovog izvještaja, Društvo nije pripremio Nefinansijske informacije za menadžment kao poseban izvještaj ili dio Izvještaja menadžmenta, shodno zahtjevima člana 13 Zakona o računovodstvu (Napomena 14).

• Kao što je navedeno u Napomeni 15, Odlukom broj 01-8154 od 8.12.2020. godine, Društvo je imenovalo revizorski odbor. Međutim, ovo strukovno tijelo imenovano je sa više od 3 godine zakašnjenja, što je suprotno zahtjevima člana 58 Zakona o reviziji, po kome je definisano da pravna lica koja do stupanja na snagu ovog zakona nijesu bila dužna da imenuju revizorski odbor, dužna su da u roku od devet mjeseci od stupanja na snagu ovog zakona imenuju revizorski odbor u skladu sa članom 30 ovog zakona. Takođe, Revizorski odbor nije imao nikakve aktivnosti tokom 2020. godine, pa Društvo nije uskladilo poslovanje shodno zahtjevima člana 30 i 31, a u vezi sa zahtjevima člana 58 Zakona o reviziji.

Odgovornost menadžmenta za finansijske izvještaje

Rukovodstvo je odgovorno za sastavljanje i fer prezentaciju finansijskih izvještaja u skladu sa MSFI i za one interne kontrole za koje rukovodstvo odredi da su potrebne za omogućavanje sastavljanja finansijskih izvještaja koji su bez značajnog pogrešnog prikaza usljed prevare ili greške.

U sastavljanju finansijskih izvještaja, rukovodstvo je odgovorno za procjenjivanje sposobnosti Društva da nastavi s poslovanjem, objavljivanje pitanja povezanih s nastavkom poslovanja i korišćenjem računovodstvene osnove zasnovane na stalnosti poslovanja, osim ako rukovodstvo ili namjerava likvidirati Društvo ili prekinuti poslovanje ili nema realne alternative nego da to učini. Osnivač Društva je odgovoran za nadziranje procesa njegovog finansijskog izvještavanja.

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja

Naš cilj je sticanje uvjerenja u razumnoj mjeri o tome da finansijski iskazi u cjelini ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale usljed kriminalne radnje ili greške i izdavanje revizorskog izvještaja koji sadrži mišljenje revizora. Uvjeravanje u razumnoj mjeri označava visok nivo uvjeravanja, ali ne predstavlja garanciju da će revizija sprovedena u skladu sa Međunarodnim standardima revizije uvijek otkriti materijalno pogrešne iskaze ako takvi iskazi postoje.

Pogrešni iskazi mogu da nastanu usljed kriminalne radnje ili greške i smatra se materijalno značajnim ako je razumno očekivati da će oni pojedinačno ili zbirno uticati na ekonomske odluke korisnika donijete na osnovu ovih finansijskih iskaza.

Kao dio revizije u skladu sa ISA standardima, mi primjenjujemo profesionalno prosuđivanje i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Isto tako, mi:

• Vršimo identifikaciju i procjenu rizika od materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim iskazima, nastalih usljed kriminalne radnje ili greške; osmišljavanje i obavljanje revizijskih postupaka koji su prikladni za te rizike; i pribavljanje dovoljno adekvatnih revizijskih dokaza da obezbijede osnovu za mišljenje revizora.

Rizik da neće biti identifikovani materijalno značajni pogrešni iskazi koji su rezultat kriminalne radnje je veći nego za pogrešne iskaze nastale usled greške, zato što kriminalna radnja može da uključi udruživanje, falsifikovanje, namjerne propuste, lažno predstavljanje ili zaobilaženje interne kontrole.

- Stičemo razumijevanje o internim kontrolama koje su relevantne za reviziju radi osmišljavanja revizijskih postupaka koji su prikladni u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o efikasnosti sistema interne kontrole entiteta.

- Vršimo procjenu primijenjenih računovodstvenih politika i u kojoj mjeri su razumne računovodstvene procjene i povezana objelodanjivanja koje je izvršilo rukovodstvo.

- Donosimo zaključak o prikladnosti primjene načela stalnosti kao računovodstvene osnove od strane rukovodstva i, na osnovu prikupljenih revizijskih dokaza, da li postoji materijalna neizvjesnost u vezi sa događajima i uslovima koji mogu da izazovu značajnu sumnju u pogledu sposobnosti entiteta da nastavi sa poslovanjem u skladu sa načelom stalnosti.

Ako zaključimo da postoji materijalna neizvjesnost, dužni smo da u izvještaju skrenemo pažnju na povezana objelodanjivanja u finansijskim iskazima ili, ako takva objelodanjivanja nisu adekvatna, da modifikujemo svoje mišljenje. Naši zaključci se zasnivaju na revizijskim dokazima prikupljenim do datuma izvještaja revizora. Međutim, budući događaji ili uslovi mogu za posljedicu da imaju da entitet prestane da posluje u skladu sa načelom stalnosti.

- Vršimo procjenu ukupne prezentacije, strukture i sadržaja finansijskih iskaza, uključujući objelodanjivanja, i da li su u finansijskim iskazima prikazane osnovne transakcije i događaji na takav način da se postigne fer prezentacija.

- Pribavljanje dovoljno adekvatnih revizijskih dokaza u vezi sa finansijskim informacijama entiteta ili poslovnih aktivnosti u okviru Društva kako bi se izrazilo mišljenje o finansijskim iskazima. Mi smo odgovorni za usmjeravanje, nadzor i izvršenje revizije. Takođe, mi smo isključivo odgovorni za naše revizijsko mišljenje.

- Saopštavamo licima ovlašćenim za upravljanje, između ostalog, planirani obim i vrijeme revizije i značajne revizijske nalaze, uključujući sve značajne nedostatke interne kontrole koje smo identifikovali tokom revizije.

- Takođe, dostavljamo licima ovlašćenim za upravljanje izjavu da smo usklađeni sa relevantnim etičkim zahtjevima u pogledu nezavisnosti i da ćemo ih obavijestiti o svim odnosima i ostalim pitanjima za koja može razumno da se pretpostavi da utiču na našu neizvjesnost, i gdje je to moguće, o povezanim mjerama zaštite.

Od pitanja koja su saopštena licima ovlašćenim za upravljanje, mi određujemo koja pitanja su bila od najveće važnosti u reviziji finansijskih iskaza za tekući period i stoga su ključna revizijska pitanja.

Mi opisujemo ova pitanja u izvještaju revizora, osim ako zakon ili regulativa isključuje javno objelodanjivanje o tom pitanju ili kada, u izuzetno rijetkim okolnostima, utvrdimo da pitanje ne treba da bude uključeno u izvještaj o reviziji, zato što je razumno očekivati da negativne posljedice budu veće nego koristi od takve komunikacije.

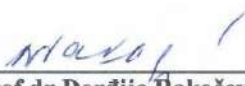
Ostala pitanja

Reviziju finansijskih izvještaja za 2019. godinu obavilo je Revizorsko društvo „EUROREV“ d.o.o. Podgorica, koje se uzdržalo od izražavanja mišljenja (Izvještaj o izvršenoj reviziji finansijskih izvještaja za 2019. godinu od 27.11.2020. godine) te kvalifikovano mišljenje (mišljenje sa rezervom) (Izvještaj o izvršenoj reviziji finansijskih izvještaja za 2019. godinu od 21.10.2021. godine).

Izjava revizora

Na osnovu poznavanja poslovanja i poslovnog okruženja Akcionarskog društva za uslužne djelatnosti u vazdušnom saobraćaju »Aerodromi Crne Gore« Podgorica, identifikovali smo pogrešne prikaze u finansijskim iskazima Društva za 2020. godinu, navedenih u odjeljku „Osnov za mišljenje sa rezervom“, koji su od značaja ali ne i od fundamentalnog značaja (prožimajući) za finansijske izvještaje na 31.12.2020. godine.

Podgorica, 06.12.2021. godine


Prof. dr Đorđije Rakočević,
ovlašćeni revizor, partner




Prof. dr Slavko Rakočević, ovlašćeni revizor


Edisa Vesковиć, revizor

**AKCIONARSKO DRUŠTVO ZA USLUŽNE DJELATNOSTI U VAZDUŠNOM SAOBRAĆAJU
»AERODROMI CRNE GORE« PODGORICA**

**ISKAZ O FINANSIJSKOJ POZICIJI /BILANS STANJA/
na dan 31.12.2020. godine**

Grupa računa, račun	POZICIJA	Redni broj	Napomena broj	Iznosi		
				Tekuća godina	Prethodna godina	
					Kranje stanje 31.12.2020.	Početno stanje 31.12.2019.
1	2	3	4	5	6	7
	AKTIVA					
00	A. NEUPLAĆENI UPISANI KAPITAL	001				
	B. STALNA IMOVINA (003+008+016)	002		122.016.790	123.426.456	
01	I NEMATERIJALNA ULAGANJA (004 do 007)	003	4.9.	170.807	148.198	
010	1. Ulaganja u razvoj	004				
011 i 014	2. Koncesije, patenti, licence i slična prava i ostala nematerijalna ulaganja	005	4.9.1.; 4.9.2.	161.057	148.198	
012	3. Goodwill	006				
016 i 015	4. Avansi za nematerijalna ulaganja i nematerijalna ulaganja u pripremi	007	4.9.3.	9.750		
	II NEKRETNINE, POSTROJENJA, OPREMA I BIOLOŠKA SREDSTVA (009+010+011+015)	008	4.10.	121.716.869	123.097.234	
020 i 022	1. Zemljište i objekti	009	4.10.1; 4.10.2	113.747.603	114.810.158	
023	2. Postrojenja i oprema	010	4.10.3.	7.271.222	7.473.444	
	3. Ostala ugrađena oprema, alati i oprema (012+013+014)	011		13.700	13.700	
024	3.1. Investicione nekretnine	012				
021 i 025	3.2. Biološka sredstva	013				
026 i 029	3.3. Ostala nepomenuta materijalna stalna sredstva	014	4.10.4.	13.700	13.700	
028 i 027	4. Avansi za nekretnine, postrojenja, opremu i biološka sredstva i nekretnine, postrojenja, oprema i biološka sredstva u pripremi	015	4.10.5.	684.343	799.932	
	III DUGOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI I DUGOROČNA POTRAŽIVANJA (017 do 023)	016	4.11.1	129.114	181.024	
030, 039(dio)	1. Učešća u kapitalu zavisnih pravnih lica	017				
033(dio), 039(dio)	2. Dugoročni krediti matičnom i zavisnim pravnim licima	018				
031(dio), 032(dio), 039(dio)	3. Učešća u kapitalu kod pravnih lica (sem zavisnih pravnih lica)	019				
033(dio), 039(dio)	4. Dugoročni krediti pravnim licima kod kojih postoji učešće u kapitalu (sem zavisnih pravnih lica)	020				
031(dio), 032(dio)	5. Učešća u kapitalu koja se vrednuju metodom učešća	021				
032(dio), 034, 035, 036, 039(dio)	6. Dugoročna finansijska ulaganja (dati krediti i hartije od vrednosti)	022				
038, 039(dio)	7. Ostali dugoročni finansijski plasmani i potraživanja	023	4.11.1. (a)	129.114	181.024	
288	C. ODLOŽENA PORESKA SREDSTVA	024				

	D. OBRтна SREDSTVA (026+031+039+043+044)	025		33.257.988	59.117.478	
	I. ZALIHE (027 do 030)	026	4.12.	701.139	557.556	
10	1. Zalihe materijala (materijal za izradu, rezervni delovi, sitan inventar i auto gume)	027		691.157	548.397	
11	2. Nedovršena proizvodnja	028				
12 i 13	3. Gotovi proizvodi i roba	029		501	501	
15	4. Dati avansi	030		9.481	9.481	
	II. KRATKOROČNA POTRAŽIVANJA (032 do 035)	031		29.123.460	36.310.842	
202, 203, 209(dio)	1. Potraživanja od kupaca	032	4.13.1.	15.738.525	32.938.922	
200, 209(dio)	2. Potraživanja od matičnog i zavisnih pravnih lica	033				
201, 209(dio)	3. Potraživanja od ostalih povezanih lica	034				
	4. Ostala potraživanja (036+037+038)	035	4.13.2.	13.384.935	3.326.920	
223	4.1. Potraživanja za više plaćen porez na dobit	036	4.13.2.(a)	252.908	252.908	
27	4.2. Potraživanja po osnovu poreza na dodatu vrijednost	037	4.13.2.(b)	257.215	21.745	
21, 22, osim 223	4.3. Ostala nepomenuta potraživanja	038	4.13.2. (d); 4.13.2. (f)	12.874.812	3.052.267	
	III. KRATKOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI (040 do 042)	039		17.206	6.292.896	
236(dio)	1. Učešće u kapitalu zavisnih pravnih lica namenjeno trgovanju	040				
237	2. Otkupljene sopstvene akcije i otkupljeni sopstveni udeli	041				
23 osim 236(dio) i osim 237	3. Ostali kratkoročni finansijski plasmani	042	4.14.1. (c)	17.206	6.292.896	
24	IV. GOTOVINA NA RAČUNIMA I U BLAGAJNI	043	4.15.	3.416.184	15.956.173	
04	V. STALNA SREDSTVA NAMJENJENA PRODAJI I SREDSTVA POSLOVANJA KOJE JE OBUSTAVLJENO	044				
28 osim 288	E. AKTIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA	045	4.16	60.151	59.047	
	F. UKUPNA AKTIVA (001+002+024+025+045)	046		155.334.929	182.602.981	
	PASIVA					
	A. KAPITAL (102+103+104+105+111+116)	101		130.959.451	145.233.715	
30	I. OSNOVNI KAPITAL	102	4.17. (a)	101.500.000	101.500.000	
31	II. NEUPLAĆENI UPISANI KAPITAL	103				
320	III. EMISIONA PREMIJA	104				
	IV. REZERVE (106+107+108+109-110)	105	4.17.(b); 4.17.(b-1)	33.076.597	33.083.579	
321	1. Zakonske rezerve	106				
322(dio)	2. Statutarne rezerve	107				
322(dio)	3. Druge rezerve	108				
330 i potr. saldo rač. 331, 332, 333, 334, 335 i 336	4. Pozitivne revalorizacione rezerve i nerealizovani dobiti po osnovu finansijskih sredstava i drugih komponenti ostalog sveobuhvatnog rezultata	109				

dugov. saldo rač. 331, 332, 333, 334, 335 i 336	5. Negativne revalorizacione rezerve i nerealizovani gubici po osnovu finansijskih sredstava i drugih komponenti ostalog sveobuhvatnog rezultata	110				
	VI. NERASPOREDJENI DOBITAK ILI GUBITAK (112+113-114-115)	111		-3.617.146	10.650.136	
340	1. Neraspoređeni dobitak ranijih godina	112	4.17.(c) 4.17.(c-1)	26.795.867	0	
341	2. Neraspoređeni dobitak tekuće godine	113	4.17.(c)		26.788.885	
350	3. Gubitak ranijih godina	114	4.17.(d)	16.138.749	16.138.749	
351	4. Gubitak tekuće godine	115	4.17.(d-1)	14.274.264		
	VIII. UČEŠĆE KOJE NE OBEZBJEĐUJE KONTROLU	116				
	B. DUGOROČNA REZERVISANJA I DUGOROČNE OBAVEZE (118+122)	117		6.793.190	7.245.782	
	I. DUGOROČNA REZERVISANJA (119 do 121)	118	4.18.1.	3.326.524	2.979.115	
404(dio)	1. Rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih	119	4.18.1.(a)	2.617.324	2.269.915	
400(dio)	2. Rezervisanja za troškove u garantnom roku	120				
40, sem 400 i 404	3. Ostala dugoročna rezervisanja	121	4.18.1.(b)	709.200	709.200	
41	II. DUGOROČNE OBAVEZE (123+124)	122	4.18.2.	3.466.667	4.266.667	
414, 415	1. Dugoročni krediti	123	4.18.2.	3.466.667	4.266.667	
41 bez 414, 415	2. Ostale dugoročne obaveze	124				
498	C. ODLOŽENE PORESKE OBAVEZE	125	4.19.	5.914.278	5.957.971	
495(dio)	D. DUGOROČNI ODLOŽENI PRIHODI I PRIMLJENE DONACIJE	126	4.20.	281.000	281.000	
	E. KRATKOROČNA REZERVISANJA I KRATKOROČNE OBAVEZE (128+129)	127		11.159.204	23.693.758	
467	I KRATKOROČNA REZERVISANJA	128	4.21.1.	1.099.504	195.824	
	II KRATKOROČNE OBAVEZE 130 do 137)	129	4.21.2.	10.059.700	23.497.934	
422(dio), 423(dio), 424(dio), 425(dio), 426 i 429(dio)	1. Obaveze po osnovu kredita i zajmova od lica koja nisu kreditne institucije	130				
422(dio), 423(dio), 424(dio), 425(dio) i 429(dio)	2. Obaveze po osnovu kredita od kreditnih institucija	131	4.21.2.(a)	800.000	800.00	
430	3. Primljeni avansi, depoziti i kaucije	132	4.21.2.(b)	65.854	72.195	
433 i 434 440-449	4. Obaveze prema dobavljačima	133	4.21.2.(c)	501.222	260.280	
439(dio)	5. Obaveze po menicama	134				
420 i 431	6. Obaveze prema matičnom i zavisnim pravnim licima	135				
421 i 432	7. Obaveze prema ostalim povezanim licima	136				
	8. Ostale obaveze iz poslovanja i ostale kratkoročne obaveze (138 do 142)	137	4.22.3.	8.692.624	22.365.458	
439(dio)	8.1. Ostale obaveze iz poslovanja	138	4.22.3.(a)	350.104	267.601	
45 i 46	8.2. Ostale kratkoročne obaveze	139	4.22.3.(b)	5.617.548	20.979.667	

47,48 osim 481	8.3. Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrijednost i ostalih javnih prihoda	140	4.22.3.(c)	2.657.048	27.831	
481	8.4. Obaveze po osnovu poreza na dobit	141	4.22.3.(d)	67.924	1.090.359	
427	8.5. Obaveze po osnovu sredstava namjenjenih prodaji i sredstava poslovanja koje je obustavljeno	142				
490, 491, 494, 495(dio), 496, 497 i 499	F. PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA	143	4.23.	227.806	190.756	
	G. UKUPNA PASIVA (101+117+125+126+127+143)	144		155.334.929	182.602.981	

Dana 19.10.2021. godine

M.P.

Lice odgovorno za
sastavljanje iskaza

Odgovorno lice

**AKCIONARSKO DRUŠTVO ZA USLUŽNE DJELATNOSTI U VAZDUŠNOM SAOBRAĆAJU
»AERODROMI CRNE GORE« PODGORICA**

**ISKAZ O UKUPNOM REZULTATU /BILANS USPJEHA/
u periodu od 01.01.2020. do 31.12.2020. godine**

Grupa računa, račun	POZICIJA	Redni broj	Napomena broj	Iznos	
				Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
60 i 61	1. Prihodi od prodaje - neto prihod	201	4.1.(a)	6.722.303	31.925.502
630 i 631	2. Promjena vrijednosti zaliha gotovih proizvoda i nedovršene proizvodnje	202			
62	3. Prihodi od aktiviranja učinaka i robe	203			
	4. Ostali prihodi iz poslovanja (205 do 207)	204		1.872.039	4.695.112
64 i 65	a) Ostali prihodi iz redovnog poslovanja	205	4.1.(b)	973.825	4.689.130
67, 691 i 692	b) Ostali prihodi iz poslovanja	206	4.1.(c)	898.214	5.982
68, sem 683 i 685	c) Prihodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja imovine	207			
	5. Troškovi poslovanja (209+210)	208		6.272.077	7.201.711
50 i 51	a) Nabavna vrijednost prodane robe i troškovi materijala	209	4.2.(a)	745.702	1.245.532
53, 54 i 55	b) Ostali troškovi poslovanja (amortizacija, rezervisanja i ostali poslovni rashodi)	210	4.2.(b)	5.526.375	5.956.179
	6. Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi (212+213)	211		14.615.024	18.600.636
52 (dio)	a) Neto troškovi zarada, naknada zarada i lični rashodi	212	4.3.(a)	9.178.580	11.795.194
	b) Troškovi poreza i doprinosa (214 do 216)	213	4.3.(b)	5.436.444	6.805.442
52 (dio)	1/ Troškovi poreza	214		1.365.659	1.896.942
52 (dio)	2/ Troškovi doprinosa za penzije	215		2.536.541	2.996.683
52 (dio)	3/ Troškovi doprinosa	216		1.534.245	1.911.817
	7. Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja imovine (osim finansijske) (218+219)	217		0	2.422.019
580, 581, 582, 589 (dio)	a) Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja stalne imovine (osim finansijske)	218	4.4.		2.422.019
584, 589 (dio)	b) Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja obrtne imovine (osim finansijske)	219			
57, 591 i 592	8. Ostali rashodi iz poslovanja	220	4.5.(a)	219.985	232.176
	I. Poslovni rezultat (201+202+203+204-208-211- 217-220)	221		-12.512.744	8.164.071
	9. Prihodi po osnovu učešća u kapitalu (223 do 225)	222			
660 (dio)	a) Prihodi po osnovu učešća u kapitalu zavisnih pravnih lica	223			
661 (dio)	b) Prihodi po osnovu učešća u kapitalu ostalih povezanih pravnih lica	224			
669 (dio)	c) Prihodi po osnovu učešća u kapitalu nepovezanih pravnih lica	225			

	10. Prihodi od ostalih finansijskih ulaganja i zajmova (kamate, kursne razlike i efekti ugovorene zaštite) (227 do 229)	226			
660 (dio)	a) Prihodi od ostalih finansijskih ulaganja i zajmova od matičnog i zavisnih pravnih lica	227			
661 (dio)	b) Prihodi od ostalih finansijskih ulaganja i zajmova od ostalih povezanih pravnih lica	228			
662 (dio), 663 (dio), 664 (dio), 669 (dio)	c) Prihodi od ostalih finansijskih ulaganja i zajmova od nepovezanih pravnih lica	229			
	11. Ostali prihodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite (231 do 233)	230		13.857	10.216
660 (dio)	a) Finansijski prihodi po osnovu tekućih potraživanja od matičnog i zavisnih pravnih lica	231			
661 (dio)	b) Finansijski prihodi po osnovu tekućih potraživanja od ostalih povezanih pravnih lica	232			
662 (dio), 663 (dio), 664 (dio), 669 (dio)	c) Finansijski prihodi po osnovu tekućih potraživanja od nepovezanih pravnih lica	233	4.6.(a)	13.857	10.216
	12. Vrijednosno usklađivanje kratkoročnih finansijskih sredstava i finansijskih ulaganja koji su dio obrtne imovine (235-236)	234		-1.620.876	19.844.371
683, 685	a) Prihodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja kratkoročnih finansijskih sredstava i finansijskih ulaganja koji su dio obrtne imovine	235			20.168.792
583, 585	b) Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja kratkoročnih finansijskih sredstava i finansijskih ulaganja koji su dio obrtne imovine	236	4.7.(a)	1.620.876	324.421
	13. Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite (238 do 240)	237	4.8.(a)	198.194	231.235
560	a) Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite po osnovu odnosa sa matičnim i zavisnim pravnim licima	238			
561	b) Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite po osnovu odnosa sa drugim povezanim licima	239			
562, 563, 564, 569	c) Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite po osnovu odnosa sa nepovezanim licima	240		198.194	231.235
	II. Finansijski rezultat (222+226+230+234-237)	241		-1.805.213	19.623.352
	III. Rezultat iz redovnog poslovanja prije oporezivanja (221+241)	242		-14.317.957	27.787.424
690 – 590	IV. Neto rezultat poslovanja koje je obustavljeno	243			
	V. Rezultat prije oporezivanja (242+243)	244		-14.317.957	27.787.424
	14. Poreski rashod perioda (246+247)	245		-43.693	998.539
721	1. Tekući porez na dobit	246			1.090.359
722	2. Odloženi poreski rashodi ili prihodi perioda	247		-43.693	-91.820
	15. Dobitak ili gubitak nakon oporezivanja (244-245)	248		-14.274.264	26.788.885

	VI. BRUTO REZULTAT DRUGIH STAVKI REZULTATA /POVEZANIH SA KAPITALOM/ (250 do 257)	249			
330	1. Promjene revalorizacionih rezervi po osnovu nekretnina, postrojenja, opreme, nematerijalnih ulaganja i bioloških sredstava	250			
331	2. Promjene nerealizovanih dobitaka i gubitaka po osnovu preračuna finansijskih izvještaja inostranog poslovanja	251			
332	3. Promjene nerealizovanih dobitaka i gubitaka po osnovu ulaganja u vlasničke instrumente kapitala	252			
333	4. Promjene aktuarskih dobitaka i gubitaka po osnovu planova definisanih naknada aktuarskih dobitaka (ili gubitaka) u vezi sa definisanim planovima penzionih naknada	253			
334	5. Promjene učešća u ostalom sveobuhvatnom rezultatu pridruženog društva	254			
335	6. Promjene nerealizovanih dobitaka i gubitaka po osnovu instrumenata zaštite neto ulaganja u inostrano poslovanje	255			
336	7. Promjene revalorizacionih rezervi po osnovu hedžinga tokova gotovine	256			
337	8. Ostale promjene nerealizovanih dobitaka i gubitaka	257			
	VII. ODLOŽENI PORESKI RASHODI ILI PRIHODI PERIODA U VEZI SA DRUGIM STAVKAMA REZULTATA /POVEZANIM SA KAPITALOM/	258			
	VIII. NETO REZULTAT DRUGIH STAVKI REZULTATA /POVEZANIH SA KAPITALOM/ (249-258)	259			
	IX. NETO SVEOBUH VATNI REZULTAT (248+259)	260		-14.274.264	26.788.885
	X. ZARADA PO AKCIJI	261			
	1. Osnovna zarada po akciji	262			
	2. Umanjena (razvodnjena) zarada po akciji	263			
	XI. NETO REZULTAT KOJI PRIPADA VLASNICIMA MATIČNOG PRAVNOG LICA	264			
	XII. NETO REZULTAT KOJI PRIPADA UČEŠĆIMA KOJI NE OBEZBEĐUJU KONTROLU	265			

Dana 19.10.2021. godine

M.P.

Lice odgovorno za
sastavljanje iskaza

Odgovorno lice

AKCIONARSKO DRUŠTVO ZA USLUŽNE DJELATNOSTI U VAZDUŠNOM SAOBRAĆAJU »AERODROMI CRNE GORE« PODGORICA

ISKAZ O PROMJENAMA NA KAPITALU u periodu od 01.01.2020. do 31.12.2020. godine

Pozicija	OPIS	Red. br.	Osnovni kapital (grupa 30 bez 309)	Red. br.	Ostali kapital (rn 309)	Red. br.	Neuplaćeni upisani kapital (grupa 31)	Red. br.	Emisiona premija (rn 320)	Red. br.	Rezerve (rn 321, 322)	Red. br.	Revalorizacije rezerve (grupa 33)	Red. br.	Neraspoređena dobit (grupa 34)	Red. br.	Gubitak (grupa 35)	Red. br.	Otkup. Sopstv. akcije i udjeli (rn 237)	Red. br.	Ukupno (kol. 2+3+4+5+6++7+8-9-10)
	1		2		3		4		5		6		7		8		9		10		11
1.	Stanje na dan 01.01. 2019. godine	401	101.5000.000	410		419		428		437		446		455	16.001.761	464		473		482	117.501.752
2.	Efekti retroaktivne ispravke materijalno značajnih grešaka i promjena računovodstvenih politika	402		411		420		429		438		447		456	-8.840.263	465	16.138.749	474		483	-24.979.012
3.	Korigovano početno stanje na dan 01.01. 2019. godine (r.br. 1+2)	403	101.500.000	412		421		430		439		448		457	7.161.498	466	16.138.749	475		484	92.522.749
4.	Neto promjene u 2019. godini	404		413		422		431		440		449	33.083.579	458	19.627.387	467		476		485	52.710.966
5.	Stanje na dan 31.12.2019. godine (r.br. 3+4)	405	101.500.000	414		423		432		441		450	33.083.579	459	26.788.885	468	16.138.749	477		486	145.233.715
6.	Efekti retroaktivne ispravke materijalno značajnih grešaka i promjena računovodstvenih politika	406		415		424		433		442		451		460		469		478		487	

7.	Korigovano početno stanje na dan 01.01.2020. godine (r.br. 5+6)	407	101.500.000	416		425		434		443		452	33.083.579	461	26.788.885	470	16.138.749	479		488	145.833.715
8.	Neto promjene u 2020. godini	408		417		426		435		444		453	-6.982	462	6.982	471	14.274.264	480		489	-14.274.264
9.	Stanje na dan 31.12. 2020. godine (r.br. 7+8)	409	101.500.000	418		427		436		445		454	33.076.597	463	26.795.867	472	30.413.013	481		490	130.959.451

Dana 19.10.2021. godine

M.P.

Lice odgovorno za
sastavljanje iskaza

Odgovorno lice

**AKCIONARSKO DRUŠTVO ZA USLUŽNE DJELATNOSTI U VAZDUŠNOM
SAOBRAĆAJU »AERODROMI CRNE GORE« PODGORICA**

**ISKAZ O TOKOVIMA GOTOVINE
u periodu od 01.01.2020. do 31.12.2020.**

POZICIJA	Redni broj	Iznos	
		Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4
A. TOKOVI GOTOVINE IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI			
I. Prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti (1 do 3)	301	24.061.786	34.164.988
1. Prodaja i primljeni avansi	302	22.617.214	28.541.998
2. Primljene kamate iz poslovnih aktivnosti	303		
3. Ostali prilivi iz redovnog poslovanja	304	1.444.572	5.622.990
II. Odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti (1 do 5)	305	24.807.249	24.609.145
1. Isplate dobavljačima i dati avansi	306	2.770.126	5.172.372
2. Zarade, naknade zarada i ostali lični rashodi	307	20.664.738	18.349.779
3. Plaćene kamate	308	197.228	230.692
4. Porez na dobitak	309	1.022.435	386.408
5. Plaćanja po osnovu ostalih javnih prihoda	310	152.722	469.894
III. Neto tok gotovine iz poslovnih aktivnosti (I-II)	311	-745.463	9.555.843
B. TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI INVESTIRANJA			
I. Prilivi gotovine iz aktivnosti investiranja (1 do 5)	312	1.105.457	50.987
1. Prodaja akcija i udjela	313		
2. Prodaja nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja, opreme i bioloških sredstava	314		
3. Ostali finansijski plasmani	315	1.101.949	41.174
4. Primljene kamate iz aktivnosti investiranja	316	3.508	9.813
5. Primljene dividende	317		
II. Odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja (1 do 3)	318	2.269.350	4.189.191
1. Kupovina akcija i udjela	319		
2. Kupovina nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja, opreme i bioloških sredstava	320	770.682	1.018.167
3. Ostali finansijski plasmani	321	1.498.668	3.171.024
III. Neto tok gotovine iz aktivnosti investiranja (I-II)	322	-1.163.893	-4.138.204
C. TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI FINANSIRANJA			
I. Prilivi gotovine iz aktivnosti finansiranja (1 do 3)	323	50.000	0
1. Uvećanje osnovnog kapitala	324		
2. Dugoročni i kratkoročni krediti	325		
3. Ostale dugoročne i kratkoročne obaveze	326	50.000	
II. Odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja (1 do 4)	327	10.680.633	7.971.585
1. Otkup sopstvenih akcija i udjela	328		
2. Dugoročni i kratkoročni krediti i ostale obaveze	329	800.000	800.000
3. Finansijski lizing	330		
4. Isplaćene dividende	331	9.880.633	7.171.585
III. Neto tok gotovine iz aktivnosti finansiranja (I-II)	332	-10.630.633	-7.971.585
D. NETO TOK GOTOVINE (311+322+332)	333	-12.539.989	-2.553.946

Napomene na stranama 26 – 109 čine sastavni dio ovih finansijskih iskaza.

Izveštaj revizora – strana 3 do 14

E. GOTOVINA NA POČETKU IZVJEŠTAJNOG PERIODA	334	15.956.173	18.510.119
F. POZITIVNE KURSNE RAZLIKE PO OSNOVU PRERAČUNA GOTOVINE	335		
G. NEGATIVNE KURSNE RAZLIKE PO OSNOVU PRERAČUNA GOTOVINE	336		
H. GOTOVINA NA KRAJU IZVJEŠTAJNOG PERIODA (333+334+335-336)	337	3.416.184	15.956.173

Dana 19.10.2021. godine

M.P.

Lice odgovorno za
sastavljanje iskaza

Odgovorno lice

1. Organizacija i djelatnost

Javno preduzeće “Aerodromi Crne Gore”, Podgorica osnovano je Odlukom Vlade RCG broj 02-2509 od 22.07.1999. godine. Shodno Zakonu o privrednim društvima Društvo je upisano 04.09.2003. godine u Centralni registar Privrednog suda u Podgorici pod brojem 8-0006051/001. Rješenjem o registraciji broj 30-01-18046-8 od 13.02.2014. godine, Akcionarskom društvu za uslužne djelatnosti u vazdušnom saobraćaju „Aerodromi Crne Gore” Podgorica dodijeljen je poreski identifikacioni broj 02305623. Navedenim rješenjem je zamijenjeno Rješenje broj 30-01-05122-8 od 31.12.2004. godine. Društvo je upisano u registar poreskih obveznika 17.01.2003. godine.

Rješenjem o registraciji za PDV, broj 30/31-13049-1 od 13.02.2014. godine, Društvu dodijeljen PDV broj 20/31-00135-0. Navedenim rješenjem je zamijenjeno Rješenje broj 30/31-03918-4 od 31.12.2004. godine. Društvo je svojstvo obveznika za porez na dodatu vrijednost steklo 01.04.2003. godine.

Za potrebe transformacije Preduzeća, izvršena je procjena JP “Aerodromi Crne Gore”, Podgorica sa stanjem na dan 31.10.2012. godine. Vlada Crne Gore 25.07.2013. godine donijela je Odluku br. 08-1834/3 kojom je kapital Preduzeća utvrđen u iznosu od 101.500 EUR-a. Odlukom o osnivanju jednočlanog akcionarskog društva za uslužne djelatnosti u vazdušnom saobraćaju “Aerodromi Crne Gore” br. 08-1834/4 od 25.07.2013. godine, Društvo je transformisano u akcionarsko društvo (u daljem tekstu: Društvo). Osnivač Društva je Vlada Crne Gore, koja ima ovlašćenje Skupštine akcionara u skladu sa zakonom.

Osnovna djelatnost Društva je uslužna djelatnost u vazdušnom saobraćaju (šifra djelatnosti 5223), odnosno prihvata i otprema vazduhoplova, putnika i robe na aerodromima: Podgorica i Tivat u domaćem i međunarodnom saobraćaju, prevoz putnika, prtljaga i robe od aerodroma do odredišta i obratno, održavanje poletno-sletnih staza, uređaja i opreme na aerodromima, održavanje vazduhoplova i drugim djelatnostima koje služe obavljanju djelatnosti radi kojih je osnovano Društvo.

Organi Društva su: Odbor direktora, Izvršni direktor i Sekretar Društva.

Odbor direktora imenuje Vlada Crne Gore kao kolektivno tijelo, koje broji 5 članova. Izvršnog direktora imenuje Odbor direktora na period od 4 godina.

Sjedište Društva je u Podgorici, Aerodrom Podgorica.

2. Osnova za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja

Društvo ima obavezu da vodi svoje računovodstvene evidencije i sastavlja finansijske iskaze u skladu sa Zakonom o računovodstvu („Sl. list CG”, br. 52/16), odnosno, na osnovu Odluke o neposrednoj primjeni Međunarodnih računovodstvenih standarda („MRS“) u Crnoj Gori („Sl. list CG”, br. 69/2002). Shodno tome, Međunarodni standardi finansijskog izvještavanja („MSFI“) primjenjuju se za finansijske iskaze koji obuhvataju period koji počinje sa 1. januarom 2003. godine.

Finansijski iskazi su prikazani u formatu propisanom Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih iskaza za privredna društva i druga pravna lica ("Sl. list CG", br. 11/20) koji u pojedinim djelovima odstupa od načina prikazivanja određenih bilansnih pozicija kako to predviđa MRS 1 Prikazivanje finansijskih iskaza.

Pored toga, u skladu sa Zakonom o računovodstvu, MRS i MSFI objavljeni od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde, moraju biti prevedeni od strane odgovarajućeg nadležnog organa Crne Gore koji posjeduje pravo prevoda i objavljivanja istih, odobreno od strane Međunarodne federacije računovođa (IFAC). Dakle, samo MSFI i MRS zvanično prevedeni, odobreni i objavljeni od strane Instituta sertifikovanih računovođa Crne Gore (ISRCG) mogu biti u primjeni.

Shodno Obavještenju Instituta sertifikovanih računovođa Crne Gore, broj 20/232 od 27.11.2020. godine, u Crnoj Gori su od:

- 01.01.2009. godine prevedeni su i u primjeni sljedeći Međunarodni računovodstveni standardi (MRS): 1, 2, 7, 8, 10, 12, 16, 18, 19, 20, 21, 23, 24, 26, 27, 28, 29, 32, 33, 34, 36, 37, 38, 39, 40 i 41, te Međunarodni standardi finansijskog izvještavanja (MSFI): 1, 2, 3, 4, 5, 6 i 8 te
- 01.01.2013. godine prevedeni su i u primjeni sljedeći Međunarodni standardi finansijskog izvještavanja (MSFI): 10, 11, 12 i 13.

Finansijski iskazi su sastavljeni u skladu sa konvencijom istorijskog troška, osim ukoliko je u računovodstvenim politikama drugačije navedeno.

2.2. Koncept nastavka poslovanja

Prema finansijskim iskazima koji su bili predmet ove revizije, Društvo je za godinu koja se završava 31. decembra 2020. godine ostvarilo gubitak u iznosu od 14.274.264 € (dok je u 2019. godina ostvarilo dobitak u iznosu 26.788.885 €).

Finansijski iskazi za 2020. godinu pripremljeni su na bazi koncepta nastavka poslovanja koji podrazumijeva da će Društvo nastaviti sa poslovanjem u predvidljivoj budućnosti.

2.3. Funkcionalna i valuta prikazivanja

Finansijski izvještaji prezentovani su u eurima (€) - zvanična valuta u Crnoj Gori i izvještajna valuta Društva, i sve iskazane numeričke vrijednosti predstavljene su u €, osim ukoliko je drugačije navedeno.

2.4. Konsolidacija

Društvo nema kontrolu nad bilo kojim drugim pravnim licem.

2.5. Računovodstvene procjene

Prezentacija finansijskih izvještaja zahtijeva od rukovodstva Društva korišćenje najboljih mogućih procjena i razumnih pretpostavki, koje imaju efekat na prezentovane vrijednosti sredstava i obaveza i objelodanjivanje potencijalnih potraživanja i obaveza na dan sastavljanja finansijskih izvještaja, kao i prihoda i rashoda u toku izvještajnog perioda. Ove procjene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na dan sastavljanja finansijskih izvještaja.

2.6. Osnovne računovodstvene politike

Društvo ima usvojene računovodstvene politike kao specifična načela i metode koje menadžment jednog poslovnog subjekta odabira u cilju realnog prikazivanja finansijskog položaja, promjena finansijskog položaja i rezultata poslovanja. Na donošenje i usvajanje računovodstvenih politika obavezuje MRS 8 Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške u vezi sa zahtjevima MRS 1 Prezentacija finansijskih izvještaja i ostalim opšteprihvaćenim računovodstvenim načelima, Međunarodnim računovodstvenim standardima (MRS) i Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja (MSFI). Računovodstvene politike Društvo je utvrdilo 2004. godine i iste je usvojilo na sjednici Upravnog odbora, pod brojem 01-0074/1 od 30.01.2004. godine.

3. Napomene uz finansijske iskaze

Kao što je navedeno u Napomeni 2.6., Društvo je usvojilo računovodstvene politike, ali, u istim nisu u potpunosti obuhvaćeni svi zahtjevi Međunarodnih računovodstvenih standarda (MRS) i Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja (MSFI). Međutim, bez obzira na usvojene računovodstvene politike, Društvo se prilikom sastavljanja finansijskih iskaza pridržavalo sljedećih računovodstvenih pravila i procjena:

3. Osnovne računovodstvene politike

3.1. Prihodi

Prihodi se odmjeravaju po pravičnoj vrijednosti primljene naknade ili naknade koja će se primiti i predstavljaju iznose koji se dobijaju za izvršene usluge i prodatu robu u toku redovnog poslovanja, umanjene za odobrene popuste i porez na dodatu vrijednost. Prihod se priznaje kada nema značajne neizvjesnosti u pogledu naplativosti obračunatih prihoda i mogućnosti povraćaja po osnovu reklamacije. Prihodi od prodaje evidentiraju se nakon izvršenih usluga kupcima u skladu sa ugovorenim uslovima prodaje.

Ostvareni prihodi se najvećim dijelom odnose na prihode ostvarene od usluga putničkog servisa, naknada za opsluživanje aviona (handlinga), naknada za slijetanje i polijetanje aviona (landinga), naknada za korišćenje svjetlosne signalizacije (lightinga) i evidentiraju se u trenutku pružanja usluge.

Ostali prihodi iz redovnog poslovanja se najvećim dijelom odnose na prihode od zakupa aerodromske opreme, reklamnih panoa, koncesija, i sl. Donacije se prikazuju kao razgraničeni prihodi i amortizuju se u toku korisnog vijeka trajanja sredstva. Iznos amortizacije donirane opreme se prikazuje kao ostali poslovni prihod tokom korisnog vijeka trajanja.

Unaprijed naplaćeni prihodi se iskazuju kao odloženi prihodi i prenose u redovne prihode u trenutku izvršenja usluge.

3.2. Poslovni rashodi

Poslovni rashodi uključuju sve troškove direktno vezane za izvršenje osnovne djelatnosti Društva. Priznavanje rashoda vrši se istovremeno sa priznavanjem prihoda radi kojih su ti rashodi nastali (princip sučeljavanja prihoda i rashoda). Priznati rashodi direktno se povezuju sa priznatim prihodima u poslovnom rezultatu obračunskog perioda. Rashodi se priznaju u obračunskom periodu i onda kada je nastala obaveza, a nema uslova da se priznaju kao bilansna pozicija imovine.

3.3. Finansijski prihodi i rashodi

Finansijski prihodi i rashodi obuhvataju prihode od kamata po osnovu potraživanja i plasmana kao i rashode kamata. Prihodi i rashodi od kamata se iskazuju u momentu obračuna prema ugovorenim kamatnim stopama.

Troškovi pozajmljivanja koji su direktno pripisivi sticanju, izgradnji ili proizvodnji sredstava koje se kvalifikuju, uključuju se u nabavnu vrijednost tog sredstva do onog perioda kada su u suštini završene sve aktivnosti neophodne da bi se sredstvo pripremilo za planiranu upotrebu ili prodaju.

3.4. Preračunavanje stranih sredstava plaćanja

Poslovne promjene u stranim sredstvima plaćanja tokom godine preračunavaju se u EUR po zvaničnim deviznim kursovima važećim na dan poslovne promjene.

Sva potraživanja i obaveze u stranim sredstvima plaćanja, preračunata su u protivvrijednost EUR, po zvaničnom deviznom kursu važećem na dan bilansa stanja.

Pozitivne i negativne kursne razlike, nastale preračunom potraživanja i obaveza u stranim sredstvima plaćanja u njihovu protivvrijednost u EUR i preračunom poslovnih promjena u toku godine, priznaju se u bilansu uspjeha kao finansijski prihodi, odnosno finansijski rashodi.

3.5. Naknade zaposlenima

3.5.1. Doprinosi za socijalnu sigurnost zaposlenih

U skladu sa propisima koji se primjenjuju u Crnoj Gori, Društvo je u obavezi da uplati u ime zaposlenih, doprinose Fondu za zdravstveno osiguranje, Fondu PIO, Zavodu za zapošljavanje i Fondu rada kojima se obezbjeđuje socijalna sigurnost zaposlenih. Ove obaveze uključuju doprinose za zaposlene na teret poslodavca u iznosima obračunatim po zakonom propisanim stopama. Doprinosi na teret zaposlenog i doprinosi na teret poslodavca se knjiže na teret rashoda perioda na koji se odnose.

3.5.2. Obaveze po osnovu otpremnina

Društvo je u skladu sa kolektivnim ugovorom u obavezi da isplati otpremnine za odlazak u penziju, nakon ispunjavanja uslova, u iznosu od šest prosječnih zarada zaposlenog za posljednja tri mjeseca, odnosno ne može biti niža od četiri prosječne zarade u Društvu u mjesecu isplate.

3.6. Porez na dobit

3.6.1. Tekući porez na dobit

Porez na dobit obračunava se i plaća u skladu sa poreskim propisima Crne Gore po proporcionalnoj stopi koja iznosi 9 % od poreske osnovice. Oporeziva dobit se utvrđuje na osnovu dobiti Društva iskazane u Bilansu uspjeha uz usklađivanje prihoda (član 8. i član 9.) i rashoda (članovi od 10 do 20) shodno Zakonu o porezu na dobit pravnih lica ("Sl. list RCG", br. 65/01, 12/02, 80/04, "Sl. list CG", br. 40/08, 86/09, 40/11, 14/12, 61/13, 55/16).

Kapitalni gubici mogu se prebijati sa kapitalnim dobitima ostvarenim u istoj godini. Ako se i poslije izvršenog prebijanja sa kapitalnim dobitima ostvarenim u istoj godini pojavi kapitalni gubitak, poreski obveznik može prenijeti kapitalni gubitak na račun budućih kapitalnih dobitaka u narednih pet godina.

Zakon o porezu na dobit Crne Gore ne predviđa da se poslovni poreski gubici iz tekućeg perioda mogu koristiti kao osnov za povraćaj poreza plaćenog u prethodnim periodima. Međutim, poslovni gubici iz tekućeg perioda mogu se koristiti za smanjenje oporezive dobiti iz budućih obračunskih perioda, ali ne duže od pet godina.

Obveznik poreza na dobit dužan je da obračuna, obustavi i uplati porez po odbitku na prihode isplaćene po osnovu dividendi i udjela u dobiti koji se isplaćuju rezidentnim i nerezidentnim pravnim i fizičkim licima. Porez po odbitku plaća se po stopi od 9% na osnovicu koju čini iznos bruto prihoda.

3.6.2 Odloženi porez na dobit

Odloženi porez na dobit se obračunava korišćenjem metode utvrđivanja obaveza prema bilansu stanja, za privremene razlike proizašle iz razlike između poreske osnove sredstava i obaveza i njihove knjigovodstvene vrijednosti. Važeće poreske stope na datum bilansa stanja se koriste za utvrđivanje razgraničenog iznosa poreza na dobit. Odložene poreske obaveze se priznaju za sve oporezive privremene razlike.

Odložena poreska sredstva se priznaju za sve odbitne privremene razlike i poreske gubitke i kredite, koji se mogu prenositi u naredne fiskalne periode, do stepena do kojeg će vjerovatno postojati oporeziva dobit od koje se odložena poreska sredstva mogu iskoristiti.

3.6.3. Porezi i doprinosi i druge zakonske obaveze koje ne zavise od rezultata poslovanja

Porezi, doprinosi i druge dažbine koje ne zavise od rezultata poslovanja uključuju poreze na imovinu i druge poreze, naknade i doprinose koji se plaćaju prema raznim državnim i lokalnim poreskim propisima. Ovi porezi i doprinosi su iskazani u bilansu uspjeha u okviru ostalih poslovnih rashoda.

3.7. Nematerijalna ulaganja

Nematerijalna ulaganja početno se priznaju po nabavnoj vrijednosti ili cijeni koštanja. Nakon početnog priznavanja, nematerijalna ulaganja se iskazuju po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za ispravku vrijednosti. Nematerijalna ulaganja obuhvataju ulaganja u licence i kupljene softvere. Korisni vijek trajanja nematerijalnih ulaganja utvrđuje se u skladu sa ugovorom o korišćenju tih ulaganja. Stopa amortizacije nematerijalnih ulaganja iznosi 20 %. U skladu sa članom 13. stav 6. Zakona o porezu na dobit pravnih lica obračun amortizacije za poreske svrhe se razlikuje od obračuna amortizacije za računovodstvene svrhe.

Naime, amortizacija kupljenih softvera se za poreske svrhe obračunava primjenom degresivnog metoda, dok se za ostala nematerijalna ulaganja obračunava primjenom proporcionalnog metoda.

3.8. Nekretnine, postrojenja i oprema

Kao nekretnine, postrojenja i oprema priznaju se sredstva čiji je očekivani korisni vijek upotrebe duži od jedne godine. Nekretnine, postrojenja i oprema početno se priznaju po nabavnoj vrijednosti i umanjeni za ispravku vrijednosti i ukupne eventualne akumulirane gubitke zbog umanjenja vrijednosti. Potreba za revalorizacijom zavisi od kretanja fer vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme i vrši se u slučajevima kada njihova neto sadašnja vrijednost materijalno značajno odstupa od fer vrijednosti sredstva na dan bilansa stanja.

Nekretnine, postrojenja i oprema nabavljena nakon početnog priznavanja iskazane su po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za ispravku vrijednosti. Nabavnu vrijednost čini fakturna vrijednost sredstava, uvećana za sve troškove nastale do njihovog stavljanja u upotrebu. Nabavna vrijednost umanjena je za sve primljene popuste i/ili rabate. Nabavnu vrijednost izgrađenih građevinskih objekata predstavlja njihova nabavna vrijednost na datum kad su izgradnja ili njihov razvoj završeni.

Naknadni troškovi, troškovi zamjene djelova postrojenja i opreme (ugradnja novih rezervnih djelova), troškovi značajnih adaptacija, remonta i generalnih popravki priznaju se kao povećanje sadašnje vrijednosti postrojenja i opreme ako je vjerovatno da će po tom osnovu doći do priliva budućih ekonomskih koristi i ako se ti troškovi mogu pouzdano izmjeriti. Troškovi nastali po osnovu tekućeg održavanja nekretnina, postrojenja i opreme: zamjena i ugradnja sitnih rezervnih djelova i potrošnog materijala, kao i troškovi svakodnevnih popravki opreme i postrojenja, smatraju se rashodom perioda u kome su nastali. Zemljište i građevinski objekti koji se drže radi korišćenja u svrhe vršenja osnovne djelatnosti ili za administrativne svrhe u iskazu o finansijskoj poziciji naknadno se odmjeravaju po njihovoj revalorizovanoj vrijednosti, koja predstavlja fer/poštenu vrijednost na datum revalorizacije i umanjena za ispravku vrijednosti i akumulirane imparitetne gubitke. Učestalost revalorizacije zavisi od kretanja fer vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme i vrši se u slučajevima kada njihova neto sadašnja vrijednost materijalno značajno odstupa od fer vrijednosti sredstva na dan bilansa stanja.

Pozitivna razlika nastala prilikom prodaje nekretnina, postrojenja i opreme knjiži se u korist ostalih prihoda. Neotpisana vrijednost otuđenih i rashodovanih osnovnih sredstava se naknađuje na teret ostalih rashoda.

3.9. Amortizacija

Amortizacija nekretnina, postrojenja i opreme obračunava se na nabavnu, odnosno procijenjenu vrijednost umanjenu za procijenjeni iznos rezidualne vrijednosti, proporcionalnim metodom, primjenom stopa koje se utvrđuju na osnovu procijenjenog korisnog vijeka upotrebe sredstava. Amortizacija se obračunava počevši od narednog mjeseca za novonabavljene nekretnine, postrojenja i opremu, odnosno obračunom na vrijednost nekretnina, postrojenja i opreme, utvrđenu krajem prethodne godine, za ostale nekretnine i opremu.

Stope amortizacije koje su u primjeni su određene od strane nezavisnog procjenjivača u elaboratu o procjeni fer vrijednosti nepokretnosti i opreme, na dan 31.12.2019. godine i iznose:

<i>Grupa osnovnih sredstava</i>	<i>Stopa amortizacije</i>	<i>Stopa koja se priznaje u poreskom bilansu</i>
	<i>%</i>	<i>%</i>
Građevinski objekti	1,01 – 3,33	5
Aerodromska sredstva	5,00 – 10,00	15
Namještaj i kancelarijska oprema	4,00 – 10,00	15 - 30
Vozila	6,25 – 7,14	15
Računarska oprema	10,00 – 16,67	30
Ostala oprema	4,00 – 10,00	20

U skladu sa Zakonom o porezu na dobit pravnih lica ("Sl. list RCG", br. 65/01, 12/02, 80/04, "Sl. list CG", br. 40/08, 86/09, 40/11, 14/12, 61/13, 55/16), obračun amortizacije za poreske svrhe se razlikuje od obračuna amortizacije za računovodstvene svrhe. Amortizacija građevinskih objekata za poreske svrhe obračunava se primjenom proporcionalnog metoda, a za sva ostala osnovna sredstva primjenom degresivnog metoda za cijelu godinu bez obzira na datum aktiviranja.

3.10. Obezvrjeđenje vrijednosti imovine

Rukovodstvo Društva na dan bilansa stanja procjenjuje da li postoje bilo kakve indicije da je vrijednost nekog sredstva umanjena. U slučaju da postoje takve indicije, procjenjuje se nadoknativa vrijedost imovine za takvo sredstvo, kako bi se utvrdio iznos obezvrjeđenja. Gubitak zbog umanjenja vrijednosti se priznaje u visini iznosa za koji je knjigovodstvena vrijednost sredstva veća od njegove nadoknativne vrijednosti. Nadoknativa vrijednost je fer vrijednost umanjena za troškove prodaje ili upotrebna vrijednost, zavisno od toga koja je od te dvije vrijednosti veća. Obezvrjeđenje se priznaje kao rashod tekućeg perioda, osim kada se sredstvo vodi po revalorizovanoj vrijednosti, kada se umanjenje vrijednosti tretira kao smanjenje revalorizacione rezerve.

Ako se kasnije poništi obezvrjeđenje, knjigovodstvena vrijednost sredstva se povećava do promijenjene procjene nadoknadivog iznosa, ali ne iznad knjigovodstvenog iznosa koji bi bio utvrđen da gubitak od umanjenja vrijednosti nije bio priznat u ranijim godinama. Poništenje obezvrjeđenja se prikazuje kao prihod tekućeg perioda, ukoliko sredstvo nije prikazano po revalorizovanoj vrijednosti, kada se poništenje obezvrjeđenja tretira kao povećanje revalorizacije rezerve.

3.11. Dugoročni finansijski plasmani

Dugoročni finansijski plasmani koji se kotiraju na aktivnom tržištu vrjednovani su po tržišnoj vrijednosti, a plasmani koji se ne kotiraju vrjednovani su po amortizacionom trošku koristeći metod efektivne kamatne stope umanjen za umanjenje vrijednosti na osnovu procjene rukovodstva o njihovoj vjerovatnoj naplativosti.

3.12. Zalihe

Zalihe obuhvataju zalihe materijala, rezervnih djelova, auto guma, alata i inventara i robe. Zalihe se iskazuju po nabavnoj vrijednosti (cijeni koštanja), koja uključuje fakturnu vrijednost dobavljača, transportne i zavisne troškove nabavke ili po neto prodajnoj vrijednosti, ukoliko je ona niža. Neto prodajna vrijednost je vrijednost po kojoj zalihe mogu biti prodane u normalnim uslovima poslovanja nakon umanjenja prodajne vrijednosti za troškove prodaje. Terećenjem ostalih rashoda vrši se ispravka vrijednosti zaliha u slučajevima kada se ocijeni da je potrebno svesti vrijednost zaliha na njihovu neto prodajnu vrijednost. Oštećene zalihe i zalihe koje po kvalitetu ne odgovaraju standardima, otpisuju se. Obračun troškova izlaza zaliha sprovodi se po prosječnim cijenama.

3.13. Finansijski instrumenti

Klasifikacija finansijske imovine zavisi od prirode i namjene finansijskog sredstva i utvrđena je u vrijeme početnog priznanja.

Metod efektivne kamatne stope

Metod efektivne kamatne stope je metod izračunavanja cijene amortizacije finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza i alokacije prihoda po osnovu kamate ili rashoda po osnovu kamate na odgovarajuće vremenske periode. Efektivna kamatna stopa je stopa koja diskontuje procijenjena buduća gotovinska plaćanja ili prilive (uključujući sve plaćene ili primljene naknade koje čine sastavni dio efektivne kamatne stope, troškova transakcije ili ostale premije ili popuste) tokom očekivanog vijeka trajanja finansijskog instrumenta ili, tamo gdje je to izvodljivo, kraćeg perioda na sadašnju vrijednost finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza.

Potraživanja iz poslovnih odnosa

Potraživanja od kupaca i ostala potraživanja iz poslovnih odnosa se inicijalno priznaju po fer vrijednosti. Rezervisanje za umanjenje vrijednosti se iskazuje kada postoji objektivan dokaz da Društvo neće moći da naplati sve iznose koje potražuje na osnovu prvobitnih uslova potraživanja. Značajne finansijske teškoće kupca, vjerovatnoća da će kupac otići pod stečaj ili finansijsku reorganizaciju, propust ili kašnjenje u plaćanju, smatraju se indikatorima da je umanjena vrijednost potraživanja. Knjigovodstvena vrijednost potraživanja iz poslovnih odnosa umanjuje se preko ispravke vrijednosti, a iznos umanjenja se priznaje u bilansu uspjeha u okviru rashoda po osnovu vrijednosnog usklađivanja potraživanja. Naknadna naplata potraživanja koje je ranije bilo ispravljeno ili otpisano priznaje se u bilansu uspjeha u okviru prihoda po osnovu vrijednosnog usklađivanja potraživanja.

Kratkoročni finansijski plasmani – oročeni depoziti

Kratkoročni finansijski plasmani – oročeni depoziti mjere se po amortizovanom trošku koristeći metod efektivne kamatne stope.

Umanjenje vrijednosti finansijske imovine

Finansijska imovina se evaluiira sa ciljem ideentifikacije indikatora umanjenja vrijednosti na datum sastavljanja finansijskih iskaza. Finansijska imovina je pretrpjela umanjenje vrijednosti tamo gdje je dokazano da, kao rezultat jednog ili više događaja koji su se desili nakon početnog priznanja finansijske imovine, procijenjeni budući novčani tokovi investicije su izmijenjeni. Objektivni dokaz umanjenja vrijednosti finansijske imovine može uključiti:

- značajnu finansijsku teškoću pravnog lica ili
- kašnjenje ili propust u plaćanju ili
- kada postane vjerovatno da će dužnik otići pod stečaj ili finansijsku reorganizaciju.

Prestanak priznavanja finansijske imovine

Finansijsko sredstvo (ili dio finansijskog sredstva ili grupe finansijskih sredstava) prestaje da se priznaje ukoliko je:

- došlo do isteka prava na priliv novca po osnovu tog sredstva,
- Društvo zadržalo pravo na priliv novca po osnovu sredstva ali je preuzelo obavezu da izvrši isplatu po osnovu tog sredstva u punom iznosu bez materijalno značajnog odlaganja trećem licu po osnovu ugovora o prenosu,
- Društvo izvršilo prenos prava na priliv novca po osnovu sredstva i prenos svih rizika i koristi u vezi sa sredstvom ili nije niti prenijelo niti zadržalo sve rizike i koristi u vezi sa sredstvom ali je prenijelo kontrolu nada njim.

Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Gotovina i gotovinski ekvivalenti obuhvataju gotovinu u blagajni, depozite po viđenju kod poslovnih banaka i druga kratkoročna visoko likvidna ulaganja sa prvobitnim rokom dospijeca do tri mjeseca.

Obaveze prema dobavljačima

Obaveze prema dobavljačima se prikazuju po fakturnoj vrijednosti.

Finansijske obaveze

Finansijske obaveze se inicijalno mjere po fer vrijednosti umanjenoj za sve troškove transakcija. Obaveze po kreditima se naknadno odmjeravaju po amortizovanoj vrijednosti uz primjenu ugovorene kamatne stope koja korespondira efektivnoj kamatnoj stopi, pri čemu se rashod od kamata priznaje kao efektivan prinos. Finansijske obaveze uključuju obaveze po osnovu kredita odobrenog od Evropske investicione banke (EIB).

Obaveza je tekuća ukoliko se očekuje da bude izmirena u redovnom toku poslovnog ciklusa Društva odnosno koja dospijeva u periodu do 12 mjeseci nakon datuma bilansa stanja. Sve ostale obaveze se klasifikuju kao dugoročne. Društvo vrši isknjižavanje obaveze kada je obaveza izmirena, ukinuta ili kada je prenjeta na drugoga.

Prestanak priznavanja finansijske obaveze

Društvo prestaje priznavati finansijsku obavezu kada, i samo kada, su obaveze Društva otpuštene, otkazane ili ističu.

3.14. Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva

Rezervisanja se priznaju kada Društvo ima zakonsku ili ugovorenu obavezu koja je rezultat prošlih događaja i kada je vjerovatno da će doći do odliva sredstava kako bi se izmirila obaveza i kada se iznos ovih obaveza može pouzdano procijeniti.

Dugoročna rezervisanja se sastoje od rezervisanja za sudske sporove.

Društvo procjenjuje mogući nepovoljni razvoj događaja kao rezultat zbivanja u prošlosti i ukoliko je vjerovatnoća da će sudski spor biti izgubljen, Društvo vrši rezervisanje kojim se u cjelosti obezbjeđuje iznos potencijalne obaveze po osnovu negativnog razrješenja sudskog spora. Potencijalne obaveze i potencijalna sredstva se ne priznaju u finansijskim izvještajima.

3.15. Pravična (fer) vrijednost

Fer vrijednost finansijskih instrumenata za koje ne postoji aktivno tržište je određena primjenom odgovarajućih metoda i pretpostavki. Poslovna politika Društva je da objelodani informacije o pravičnoj vrijednosti aktive i pasive za koju postoje zvanične tržišne informacije, kada se pravična vrijednost značajno razlikuje od knjigovodstvene vrijednosti. U Crnoj Gori ne postoji dovoljno tržišnog iskustva, kao ni stabilnosti i likvidnosti kod kupovine i prodaje potraživanja i ostale finansijske aktive i pasive, pošto zvanične tržišne informacije nijesu u svakom trenutku raspoložive. Stoga, pravičnu vrijednost nije moguće pouzdano utvrditi u odsustvu aktivnog tržišta.

Rukovodstvo Društva vrši procjenu rizika i u slučajevima kada se ocijeni da vrijednost po kojoj se imovina vodi u poslovnim knjigama neće biti realizovana, vrši ispravku vrijednosti. Po mišljenju rukovodstva Društva, iznosi u ovim finansijskim izvještajima odražavaju vrijednost koja je u datim okolnostima najvjerodostojnija i najkorisnija za potrebe izvještavanja.

3.16. Prethodno opisane računovodstvene politike koje je Društvo navelo u Napomenama uz finansijske iskaze za 2020. godinu, nisu u potpunosti usaglašene sa Računovodstvenim politikama koje je Društvo usvojilo na sjednici Upravnog odbora pod brojem 01-0074/1 od 30.01.2004. godine.

4. Napomene uz finansijske iskaze za 2020. godinu

4.1. Prihodi od prodaje – neto prihodi i ostali prihodi iz poslovanja

<i>(Iznosi u EUR)</i>		
<i>Struktura prihoda od prodaje – neto prihodi i ostali prihodi iz poslovanja</i>	<i>2020.</i>	<i>2019.</i>
1. Prihodi od prodaje- neto prihod	6.722.303	31.925.502
2. Ostali prihodi iz poslovanja	<u>1.872.039</u>	<u>4.695.112</u>
a) Ostali prihodi iz redovnog poslovanja	973.825	4.689.130
b) Ostali prihodi iz poslovanja	898.214	5.982
Ukupno:	8.594.342	36.620.614

4.1(a) Prihodi od prodaje – neto prihodi

Prihodi od prodaje – neto prihodi, u ukupnom iznosu od 6.722.203 €, iskazani su po osnovu: landinga (slijetanje i polijetanje aviona) 940.612 €; lighting (osvjetljenje) 77.214 €; parking aviona 95.960 €; CIP i CIR (centralizovana infrastruktura – putnički i operativni kao i tehnički prihvati) 302.713 €; čekanje leta na zahtjev 46.950 €; prihoda od putničkog servisa 15,00 € po odlazećem putniku 3.188.310 €; prihodi od taksi – transferni putnici 4,00 € po putniku – 612 €; naknada za bezbjednost – 1,75 € po odlazećem putniku (pregled putnika, ručnog i predatog prtljaga) - 371.845 €; naknada za putnike sa posebnim potrebama (osobe sa invaliditetom i osobe sa smanjenom pokretljivošću) 0,25 € po putniku 53.753 €; Handling Easy Jet (1,10 € po putniku) 2.893 €; THC – putnički i operativni prihvati 214.685 €; RHC – tehnički prihvat 582.929 €; Ryanair naknada 16,10 € po putniku - 510.805 € te WIZZ AIR naknada 18,10 € - 333.022 €.

4.1(b) Ostali prihodi i redovnog poslovanja

Ostali prihodi iz redovnog poslovanja u ukupnom iznosu od 973.825 € iskazani su po osnovu: prihoda od izdavanja aerodromske opreme 1.046 €; zakupa poslovnog prostora 341.056 €; prihodi od reklamnih panoa 34.734 €; free shop i ugostiteljstvo – koncesija 206.552 €, provizija na prihod od kateringa 8.166 €; korišćenje VIP i predsjedavajućeg salona 150 € (9.000 €); taksa 8 € po biznis putniku 18.584 €; VIP prolaz – VIP tretman i ubrzana pasoška kontrola 20.635 €; prihod od parkinga 114.163 €; prihodi od usluga manipulacije robe i ležarine robe 71.747 €; taksa na gorivo 55.164 €; prihod od refundacije električne energije, vode i odvoza smeća 45.145 €; obuka, sertifikacija 15.547 €; angažovana radna snaga na zahtjev 548 €; provizija Rayanair 6.542 € te ostali poslovni prihodi 25.196 € (naplata garancija po osnovu licitacije za zakup šaltera; usluge fotokopiranja dokumentacije za generalnu avijaciju; naplata po osnovu izrade identifikacionih kartica i sl.).

4.1 (c) Ostali prihodi iz poslovanja

Ostali prihodi iz poslovanja u ukupnom iznosu od 898.214 €, iskazani su po osnovu: prihoda od ukidanja obaveza za vansudska poravnanja 884.658 € te ostalih nepomenutih prihoda u iznosu od 13.557 €.

a. Prihodi od ukidanja obaveza u iznosu od 884.658 € utvrđeni su po osnovu sporazuma o vansudskom poravnanju sačinjenih sa zaposlenima u vezi sa nalazom sudskog vještaka iz 2019. godine, po kojem su knjigovodstveno evidentirane obaveze prema zaposlenim radnicima po osnovu godišnjeg odmora, toplog obroka, bolovanja, zimnice, regresa za godišnji odmor, minulog rada, jubilarnih nagrada i sl.

Međutim, sporazumuma o vansudskom poravnanju nije obuhvaćen dio ovih obaveza, u ukupnom iznosu od 884.658 €, odnosno radnici su odustali od zahtjeva za isplatu nadoknada, pa je po tom osnovu izvršeno ukidanje ranijih rezervisanja, odnosno utvrđen je prihod po tom osnovu, i to:

- na ime godišnjeg odmora 870.779 €;
- na ime zimnice 2.157 €;
- na ime prekovremenog rada 9.797 €, te
- po ostalom osnovu 1.925 € (topli obrok, bolovanje i jubilarne nagrade), što je knjigovodstveno evidentirano Nalogom za knjiženje, broj 25 666 od 31.12.2020. godine.

b. Ostali nepomenuti prihodi (13.557 €), iskazani su po osnovu naplate štete na kompresorima toplotne pumpe, i sl.

4.2. Troškovi poslovanja

(Iznosi u EUR)

<i>Struktura troškova poslovanja</i>	<i>2020.</i>	<i>2019.</i>
Nabavna vrijednost prodate robe i troškovi materijal	745.702	1.245.532
Ostali troškovi poslovanja	5.526.375	5.956.179
Ukupno:	6.272.077	7.201.711

4.2 (a) Nabavna vrijednost prodate robe i troškovi materijala

Na ovoj bilansnoj poziciji (745.702 €), iskazani su troškovi po osnovu: sredstava za higijenu 41.619 €; kancelarijskog materijala 35.121 €; rezervnih djelova 56.748 €; inventara 28.177 €; auto guma i ambalaža 13.217 €; ostalog potrošnog materijala 127.808 €; stručne literature 5.011 €; električne energije 280.279 €; angažovanih mrežnih kapaciteta 76.820 € te goriva u iznosu od 80.902 €.

4.2. (b) Ostali troškovi poslovanja

Na ovoj bilansnoj poziciji (5.526.375 €), iskazani su troškovi: PTT usluga 99.959 €; usluga održavanja 404.114 €; zakupnina 31.337 €; reklame i propagande 235.714 €; amortizacije 1.891.364 €; rezervisanja za otpremnine 310.777 € (veza Napomena 4.18.1.(a/1) i veza Napomena 4.21.1.(a/1)); rezervisanja za jubilarne nagrade 318.806 € (veza Napomena 4.18.1.(a/2) i veza Napomena 4.21.1.(a/2)); rezervisanja za sudske sporove 933.586 € (veza Napomena 4.21.1.(b)); troškovi neproizvodnih usluga 748.727 €; reprezentacije 62.309 €; premije osiguranja 134.923 €; platnog prometa 71.051 €; članarina 74.045 €; poreza 105.297 € te ostali nematerijalni troškovi u ukupnom iznosu od 104.366 €.

Trošak amortizacije u iznosu od 1.891.364 € izračunat je primjenom amortizacionih stopa na osnovice za amortizaciju, koje su utvrđene po umanjenju procijenjene vrijednosti za iznos rezidualne vrijednosti. Ovom revizijom utvrđeno je da su rezidualne vrijednosti za pojedine bilansne pozicije utvrđene u značajno visokom iznosu, što nije u skladu sa zahtjevima MRS 16 Nekretnine, postrojenja i oprema, gdje se u paragrafu 53, navodi: »U praksi, rezidualna vrijednost sredstva je često beznačajna i u takvim okolnostima je nebitna kod izračunavanja iznosa koji se amortizuje«. Društvo je za pozicije: putnički terminali; zgrada pristaništa; platforma i rulne staze; plato i saobraćajnice; poletno-sletna staza; aerodromska pista; rasvjeta piste; trafostanica garaže i vatrogasnice, i sl., utvrdilo neuobičajeno visoku rezidualnu vrijednost, što po našem mišljenju, nije u skladu sa prethodno navedenim međunarodnim računovodstvenim standardom.

Na primjer, za Putnički terminal Podgorica i Putnički terminal Tivat utvrđene su rezidualne vrijednosti u procentima od 22% i 30% u odnosu na procijenjene vrijednosti, te za plato i saobraćajnice 45%, poletno-sletnu stazu 49%, trafostanicu garaže i vatrogasnice 67%, a za zgradu hangara čak 89%, što se odrazilo na podcjenjivanje rashoda po osnovu obračunate amortizacije, odnosno iskazivanje finansijskog efekta poslovanja u 2020. godini u većem iznosu.

Takođe, određene bilansne pozicije nije utvrđena rezidualna vrijednost, što se odrazilo na nerealno iskazivanje finansijskog rezultata za revidiranu 2020. godinu. Riječ je o sledećim pozicijama aktive: nematerijalna imovina; upravna zgrada-Ljubović čija je procijenjena vrijednost 171.150 €; oprema (računarska oprema, štampači), kancelarijska namještaj, i sl., što nije u skladu sa zahtjevima MRS 16 Nekretnine, postrojenja i oprema.

4.3. Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi

<i>(Iznosi u EUR)</i>		
<i>Struktura troškova zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi</i>	2020.	2019.
Neto troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	9.178.580	11.795.194
Troškovi poreza i doprinosa	5.436. 444	6.805.442
<i>Ukupno:</i>	14.615.024	18.600.636

4.3 (a) Neto troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi

Na ovoj bilansnoj poziciji (9.178.580 €), iskazani su troškovi: neto zarada zaposlenih 8.889.169 €; naknade Odboru direktora 55.888 €; naknade po ugovorima o djelu 91.413 €; pomoći licima van Društva 54.775 te ostalih naknada u iznosu od 87.335 €

U 2020. godini ukalkulisane su zarade za period januar-decembar za tu godinu, i iste su isplaćene u toku iste godine. Isplata zarada vršena je u skladu sa Zakonom o radu (»Sl. list CG« br. 49/08, 59/11, 56/12, 66/12, 31/14, 53/14) te u skladu sa Kolektivnim ugovorom akcionarskog društva za uslužne djelatnosti u vazdušnom saobraćaju »Aerodromi Crne Gore«, broj 01-167 od 16.01.2019. godine, koji je donešen na osnovu člana 150 stav 3 prethodno navedenog Zakona o radu.

Obračun i isplata zarada vršena je na osnovu prethodno navedenog kolektivnog ugovora koji nije usaglašen sa novim Zakonom o radu, objavljenim u Službenom listu Crne Gore, broj 74 od 30.12.2019. godine.

Na dan 31.12.2020. godine bilo ukupno 768 zaposlenih radnika, od čega je 725 radnika bilo stalno zaposleno, a 43 radnika su bila zaposlena na određeno vrijeme, dok je na dan 31.12.2019. godine bilo zaposleno 834 radnika, od čega je 700 radnika bilo stalno zaposleno, a 134 radnika su bila zaposlena na određeno vrijeme.

4.3. (b) Troškovi poreza i doprinosa

Na ovoj bilansnoj poziciji (5.436.444 €), iskazani su troškovi: poreza na zarade 1.168.409 €; poreza na naknade isplaćene Odboru direktora 6.726 €; poreza na naknade po ugovorima o djelu 6.146 €; poreza na pomoći licima van Društva 5.417 €; prireza na zarade 176.217 €; prireza na naknade Odboru direktora 1.009 €; prireza na ugovore o djelu 922 €; prireza na pomoći licima van firme 813 €; doprinosa za penzijsko – invalidsko osiguranje na teret zaposlenog 1.847.135 €; doprinosa za penzijsko – invalidsko osiguranje na teret poslodavca 677.284 €; doprinosa za penzijsko – invalidsko osiguranje na naknade Odboru direktora 12.121 €; ostalih doprinosa na zarade na teret zaposlenog 1.099.786 €; ostalih doprinosa na zarade na teret poslodavca 367.826 € te doprinosa za profesionalnu rehabilitaciju invalida 66.633 €.

4.4. Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja imovine (osim finansijske)

<i>(Iznosi u EUR)</i>		
<i>Struktura rashoda po osnovu vrijednosnog usklađivanja imovine (osim finansijske)</i>	<i>2020.</i>	<i>2019.</i>
Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja imovine	-	2.422.019
Ukupno:	-	2.422.019

4.5. Ostali rashodi iz poslovanja

<i>(Iznosi u EUR)</i>		
<i>Struktura ostalih rashoda iz poslovanja</i>	<i>2020.</i>	<i>2019.</i>
Ostali rashodi iz poslovanja	219.985	232.176
Ukupno:	219.985	232.176

4.5. (a) Ostali rashodi iz poslovanja

Ostali rashodi iz poslovanja (219.985 €) iskazani su po osnovu: rashodovanja postrojenja i opreme 31.116 €; manjkova osnovnih sredstava 4.835 €; otpisa kratkoročnih potraživanja 379 €; otpisa zaliha materijala 867 €; ostalih nepomenutih rashoda 156.539 €, te rashoda iz prethodnih izvještajnih perioda 26.249 € (eko naknade; isplaćene neukalkulisane zimnice i prekovremeni rad, kao i isplate izvršene po presudama po osnovu prevoza, zimnice, i sl.).

U okviru ostalih nepomenutih rashoda (156.539 €), iskazani su rashodi po osnovu popravki koje pokriva osiguranje (12.645 €); pokrića troškova postupaka vanskudskih poravnjanja (32.400 €); ostalih rashoda u iznosu od 61.469 € (novčane kazne, sporazumi o regulisanju međusobnih prava i obaveza po osnovu rada, i sl.), kao i po osnovu naknada štete na avionu kompanije Globus, nastale 04.08.2019. godine oštećenjem aviona (Dopis broj 30-C-204-20.12 od 29.01.2020. godine) u vezi sa Dopisom pravne službe Aerodroma Crne Gore, broj 03/2-1872 od 30.03.2021. godine (veza Napomena 4.22.3.(a/2)).

4.6. Ostali prihodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite

<i>(Iznosi u EUR)</i>		
<i>Struktura ostalih prihoda po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite</i>	<i>2020.</i>	<i>2019.</i>
Finansijski prihodi po osnovu po osnovu tekućih potraživanja od nepovezanih pravnih lica	13.857	10.216
<i>Ukupno:</i>	13.857	10.216

4.6 (a) Finansijski prihodi po osnovu po osnovu tekućih potraživanja od nepovezanih pravnih lica

Na ovoj bilansnoj poziciji (13.857 €), iskazani su prihodi po osnovu kamata po kreditima datim drugim pravnim licima u iznosu od 10.214 € (veza Napomena 4.14.1.(a)); kamata po osnovu kredita datih radnicima u iznosu od 3.281 € (veza Napomena 4.11.1.(a)), te prihodi po osnovu pozitivnih kursnih razlika 362 €.

4.7. Vrijednosno usklađivanje kratkoročnih finansijskih sredstava i finansijskih ulaganja koji su dio obrtne imovine

(Iznosi u EUR)

<i>Struktura vrijednosnog usklađivanja kratkoročnih finansijskih sredstava i finansijskih ulaganja koji su dio obrtne imovine</i>	<i>2020.</i>	<i>2019.</i>
Prihodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja kratkoročnih finansijskih sredstava i finansijskih ulaganja koji su dio obrtne imovine	-	20.168.792
Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja kratkoročnih finansijskih sredstava i finansijskih ulaganja koji su dio obrtne imovine	(1.620.876)	(324.421)
Ukupno:	(1.620.876)	(19.844.371)

4.7 (a) Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja kratkoročnih finansijskih sredstava i finansijskih ulaganja koji su dio obrtne imovine

Na ovoj bilansnoj poziciji (1.620.876 €) iskazani su troškovi po osnovu: indirektna ispravka vrijednosti potraživanja od kupaca iz 2020. godine u iznosu od 1.098.440 EUR (veza Napomena 4.13.1.(d/2)), te po osnovu ispravke vrijednosti kratkoročnih finansijskih plasmana 522.436 € (veza Napomena 4.14.1.(a)).

4.8. Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite

(Iznosi u EUR)

<i>Struktura rashoda po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite</i>	<i>2020.</i>	<i>2019.</i>
Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite po osnovu odnosa sa nepovezanim licima	198.194	231.235
Ukupno:	198.194	231.235

4.8 (a) Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite po osnovu odnosa sa nepovezanim licima

Na ovoj bilansnoj poziciji (198.194 €) iskazani su:

- rashodi kamata (197.385 €), i to: po osnovu EIB kredita 175.297 € i zateznih kamata 22.088 € te
- negativne kursne razlike 809 €;

4.9. Nematerijalna ulaganja

(Iznosi u EUR)

<i>Struktura nematerijalnih ulaganja</i>	<i>2020.</i>	<i>2019.</i>
I Koncesije, patenti, licence i slična prava	18.079	-
II Ostala nematerijalna imovina	174.627	148.198
III Ispravka vrijednosti ostale nematerijalne imovine	(31.649)	-
IV Svega (II-III):	142.978	148.198
V Nematerijalna ulaganja u pripremi	9.750	-
Ukupno (I+IV+V):	170.807	148.198

4.9.1. Koncesije, patenti, licence i slična prava

Na ovoj bilansnoj poziciji (18.079 €) iskazana je naknada po osnovu realizacije projekta postavljanja dva nova kabla do trafostanice TS 10/0,4 kv radi pouzadnijeg napajanja Aerodroma Podgorica električnom energijom shodno Ugovoru o ustanovljavanju službenosti polaganja energetskog kabla, broj UZZ 530/2020 od 29.04.2020. godine, zaključenog između Glavnog grada Podgorica i Akcionarskog društva za uslužne djelatnosti u vazdušnom saobraćaju »Aerodromi Crne Gore« Podgorica. Predmet ugovora je omogućavanje stvarne službenosti na neodređeno vrijeme, radi postavljanja kablova na dijelovima parcela koje nisu u vlasništvu Društva, i to: 4570/1, 4570/6 KO Podgorica III, broj 1598 KO Cijevna, broj 15043, broj 6/5 KO Golubovci, radi prethodno navedene namjene.

4.9.2. Ostala nematerijalna imovina

Na ovoj poziciji Bilansa stanja, evidentirana je procijenjena vrijednost ostale nematerijalne imovine, koja na dan 01.01.2020. godine iznosi 148.198 € shodno Izvještaju o procjeni fer vrijednosti nekretnina, zemljišta, opreme, nematerijalnih ulaganja i investicija u toku Akcionarskog društva za uslužne djelatnosti u vazdušnom saobraćaju „Aerodromi Crne Gore“ Podgorica, na dan 31. decembar 2019. godine od 28. jula 2021. godine, dok na dan Bilansa (31.12.2020. godine) nabavna vrijednost navedene imovine iznosi 174.627 €. Procjena je izvršena od strane „Crowe MNE“ d.o.o. Podgorica.

Početno stanje navedene imovine, na dan 01.01.2020. godine, (148.198 €), odnosi se na: softvere, Office pakete 2013.; softverske pakete – tip biblioteka za rendgen – kontrola prtljaga; softver za evidenciju postupka javnih nabavki; programski paket za naplatu parkinga; softvere i licence za video nadzor; softvere za evidenciju radnog vremena, i sl.

4.9.2. (a) Povećanje vrijednosti ostale nematerijalne imovine

Povećanje vrijednosti ostale nematerijalne imovine, iskazano je po osnovu nabavki u toku 2020. godine, u iznosu od 29.674 €, i to: softvera za Trenažer (server) te četiri softvera student workstation licence – softver Trenažer u iznosu od 24.577 € shodno Ugovoru o isporuci Trenažera, broj 01-9078 od 11.12.2019. godine, zaključenog između „Aerodroma Crne Gore“ AD iz Podgorice i „Security Company Kobra“ d.o.o. iz Beograda; dijelova i pribor aparata koji su zasnovani na primjeni rendgenskih zraka (rezervni djelovi za rengen uređaj) – dopuna TIP biblioteke u iznosu od 4.950 € shodno Ugovoru o nabavci robe, broj 01-9890 od 31.12.2019. godine, zaključenog između „Aerodroma Crne Gore“ AD iz Podgorice i „Jugoscan“ d.o.o. Beograd, te špediterskih usluga po prethodno navedenim nabavkama u iznosu od 147 € te

4.9.2. (b) Smanjenje vrijednosti ostale nematerijalne imovine

Smanjenje nabavne vrijednosti ostale nematerijalne imovine, u 2020. godini, iskazano je po osnovu: rashodovanja u iznosu od 3.245 € shodno Izvještaju Centralne popisne komisije, po izvršenom godišnjem popisu na dan 31.12.2020. godine, broj 01/1-2750 od 14.05.2021. godine te Odluci o usvajanju Izvještaja o popisu imovine i obaveza Akcionarskog društva za uslužne djelatnosti u vazdušnom saobraćaju „Aerodromi Crne Gore“, sa stanjem na dan 31.12.2020. godine, broj 3310 od 09.06.2021. godine.

4.9.3. Nematerijalna ulaganja u pripremi

Na ovoj poziciji Bilansa, evidentirana je nabavna vrijednost nematerijalnih ulaganja na dan 31.12.2020. godine u iznosu 9.750 €, i to po osnovu nabavke Microsoft Office Home and Business 2019 CEE za potrebe Društva shodno Ugovoru o nabavci broj 01-8123 od 07.12.2020. godine, zaključenog između »Aerodroma Crne Gore« AD i »Alnet« d.o.o. iz Podgorice.

4.10. Nekretnine, postrojenja i oprema

Nabavna i sadašnja vrijednost nekretnina, postrojenja i opreme prikazane su u sljedećoj tabeli:

O p i s	Zemljište	Građevinski objekti	Postrojenja i oprema	Umjetnička djela	Nekretnine i oprema u pripremi	Avansi za nekretnine, postrojenja i opremu	Ukupno u €
Nabavna vrijednost							
Stanje 01.01.2020.	62.419.442	52.390.716	7.473.444	13.700	667.199	132.733	123.097.234
Povećanje		67.844	553.563		38.662	2.959	663.028
Smanjenje		(1.080)	(35.840)		(21.517)	(135.692)	(194.129)
Stanje 31.12.2020.	62.419.442	52.457.480	7.991.167	13.700	684.344	-	123.566.133
Kumulirana isprav. Vrijednost							
Stanje 01.01. 2020.	-	-	-			-	
Povećanje							
Amortizacija za 2020.	-	1.129.386	729.923		-	-	1.859.309
Smanjenje		(67)	(9.978)				(10.045)
Stanje 31.12.2020.	-	1.129.319	719.945	-	-	-	1.849.264
Sadašnja vrijednost 31.12.2020.	62.419.442	51.328.161	7.271.222	13.700	684.344	-	121.716.869
Sadašnja vrijednost 31.12.2019.	62.419.442	52.390.716	7.473.444	13.700	667.199	132.733	123.097.234

Napomene na stranama 26 – 109 čine sastavni dio ovih finansijskih iskaza.
Izvještaj revizora – strana 3 do 14

4.10.1. Zemljište

Na ovoj poziciji Bilansa stanja, evidentirana je procijenjena vrijednost zemljišta, koja na dan 01.01.2020. godine, kao i na dan Bilansa (31.12.2020. godine) iznosi 62.419.442 €.

Navedena vrijednost zemljišta (62.419.442 €) iskazana je shodno Izvještaju o procjeni fer vrijednosti nekretnina, zemljišta, opreme, nematerijalnih ulaganja i investicija u toku Akcionarskog društva za uslužne djelatnosti u vazdušnom saobraćaju „Aerodromi Crne Gore“ Podgorica, na dan 31. decembar 2019. godine od 28. jula 2021. godine. Procjena je izvršena od strane „Crowe MNE“ d.o.o. Podgorica. Zemljište obuhvata knjigovodstvenu vrijednost parcela u katastarskim opštinama Golubovci, Tuzi, Mrčevac i Privredna zona. Uvidom u listove nepokretnosti izdate za navedene katastarske opštine i pomoćne evidencije Društva (knjigu osnovnih sredstava), utvrđeno je sledeće:

- Prema Listu nepokretnosti broj 2656 – Izvod, Uprave za nekretnine, Područna jedinica Podgorica, KO Golubovci od 31.03.2021. godine, utvrđeno je da je Društvu dato na upravljanje 2.526.334 m² zemljišta evidentiranog na katastarskim parcelama: 541/6, P = 2.130 m²; 541/12, P = 2.513.668 m²; 541/15, P = 3.764 m² i 15047, P = 6.772 m², knjigovodstvene vrijednosti na dan Bilansa (31.12.2020. godine) u ukupnom iznosu od 20.820.655 €. U navedenom listu nepokretnosti nisu upisani tereti i ograničenja.

U prethodno navedenom listu nepokretnosti (LN 2656 KO Golubovci), u dijelu koji se odnosi na podatke o vlasnicima i nosiocima prava, navedeno je da se radi o svojini Crne Gore u obimu prava 1/1 sa pravom upravljanja „Aerodromi Crne Gore“ AD u obimu prava 1/1, te sa pravom raspolaganja „Vlada Crne Gore“ u obimu prava 1/1. Prema našem mišljenju Društvo je bilo u obavezi da gore navedeno zemljište koje mu je dato na upravljanje, a koje nije u njegovom vlasništvu, knjigovodstveno evidentira u okviru Klase 8 - Vanbilansna evidencija, na računima grupe 88 - Vanbilansna aktiva, odnosno na računima grupe 89 - Vanbilansna pasiva, u dijelu obaveza prema vlasniku ovih sredstava, a sve u skladu sa Pravilnikom o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za pravna lica registrovana za obavljanje privredne djelatnosti i druga pravna lica. Pogrešnim knjigovodstvenim evidentiranjem tuđe imovine kao imovine u sopstvenom vlasništvu, pogrešno je iskazana vrijednost imovine Društva na dan Bilansa, odnosno vrijednost njegove aktive na dan 31.12.2020. godine.

- Prema Posjedovnom listu broj 1941 – Izvod, Uprave za nekretnine, Područna jedinica Podgorica, KO Tuzi od 08.10.2021. godine, utvrđeno je da je zemljište ukupne kvadrature 330.199 m², dato JP „Aerodromi Crne Gore“ na korišćenje, a odnosi se na sljedeće katastarske parcele: 1583, P = 2.464 m² (Šipčani, auto put); 1605/3, P = 280.796 m² (Crna zemlja, neplodna zemljišta) te 1634/3, P = 46.939 m² (Karabuško, neplodna zemljišta) knjigovodstvene vrijednosti na dan Bilansa (31.12.2020. godine) u ukupnom iznosu od 2.707.632 €. U navedenom listu nepokretnosti nisu upisani tereti i ograničenja.

U prethodno navedenom posjedovnom listu (PL 1941) u dijelu koji se odnosi na podatke o posjednicima, navedena je Republika Crna Gora, kao sopstvenik – posjednik u obimu prava 1/1, dok je kao korisnik upisano JP „Aerodromi Crne Gore”. Prema našem mišljenju Društvo je bilo u obavezi da gore navedeno zemljište koje mu je dato na korišćenje, a koje nije u njegovom vlasništvu, knjigovodstveno evidentira u okviru Klase 8 - Vanbilansna evidencija, na prethodno navedeni način.

Takođe, kao što je prethodno navedeno, u dijelu koji se odnosi na podatke o vlasniku i nosiocu prava, kao sopstvenik – posjednik upisana je Republika Crna Gora, u obimu prava 1/1, – korisnik JP „Aerodromi Crne Gore“. Prema našem mišljenju, Društvo treba da pokrene aktivnost na upis promjene podataka o korisniku predmetnih nepokretnosti, s obzirom na navedeno u Napomeni 1.

- Prema Listu nepokretnosti broj 16 – Prepis, Uprave za nekretnine, Područna jedinica Tivat, KO Mrčevac od 31.03.2021. godine, utvrđeno je da je Društvu dato na upravljanje 544.061 m² zemljišta evidentiranog na katastarskim parcelama: 1254/1, P = 1.744 m²; 1254/2, P = 3.374 m²; 1254/3, P = 133 m²; 1268/1, P = 4.054 m²; 1268/3, P = 764 m²; 1268/4, P = 2.074 m²; 1268/5, P = 2.605 m²; 1268/6, P = 1.236 m²; 1296/1, P = 7.446 m²; 1269/2, P = 1.890 m²; 1269/3, P = 457 m²; 1270, P = 2.865 m²; 1271/1, P = 121.076 m²; 1271/2, P = 39.637 m²; 1272/1, P = 26.583 m²; 1272/2, P = 13.702 m²; 1273/1, P = 281.754 m²; 1273/2, P = 3.616 m²; 1273/3, P = 449 m²; 1273/4, P = 609 m²; 1273/5, P = 5.420 m²; 1274/1, P = 6.790 m²; 1274/2, P = 2.037 m²; 1274/3, P = 822 m²; 1275/1, P = 8.241 m²; 1275/2, P = 1.821 m²; 1275/3, P = 322 m²; 1275/4, P = 2 m²; 1276, P = 2.572 m²; 1277/1, P = 468 m² te 1277/2, P = 38 m², knjigovodstvene vrijednosti na dan Bilansa (31.12.2020. godine) u ukupnom iznosu od 36.939.562 €. U navedenom listu nepokretnosti upisani su tereti i ograničenja.

U prethodno navedenom listu nepokretnosti (LN 16 KO Mrčevac), u dijelu koji se odnosi na podatke o vlasnicima i nosiocima prava, navedeno je da se radi o svojini Crne Gore u obimu prava 1/1 sa pravom upravljanja „Aerodromi Crne Gore” AD, u obimu prava 1/1, te sa pravom raspolaganja „Vlada Crne Gore” u obimu prava 1/1. Prema našem mišljenju Društvo je bilo u obavezi da gore navedeno zemljište koje mu je dato na upravljanje, a koje nije u njegovom vlasništvu, knjigovodstveno evidentira u okviru Klase 8 - Vanbilansna evidencija na gore opisani način.

- Prema Listu nepokretnosti broj 4 – Izvod, Uprave za nekretnine, Područna jedinica Kotor, KO Privredna zona od 08.10.2021. godine, utvrđeno je da je zemljište čija kvadratura iznosi 19.733 m² (katastarska parcela 31) dato na korišćenje Društvu „Jat“ Beograd. Međutim, vrijednost predmetnog zemljišta, iskazana je u poslovnim knjigama Društva, i ista na dan Bilansa (31.12.2020. godine) iznosi 1.951.593 €, iako se u prethodno navedenom listu nepokretnosti nigdje ne spominju „Aerodromi Crne Gore“ AD Podgorica. Pogrešnim knjigovodstvenim evidentiranjem tuđe imovine kao imovine u sopstvenom vlasništvu, pogrešno je iskazana vrijednost imovine Društva na dan Bilansa, odnosno vrijednost njegove aktive na dan 31.12.2020. godine.

4.10.2. Građevinski objekti

Na ovoj poziciji Bilansa stanja, evidentirana je procijenjena vrijednost građevinskih objekata, koja na dan 01.01.2020. godine iznosi 52.390.716 € shodno Izvještaju o procjeni fer vrijednosti nekretnina, zemljišta, opreme, nematerijalnih ulaganja i investicija u toku Akcionarskog društva za uslužne djelatnosti u vazdušnom saobraćaju „Aerodromi Crne Gore“ Podgorica, na dan 31. decembar 2019. godine od 28. jula 2021. godine, dok na dan Bilansa (31.12.2020. godine) nabavna vrijednost navedene imovine iznosi 52.457.480 €. Procjena je izvršena od strane „Crowe MNE“ d.o.o. Podgorica.

Navedena pozicija (52.390.716 €), u poslovnim knjigama Društva, na dan 01.01.2020. godine, razvrstana je po analitičkim računima, i to:

- a) 0220001 Građevinski objekti u funkciji 16.383.479 €;
- b) 0220002 Objekti elektroprivrede, vodoprivrede i kanalizacije 1.815.980 €;
- c) 0220003 Objekti, drumski, vazdušni, PTT, Radio i TV saobraćaj 32.702.693 €;
- d) 0220005 Građevinski objekti – Upravna zgrada 171.150 € te
- e) 0220006 Ostali građevinski objekti 1.317.414 €.

Vrijednost građevinskih objekata, koja je iskazana na dan 01.01.2020. godine, u ukupnom iznosu od 52.390.716 €, odnosi se na sljedeće građevinske objekte, i to:

- Putnički terminal Podgorica 4.624.509 €;
- Putnički terminal Tivat 4.075.758 €;
- Terminal 2 Tivat 2.366.304 €;
- Zgrada pristaništa – Stari terminal 4.435.454 €;
- Sortirnica prtljaga Podgorica 572.195 €;
- Sortirnica prtljaga Tivat 286.499 €;
- Vodovod sanitarne vode 200.818 €;
- Trafostanica nova 118.480 €;
- Kišna kanalizacija 866.835 €;
- Kišna kanalizacija 255.656 €;
- Parking i pristupni put Podgorica 1.295.554 €;
- Platforma i rulne staze 6.635.455 €;
- Platoi i saobraćajnice AS ukupne površine 55.373 m² 1.925.873 €;
- Poletno sletna staza (115.440 m²) 5.222.217 €;
- Platforma za generalnu avijaciju Tivat 1.254.113 €;
- 003 – Pista – Aerodromska 6.780.352 €;
- BB – Platforma Pristaništa – PR 2.162.669 €;
- 006 – Tehnički Trk. sa tornjevima 498.643 €;
- Prilazni put, unutrašnji saobraćaj, parkinzi 395.984 €;
- Rasvjeta piste i rulnih staza 1.138.575 €;
- Svjetlosna signalizacija manipulativnih površina 451.011 €;

- Spoljni razvod jake struje – objekti Aerodroma 145.068 €;
- Uređenje osnovne staze i zelenih površina 2.167.200 €;
- Svetlosna signalizacija manipulativnih površina 266.541 €;
- Spoljni razvod jake struje - piste i platforme 817.095 €;
- Spoljni razvod jake struje – objekti Aerodroma 263.837 €;
- Uređenje osnovne staze i zelenih površina 489.927 €;
- Vatrogasnica Nova Lipa 242.753 €;
- Ograda spoljna Unipred 286.921 €;
- Ograda spoljna Unipred 172.626 €;
- Trafostanica garaže i vatrogasnice 286.135 €;
- Hangar – Robni magacin 203.361 € te
- Ostalih građevinskih objekata ukupne vrijednosti 1.486.298 € (staklena fasadna pregrada na terminalu; rezervoar sa objektom zatvaračice; bunar; sistem za navodnjavanje; spoljašnji vodovod; spoljašnja fekalna kanalizacija; pješačke staze; zasadi cvijeća/drveća - uređenje zelenih površina; portirski kontejneri sa nadstrešnicom; put za obilaženje perimetra ograde; betonski prelaz preko potoka (I i II); robni magacin; rasvjeta platforme; ivična rasvjeta platforme; vertikalna signalizacija manevarskih površina; ograda od Inoxa za nesvijetleće reklame u enterijeru; bilbordi; stražarska kućica; pumpna stanica; poligon za uvježbavanje vatrogasaca; plasticifirana ograda; ograda od kutijastih profila; željezna ograda; žičana ograda, i sl.).

Prethodno navedena imovina evidentirana je u knjizi osnovnih sredstava, u kojoj su, pored ostalog, navedeni podaci o: nazivu sredstva; datumu aktiviranja; amortizacionoj grupi i stopi; nabavnoj vrijednosti i ispravci vrijednosti te rezidualnoj vrijednosti, ali u istoj ne postoje podaci o godini nabavke, kvadraturi objekta, i sl., tako da se iz listova nepokretnosti koji su dati Revizoru na uvid (LN 16 KO Mrčevac; LN 2656 KO Golubovci; LN 6737 KO Podgorica III i LN 1143 KO Mrčevac), ne može utvrditi o kojim se objektima radi. Takođe, u knjizi osnovnih sredstava na postoje podaci o efektima revolarizacije te vrste imovine.

4.10.2. (a) Povećanje vrijednosti građevinskih objekata

Povećanje vrijednosti na poziciji građevinskih objekata, u 2020. godini, u ukupnom iznosu od 67.844 €, iskazano je po osnovu:

- postavljanja sistema za navodnjavanje kod pješačke staze 1.150 €;
- bušenja bunara za napajanje hidrantskog sistema 11.164 € shodo Ugovoru o izvođenju radova broj 01-9532 od 23.12.2019. godine, zaključenog između „Aerodrom Crne Gore“ AD i „Indel Inžinjeri“ d.o.o. Podgorica;
- izvođenja radova, odnosno izrade pješačke staze na Aerodromu Podgorica u iznosu od 14.511 €, shodno ugovoru o izvođenju radova broj 01-9531 od 23.12.2019. godine, zaključenog između „Aerodroma Crne Gore“ AD i „Monte Nik Garden – Nikšić“ d.o.o.;

- sanacije propusta na prvom potoku i prelazu preko drugog potoka na Aerodromu Tivat, u iznosu od 16.515 € shodno Ugovoru o izvvođenju radova broj 01-3339 od 28.04.2020. godine, zaključenog između „Aerodroma Crne Gore“ AD i „Gradnja Inženjering MNE“ d.o.o. iz Podgorice te
- tamponiranja puta za obilaženje perimetra ograde u iznosu od 24.504 € shodno Ugovoru o izvođenju radova, broj 01-3799 od 29.05.2020. godine, zaključenog između „Aerodromi Crne Gore“ AD i „Art Gradnja Bar“ d.o.o. iz Bara.

4.10.2. (b) Smanjenje sadašnje vrijednosti građevinskih objekata

Smanjenje vrijednosti građevinskih objekata, iskazano je po osnovu:

- rashodovanja u iznosu od 1.080 € shodno Izvještaju Centralne popisne komisije, po izvršenom godišnjem popisu na dan 31.12.2020. godine, broj 01/1-2750 od 14.05.2021. godine te Odluci o usvajanju Izvještaja o popisu imovine i obaveza Akcionarskog društva za uslužne djelatnosti u vazdušnom saobraćaju „Aerodromi Crne Gore“, sa stanjem na dan 31.12.2020. godine, broj 3310 od 09.06.2021. godine.

4.10.3. Postrojenje i oprema

Na ovoj poziciji Bilansa stanja, evidentirana je procijenjena vrijednost postrojenja i opreme, koja na dan 01.01.2020. godine iznosi 7.473.444 € shodno Izvještaju o procjeni fer vrijednosti nekretnina, zemljišta, opreme, nematerijalnih ulaganja i investicija u toku Akcionarskog društva za uslužne djelatnosti u vazdušnom saobraćaju „Aerodromi Crne Gore“ Podgorica, na dan 31. decembar 2019. godine od 28. jula 2021. godine, dok na dan Bilansa (31.12.2020. godine) nabavna vrijednost navedene imovine iznosi 7.991.167 €. Procjena je izvršena od strane „Crowe MNE“ d.o.o. Podgorica.

Navedena pozicija (7.473.444 €), u poslovnim knjigama Društva, na dan 01.01.2020. godine, razvrstana je po analitičkim računima, i to:

- a) 0230100 Oprema vodovodna, el.privrede, vodovoda i kanalizacije 322.626 €;
- b) 0230110 Oprema za trgovinu, ugostiteljstvo, turizam, zanatske i komunalne djelatnosti 2.366 €;
- c) 0230120 Oprema za saobraćaj 5.561.843 €;
- d) 0230180 Ostala oprema 424.269 €;
- e) 0230200 Računarska oprema 483.123 €;
- f) 0230300 Specijalni i uneverzalni alat 259 €;
- g) 0230400 Kancelarijska oprema 125.266 €;
- h) 0230700 Vozila 540.200 € te
- i) 0230800 Ostala materijalna imovina 13.492 €.

Vrijednost postrojenja i opreme, koja je iskazana na dan 01.01.2020. godine, u ukupnom iznosu od 7.473.444 €, odnosi se na: BHS - Sistem traka za prtljag; vozilo za vuču i guranje aviona; vatrogasna vozila; rendgen za kontrolu odvojenog prtljaga; vazdušni starter; utovarivač; klimatizacija i ventilacija; trafostanice; rendgen; stepenice; vozilo za ukrcavanje nepokretnih putnika; utovarivač kontejnera; elevator – utovarivač tereta sa trakom za prtljag; autobus putnički; uređaji za detekciju eksploziva; agregati; samohodne stepenice; traktori; regulator konstantne struje; svjetleći natpis „Aerodrom Tivat“; UPS; viljuškar; aerodromska vaga; generatori; kolica za kontejnere; radna stanica; UTM uređaj; radna stanica; ventilatori; pumpna stanica za vodu; kolica za transport rasutog tereta; računarska oprema; kancelarijski namještaj; i sl.).

4.10.3. (a) Povećanje vrijednosti postrojenja i opreme

Povećanje vrijednosti postrojenja i opreme, u 2020. godini, u ukupnom iznosu od 553.563 €, iskazano je po osnovu:

- nabavke transportne potopne pumpe u iznosu od 2.750 €, shodno Ugovoru o izvođenju radova, broj 01-9532 od 23.12.2019. godine, zaključenog između „Aerodroma Crne Gore“ AD i „Indel Inženjering“ d.o.o. iz Podgorice;
- nabavke opreme za saobraćaj i veze, u iznosu od 330.314 €, i to: utovarivača – transportera ULD jedinica, za utovar i istovar vazduhoplova u iznosu od 129.490 € shodno Ugovoru broj 01-2030 od 26.02.2020. godine, zaključenog između „Aerodroma Crne Gore“ i „Centum“ d.o.o. iz Beograda; špeditorskih usluga po prethodno navedenoj nabavci 110 €; vozila za vuču i guranje aviona TLD Model TPX – 100 u iznosu od 197.470 € shodno Ugovoru broj 01-4-01-56 od 17.03.2020. godine, zaključenog između „Aerodroma Crne Gore“ AD i „Osmanagić co“ d.o.o. Nikšić te ostale opreme u iznosu od 3.244 € te
- nabavke ostale opreme u iznosu od 15.591 €, i to: zvučnog uređaja za rastjerivanje ptica sa dvije dodatne zvučne kartice i nosačem za uređaj u iznosu od 4.123 €, shodno Ugovoru o nabavci robe, broj 01-536 od 17.01.2020. godine, zaključenog između „Aerodroma Crne Gore“ AD i „Pacific Link“ d.o.o. Beograd; zamjena parking rampi na Aerodromu „Podgorica“ u iznosu od 4.669 € shodno Ugovoru broj 01-4017 od 10.06.2020. godine, zaključenog između „Aerodromi Crne Gore“ AD i „Leotar Commerce“ d.o.o. iz Bara te druge opreme u iznosu od 6.799 € te
- nabavke računarske opreme u iznosu od 116.861 €. Dio (50.492 €) prethodno navedenog iznosa iskazan je po osnovu: nabavke i isporuke mrežne opreme sa pripadajućom instalacijom u iznosu od 22.472 shodno Ugovoru o nabavci robe broj 01-540 od 17.01.2020. godine, zaključenog između „Aerodroma Crne Gore“ AD i „Coreit“ d.o.o. Podgorica; štampača u iznosu od 1.860 €; rezervinih djelova za DCS u iznosu od 26.160 € shodno Ugovoru o nabavci robe, broj 01-538 od 17.01.2020. godine;

- nabavke kancelarijske opreme u iznosu od 5.767 €. Dio (5.655 €) prethodno navedenog iznosa iskazan je po osnovu nabavke kancelarijskog namještaja u iznosu od 3.405 € te klima uređaja u iznosu od 2.250 € te

- nabavke dva kombi vozila za prihvat i otprem VIP putnika, u iznosu od 82.280 €, shodno Ugovoru broj 01-2029 od 26.02.2020. godine, zaključenog između „Aerodroma Crne Gore“ AD i „Ljetopis Automative“ DOO iz Podgorice.

4.10.3. (b) Smanjenje vrijednosti postrojenja i opreme

Smanjenje vrijednosti prethodno navedene imovine u 2020. godini, iskazano je po osnovu:

- rashodovanja u iznosu od 35.840 €, shodno Izvještaju Centralne popisne komisije, po izvršenom godišnjem popisu na dan 31.12.2020. godine, broj 01/1-2750 od 14.05.2021. godine te Odluci o usvajanju Izvještaja o popisu imovine i obaveza Akcionarskog društva za uslužne djelatnosti u vazdušnom saobraćaju „Aerodromi Crne Gore“, sa stanjem na dan 31.12.2020. godine, broj 3310 od 09.06.2021. godine.

4.10.4. Umjetnička djela

Na ovoj poziciji Bilansa stanja, evidentirana je procijenjena vrijednost umjetničkih djela, koja na dan 01.01.2020. godine, kao i na dan Bilansa (31.12.2020. godine) iznosi 13.700 € shodno Izvještaju o procjeni fer vrijednosti nekretnina, zemljišta, opreme, nematerijalnih ulaganja i investicija u toku Akcionarskog društva za uslužne djelatnosti u vazdušnom saobraćaju „Aerodromi Crne Gore“ Podgorica, na dan 31. decembar 2019. godine od 28. jula 2021. godine. Procjena je izvršena od strane „Crowe MNE“ d.o.o. Podgorica.

Na poziciji umjetničkih djela, iskazana je vrijednost u iznosu od 13.700 €, i to po osnovu:

- Crnogorskog grba (pozlaćen) 400 €;
- Bronzane statue (2 ptice) 2.300 €;
- Umjetničke slike Skadarskog jezera 5.700 €;
- Crnogorske muške narodne nošnje 3.200 € te
- Crnogorske ženske narodne nošnje 2.100 €.

4.10.5. Nekretnine i oprema u pripremi

Na ovoj bilansnoj poziciji, na dan 01.01.2020. godine, iskazan je iznos od 667.199 €, dok je na dan 31.12.2020. godine iskazan iznos od 684.344 €. Prethodno navedena pozicija, na dan 01.01.2020. godine, razvrstana je po grupama, i to na računima:

- 0270000 Građevinskih objekata u pripremi 401.521 €,
- 0271000 Postrojenja i opreme u pripremi 265.768 €.

4.10.5 (a/1) Na računu 0270000 Građevinski objekti u pripremi, na dan 01.01.2020. godine iskazan je iznos od 401.521 €. Za dio (31.981 €) navedene pozicije, izvršena je procjena vrijednosti, na dan 31.12.2019. godine (Izveštaj o procjeni fer vrijednosti nekretnina, zemljišta, opreme, nematerijalnih ulaganja i investicija u toku kompanije Aerodromi Crne Gore AD od 28.07.2021. godine), dok dio od 369.540 € navedene imovine nije bio predmet procjene vrijednosti.

Imovina koja je bila predmet procjene, u ukupnom iznosu od 31.981 €, odnosi se na: Privremeni objekat 1, površine 318,89 m², čekaonica za VIP; Privremeni objekat 2, površine 438,45 m², aneks južna strana putničkog terminala, čekaonica za odlazeće i dolazeće putnike, Podgorica te Privremeni objekat 3, površine 220,90 m², aneks sjeverna strana putničkog terminala, čekaonica za odlazeće putnike, Podgorica, u ukupnom iznosu od 28.760 €. Navedeni iznos (28.760 €) odnosi se na: izradu idejnog rješenja, reviziju glavnog projekta, urbanističko – tehničke uslove, izradu glavnog projekta i izradu projekta enterijera za prethodno navedene objekte; idejno rješenje za proširenje nadstrešnice na Terminalu 1 u Tivtu 516 €; idejnog rješenja, priključka na distributivni centar, pregrađivanje prostorija izrada idejnih rješenja i sl. – Terminal 2 u Tivtu 1.594, te idejno rješenje za čekaonicu u Tivtu 1.111 €.

U Izveštaju o procjeni vrijednosti predmetne imovine (31.981 €) nije naveden procenat izgrađenosti, pa se Revizor nije mogao uvjeriti u stepen dovršenosti investicija u toku sa aspekta eventualnog obračuna amortizacije.

Dalje, kao što je prethodno navedeno, dio (369.540 €) navedene imovine nije bio predmet procjene na dan 31.12.2019. godine, a odnosi se na: zgradu i pistu u Tivtu (361.640 €) te na Nadstrašnicu u Podgorici (izrada idejnog rješenja i glavnog projekta, urbanističko-tehnički uslovi; dopuna i dorada idejnog rješenja i glavnog projekta) 7.900 €.

Navedeni iznos (361.640 €), iskazan je po osnovu:

➤ Ugovora o grantu zaključenog između „Aerodroma Crne Gore“ AD i Evropske banke za obnovu i razvoj te Ugovora o konsultantskim uslugama, zaključenog između „Aerodroma Crne Gore“ AD i SPEA Engineering SpA. Broj prethodnih ugovora je C31991/CEI2-2015-08-09 od 01. septembra 2015. godine, dok je iznos 281.000 €. (veza Napomena 4.20.). Predmet ugovora je priprema idejnih rješenja (koja se odnose na objekat putničkog terminala, poletno – sletnu stazu, manevarske površine, rulne staze, stajanku za vazduhoplove i sistem svjetlosne signalizacije) i priprema Zahtjeva investitora za objekat putničkog terminala na aerodromu Tivat. Naime, u preambuli ugovora, navedeno je da je Vlada Italije dala saglasnost Evropskoj banci za obnovu i razvoj za sredstva u prethodnom iznosu na grantskoj osnovi, za potrebe finansiranja prethodno opisanog projekta.

Odbor direktora je na sjednici održanoj dana 25. novembra 2014. godine, donio Odluku o utvrđivanju prijedloga mandatnog pisma Evropske banke za obnovu i razvoju, broj 01-3466 od 18.12.2014. godine, u kojem je navedeno da se utvrđuje prijedlog mandatnog pisma Evropske banke za obnovu i razvoj EBRD u vezi sa uslovima finansiranja projekta izgradnje nove putničke zgrade i rekonstrukcije, rehabilitacije i proširenja manevarskih površina i platforme na aerodromu Tivat, posredstvom kreditnog aranžmana sa Evropskom bankom za obnovu i razvoj u vrijednosti od 20.000.000 €. Zaključkom broj 08-88 od 05.02.2015. godine Vlada Crne Gore je dala saglasnost na prethodno navedenu odluku. Memorandumom broj 01-241 od 10.02.2015. godine, Evropska banka za obnovu i razvoj je potvrdila svoju zainteresovanost da razmotri učešće u Projektu obezbjeđivanja dugoročnog finansiranja u vidu kredita bez državnih garancija, u iznosu od 20.000.000 €. U memorandumu su navedeni uslovi na osnovu kojih će se odvijati saradnja. U tački 7 memoranduma je navedeno da je Društvo obavezno da sva sredstva koja je dobilo od EBRD po osnovu tehničke saradnje vrati, ako odustane od prethodnog projekta.

Prema izjavi odgovornih lica Društva, pregovori sa EBRD bankom su u zastoju od 2015. godine, jer, kako navode odgovorna lica Društva, i pored brojnih dopisa koje su uputili resornom ministarstvu i Ministarstvu finansija Crne Gore, Društvo nije dobilo stav nadležnih da li nastaviti pregovore sa EBRD. S toga, Revizor se u postupku vršenja ove revizije nije mogao uvjeriti u izvjesnost realizacije predmetnog projekta, niti u izvjesnost eventualnog povraćaja sredstava Vladi Italiji kao donataru u ukupnom iznosu od 281.000 €, ukoliko ne dođe do realizacije istog.

➤ Aeronautičke studije u iznosu od 56.630 €, shodno Ugovoru o konsultantskim aktivnostima broj 01-2901/1 od 01. novembra 2016. godine, između „Aerodroma Crne Gore“ AD i SPEA Engineering SpA, po osnovu koga su ispostavljene fakture Društvu.

➤ Elaborata o geotehničkim svojstvima terena za potrebe izrade Idejnog i Glavnog projekta nove putničke zgrade Aerodroma „Tivat“ sa pripadajućom infrastrukturuom u iznosu od 18.259 €, shodno Ugovoru o vršenju usluga izrade geotehničke dokumentacije, broj 01-128 od 28.02.2014. godine, zaključenog između „Aerodroma Crne Gore“ i „Geoteknik Plus“ d.o.o. iz Nikšića te

➤ ostalih taksi i poreza na prethodnom u iznosu od 5.751 €.

4.10.5 (a/2) Povećanje vrijednosti na prethodno navedenoj poziciji, u 2020. godini, u ukupnom iznosu od 38.662 € iskazano je po osnovu tekućih nabavki. Najveći dio (33.773 €) prethodne vrijednosti iskazan je po osnovu: revizije glavnog projekta objekta nadstrešnice na saobraćajnici na tehničkom prolazu broj „4“ u iznosu od 1.200 € shodno Ugovoru broj 01-940 od 27.01.2020. godine, zaključenog između „Aerodromi Crne Gore“ AD i „Arch and soul“ d.o.o. Bijelo Polje; detaljnog geodetskog snimanja terena i izrade elaborata za buduću trasu kabla u iznosu od 1.950 €;

naknade za komunalno opremanje građevinskog zemljišta u iznosu od 11.492 €, za izgradnju objekta nadstrešnice na saobraćajnici na tehničkom prelazu broj 4, shodno Rješenju broj 08-UPJ-353/20-14 od 11.02.2020. godine; Revizija projekta „Izrada projekta rekonstrukcije „Terminal 1 na Aerodromu Tivat“ u iznosu od 1.700 €; izrade projekta rekonstrukcije biznis salona u Terminalu 1 na Aerodromu Tivat u iznosu od 5.200 € shodno Ugovoru broj 01-3721 od 27.05.2020. godine, zaključenog između „Aerodromi Crne Gore“ AD i „Studio vertikal“ d.o.o. iz Tivta te izrade projekta rekonstrukcije Terminal 1 na aerodromu Tivat, u iznosu od 12.231 € shodno Ugovoru broj 01-3722 od 27.05.2020. godine, zaključenog između „Aerodromi Crne Gore“ AD i „Studio Vertikal“ d.o.o. iz Tivta te

4.10.5. (b/1) Na računu 0271000 Postrojenje i oprema u pripremi, na dan 01.01.2020. godine iskazan je iznos od 265.678 € shodno Izvještaju o procjeni fer vrijednosti nekretnina, zemljišta, opreme, nematerijalnih ulaganja i investicija u toku kompanije Aerodromi Crne Gore AD na dan 31.12.2019. godine od 28.07.2021. godine. Revizoru je dostavljena analitička evidencija iz koje se vidi da se radi o: UNDP – DCS (oprema) PG; UNDP – metal detektor vrata; UNDP – rendgen HS 6040-2S; UNDP – rendgen HS 6040-2S; UNDP – rendgen HS 100100V te UNDP – rendgen HS 100100V (veza Napomena 4.10.5.(a/1).

4.10.5. (b/2) Smanjenje vrijednosti prethodno navedene pozicije u 2020. godini, iskazano je po osnovu: prenosa opreme sa navedenog računa (0271000) na račun 0230200 – Računarska oprema u iznosu od 21.517 €.

4.10.6. Avansi za nekretnine, postrojenja i opremu

Na ovoj bilansnoj poziciji, na dan 01.01.2020. godine, iskazan je iznos od 132.733 €, dok je na dan 31.12.2020. godine stanje na navedenoj poziciji 0,00 €.

4.10.6. (a/2) Smanjenje avansa za nekretnine, postrojenja i opremu

Smanjenje na prethodno navedenoj poziciji, u 2020. godini, u iznosu od 132.733 €, iskazano je po osnovu isknjižavanja predmetnih avansa na teret troškova perioda, koje je izvršeno na ime pregleda dostavljenog putem e-maila od strane predstavnika UNDP, dana 25.11.2020. godine, u kojem su specificirani troškovi bez prateće dokumentacije iz koje bi se utvrdila osnovanost nastalog troška. Prema našem mišljenju, Društvo nije moglo izvršiti isknjižavanje navedenih avansa na teret troškova na osnovu dostavljenog pregleda s obzirom da isti ne predstavlja validan dokument za isknjižavanje. Sredstva u navedenom iznosu (132.733 €) su bila predmet Sporazuma o finansiranju projekta „Proširenje kapaciteta na Aerodromima Tivat i Podgorica kroz izgradnju privremenih objekata“ između programa Ujedinjenih nacija za razvoj i Aerodroma Crne Gore AD, broj 01-1250 od 13.03.2018. godine. U članu 7 navedenog sporazuma, definisano je da se UNDP obavezuje da će Aerodromima Crne Gore AD na njihov zahtjev dostaviti finansijske i druge izvještaje sačinjene u skladu sa procedurama UNDP-a koje reguliše izvještavanje, dok je u članu 8 navedeno da se UNDP obavezuje da će obavještavati Aerodrome Crne Gore AD o konačnom izvršenju svih aktivnosti u vezi sa Projektom.

Prethodno navedeno je imalo za posljedicu pogrešno utvrđivanje finansijskog rezultata Društva za 2020. godinu (redni broj 2 Poreske prijave za 2020. godinu – Gubitak poslovne godine), što se dalje odrazilo na poziciju 37 Prijave poreza na dobit za 2020. godinu – Gubitak, u smislu njegovog povećanja za iznos od 132.733 €.

4.11. Dugoročni finansijski plasmani i dugoročna potraživanja

4.11.1. Ostali dugoročni finansijski plasmani i potraživanja

<i>(Iznosi u EUR)</i>		
<i>Struktura ostalih dugoročnih finansijskih plasmana i potraživanja</i>	<i>2020.</i>	<i>2019.</i>
Ostali dugoročni finansijski plasmani i potraživanja	129.114	181.024
Ukupno:	129.114	181.024

4.11.1. (a) Ostali dugoročni finansijski plasmani i potraživanja

Na ovoj bilansnoj poziciji (129.114 €) iskazani su dugoročni finansijski plasmani koji se odnose na potraživanja po osnovu stambenih kredita datih radnicima na period od 15 do 20 godina, uz kamatnu stopu od 2% godišnje. Upravni odbor JP »Aerodromi Crne Gore« je na sjednici od 10.04.2006. godine donio Odluku broj 02-630/2 od 10.04.2006. godine po prethodno navedenom. Odlukom je definisano da bespovratni dio iznosi 30% odobrenih kredita. U 2006. godini je odobreno 613.800 € za 44 zaposlena, dok je u 2008. godini odobreno 550.000 € za 54 zaposlena.

4.12. Zalihe

<i>(Iznosi u EUR)</i>		
<i>Struktura zaliha</i>	<i>2020.</i>	<i>2019.</i>
Materijal	243.844	163.277
Rezervni djelovi	389.964	342.425
Alat i inventar	57.349	42.695
Roba u magacinu	501	501
Dati avansi	9.481	8.668
Ukupno:	701.139	557.566

4.12.1. Materijal

Na ovoj bilansnoj poziciji (243.844 €) iskazane su zalihe materijala, i to:

- ostali potrošni materijal 103.219 €;
- materijal za održavanje higijene 6.582 €;
- sanitetski materijal 2.583 €;
- elektro materijal 53.584 €;
- kancelarijski materijal 73.808 €,
- ulja i maziva 2.714 €, te
- ostali tehnički materijal 1.354 €.

Zalihe materijala vode se po nabavnim cijenama, a trošak istih se vodi po ponderisanim prosječnim cijenama, što nije precizno definisano u računovodstvenim politikama Društva, odnosno u Napomeni 3.12.

4.12.2. Rezervni djelovi

Na ovoj bilansnoj poziciji (389.964 €) iskazani su rezervni djelovi i to po osnovu rezervnih djelova u skladištu (288.941 €) te rezervnih djelova za traku za prtljag 101.023 €.

4.12.3. Alat i inventar

Na ovoj bilansnoj poziciji (57.349 €) iskazane su stavke alata i inventara, i to:

- gume za panter 21.855 €;
- auto gume u skladištu 13.947 €;
- HTZ, vatrogasni i sanitetski materijal 4.512 €;
- inventar za tehničke potrebe 2.384 €;
- kancelarijski inventar 2.580 €;
- inventar za poljoprivredu 46 €, te
- ostali sitni inventar 12.025 €.

Društvo na dan Bilansa (31.12.2020. godine) nije vršilo odmjeravanje zaliha po nižoj od sljedeće dvije vrijednosti, nabavnoj vrijednosti/cijeni koštanja ili neto ostvarivoj vrijednosti, a što je bilo u obavezi shodno zahtjevima MRS 2 Zalihe, naročito u dijelu koji se odnosi na materijal.

Takođe, Društvo nije vršilo test obezvređenja određenih zaliha, naročito u dijelu rezervnih djelova i alata i inventara, što je, po našem mišljenju, trebalo učiniti u skladu sa zahtjevima MRS 36 Umanjenje vrijednosti imovine.

Revizor nije prisustvo popisu zaliha sa stanjem na dan 31.12.2020. godine, pošto je taj dan prethodio danu imenovanja Revizora Društva (Ugovor o jednostavnoj nabavci – vršenje usluge reviziji finansijskih izvještaja za 2020. godinu, broj 56-141/2021 od 08.11.2021. godine).

4.12.4. Dati avansi

Na ovoj bilansnoj poziciji (9.481 €), iskazani su potraživanja po osnovu avansa 8.423 € te depozita 1.059 €. Potraživanja po osnovu avansa (8.423 €) odnose se na:

- Hemco 6.240 €;
- Tango SIX Media 1.500 €;
- Računovođa DOO 472 €;
- Hotel Moskva 181 € te
- Jugopetrol AD 30 €.

Najveći dio (6.240 €) navedenih potraživanja po osnovu avansa zatvoren je u januaru 2021. godine.

4.13. Kratkoročna potraživanja

4.13.1. Potraživanja od kupaca

<i>(Iznosi u EUR)</i>		
<i>Struktura potraživanja od kupaca</i>	<i>2020.</i>	<i>2019.</i>
<i>Kupci u zemlji</i>		
Montenegro Airlines	16.042.421	23.616.796
FLY Montenegro Ground	242.296	422.546
Vektra Aviation DOO	182.311	182.311
Coffee Cake	39.747	-
Boka Golf Development DOO	11.424	11.424
Almecco DOO	9.630	14.336
MA – INGO DOO	8.781	9.480
<i>Ostali kupci u zemlji</i>	83.130	365.160
<i>I Ukupno kupci u zemlji:</i>	16.619.740	24.622.053
<i>II Montenegro Airlines</i>	-	7.562.202
<i>Kupci u inostranstvu</i>		

Akcionarsko društvo za uslužne djelatnosti u vazdušnom saobraćaju
»Aerodromi Crne Gore« Podgorica
Napomene uz finansijske iskaze

JSC Transaero Airlines	605.452	605.452
Moscovia Aviation	475.962	475.962
Adria Airways/ Slovenski Letals	175.469	175.469
AIR Serbia AD	118.234	210.697
ALITALIA SOCIETA AEREA ITALIAN	93.927	125.299
TURKISH AIRLINES INC.	85.510	108.500
RYANAIR LIMITED	75.613	325.259
SIBERIA AIRLINES, JSC	59.412	46.595
SMALL PLANET SPZOO	27.625	27.625
WIZZ AIR LTD HUNGARY KFT	21.886	158.607
EURO JET INTERCONTINENTAL LIM	17.224	-
TUI AIRLINES BELGIUM NV	15.110	-
AUSTRIAN AIRLINES	10.216	39.085
Ostali kupci u inostranstvu	16.248	82.415
III Ukupno kupci u inostranstvu:	1.797.888	2.380.965
IV Kupci – generalna avijacija	708	72
Struktura potraživanja od kupaca	2020.	2019.
1. Ispravka vrijednosti potraživanja od kupaca (sporna)	(1.120.796)	(1.120.796)
2. Ispravka vrijednosti potraživanja od kupaca (ostalo)	(1.559.015)	(460.575)
V Ukupna ispravka vrijednosti potraživanja (1+2)	2.679.811	1.581.370
Svega potraživanja od kupaca (I+II+III+IV-V)	15.738.525	32.983.922

4.13.1 (a) Potraživanja od kupaca u zemlji

Potraživanja u iznosu od 16.619.740 €, iskazana su po osnovu potraživanja od kupaca u zemlji, navedenih u prethodnom pregledu. Najveći dio (16.506.775 €) navedenih potraživanja odnosi se na:

a) „Montenegro Airlines” AD Podgorica, u iznosu od 16.042.421 €, po osnovu putničkog servisa te usluga opsluživanja aviona.

b) FLY Montenegro Ground, u iznosu od 242.296 €, po osnovu opsluživanja aviona. Društvo je izvršilo ispravku vrijednosti dijela (222.434 €) navedenog potraživanja u decembru 2020. godini, odnosno, dijela potraživanja koje se odnosi na period prije 2020. godine (Napomena 4.13.1.(d)).

c) Vektra Aviation DOO, u iznosu od 182.311 €, koje se odnosi na period 30.12.2009.-02.03.2017. godine, po osnovu zakupa zemljišta na Aerodromu Podgorica. Društvo je izvršilo ispravku vrijednosti u cjelosti. Revizoru nije dat dokaz da li je potraživanje Društva u navedenom iznosu (182.311 €) ušlo u stečajnu masu Vektre Aviation DOO, s obzirom da je protiv istog pokrenut stečajni postupak u 2010. godini, pa se Revizor nije mogao uvjeriti u realnost iskazivanja potraživanja po tom osnovu u poslovnim knjigama u 2020. godini (Napomena 4.13.1.(d)).

d) Potraživanja od Coffe Cake, u iznosu od 39.747 €, iskazana su po osnovu zakupa poslovnog prostora na Aerodromu Podgorica. Navedena potraživanja se odnose na drugu polovinu 2020. godine.

e) Potraživanja od Boke Golf Development DOO Kotor, u iznosu od 11.424 €, iskazana su po osnovu reklamiranja, i odnose se na period 2014. – 2015. godina. Društvo je izvršilo ispravku vrijednosti navedenih potraživanja u 2015. godini, u ukupnom iznosu 11.424 € (Napomena 4.13.1.(d)).

Društvo nije u potpunosti izvršilo usaglašavanje gore navedenih potraživanja na dan Bilansa (31.12.2020. godine), putem Izvoda otvorenih stavki, zapisnika, i sl. Međutim, u postupku vršenja ove revizije, Revizor je shodno zahtjevima Međunarodnog standarda revizije 505 Eksterne potvrde, jednom broju gore navedenih kupaca uputio konfirmacije sa stanjem potraživanja Društva, na dan 31.12.2020. godine, od kojih su konfirmacije vraćene od: JET INTERCONTINENTAL LIMi te TUI AIRLINES BELGIUM NV u potpunosti usaglašene, dok je stanje duga TURKISH AIRLINES INC te FLY Montenegro Ground u vraćenoj konfirmaciji osporeno. Međutim, Revizoru je po osnovu osporenog stanja duga od strane FL Montenegro DOO, u ukupnom iznosu od 222.434 €, dostavljeno Rješenje o izvršenju Iv.br. 1741/21 od 23.07.2021. godine te Prigovor Javnog izvršitelja na navedeno rješenje broj Ev.br. 1593-4 od 27.07.2021. godine.

Zbog prethodno navedenog, Revizor se nije mogao uvjeriti u realnost iskazanih potraživanjau ukupnom iznosu na dan Bilansa (31.12.2020. godine).

4.13.1 (b) Potraživanja od „Montenegro Airlines” AD

U poslovni knjigama Društva, na dan 01.01.2020. godine, na računu 2029000 – Kupci – MGX - Zakon o ulag. i konolidaciji, iskazana su potraživanja u ukupnom iznosu od 7.562.202 € od „Montenego Airlines” AD, od kojih je u 2020. godini, naplaćeno 7.561.747 €, shodno:

- Sporazumu o načinu isplate potraživanja u ratama na osnovu izvršne isprave – Rješenje o izvršenju I.br. 2786/2014 od 09.06.2015. godine, donijetog od strane Javnog izvršitelja, broj 01-2560 od 19.08.2015. godine, zaključenog između „Aerodromi Crne Gore” AD i „Montenegro Airlines” AD u iznosu od 128.000 € te

- Zakonu o ulaganju u konsolidaciju i razvoj Društva za transport putnika i robe u vazdušnom saobraćaju „Montenegro Airlines” AD Podgorica, broj 14-5/19-2/11 od 27.12.2019. godine, odnosno Ukazu o proglašenju navedenog zakona, broj 01-2284/2 od 30.12.2019. godine u iznosu od 7.433.747 € (Izvod broj 16 od 26.08.2020. godine).

4.13.1. (c) Potraživanja od kupaca u inostranstvu

Potraživanja u iznosu od 1.798.596 €, iskazana su po osnovu potraživanja od kupaca u inostranstvu, navedenih u prethodnom pregledu. Najveći dio (1.123.007 €) tih potraživanja odnosi se na:

- Small Planet SPZOO Poland, u iznosu od 27.624 €, po osnovu opsluživanja aviona, i ista datiraju iz septembra 2018. godine. Za potraživanje u prethodnom iznosu (27.624 €) izvršena je ispravka vrijednosti u 2019. godini (Napomena 4.13.1.(d)).
- Adriu Airways (Slovenski Letalski DD), u iznosu od 175.469 €, iskazana po osnovu opsluživanja aviona, i ista datiraju iz perioda jul – oktobar 2019. godine. Za potraživanje u navedenom iznosu (175.469 €) izvršena je ispravka vrijednosti potraživanja na dan 01.12.2019. godine (Napomena 4.13.1.(d)).
- AlitaliuSocieta Aerea Italiana S.P.A., u iznosu od 93.927 €, iskazana po osnovu usluga opsluživanja aviona. Za potraživanje u navedenom iznosu (93.927 €) izvršena je ispravka vrijednosti na dan 04.12.2017. godine (Napomena 4.13.1.(d)).
- Moscoviu Aviation, u iznosu od 475.962 €, iskazana po osnovu usluga opsluživanja aviona. Za potraživanje u navedenom iznosu (475.92 €) izvršena je ispravka vrijednosti (Napomena 4.13.1. (d)).
- JSC Transaero Airlines Moscow, u iznosu od 605.452 €, iskazana po osnovu usluga opsluživanja aviona, u drugoj polovini 2015. godine. Za navedena potraživanja izvršena je ispravka vrijednosti u decembru 2015. godine, u ukupnom iznosu 605.452 €. Revizoru je dostavljeno Rješenje o izvršenju, broj I.br. 6654/2015 od 28.12.2015. godine po prethodno navedenom (Napomena 4.13.1.(d)).
- Ryanair Limited Dublin, u iznosu od 75.613 €, po osnovu usluga opsluživanja aviona u 2020. godini.
- Turkish Airlines INC., u iznosu od 85.510 €, po osnovu računa iz decembra 2020. godine, na ime usluge opsluživanja aviona.
- Siberiu Airlines, JSC, u iznosu od 59.412 €, po osnovu računa iz 2020. godine, na ime usluga opsluživanja.

4.13.1. (d) Ispravka vrijednosti potraživanja

U poslovnim knjigama Društva, na dan Bilansa (31.12.2020. godine), ispravka vrijednosti potraživanja, u iznosu od 2.679.811 €, iskazana je na dva računa, i to:

- 2092000 – Ispravka vrijednosti kupaca (sporno) 1.120.796 € te
- 2092010 – Ispravka vrijednosti potraživanja (ostalo) 1.559.015 €.

d/1) Ispravka vrijednosti kupaca (sporno), u iznosu od 1.120.796 €, iskazana je na ime ispravke potraživanja od sljedećih pravnih lica:

- JSC Transaero Airlines 605.452 € (Napomena 4.13.1. (c));
- Moscovia Aviation 475.962 € (Napomena 4.13.1. (c));
- Vektra Aviation D.O.O. 19.707 € (Napomena 4.13.1 (c));
- Boka Golf Development DOO 11.424 € (Napomena 4.13.1 (c));
- Dicar – Rent DOO Herceg Novi 4.228 € (Napomena 4.13.1 (c)) te
- Montkonekt DOO 4.023 € (Napomena 4.13.1 (c)).

d/2) Ispravka vrijednosti potraživanja (ostalo), u iznosu od 1.559.015 €, iskazana je po osnovu ispravke izvršene u 2020. godini, u iznosu od 1.098.440 € (veza Napomena 4.7 (a)) te po osnovu akumulirane ispravke vrijednosti potraživanja iz ranijeg perioda u iznosu od 460.575 €.

Početno stanje, ispravke vrijednosti potraživanja (ostalo) u prethodnom iznosu (460.575 €) odnosi se na:

- Adriu Airways/ Slovenski letals 175.469 €. Ispravka vrijednosti potraživanja je izvršena u decembru 2019. godine (Napomena 4.13.1. (c));
- Alitalia Societa Aerea Italion 93.927 €. Ispravka vrijednosti potraživanja je izvršena u decembru 2017. godine (Napomena 4.13.1. (c));
- SMALL Planet SPZOO 27.625 €. Ispravka vrijednosti potraživanja je izvršena u 2019. godini (Napomena 4.13.1. (c));
- Vektra Aviation DOO 162.604 €. Ispravka vrijednosti potraživanja je izvršena u: decembru 2017. (3.921 €); decembru 2016. (23.526 €); decembru 2015. (23.526 €); decembru 2014. (46.860 €); decembru 2012. (30.856 €) te u ostalim godinama 33.915 € (Napomena 4.13.1. (c));
- ostala potraživanja u iznosu od 950 €.

Povećanje ispravke vrijednosti potraživanja (ostalo) u 2020. godini, u iznosu od 1.098.440 €, odnosi se na:

- Montenegro Airlines 833.141 € (pokretanje stečaja (28.04.2021. godine) nad ovom firmom. Navedeno potraživanje se odnosi na fakture decembar 2019. – decembar 2020. godina,

- FLY Montenegro Ground Handling 222.434 € (potraživanje datira iz 2018. godine) te
- potraživanja starija od godinu dana i potraživanja za provizije koje su uzele ino banke prilikom uplate od strane avio kompanija, u ukupnom iznosu od 42.865 € (RyanAir 16.570 €; Wizz Air 4.490 €; Blu Air 4.307 €; Ministarstvo unutrašnjih poslova 2.920 €; Ministarstvo odbrane 2.494 €; Euro Tours 1.659 €; Uprava carina Crne Gore 657 €; Airways senic and charter 520 €; TUI Airlines Nederland 468 € te MA – ing 8.780 €).

Ispravka vrijednosti potraživanja (1.098.440 €) od prethodno navedenih pravnih lica izvršena je na osnovu Izvještaja Centralne popisne komisije, po izvršenom godišnjem popisu na dan 31.12.2020. godine, broj 01/1-2750 od 14.05.2021. godine, odnosno Odluke o usvajanju Izvještaja o popisu imovine i obaveza Akcionarskog društva za uslužne djelatnosti u vazdušnom saobraćaju „Aerodromi Crne Gore”, sa stanjem na dan 31.12.2020. godine, broj 3310 od 09.06.2021. godine.

Prema usvojenim Računovodstvenim politikama, broj 01-0074/1 od 30.01.2004. godine, Društvo vrši ispravku vrijednosti potraživanja terećenjem poslovnih rashoda, za sva potraživanja po osnovu prodaje u zemlji i inostranstvu, koja su po ocjeni rukovodstva ocijenjena kao nenaplativa, dok je u Napomenama uz finansijske iskaze za 2020. godinu, broj 02-6963 od 19.10.2021. godinu navedeno da se knjigovodstvena vrijednost potraživanja iz poslovnih odnosa umanjuje preko ispravke vrijednosti, a iznos umanjenja se priznaje u bilansu uspjeha u okviru rashoda po osnovu vrijednosnog usklađivanja potraživanja te da se naknadna naplata potraživanja koje je ranije bilo ispravljeno ili otpisano priznaje u bilansu uspjeha u okviru prihoda po osnovu vrijednosnog usklađivanja potraživanja. Prema našem mišljenju, Društvo bi trebalo da usvoji preciznu proceduru na osnovu koje će vršiti ispravku vrijednosti potraživanja.

Da Društvo nije konzistentno u primjeni računovodstvenih politika pri ispravci vrijednosti sumnjivih i spornih potraživanja govori i starosna struktura potraživanja od kupaca u zemlji i inostranstvu koje dajemo u tabelarnim pregledima koji slijede:

Redni broj	Starosna struktura	Kupci		Ukupno (€)
		u zemlji	u inostranstvu	
1.	Nedospjelo	145.768	206.596	352.364
2.	Od 1 do 61 dana	312.601	110.049	422.650
3.	Od 62 do 122 dana	287.528	3.795	291.323
4.	Od 123 do 183 dana	28.408	8.593	37.001
5.	Od 184 do 244 dana	852	3.145	3.997
6.	Od 245 do 305 dana	306.448	61.417	367.865
I	Svega (1+2+3+4+5):	1.081.605	393.595	1.475.200
II	Od 306 i više dana	15.538.135	1.405.005	16.943.140
Ukupno (I + II):		16.619.740	1.789.600	18.418.340

Iz prethodno navedenog tabelarnog pregleda vidi se da potraživanja od kupaca u zemlji, starija od 306 i više dana, učestvuju u ukupnim potraživanjima od kupaca u zemlji sa 93,49%, a da potraživanja od kupaca u inostranstvu učestvuju sa 78,51%, odnosno da potraživanja od kupaca u zemlji i inostranstvu, koja su starija 306 i više dana učestvuju u ukupnim potraživanjima od kupaca (u zemlji i u inostranstvu), sa 91,99%. Kao što je navedeno, u okviru potraživanja od kupaca iskazana su i potraživanja starija od 306 i više dana u ukupnom iznosu od 16.943.140 €. Najznačajniji dio (15.281.833 €) ovih spornih potraživanja odnosi se na potraživanja od Montenegro Airlines AD u stečaju, koja su dijelom predmet stečajne mase u iznosu od 7.126.969 € (Zapisnik o konačnom priznavanju/osporavanju prijavljenog potraživanja od 10.06.2021. godine), izvršenih ispravki u 2020. godini (veza Napomena 4.13.1. (d)) i dio potraživanja pokrivenih Zakonom o ulaganju u konsolidaciju i razvoj Društva za transport putnika i robe u vazdušnom saobraćaju „Montenegro Airlines” AD Podgorica, broj 14-5/19-2/11 od 27.12.2019. godine, odnosno Ukazu o proglašenju navedenog zakona, broj 01-2284/2 od 30.12.2019. godine (Napomena 4.13.1.(b)). Prethodno navedena potraživanja dovela su do nerealnog iskazivanja obrtno imovine Društva na dan Bilansa (31.12.2020. godine), iz razloga što za ista nije izvršena ispravka vrijednosti u skladu sa zahtjevima MRS 39 Finansijski instrumenti: priznavanje i odmjeravanje.

Praksa Društva jeste da ispravku vrijednosti potraživanja smanjuje, odnosno ukida te ukinuti iznos evidentira u prihode na osnovu dokumenta kojim se potvrđuje da će doći do naplate istog, iako priliv novca na računu nije evidentiran u momentu formiranja prihoda. Prema našem mišljenju, prethodno navedeno ne korespondira Napomenama uz finansijske iskaze za 2020. godinu, gdje se pod tačkom 3.13 Finansijski instrumenti – Potraživanja iz poslovnih odnosa navodi da „...naknadna NAPLATA potraživanja koje je ranije bilo ispravljeno ili otpisano priznaje se bilansu uspjeha u okviru prihoda...”

Naime, Društvo je na dan 31.12.2019. godine ukinulo ispravku vrijednosti formiranu za potraživanje od „Montenegro Airlines” AD Podgorica i utvrdilo prihod na računu 683 – Prihodi od usklađivanja vrijednosti dugoročnih finansijskih plasmana i dugoročnih hartija od vrijednosti u ukupnom iznosu od 20.024.792 €. Prethodno navedeno je izvršeno na osnovu člana 4 Zakona o ulaganju u konsolidaciju i razvoj „Montenegro Airlines” AD Podgorica („Sl.list CG”, br. 74/2019).

U prethodnom članu navedeno je: „Država će isplatiti sredstva društvu na ime izmirenja dospjelih obaveza za račun Društva koje Društvo ima prema Akcionarskom društvu za uslužne djelatnosti u vazdušnom saobraćaju „Aerodromi Crne Gore” Podgorica po osnovu zaključenih ugovora o pružanju usluga sa Društvom, po kojima obaveze dopijevaju do dana stupanja na snagu ovog zakona, u ukupnom iznosu od 32.000.000 €, do kraja budžetske 2020. godine, a Društvo je u obavezi da izmiri dugovanja po ovom osnovu, bez odlaganja....”

Društvo je po prethodno navedenom u 2020. godini naplatilo 15.000.000 €, dok u 2019. godini, kada je izvršilo ukidanje ispravke vrijednosti potraživanja i evidentiranje prihoda po navedenom osnovu (20.024.792 €) nije bilo naplate potraživanja

4.13.2. Ostala potraživanja

<i>(Iznosi u EUR)</i>		
<i>Struktura ostalih potraživanja</i>	<i>2020.</i>	<i>2019.</i>
Potraživanja za više plaćeni porez na dobit	252.908	252.908
Potraživanje za više plaćen porez na dodatu vrijednost	257.215	21.745
Potraživanja od zaposlenih	1.179	2.267
Potraživanje od Ministarstva finansija Crne Gore	9.873.633	-
Ostala potraživanja	3.121.327	3.171.327
Ispravka vrijednosti drugih potraživanja	(121.327)	(121.327)
<i>Ukupno:</i>	13.384.935	3.326.920

4.13.2. (a) Potraživanja za više plaćeni porez na dobit

• Društvo je u svojim poslovnim knjigama, na dan Bilansa (31.12.2020. godine) iskazalo potraživanje po osnovu više plaćenog poreza na dobit u ukupnom iznosu od 252.908 € shodno Zaključku Odbora direktora broj 001-6873 od 15.10.2021. Iznos više plaćenog poreza na dobit, odnosi se na 2015., 2016.; 2017. i 2018., godinu i evidentiran je na računu 2230900 Akontacioni porez na dobit u skladu sa MRS 8 Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške, s obzirom da se radi o grešci iz ranijeg perioda. Međutim, Društvo po navedenom osnovu nije sačinilo i nadležnom organu predalo izmijenjene prijave poreza na dobit, što je trebalo da učini u skladu sa MRS 12 Porezi na dobit. Potraživanje po osnovu poreza na dobit nije iskazano na Individualnom analitičkom računu poreskog obveznika, dostavljenom od Uprave prihoda i carine Crne Gore, za period 01.01.2020. – 31.12.2020. godine, naime, u istom je stanje po navedenom 0,00 €.

4.13.2. (b) Potraživanja za više plaćeni porez na dodatu vrijednost

Društvo je u svojim poslovnim knjigama na dan Bilansa (31.12.2020. godine) iskazalo potraživanje po osnovu više plaćenog poreza na dodatu vrijednost, u iznosu od 257.215 €, dok je na Individualnom analitičkom računu poreskog obveznika, za period 01.01.2020. – 31.12.2020. godine iskazan iznos od 239.317 €, odnosno u manjem iznosu za 17.898 €. Najveći dio (17.892 €) prethodno navedenog iznosa odnosi se na PDV kredit za mjesec decembar 2020. godine. Isti je iskazan u Mjesečnoj prijavi za obračun poreza na dodatu vrijednost (PR PDV 2) za mjesec decembar 2020. godine, koji je predat Poreskoj upravi Crne Gore u januaru 2021. godine.

4.13.2 (c) Povlašćeni prevoz

Isplate na ime povlašćenog prevoza, u 2020. godini, po kom osnovu je ostvaren promet iznosu od 129.519 €, iskazane su na sljedećim računima:

- 2210900 Avio karte MGX – zaposleni 109.796 €;
- 2210901 Avio karte MGX – van firme 6.403 €;
- 2210902 Avio karte MGX – Odbor direktora 8.694 € te
- 2210903 Avio karte MGX – penzionisani 4.626 €.

Prethodno navedene isplate, vršene su u skladu sa Pravilnikom o korišćenju povlašćenog prevoza na linijama »Montenegro Airlines« AD (u daljem tekstu: Pravilnik) koji je donio Odbor direktora dana 16. juna 2018. godine.

U članu 1 navedenog pravilnika utvrđene su kategorije korisnika koji mogu koristiti povlašćeni prevoz na linijama »Montenegro Airlines« AD, način sticanja povlastice i uslovi koji se u tu svrhu moraju ispunjavati, obaveze u vezi korišćenja prevoza i postupak odobravanja. U članu 2 Pravilnika, izvršeno je razvrstavanje korisnika povlašćenog prevoza po sljedećim kategorijama, i to:

- Zaposleni u Društvu i članovi Odbora direktora i članovi njihovih porodica u skladu sa ovim pravilnikom, na privatnom putovanju;
- Sportske organizacije, sportska društva, organizacije, udruženja građana koji vrše kulturnu, prosvjetnu, humanitarnu, i ostale društvene korisne funkcije, u skladu sa odlukom organa upravljanja Društva o sponzorstvu, finansijskoj podršci i ugovoru o preuzimanju duga;
- Fizička lica, na osnovu pojedinačnih zahtjeva za pomoći u vidu obezbjeđivanja avionskih karata, odobrenih u skladu sa odlukama organa upravljanja društva, te
- Djeca zaposlenih koji su preminuli u toku radnog angažmana u Društvu za period od tri godine od dana nastupanja smrti.

1. Iznosi isplata po gore navedenom osnovu koje su izvršene zaposlenima i članovima njihovih porodica, knjigovodstveno su evidentirane na računu 5299300 MGX – povlašćeni prevoz – NETO – zaposleni u iznosu od 109.797 €.

2. Iznosi isplata po gore navedenom koje se izvršene bivšim radnicima (penzionerima), knjigovodstveno su evidentirane na računu 5299300 MGX – povlašćeni prevoz – NETO – zaposleni u iznosu od 4.626 €;

3. Iznosi isplata po gore navedenom koje su izvršene Odboru direktora i članovima njihovih porodica, knjigovodstveno su evidentirane na računu 5260001 TR. Odb.direkt – van firme – ostala primanja u iznosu od 6.403 €, te

4. Iznosi isplata po gore navedenom koje su izvršene građanima, knjigovodstveno su evidentirane na računu 5299901 MGX – povlašćeni prevoz – NETO - van firme u iznosu od 8.693 €.

Isplate izvršene prethodno navedenim licima, na ime povlašćenog prevoza u ukupnom iznosu od 129.519 €, ne predstavljaju rashode koji nastaju u toku redovnog poslovanja Društva, odnosno, isti su u suprotnosti sa zahtjevima principa povezanosti nastalih troškova i realizovanih prihoda, shodno paragrafu 4.33 i paragrafu 4.50 Konceptualnog okvira za finansijsko izvještavanje.

4.13.2. (d) Potraživanja od Ministarstva finansija Crne Gore

Potraživanja od Ministarstva finansija Crne Gore, u ukupnom iznosu od 9.873.633 €, iskazana su po osnovu raspodjele dobiti za 2019. godinu. Naime, Zaključkom Vlade Crne Gore, broj 06-1136/3 od 27. maja 2013. godine definisano je da se višak prihoda nad rashodima Društva, u iznosu od 70% transferiše u budžet države Crne Gore, u slučajevima gdje je država 100% vlasnik. Društvo je transakcije po navedenom u ranijim periodima evidentiralo kao umanjjenje neraspoređene dobiti u iznosu definisanim prethodno navedenim zaključkom Vlade Crne Gore i formiranjem obaveze po istom, odnosno na dugovnoj strani računa 3400100 - Neraspoređena dobit ranijih godina – red.aktivnost i na potražnoj strani računa 4620000 - Obaveze za učešće u dobitku. Isplata po navedenom je evidentirana na potražnoj strani računa 241 – Tekući (poslovni) računi i na dugovnoj strani računa 4620000 - Obaveze za učešće u dobitku.

Međutim, prema izjavi odgovornih lica iz računovodstva, Rukovodstvo Društva je tražilo da se način knjigovodstvenog evidentiranja prethodno navedenog poslovnog događaja promijeni, odnosno da se isplata prema osnivaču Društva, knjigovodstveno evidentira na dugovnoj strani računa 2225200 – Potraživanje od Ministarstva finansija Crne Gore (9.873.633 €). Društvo je po navedenom, uputilo Dopis Ministarstvu finansija i socijalnog staranja broj 02-4830 od 10.08.2021. godine, kao i Izvod otvorenih stavki.

Naime, Društvo je u prethodnom dopisu navelo da u momentu prenosa ovih sredstva, Vlada Crne Gore nije usvojila finansijske iskaze za 2019. godinu, a samim tim nije donijela ni odluku o raspodjeli neto dobiti za 2019. godinu, odnosno, Ministarstvo finansija i socijalnog staranja, je u decembru 2019. godine dalo preporuku da se koriguju finansijski iskaz za 2019. godinu u skladu sa nalazima eksternog revizora »Eurorev« DOO iz Podgorice.

Prethodna isplata (9.873.633 €), izvršena je na osnovu e-maila generalnog direktora Direktorata za državni trezor od 26.08.2021. godine i prethodno navedenog zaključka Vlade Crne Gore (broj 06-1136/3 od 27. maja 2013. godine). Na navedeni dopis Ministarstvo finansija i socijalnog staranja Crne Gore je odgovorilo Dopisom broj 01-11175/1 od 25.08.2021. godine, u kome navodi da instrukcija za plaćanje koja je upućena Društvu iz Ministarstva finansija nije mogla biti osnov za isplatu navedenih sredstava i da se shodno tome navedeni iznos ne može evidentirati u knjigama Društva kao potraživanje od Ministarstva finansija.

Prema našem mišljenju, knjigovodstveno evidentiranje prethodno opisanog poslovnog događaja nije sprovedeno u skladu sa zahtjevima Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za pravna lica registrovana za obavljanje privredne djelatnosti i druga pravna lica. Ovo iz razloga što Društvo nije utvrdilo i knjigovodstveno evidentiralo obavezu prema osnivaču (9.873.633 €) shodno prethodno navedenom zaključku Vlade Crne Gore, odnosno za isti iznos nije umanjilo neraspoređenu dobit ostvarenu u 2019. godini, čime nisu ispoštovani zahtjevi gore navedenog pravilnika, u članu 25 i članu 33.

Ovo je imalo za posljedicu neralno iskazivanje strukture pasive u poslovnim knjigama Društva za 2020. godinu, odnosno neralno iskazivanje kapitala u istoj godini (veza Napomena 4.17.).

Takođe, Društvo nije izvršilo obračun i uplatu pripadajućih poreskih dažbina na prethodno navedenu isplatu (9.873.633 €) shodno članu 29 Zakona o porezu na dobit pravnih lica ("Sl. RCG", br. 65/01, 12/02, 80/04, "Sl. list CG", br. 40/08, 86/09, 40/11, 14/12, 61/13, 55/16).

4.13.2. (e) Ostala potraživanja

Ostala potraživanja u ukupnom iznosu od 3.121.327 € iskazana su po osnovu Rješenja broj 01-3-3567 od 27.05.2019. godine, donijetog od strane stečajnog upravnika Atlas banke AD Podgorica u stečaju. Navdenim rješenjem se priznaje potraživanje (3.121.327 €) iz osnova depozita Društva prema Atlas Banci AD Podgorica u stečaju na dan 05.04.2019. godine.

Viši sud u Podgoricu je donio Rješenje Kris.br. 27/19 od 25.06.2019. godine, kojim su privremeno oduzeta novčana sredstva pravnog lica »Aerodromi Crne Gore« AD Podgorica u iznosu od 3.000.000 € koja se nalaze na transakcionom računu broj 505-77777-25 kod Atlas banke AD Podgorica u stečaju. U rješenju je navedeno da se radi o novcu koji je korišćen za izvršenje krivičnih djela koja se stavljaju Atlas banci AD Podgorica u stečaju na teret i stoga su ista predata Centralnoj banci na obezbjeđenje njihovog čuvanja.

4.13.2. (f) Ispravka vrijednosti drugih potraživanja

Na ovoj bilansnoj poziciji, iskazana je ispravka vrijednosti potraživanja od Atlas banke AD u stečaju u iznosu od 121.327 € shodno primjedbama Revizora navedenim u Izvještaju o reviziji finansijskih iskaza za 2019. godinu.

4.14. Kratkoročni finansijski plasmani

4.14.1. Ostali kratkoročni finansijski plasmani

(Iznosi u EUR)

<i>Struktura ostalih kratkoročnih finansijskih plasmana</i>	<i>2020.</i>	<i>2019.</i>
Kratkoročni krediti u zemlji	522.435	-
Ostali kratkoročni plasmani	17.206	6.292.896
Ispravka vrijednosti kratkoročnih finansijskih plasmana	(522.435)	-
<i>Ukupno:</i>	<i>17.206</i>	<i>6.292.896</i>

4.14.1. (a) Kratkoročni krediti u zemlji

Kratkoročni krediti u zemlji u ukupnom iznosu od 522.435 €, iskazani su po osnovu:

- novčanog zajma, sa stanjem na dan Bilansa (31.12.2020. godine) u iznosu od 25.000 €. Zajam je bio predmet Odluke Odbora direktora Društva, broj 01-3994 od 10.06.2020. godine i Ugovora o zajmu broj 01-4013 od 10.06.2020. godine, zaključenog između »Aerodromi Crne Gore« AD i »Montenegro Airlines« AD, u ukupnom iznosu od 1.000.000 €.

U članu 3 ugovora, navedeno je da se zajam daje za vrijeme od 3 mjeseca, računajući od dana kada je izvršena isplata. Društvo je uplatilo pozajmicu »Montenegro Airlinesu« AD dana 11.06.2020. godine. Međutim, do dana 27.11.2020. godine, sredstva su po navedenom osnovu vraćena u iznosu od 975.000 €.

- novčanog zajma, sa stanjem na dan Bilansa (31.12.2020. godine) u iznosu od 497.436 €. Zajam je bio predmet Odluke Odbora direktora Društva broj 01-3505 od 11.05.2020. godine i Ugovora o zajmu broj 01-3561 od 13.05.2021. godine, zaključenog između Društva »Aerodromi Crne Gore« AD i »Montenegro Airlines« AD, u ukupnom iznosu od 498.668 €. U članu 3 ugovora, navedeno je da se zajam daje za vrijeme od 6 mjeseci, računajući od dana kada je izvršena isplata. Društvo je uplatilo pozajmicu »Montenegro Airlinesu« AD dana 14.05.2020. godine. Do dana 25.12.2020. godine, sredstva su po navedenom osnovu vraćena u iznosu od 1.232 €. Javni izvršitelj je donio Rješenje o izvršenju, Ivm.br. 1454/20 od 30.12.2020. godine, kojim se usvaja prijedlog za izvršenje pa se obavezuje »Montenegro Airlines« AD da Društvu plati na ime duga iznos od 497.436 €, sa zakonskom zateznom kamatom počev od 26.12.2020. godine te Rješenje o izvršenju, Ivm.br. 1454/20 od 19.01.2021. godine.

- Društvo je izvršilo ispravku vrijednosti potraživanja po osnovu datih zajmova na dan Bilansa (31.12.2020. godine) u ukupnom iznosu od 522.435 €.

Prema našem mišljenju, pozajmice koje je Društvo dalo Akcionarskom društvu »Montenegro Airlines« nisu u skladu sa odredbama člana 4 Zakona o bankama (»Sl. list CG«, br. 17/08, 44/10, 40/11, 73/17, 72/19), kojim je pravnim i fizičkim licima u Crnoj Gori zabranjeno bavljenje bankarskim poslovima bez dozvole Centralne banke Crne Gore.

4.14.1. (b) Novčani depoziti

Na dan 01.01.2020. godine, novčani depoziti su iskazani na računima:

- 2388000 Novčani depozit – posebna namjena, kolateral I 2.370.651 € te
- 2388100 Novčani depozit – posebna namjena, kolateral II 3.900.000 €.

- Novčani depozit, evidentiran na računu 2388000 Novčani depozit – posebna namjena, kolateral I, na dan 01.01.2020. godine, u iznosu od 2.370.651 €, iskazan je po osnovu Zaključka Vlade Crne Gore broj 07-383 od 21.09.2017. godine i Odluke Odbora direktora Aerodroma Crne Gore o raspodjeli dobiti iz 2013. i 2015. godine broj 01-4066 od 22.09.2017. godine, odnosno činjenice da sredstva od 70% ostvarene neto dobiti Deponenata iz 2013. godine u iznosu od 1.389.821 € i 70% ostvarene neto dobiti Deponenata iz 2015. godine u iznosu od 980.830 €, čine prihode Budžeta Crne Gore, te Saglasnost Vlade Crne Gore broj 07-383 od 21.09.2017. godine, da se prethodno navedeni iznosi neuplaćene dobiti iskoriste kao kolateral za odobravanje kredita koji će kompanija »Montenegro Airlines« AD Podgorica uzeti kod Hipotekarne banke AD Podgorica.

Shodno prethodno navedenom, sredstva u iznosu od 2.370.651 €, deponovana su kod Hipotekarne banke AD kao kolateral za prethodno navedeno, shodno Ugovoru o oročenom depozitu sa posebnom namjenom, broj 105-5989/3 od 22.09.2017. godine. Kamatna stopa na godišnjem nivou iznosi 0,00%, period oročenja je 8 mjeseci i 10 dana, datum oročenja je 22.09.2017. godine, dok je datum isteka oročenja 01.06.2018. godine.

S obzirom da je Montenegro Airlines izvršio otplatu kredita u iznosu od 15.806 €, Hipotekarna banka AD je 01.12.2020. godine povukla deponovana sredstva sa računa Društva, u ukupnom iznosu od 2.354.845 €.

- Novčani depozit, evidentiran na računu 2388100 Novčani depozit – posebna namjena, kolateral II, na dan 01.01.2020. godine, u iznosu od 3.900.000 €, iskazan je po osnovu Zaključka Vlade Crne Gore, broj 07-300 od 20.12.2018. godine i Odluke Odbora direktora Aerodroma Crne Gore AD o raspodjeli dobiti iz 2014. i 2017. godine, broj 04-7377 od 27.12.2018. godine, u ukupnom iznosu od 3.900.000 €, koji čine prihod Budžeta Crne Gore, te Saglasnosti Vlade Crne Gore broj 07-147 od 27.08.2020. godine, da se prethodno navedeni iznosi neuplaćene dobiti iskoriste kao kolateral za odobravanje kredita koji će kompanija Montenegro Airlines AD Podgorica uzeti kod Hipotekarne banke AD Podgorica. Shodno prethodno navedenom sredstva u iznosu od 3.900.000 €, deponovana su kod Hipotekarne banke AD kao kolateral za prethodno navedeno shodno Ugovoru o oročenom depozitu sa posebnom namjenom, broj 101-3204/3 od 26.12.2018. godine. Kamatna stopa na godišnjem nivou iznosi 0,00%, period oročenja je 1 godina i 4 dana, datum oročenja je 27.12.2018. godine dok je datum isteka oročenja 31.12.2019. godine. Dana 14.05.2020. godine Hipotekarna banka AD Podgorica i Aerodromi Crne Gore AD Podgorica su zaključili Aneks broj 2 Ugovora o oročenom novčanom depozitu sa posebnom namjenom, broj 101-3204/3 od 26.12.2018. godine, broj 101-962/3 Kamatna stopa iznosi 0,00% godišnje, period oročenja je 7 mjeseci i 2 dana od 29.02.2020. godine, datum oročenja je 26.12.2018. godine, dok je datum isteka oročenja 01.10.2020. godine. Dana 01.10.2020. godine Hipotekarna banka AD Podgorica i Aerodromi Crne Gore AD Podgorica su zaključili Aneks broj 3 Ugovora o oročenom novčanom depozitu sa posebnom namjenom, broj 101-3204/3 od 26.12.2018. godine, broj 101-2165/3.

Kamatna stopa iznosi 0,00% godišnje, period oročenja je 3 mjeseca od dana zaključivanja Aneksa 3, datum oročenja je 27.12.2018. godine, dok je datum isteka oročenja 01.01.2021. godine. S obzirom da je Montenegro Airlines izvršio otplatu kredita u iznosu od 52.961 €, Hipotekarna banka AD je 01.12.2020. godine povukla deponovana sredstva sa računa Društva, u ukupnom iznosu od 3.847.039 €.

4.14.1. (c) Ostali kratkoročni plasmani

Na ovoj poziciji, na dan Bilansa (31.12.2020. godine), iskazan je prenos potraživanja od zaposlenih sa računa 0380101 i 0380201, u ukupnom iznosu od 17.206 €, koja dospijevaju do jedne godine, po osnovu stambenih kredita iz 2006. i 2008. godine (veza Napomena 4.11 (a) i veza Napomena 4.15.2.).

4.15. Gotovina na računima i u blagajni

(Iznosi u EUR)

<i>Struktura gotovine na računima i u blagajni</i>	<i>2020.</i>	<i>2019.</i>
Tekući (poslovni) račun	1.519.349	9.626.794
Izdvojena novčana sredstva	1.056.081	764.920
Blagajna	655	604
Devizni račun	838.097	5.561.848
Ostala novčana sredstva	2.002	2.007
Ukupno:	3.416.184	15.956.173

4.15.1. Tekući (poslovni račun)

Društvo je svoje finansijsko poslovanje u 2020. godini, obavljalo preko poslovnih računa otvorenih kod komercijalnih banaka. Stanje sredstava na poslovnim računima, na dan Bilansa (31.12.2020. godine) iznosilo je 1.519.348,66 €, i to:

- Crnogorska komercijalna banka AD (510-200-22) 274.269,23 €;
- CKB banka OTP group (510-210036-44) 491.699,63 €;
- Prva banka Crne Gore (535-9888-97) 720.568,04 € te
- Hipotekarna banka AD Podgorica (520-8228-29) 32.811,76 €.

4.15.2. Izdvojena novčana sredstva

Izdvojena novčana sredstva u ukupnom iznosu od 1.056.081 €, iskazana su po osnovu:

- sredstava na kreditnim karticama u iznosu od 11.330 €, i to: Business master card (5.822 €) i kreditna kartica Ryanair (5.508 €) te

- sredstava za Fond za kupovinu stanova 1.044.752 €. Revizoru je dostavljen Ugovor o otvaranju namjenskog računa broj 05-0404/2 od 02.03.2006. godine, zaključen između Crnogorske komercijalne banke AD Podgorica i JP „Aerodromi Crne Gore“. Radi se o otvaranju posebnog računa za potrebe kreditiranja kupovine i rekonstrukcije stambenog prostora zaposlenih u Društvu (veza Napomena 4.11. (a) i veza Napomena 4.14.1. (c)).

4.15.3. Blagajna

Stanje blagajne na dan Bilansa (31.12.2020. godine), iznosi 655 €, i to:

- blagajna domaće valute (račun 2430100) 543 € i
- Porto blagajna (2430200) 112 €.

Promet Porto blagajne (račun 2430200) u 2020. godini iznosi 116.634 €, i najveći dio (110.324 €) navedenog prometa se odnosi na naplatu komercijalnog parkinga. Naplata se vrši preko dvije fiskalne kase, i to: naplatna rampa – kasa 1, čiji je RM 6301421 i naplatna rampa – kasa 2, čiji je RM 6301422.

Društvo nije donijelo akta o visini blagajničkog maksimuma, što je bilo u obavezi shodno odredbama člana 6 Zakona o sprečavanju nelegalnog poslovanja.

4.15.4. Devizni račun

Društvo svoje finansijsko poslovanje obavlja preko deviznog računa CKB banke OTP Group. Stanje sredstava na računu otvorenom kod navedene banke, na dan Bilansa (31.12.2020. godine) iznosi 834.386,14 €. Prethodno stanje, usaglašeno je sa Deviznim izvodom banke broj 208 od 30.12.2020. godine.

Takođe, Društvo ima iskazano stanje na još jednom deviznom računu, koji je otvoren kod CKB banke OTP Group, koje iznosu 3.710,37 €. Navedeno stanje datira od 31.12.2019. godine (Devizni izvod broj 3).

4.16. Aktivna vremenska razgraničenja

(Iznosi u EUR)

<i>Struktura vremenskih razgraničenja</i>	<i>2020.</i>	<i>2019.</i>
Unaprijed plaćeni troškovi	56.436	49.476
Razgraničeni porez na dodatu vrijednost	2.755	9.571
Ostala aktivna vremenska razgraničenja	960	-
<i>Ukupno:</i>	60.151	59.047

4.16.1. Unaprijed plaćeni troškovi

Unaprijed plaćeni troškovi u iznosu od 54.436 €, iskazani su po osnovu:

- unaprijed plaćenih troškova osiguranja, koji se odnose na 2020. godinu u iznosu od 26.436 €. Najveći dio (24.995 €) navedenih troškova, odnosi se na 2021. godinu, i iskazan je po osnovu Ugovora o pružanju usluga osiguranja odgovornosti iz djelatnosti, broj 01-4426 od 29.06.2020. godine, zaključenog između »Aerodromi Crne Gore« AD Podgorica i »Generali osiguranje Montenegro« AD Podgorica, te
- EBRD provizije u iznosu 30.000 €. Navedena provizija data je na ime vrjednovanje projekta izgradnje nove putničke zgrade i rekonstrukcije, rehabilitacije i proširenja manevarskih površina i platforme na aerodromu Tivat shodno Memorandumu broj 01-241 od 10.02.2015. godine (veza Napomena 4.20. i veza Napomena 4.10.5. (a/1).

4.17. Kapital

Struktura kapitala Društva data je u sledećem pregledu:

POZICIJA	OPIS	Osnovni kapital	Revolarizacije rezerve	Neraspoređena dobit	Gubitak	Ukupno u €
1.	Stanje na dan 01.01.2019.	101.500.000		16.001.761		117.501.752
2.	Efekti retroaktivne ispravke materijalno značajnih grešaka i promjena računovodstvenih politika			(8.840.263)	16.138.749	(24.979.012)
3.	Korigovano početno stanje na dan 01.01.2019.	101.500.000		7.161.498	16.138.749	92.522.749
4.	Neto promjene u 2019.	-	33.083.579	19.627.387	-	52.710.966
5.	Stanje na dan 31.12.2019. godine	101.500.000	33.083.579	26.788.885	16.138.749	145.233.715
6.	Korigovano početno stanje na dan 01.01.2020.	101.500.000	33.083.579	26.788.885	16.138.749	145.233.715
7.	Neto promjene u 2020.		(6.982)	6.982	14.274.264	(14.274.264)
8.	Stanje na dan 31.12.2020.	101.500.000	33.076.597	26.795.867	30.413.013	130.959.451

4.17 (a) Osnovni kapital

Osnovni kapital Društva, na dan Bilansa (31.12.2020. godine) odnosi se na akcijski kapital, i iskazan je u ukupnom iznosu od 101.500.000 €. Navedeni akcijski kapital (101.500.000 €) formiran je po osnovu procjene vrijednosti imovine i obaveza na dan 31.10.2012. godine u iznosu od 97.401.463 €, prenosa dobiti iz ranijeg perioda u iznosu od 2.454.967 € te dijela dobiti iz 2014. godine u iznosu od 1.643.570 €. Prenos dobiti u prethodno navedenim iznosima izvršen je na osnovu Odluke Odbora direktora Društva o raspodjeli dobiti, broj 01-1027 od 15.04.2015. godine.

Osnovni kapital u gore navedenom iznosu, iskazan je i po osnovu revalorizacionih rezervi utvrđenih procjenom vrijednosti imovine Društva na dan 31.12.2010. godine. Naime, po osnovu iskazanih revalorizacionih rezervi u iznosu od 23.403.398 € utvrđen je osnovni – akcijski kapital što nije u skladu sa zahtjevima MRS 16 Nekretnine, postrojenja i oprema.

Kapital je u navedenom iznosu (101.500.000 €) upisan u Centralni registar privrednih subjekata Crne Gore. U Izvodu Centralnog klirinškog depozitarnog društva, iskazana je struktura akcionara na dan 31.12.2020. godine, odnosno, Vlada Crne Gore je upisana kao jedini akcionar Društva, koji raspolaže sa 10.150 akcija, čija ukupna vrijednost iznosi 101.500.000 €.

4.17 (b) Revalorizacione rezerve

Revalorizacione rezerve na dan 01.01.2020. godine iznose 33.083.579 €, i iskazane su po osnovu Izvještaja o procjeni fer vrijednosti nekretnina, zemljišta, opreme, nematerijalnih ulaganja i investicija u toku Društva „Aerodromi Crne Gore” AD od 28.07.2021. godine. Procjena je izvršena na dan 31.12.2019. godine od strane Društva “Crowe MNE” d.o.o. Podgorica. U okviru ove bilansne pozicije izvršeno je analitičko razvrstavanje revalorizacionih rezervi po grupama osnovnih sredstava evidentiranih u okviru grupe računa 02 - Nekretnine, postrojenja, oprema, po osnovu kojih je revalorizaciona rezerva formirana.

Revalorizacione rezerve u iznosu od 22.833.386 €, formirane su po osnovu procjene vrijednosti zemljišta koje nije u vlasništvu Društva (veza Napomena 4.10.1), što po našem mišljenju nije u skladu sa zahtjevima MRS 16 Nekretnine, postrojenja i oprema, a što je imalo za posljedicu nerealno iskazivanje kapitala Društva po tom osnovu.

Takođe, dio revalorizacionih rezervi utvrđenih po osnovu procjene vrijednosti građevinskih objekata u iznosu od 9.489.893 €, odnosi se i na građevinske objekte koji nisu u vlasništvu Društva, što se vidi iz listova napokretnosti navedenih u Napomeni 4.10.2. Ovi objekti nisu mogli biti identifikovani u postupku revizije, iz razloga što knjiga osnovnih sredstava Društva nije u potpunosti usaglašena sa evidencijom iz predmetnih listova nepokretnosti, što je naglašeno u prethodno navedenoj napomeni.

4.17 (b-1) Smanjenje revalorizacionih rezervi

Smanjenje revalorizacionih rezervi u iznosu od 6.982 € izvršeno je po osnovu rashodovanja osnovnih sredstava za koje je prethodno vršeno formiranje revalorizacionih rezervi u skladu sa zahtjevima MRS 16 Nekretnine, postrojenja i oprema (Paragraf 41). (veza Napomena 4.17 (c-1)).

4.17 (c) Neraspoređena dobit

Neraspoređena dobit na dan 01.01.2020. godine u ukupnom iznosu od 26.788.885 €, iskazana je po osnovu poslovnog rezultata Društva iz 2019. godine u iznosu od 19.627.387 € te poslovnog rezultata Društva iz ranijih perioda u iznosu od 7.761.498 €.

4.17 (c-1) Povećanje neraspoređene dobiti

Povećanje neraspoređene dobiti u 2020. godini, u ukupnom iznosu od 6.982 €, iskazano je po osnovu gašenja revolarizacionih rezervi zbog rashodovanja nematerijalne imovine u iznosu od 58 € te postrojenja i opreme u iznosu od 6.924 € (veza Napomena 4.17 (b-1)).

4.17 (d) Gubitak

Gubitak Društva, na dan 01.01.2020. godine, iznosi 16.138.749 € iskazan je po osnovu efekata retroaktivne ispravke materijalno značajnih grešaka na dan 01.01.2019. godine.

4.17 (d-1) Povećanje gubitka

Povećanje gubitka Društva, u iznosu od 14.274.264 €, iskazano je po osnovu rezultata Društva u 2020. godini.

4.18. Dugoročna rezervisanja i dugoročne obaveze

4.18.1. Dugoročna rezervisanja

<i>(Iznosi u EUR)</i>		
<i>Struktura dugoročnih rezervisanja</i>	<i>2020.</i>	<i>2019.</i>
Dugoročna rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih	2.617.324	2.269.915
Ostala dugoročna rezervisanja	709.200	709.200
Ukupno:	3.326.524	2.979.115

4.18.1. (a) Dugoročna rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih

Na ovoj bilansnoj poziciji, iskazana su dugoročna rezervisanja, u ukupnom iznosu od 2.617.324 €, i to po osnovu rezervisanja za:

- otpremnine 948.952 € te
- jubilarne nagrade 1.668.372 €.

4.18.1.(a/1) Dugoročna rezervisanja po osnovu otpremnina

Dugoročna rezervisanja po osnovu otpremnina, na dan 01.01.2020. godine, iznosila su 830.873 €, dok na dan Bilansa (31.12.2020. godine) iznose 948.952 €.

- Smanjenje prethodne pozicije u 2020. godini, u iznosu od 99.172 €, iskazano je po osnovu isplata otpremnina zaposlenim.
- Povećanje prethodne pozicije, u 2020. godini, u iznosu od 217.251 € iskazano je po osnovu Aktuarskog obračuna rezervacija za otpremnine na dan 31.12.2020. godine za Aerodrome Crne Gore od aprila 2021. godine.

4.18.1.(a/2) Dugoročna rezervisanja po osnovu jubilarnih nagrada

Dugoročna rezervisanja po osnovu jubilarnih nagrada, na dan 01.01.2020. godine, iznosila su 1.439.041 €, dok na dan Bilansa (31.12.2020. godine) iznose 1.668.372 €.

- Smanjenje prethodne pozicije, u 2020. godini, u iznosu od 17.083 €, iskazano je po osnovu isplata jubilarnih nagrada zaposlenima.
- Povećanje prethodne pozicije, u 2020. godini, u iznosu od 246.414 € iskazano je po osnovu Aktuarskog obračuna rezervacija za jubilarne nagrade na dan 31.12.2020. godine za Aerodrome Crne Gore od aprila 2021. godine.

4.18.1.(b) Ostala dugoročna rezervisanja

Na ovoj bilansnoj poziciji, iskazana su ostala dugoročna rezervisanja, u iznosu od 709.200 €, koja datiraju iz 2013. godine. Rezervisanje je knjigovodstveno evidentirano na osnovu usvojenog elaborate o procjeni ukupnog kapitala za potrebe transformacije Društva iz javnog u AD, na dan 31.10.2012. godine. Osnov rezervisanja bio je tužbeni zahtjev fizičkog lica na ime eksproprijacije zemljišta koje nije u vlasništvu Društva, već mu je dato na upravljanje, pa iznos od 709.200 €, po našem mišljenju, nije mogao biti predmet rezervisanja.

4.18.2. Dugoročne obaveze

(Iznosi u EUR)

<i>Struktura dugoročnih obaveza</i>	<i>2020.</i>	<i>2019.</i>
Dugoročni krediti	3.466.667	4.266.667
Ukupno:	3.466.667	4.266.667

Na ovoj bilansnoj poziciji, na dan 31.12.2020. godine, iskazana je obaveza po osnovu dugoročnih kredita u iznosu od 3.466.667 €, shodno Ugovoru o kreditu od 09. februara 2004. godine, zaključenog između Evropske investicione banke i Javnog preduzeća „Aerodromi Crne Gore”. Navedena sredstva su odobrena za svrhu modernizacije aerodroma i podizanje standarda bezbjednosti i usluga. Kredit je odobren u četiri tranše, od čega dvije tranše iznose po 3.000.000 €, treća tranša iznosi 5.000.000 € i četvrta tranša iznosi 1.000.000 €. Prve tri tranše imaju fiksnu kamatnu stopu, a četvrta tranša ima varijabilnu kamatnu stopu i određuje se u trenutku dospjeća anuiteta. Kredit se otplaćuje u polugodišnjim ratama, sa rokovima otplate od 01.08.2010. do 01.08.2028. godine.

Navedeni saldo (3.466.667 €) iskazan je po osnovu neotplaćenog dijela glavnice u iznosu od 3.000.000 € za prve tri tranše koje su ukupno iznosile 11.000.000 € te po osnovu neotplaćenog dijela glavnice u iznosu od 466.667 € za četvrtu tranšu koja je iznosila 1.000.000 €.

Društvo je izvršilo usaglašavanje obaveza po osnovu dugoročnog kredita (3.466.667 €) te djela navedenog kredita (800.000 €) na dan Bilansa (31.12.2020. godine) veza Napomena 4.21.2 (a).

4.19. Odložene poreske obaveze

<i>(Iznosi u EUR)</i>		
<i>Struktura odloženih poreskih obaveza</i>	<i>2020.</i>	<i>2019.</i>
Odložene poreske obaveze	5.914.278	5.957.971
Ukupno:	5.914.278	5.957.971

Odložena poreska obaveza na dan 01.01.2020. godine iznosila je 5.914.278 €, dok na dan 31.12.2020. godine iznosi 5.914.278 €. S obzirom, da Društvo u ranijim godinama (više od deset godina) nije vršilo obračun privremenih poreskih razlika, pa je to učinilo u 2020. godini, za period od 2003. – 2020. godina. Ovaj obračun izvršen je od strane eksternog konsultanta. Vrijednosti utvrđene u predmetnom obračunu privremenih razlika, za period 2003. do 2018. godina, knjigovodstveno su evidentirane u poslovnim knjigama za 2019. godinu u skladu sa MRS 8 Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške, dok su utvrđene privremene razlike za 2019. i 2020. godinu knjigovodstveno evidentirane u skladu sa Pravilnikom o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za pravna lica registrovana za obavljanje privredne djelatnosti i druga pravna lica.

U okviru odložene poreske obaveze iskazana je obaveza po osnovu utvrđenih efekata revolarizacije osnovnih sredstava Društva (veza napomene: 4.10.1., 4.10.2., 4.10.3., 4.10.4. i 4.10.5.) u iznosu od 3.112.831 € te privremenih kumulativnih razlika utvrđenih nakon utvrđivanja tih razlika po osnovu revolarizacije, u iznosu od 2.801.447 €.

Prema našem mišljenju, odložena poreska obaveza u iznosu od 5.914.278 € nije utvrđena u skladu sa zahtjevima MRS 12 Porezi na dobitak, iz razloga što:

1. nisu uzete u obzir privremene poreske razlike po osnovu rashoda za obračunate, a neisplaćene otpremnine, što je po našem mišljenju trebalo učiniti, s obzirom da je Društvo u Prijavi poreza na dobit za 2020. godinu na rednom broju 22 iskazalo iznos od 629.583 €, kao Rezervisanja koja se ne priznaju u poreske svrhe, od čega se 310.777 €, odnosi na obračunate a neisplaćene otpremnine;

2. je obračun privremenih poreskih razlika izvršen na imovinu koja nije u vlasništvu Društva (veza napomene 4.10.1. i 4.10.2.). Naime, privremena razlika u iznosu od 2.258.247 €, utvrđena je primjenom propisane poreske stope na efekat revolarizacije zemljišta, koje, kako je navedeno u Napomeni 4.10.1. nije u vlasništvu Društva;

3. razvrstavanje sredstava u Obračunu amortizacije osnovnih sredstava za poreske svrhe (Obrazac OA) nije izvršeno u skladu sa Pravilnikom o razvrstavanju osnovnih sredstava po grupama i metodama za utvrđivanje amortizacije ("Sl. list RCG", br. 28/02) u vezi sa članom 13 Zakona o porezu na dobit pravnih lica, u dijelu koji se odnosi na razvrstavanje ograda, koje su razvrstane u okviru I grupe, a ne u okviru II grupe kako je navedenim pravilnikom propisano. Radi se o ogradama ukupne nabavne vrijednosti od 475.062 €, za koje je za 2020. godinu, primjenom proporcionalne metode obračunata amortizacija, a ne primjenom degresivnog metoda obračuna amortizacije kako je predviđeno navedenim pravilnikom, s obzirom da ograde pripadaju II grupi shodno navedenom pravilniku. Navedeno je imalo za posljedicu pogrešno utvrđivanje troškova amortizacije koji se priznaju u poreske svrhe (redni broj 6 Prijave poreza na dobit za 2020) te gubitka iskazanog u Prijavi poreza na dobit za 2020. godinu (redni broj 37).

4.20. Dugoročno odloženi prihodi i primljene donacije

(Iznosi u EUR)

<i>Struktura dugoročno odloženih prihoda i primljenih donacija</i>	2020.	2019.
Odloženi prihodi	281.000	281.000
Ukupno:	281.000	281.000

Odloženi prihodi u iznosu od 281.000 €, predstavlja grant od strane Vlade Italije koji se realizovao preko EBRD banke kao tijela za upravljanje granskim sredstvima. Sredstva su iskorišćena za izradu idejnih rješenja za Projekat modernizacije i rekonstrukcije Aerodroma Tivat shodno Ugovoru o grantu, zaključenog između „Aerodroma Crne Gore“ AD i Evropske banke za obnovu i razvoj te Ugovora o konsultantskim uslugama, zaključenog između „Aerodroma Crne Gore“ AD i SPEA Engineering SpA (veza Napomena 4.10.5.(a/1) i Napomena 4.16.1.).

4.21. Kratkoročna rezervisanja i kratkoročne obaveze obaveze

4.21.1. Kratkoročna rezervisanja

(Iznosi u EUR)

<i>Struktura kratkoročnih rezervisanja</i>	<i>2020.</i>	<i>2019.</i>
Kratkoročna rezervisanja za otpremnine i jubilarne nagrade	165.918	142.578
Rezervisanja za sudske sporove - u BS 124	933.586	53.246
Ukupno:	1.099.504	195.824

Na ovoj bilansnoj poziciji, iskazana su kratkoročna rezervisanja, u ukupnom iznosu od 165.198 €, i to po osnovu rezervisanja za:

- otpremnine 93.526 € te
- jubilarne nagrade 72.392 €.

4.21.1.(a/1) Kratkoročna rezervisanja po osnovu otpremnina

Kratkoročna rezervisanja po osnovu otpremnina, na dan 01.01.2020. godine, iznosila su 55.909 €, dok na dan Bilansa (31.12.2020. godine) iznose 93.526 €.

- Smanjenje prethodne pozicije u 2020. godini, u iznosu od 55.909 €, iskazano je po osnovu isplata otpremnina zaposlenim.
- Povećanje prethodne pozicije, u 2020. godini, u iznosu od 93.526 €, iskazano je po osnovu rezervisanja koje dopijeva za isplatu u 2021. godini, shodno aktuarskom obračunu navedenom u Napomeni 4.18.1.(a/1).

4.21.1.(a/2) Kratkoročna rezervisanja po osnovu jubilarnih nagrada

Kratkoročna rezervisanja po osnovu jubilarnih nagrada, na dan 01.01.2020. godine, iznosila su 86.670 €, dok na dan Bilansa (31.12.2020. godine) iznose 72.392 €.

- Smanjenje navedene pozicije, u 2020. godini, u iznosu od 86.670 €, iskazano je po osnovu isplata jubilarnih nagrada zaposlenima.
- Povećanje navedene pozicije, u 2020. godini, u iznosu od 72.392 €, iskazano je po osnovu rezervisanja koje dopijeva za isplatu u 2021. godini shodno aktuarskom obračunu navedenom u Napomeni 4.18.1.(a/2).

4.21.1. (b) Ostala dugoročna rezervisanja

Na ovoj bilansnoj poziciji, iskazana su ostala kratkoročna rezervisanja, u iznosu od 933.586 €. Navedeni iznos, odnosi se na ukalkulisane obaveze prema 12 zaposlenih radnika, i to po osnovu: manje isplaćenih zarada, u pogledu obračuna prekovremenog rada i rada noću, neisplaćenih regresa, neisplaćenog toplog obroka, neisplaćenih zimnica, prekomjernog umanjenja naknade zbog bolovanja, troškova prevoza, te poreza i doprinosa po navedenom, za period 23.08.2008. – 31.12.2018. godine.

4.21.2. Kratkoročne obaveze

4.21.2 (a) Obaveze po osnovu kredita od kreditnih institucija

(Iznosi u EUR)

Struktura obaveza po osnovu kredita od kreditnih institucija	2020.	2019.
Dio dugoročnih kredita koji dospijeva do godinu dana	800.000	800.000
Ukupno:	800.000	800.000

Na ovoj poziciji bilansa stanja iskazane su kratkoročne finansijske obaveze, po osnovu prenosa dijela obaveze po osnovu dugoročnog kredita (800.000 €) koji dospijeva za plaćanje u period od 01.01.2021. do 31.12.2021. godini (veza Napomena 4.18.2.).

4.21.2. (b) Primljeni avansi, depoziti i kaucije

(Iznosi u EUR)

Struktura primljenih avansa, depozita i kaucija	2020.	2019.
Primljeni avansi i depoziti	65.854	72.195
Ukupno:	65.854	72.195

4.21.2. (b/1) Primljeni avansi i depoziti

Na ovoj bilansnoj poziciji (65.854 €) iskazani su:

- a) primljeni avansi u zemlji – 7.692 €;
- b) primljeni avansi od ino lica – 37.212 €;
- c) depoziti od domaćih lica – 2.887 € te
- d) depozit od ino lica – 18.000 €

Primljeni avansi u zemlji (7.692 €), iskazani su najvećim dijelom (7.621 €) po osnovu primljenog avansa od Luštica Development AD.

Akcionarsko društvo za uslužne djelatnosti u vazdušnom saobraćaju
»Aerodromi Crne Gore« Podgorica
Napomene uz finansijske iskaze

Primljeni avansi od ino lica (37.212 €), iskazani su po osnovu avansa od: Transavia France (13.068 €); Universal Weather & Aviation (8.833 €); Braathens Regional Aviation AB (4.974 €); ANISEC Luftfahrt GMBH – LEVEL 2.295 €; Condor Flugdienst GMBH 1.290 €; Ryanair Limited 1.120 € te od ostalih pravnih lica u iznosu od 5.632 €.

Depoziti od ino lica, u iznosu od 18.000 €, odnose se na: Euro Jet Intercontinental Limi 5.000 €; Evo JET Services LTD 2.000 €; ISRAIR Airlines 10.000 € te Pick & Place 1.000 €.

Prethodno navedeni iznos (18.000 €) iskazan je po osnovu primljenih avansa i depozita od avio kompanija, i služi kao garancija da će nakon obavljenog leta izmiriti svoje obaveze prema Društvu.

Društvo nije vršilo usaglašavanje gore navedenih obaveza po osnovu primljenih avansa i depozita, na dan Bilansa (31.12.2020. godine), putem Izvoda otvorenih stavki, zapisnika, i sl. Međutim, u postupku vršenja ove revizije, Revizor je shodno zahtjevima Međunarodnog standarda revizije 505 Eksterne potvrde, jednom broju gore navedenih pravnih lica uputio konfirmacije sa stanjem obaveza Društva, na dan 31.12.2020. godine, od kojih je vraćena samo konfirmacija od Luštice Development AD Tivat. Zbog prethodno navedenog, Revizor se nije mogao uvjeriti u realnost iskazanih obaveza na dan Bilansa (31.12.2020. godine).

4.22.2. (c) Obaveze prema dobavljačima

(Iznosi u EUR)

<i>Struktura obaveza prema dobavljačima</i>	<i>2020.</i>	<i>2019.</i>
<i>Dobavljači u zemlji</i>		
Nacionalna turistička organizacija Crne Gore	226.575	-
Ljetopis Automotive Podgorica	29.019	2.986
Elektrodistribucija Tivat	23.210	10.726
GTECH	21.539	-
Generali osiguranje Montenegro	20.830	2.276
Uniprom DOO Nikšić	17.347	-
„Grafo Group“ DOO	15.028	635
Crnogorski telekom AD	12.551	6.945
Alnet DOO	11.798	-
Advokat Milorad Janjević	9.952	-
Omnoil	8.592	-
JP Vodovod i kanalizacija TV	8.095	3.461
„Kastex“ DOO Podgorica	6.008	12
JZU Dom zdravlja	5.940	2.160
Turistička organizacija – Opština Tivat	5.000	-

Napomene na stranama 26 – 109 čine sastavni dio ovih finansijskih iskaza.

Izveštaj revizora – strana 3 do 14

Akcionarsko društvo za uslužne djelatnosti u vazdušnom saobraćaju
»Aerodromi Crne Gore« Podgorica
Napomene uz finansijske iskaze

Dekoriva – CO Nikšić	4.120	-
Alcron DOO	-	14.702
Geoprojekt DOO	-	14.641
Izonet hidroizolacioni sistemi	-	10.817
Komunalno Tivat	1.432	20.691
Mapa Mont Advertising Agency	-	14.956
<i>Ostali dobavljači u zemlji:</i>		
<i>I Svega dobavljači u zemlji:</i>	492.220	201.310
<i>Dobavljači u inostranstvu</i>		
RES2 B.V.	4.008	
Global Airport Development AB	2.184	
Security Company Kobra	1.350	
Sita – Societe Intern.De Telecom	994	
Hotel Moskva	192	755
Kontrola let Srbije i CG Smats	180	180
JT 2 Group (EUROPLAST)	-	28.712
SITA – Societe Intern DE Telecom	-	8.880
Stop D.O.O.	-	4.156
JP Međunarodni Aerodrom „Sarajevo“	-	3.373
Euroinspekt Eurotextil DOO	-	2.981
Stelsoft DOO	-	2.090
<i>Ostali dobavljači u inostranstvu:</i>	-	7.843
<i>II Ukupno dobavljači u inostranstvu:</i>	8.908	58.970
<i>III Ostale obaveze iz specifičnih poslova</i>	94	-
<i>Ukupno (I + II + III):</i>	501.222	260.280

Najveći dio (365.099 €) navedenih obaveza prema dobavljačima (492.220 €), iskazan je po osnovu: ugovora o poslovno – tehničkoj saradnji sa Nacionalnom turističkom organizacijom Crne Gore, vezano za finansiranje marketing aktivnosti za otvaranje i unapređenje avio linija za niskotarifne kompanije, u cilju promovisanja turističkih potencijala i privlačenja većeg broja putnika i turista, u iznosu od 226.575 €; servisa vatrogasnih vozila u iznosu od 29.019 €; električne energije 23.210 €; nabavke računara 21.539 €; osiguranja 20.830 €; korišćenje mrežnih kapaciteta KAP- a; 17.347 €; izrada monografije i štampanje 15.028 € te PTT usluge 12.551 €.

Društvo nije u potpunosti izvršilo usaglašavanje gore navedenih obaveza na dan Bilansa (31.12.2020. godine), putem Izvoda otvorenih stavki, zapisnika, i sl. Međutim, u postupku vršenja ove revizije, Revizor je shodno zahtjevima Međunarodnog standarda revizije 505 Eksterne potvrde, jednom broju gore navedenih dobavljača uputio potvrde sa stanjem obaveza Društva, na dan 31.12.2020. godine, od kojih su potvrde vraćene od: RES2 B.V., Elektroprivreda Crne Gore AD Nikšić – Aerodrom Tivat; Kastex DOO Podgorica; Vodovod i kanalizacija DOO Podgorica; Sava osiguranje AD; JZU Dom Zdravlja Danilovgrad; Znak DOO Podgorica; Omniol DOO Podgorica; JP „Vodovod i kanalizacija” Tivat; Uniprom DOO Nikšić; GrAFO Group DOO Podgorica; „Raster office” DOO Podgorica; „Ljetopis Automotive” DOO Podgorica, u potpunosti usaglašene, dok je stanje duga „Generali osiguranje Montenegro“ AD u vraćenoj potvrdi osporeno.

Zbog prethodno navedenog, Revizor se nije mogao uvjeriti u realnost iskazanih obaveza na dan Bilansa (31.12.2020. godine).

4.22.3. Ostale obaveze iz poslovanja i ostale kratkoročne obaveze

4.22.3. (a) Ostale obaveze iz poslovanja

<i>(Iznosi u EUR)</i>		
Struktura ostalih obaveza iz poslovanja	2020.	2019.
Ostale obaveze iz poslovanja	350.104	267.601
Ukupno:	350.104	267.601

Ostale obaveze iz poslovanja u ukupnom iznosu od 350.104 €, iskazane su po osnovu:

a/1) obaveza prema kupcima za odobreni discount u iznosu od 300.078 €, i to:

- AIR Serbia AD 90.592 €;
- Austrian Airlines 19.057 €;
- Braathens Regional Aviation AB 1.831 €;
- Brussels Airlines N.V/ S.A 2.970 €;
- FLY DUBAI 44.085 €;
- ISRAIR AIRLINES 23.211 €;
- JET Time A/S 13.907 €;
- LAUDAMOTION GMBH 21.102 €;
- LOT POLISH AIRLINES 25.594 €;
- Siberia Airlines, JSC 4.014 €;
- SMALL PLANET AIRLINES U AB 3.399 €;
- Transavia France 12.100 € te
- Turkish Airlines INC 38.216 €.

Prethodno navedene obaveze, u ukupnom iznosu od 300.079 €, iskazane su po osnovu odobrenih popusta kupcima od strane Društva. Naime, ova vrsta popusta odobrava se avio kompanijama koje u sezoni ostvare značajan broj rotacija, a popust se daje na handling i landing i to prema Podsticajnoj šemi i zaključenim ugovorima sa navednim pravnim licima. Prema izjavi odgovornih lica Društva, navedena obaveza je otvorena, jer se čekaju instrukcije avio kompanija da se izjasne da li žele da im Društvo uplati novac ili da se navdeni iznosi zatvore sa fakturama u 2021. godini.

a/2) obaveze prema Avio kompaniji Globus u ukupnom iznosu od 50.025 €, na ime oštećenja aviona prilikom udara traktora za vuču kolica sa prtljagom u kupolu radara aviona, shodno Obrascu za internu sigurnosnu istragu, broj 03-2012/1 od 14.08.2019. godine te Dopisa broj 01-229/1 od 03.02.2020. godine (Napomena 4.5. (a)). Navedena obaveza (50.025 €) izmirena je 08.04.2021. godine.

4.22.3. (b) Ostale kratkoročne obaveze

(Iznosi u EUR)

Struktura ostalih kratkoročnih obaveza	2020.	2019.
Obaveze za neto zarade i naknade zarada	-	21.097
Obaveze za poreze na zarade i naknade zaposlenih	-	56.619
Obaveze za doprinose na teret zaposlenog	-	122.578
Obaveze za poreze i doprinose na teret poslodavca	-	43.460
Obaveze za učešće u dobitku	134.757	6.343.640
Obaveze prema zaposlenima	5.482.791	14.345.934
Obaveze prema članovima Upravnog i Nadzornog odbora	-	12.604
Obaveze prema fizičkim licima za naknade po ugovorima o djelu	-	32.283
Ostale obaveze	-	1.452
Ukupno:	5.617.548	20.979.667

4.22.3. (b/1) Obaveze za učešće u dobitku

Obaveze za učešće u dobitku u iznosu od 134.757 €, iskazane su po osnovu:

- obaveza prema osnivaču za učešće u dobitku 127.179 € te
- obaveze za učešće u dobitku - donacije u iznosu od 7.578 €.

a) Obaveze prema osnivaču za učešće u dobitku na dan 01.01.2020. godine iznosile su 6.329.062 €, dok na dan Bilansa (31.12.2020. godine) iznose 127.179 €.

Smanjenje obaveza prema osnivaču, u 2020. godini, u iznosu od 6.201.883 €, iskazane su po osnovu povlačenja dijela kolaterala koji su dati kao obezbjeđenje kredita „Montenegro Airlines” AD Podgorica kod Hipotekarne banke AD (veza Napomena 4.14.1.(b)).

Banka je povukla kolateral po kreditima navedenim u Napomeni 4.14.1. (b) u manjem iznosu za 52.961 €, što predstavlja dio salda iskazanog na računu 462000 – Obaveze za učešće u dobitku. Ostatak salda, u iznosu od 58.412 €, koji je iskazan na navedenom računu predstavlja dio neuplaćene dobiti osnivaču Društva iz 2017. godine shodno Odluci Odbora direktora Društva, broj 04-7377 od 27.12.2018. godine.

- b)** Obaveze za učešće u dobitku – donacije, na dan 01.01.2020. godine iznosile su 14.578 €, dok na dan Bilansa (31.12.2020. godine) iznose 7.578 €.

Smanjenje obaveza za učešće u dobitku – donacije, u 2020. godini, u ukupnom iznosu od 7.000 €, iskazane su po osnovu: Zahtjeva za sponzorstvo Karate kluba „Gorštak”, Kolašin od 29.01.2020. godine te Molbe za finansijsku pomoć Karate kluba „Hajla” Rožaje, broj 1210-25/5-2 od 10.12.2019. godine. Odlukom o izmjeni i dopuni Odluke o finansijskoj podršci – donaciji broj 01-9776 od 27.12.2019. godine, broj 01-1268 od 04.02.2020. godine, prethodno navedenim karate klubovima su dodijeljena sredstva u ukupnom iznosu od 7.000 €, odnosno 3.500 €, pojedinačno za oba kluba.

4.22.3. (b/2) Obaveze po osnovu otpremnina

Društvo je u 2020. godini, izvršilo isplatu otpremnina u ukupnom iznosu od 623.110 €, i to po osnovu: redovnih otpremnina 218.899 €; stimulativnih otpremnina 358.422 € te sporazumnog raskida radnog odnosa 45.789 €. Društvo je na isplaćene otpremine izvršilo obračun i uplatu propisanih poreskih dažbina shodno odredbama člana 5a stav 2 tačka 7 Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica ("Sl. list RCG", br. 65/01, 12/02, 37/04, 29/05, 78/06, "Sl. list CG", br. 86/09, 40/11, 14/12, 6/13, 62/13, 60/14, 79/15, 83/16, 67/19); člana 2 Odluke o prirezu porezu na dohodak fizičkih lica ("Sl. list CG - opštinski propisi", br. 31/19, 16/20) te Tumačenju Poreske uprave Crne Gore, broj 03/2-5566/2-19 od 13.03.2019. godine.

4.22.3 (b/3) Obaveze prema zaposlenima

Obaveze prema zaposlenima, u iznosu od 5.482.791 €, iskazane su po osnovu:

- ukalkulisanih obaveza prema zaposlenima na osnovu razlike zarada za period 2008. – 2018. godine, shodno obračunu vještaka kojeg je angažovalo Društvo, a koje nisu isplaćene u 2020. godini, u iznosu od 5.482.742 €. U navedeni iznos, su pored neto zarada, uključeni porezi i doprinosi te
- obaveza prema zaposlenima po putnim naložima u iznosu od 49 €.

4.22.3. (c) Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrijednost i ostalih javnih prihoda

(Iznosi u EUR)

Struktura ostalih obaveza po osnovu poreza na dodatu vrijednost i ostalih javnih prihoda	2020.	2019.
Ostale obaveze za poreze, doprinose i ostale dažbine	2.657.048	27.831
Ukupno:	2.657.048	27.831

Na ovoj bilansnoj poziciji, iskazane su ostale obaveze za poreze, doprinose i ostale dažbine, u ukupnom iznosu od 2.657.048 €, i to po osnovu:

- Ob.porez – vanskudska poravnjenja 639.301 €;
- Ob.pio – ZAP – vanskudska poravnjenja 692.652 €;
- Ob.zdr. – ZAP – vanskudska poravnjenja 597.180 €;
- Ob.nez. – ZAP – vanskudska poravnjenja 35.124 €;
- Ob.PIO – Posl. – vanskudska poravnjenja 386.405 €;
- Ob.zdr.- Posl. – vanskudska poravnjenja 161.586 €;
- Ob.nez. – Posl. – vanskudska poravnjenja 35.124 €;
- Ob.F.rada – posl. – vanskudska poravnjenja 14.050 €;
- Ob. Prirez – vanskudska poravnjenja – 92.102 €;
- Porez – tužbe – presude 740 €;
- PIO 1 – tužbe – presude 1.234 €;
- ZDR 1 – tužbe – presude 699 €;
- NEZ 1 – tužbe – presude 41 €;
- PIO 2 – tužbe – presude 452 €;
- ZDR 2 – tužbe – presude 189 €;
- NEZ 2 – tužbe – presude 41 €;
- F.rada – tužbe presude 17 € te
- Prirez – tužbe – presude 111 €.

4.22.3. (d) Obaveze po osnovu poreza na dobit

(Iznosi u EUR)

Struktura obaveza po osnovu poreza na dobit	2020.	2019.
Obaveze za porez iz rezultata	67.924	1.090.359
Ukupno:	67.924	1.090.359

Obaveza za porez iz rezultata, u iznosu od 67.924 €, iskazana je po osnovu izmijenjene Prijavi poreza na dobit za 2019. godinu, odnosno, po osnovu razlike poreza na dobit obračunatog i iskazanog u prvobitnoj Prijavi poreza na dobit za 2019. godinu (1.022.435 €) te poreza na dobit obračunatog i iskazanog u Izmijenjenoj prijavi poreza na dobit za 2019. godinu (1.090.359 €).

4.23. Pasivna vremenska razgraničenja

(Iznosi u EUR)

Struktura pasivnih vremenskih razgraničenja	2020.	2019.
Unaprijed obračunati troškovi	221.479	178.926
Obračunati prihodi budućeg perioda	-	5.000
Razgraničene obaveze za porez na dodatu vrijednost	6.327	6.830
Ukupno:	227.806	190.756

4.23. (a) Unaprijed obračunati troškovi

Na ovoj bilansnoj poziciji, iskazani su unaprijed obračunati troškovi u ukupnom iznosu od 221.479 €, i to po osnovu:

- Obračunatih nefakturisanih troškova po osnovu troškova električne energije 220.473 €.
- Obračunatih naknada za platni promet i bankarske usluge 1.006 €.

4.23. (b) Razgraničene obaveze za porez na dodatu vrijednost

Na ovoj bilansnoj poziciji, iskazane su razgraničene obaveze za porez na dodatu vrijednost u iznosu od 6.327 €, po osnovu obračunatog poreza na dodatu vrijednost na: osnovna sredstva koja su rashodovana, otpis nematerijalnih ulaganja, rashodovani materijal te na manjak sredstava.

5. Analitička kartica Poreske uprave Crne Gore

Na individualnom analitičkom računu poreskog obveznika, za period 01.01.2020.-31.12.2020. godine, iskazano je sljedeće:

- a) pretplata po osnovu poreza na dobit po odbitku na autorske naknade, kamate i druge prihode u iznosu od 11.716 €, dok u poslovnim knjigama Društva, potraživanje po navedenom osnovu, na dan Bilansa (31.12.2020. godine), nije iskazano;
- b) obaveza po osnovu kamate po osnovu poreza na dobit, u iznosu od 4.601 €, dok u poslovnim knjigama Društva, obaveza po navedenom, na dan Bilansa (31.12.2020. godine), nije iskazana;
- c) pretplata po osnovu naknade za korišćenje morskog dobra, u iznosu od 1.573 €, dok u poslovnim knjigama Društva, potraživanje po navedenom osnovu, na dan Bilansa (31.12.2020. godine), nije iskazana;
- d) pretplata po osnovu dodatnog poreza na promet proizvoda i usluga, u iznosu od 69 €, dok u poslovnim knjigama Društva, potraživanje po navedenom osnovu, na dan Bilansa (31.12.2020. godine), nije iskazano;
- e) pretplata po osnovu posebnog doprinosa za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom, u iznosu od 57.699 €, dok u poslovnim knjigama Društva, potraživanje po navedenom osnovu, na dan Bilansa (31.12.2020. godine), nije iskazano te
- f) pretplata po osnovu poreza i doprinosa na zarade zaposlenih i naknade isplaćene fizičkim licima u ukupnom iznosu od 368.674 €, dok u poslovnim knjigama Društva, potraživanje po navedenom osnovu, na dan Bilansa (31.12.2020. godine), nije iskazano.

S obzirom na prethodno navedeno, Društvo bi trebalo da izvrši usaglašavanje knjigovodstvene evidencije potraživanje i obaveza po osnovu poreza i doprinosa sa evidencijom koju vodi Uprava prihoda i carina Crne Gore.

6. Prijava poreza na dobit za 2020. godinu

Društvo je u skladu sa Zakonom o porezu na dobit pravnih lica („Sl. list RCG”, br. 65/01, 12/02, 80/04, "Sl. list CG", br. 40/08, 86/09, 40/11, 14/12, 61/13, 55/16), sačinilo prijavu Poreza na dobit za 2020. godinu, koju do dana sačinjavanja Nacrta ovog revizorskog izvještaja i davanja revizorskog mišljenja nije dostavilo nadležnom poreskom organu.

Prema našem mišljenju, prijava poreza na dobit za 2020. godinu nije sačinjena u skladu sa odredbama Pravilnika o obliku i sadržini poreske prijave za utvrđivanje poreza na dobit pravnih lica („Sl. list RCG”, br. 65/01, 12/02, 80/04, "Sl. list CG", br. 40/08, 86/09, 40/11, 14/12, 61/13, 55/16), odnosno, u skladu sa Uputstvom za popunjavanje prijave za utvrđivanje poreza na dobit pravnih lica, koje je sastavni dio prijave poreza na dobit pravnih lica, iz sljedećih razloga:

- Društvo je u 2019. godini, izvršilo ukidanje ranije formiranje ispravke vrijednosti potraživanja prema "Montenegro Airlines" AD Podgorica u ukupnom iznosu od 20.024.792 €. Ukidanje ispravke vrijednosti potraživanja izvršeno je na osnovu Zakona o ulaganju u konsolidaciju i razvoj Društva za transport putnika i robe u vazdušnom saobraćaju "Montenegro Airlines" AD Podgorica, što je evidentirano u Prijavi poreza na dobit za 2019. godinu, na rednom broju 1 – Dobit poslovne godine u smislu povećanja dobiti kao osnovice oporezivanja za tu godinu, ali je iznos tog povećanja (20.024.792 €) iskazan na rednom broju 33 - Prihod od naplaćenih sumnjivih potraživanja ostvaren u poreskom periodu, a koja u ranijem poreskom periodu (godina_____) nijesu priznata kao rashod u poreske svrhe. Navedeni način sačinjavanja Prijave poreza na dobit za 2019. godinu, imao je za posljedicu umanjenje oporezive dobiti iskazane na rednom broju 36 za iznos od 20.024.792 €, odnosno, iznosa poreza na dobit na rednom broju 49 za iznos od 1.802.321 €. Naime, iskazani porez na dobit za 2019. godinu na poziciji 49, u iznosu od 1.090.359 €, trebalo je iskazati u većem iznosu za 1.802.231 €, odnosno u ukupnom iznosu od 2.892.590 €.

Prema našem mišljenju, prethodno navedeno nije u skladu sa članom 17 stav 2 Zakona o porezu na dobit pravnih lica, u kojem je navedeno: "Sumnjiva potraživanja koja su priznata kao rashod, a zatim naplaćena, uključuju se u prihode poreskog obveznika u momentu njihove naplate", niti je u skladu sa Uputstvom za popunjavanje prijave za utvrđivanje poreza na dobit pravnih lica (redni broj 33, u kojem se navodi, da se na ovoj poziciji Prijave poreza na dobit unosi iznos prihoda od naplaćenih sumnjivih potraživanja ostvaren u poreskom periodu, a koja u ranijem poreskom period nijesu priznata kao rashod u poreske svrhe. Međutim, dio prihoda od ukidanja potraživanja (20.024.792 €), u iznosu od 15.000.000 € naplaćen je u 2020. godini, pa je isti trebalo unijeti na rednom broju 33 Prijave poreza na dobit za 2020. godinu, što bi dovelo do povećanja vrijednosti iskazanog gubitka na rednom broju 37 za iznos od 15.000.000 €.

Revizija finansijskih iskaza za 2019. godinu vršena je od strane Revizorskog društva „EUROREV“ DOO Podgorica u dva navrata, o čemu su sačinjena dva izvještaja o reviziji, jedan od 27. novembra 2020. godine i drugi od 21. oktobra 2021. godine. U prvom se Revizor uzdržao od davanja mišljenja a u drugom je dato kvalifikovano mišljenje (mišljenje sa rezervom), ali u nijednom od njih nije tretirano pitanje pogrešnog sačinjavanja Prijave poreza na dobit za 2019. godinu.

- Na rednom broju 21 Prijave poreza na dobit za 2020. godinu iskazan je iznos od 10.188.705 €, po osnovu otpisanih sumnjivih potraživanja koja se ne priznaju u preske svrhe. Dio navedenog iznosa od 1.620.876 € iskazan je po osnovu otpisa potraživanja u 2020. godini, za koja nisu ispunjeni uslovi iz člana 17 Zakona o porezu na dobit pravnih lica da se priznaju kao poreski rashod. Dio gore navedenog iznosa (10.188.705 €), od 8.567.830 €, po izjavi odgovornih lica u Društvu, odnosi se na ispravke vrijednosti potraživanja od „Montenegro Airlines“ AD izvršene u ranijim godinama, pa prema našem mišljenju, njihovo iskazivanje na poziciju 21 Prijave poreza na dobit za 2020. godinu nije u skladu sa Zakonom o porezu na dobit pravnih lica.

7. Inspekcijski nadzor Poreske uprave

U februaru 2021. godine, od strane Poreske uprave Crne Gore, izdat je Nalog za terensku inspekcijsku kontrolu Društva, broj 03/6-3/1-21 od 27.01.2021. godine. Predmet nadzora je utvrđivanje, prijavljivanje i plaćanje svih vrsta poreza koji pripadaju Upravi prihoda i carina Crne Gore, za period 2016. - april 2020. godina. S obzirom na tu činjenicu, ovom revizijom nisu obuhvaćeni porezi koji su bili predmet nadzora, izuzev u dijelu koji se odnosi na obaveze za porez na dobit (veza napomene: 4.13.2.(a), 4.22.3.(d), 5 i 6); porez na dodatu vrijednost te poreze i doprinose na zarade i ostala lična primanja (veza napomene: 4.13.2.(b)) i 5).

8. Sudski sporovi u toku

Revizoru nije dostavljena vrijednost sudskih sporova, na dan Bilansa (31.12.2020 godine), koja bi bila predmet eventualnih rezervisanja od strane Društva u smislu zahtjeva MRS 37 - Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina.

9. Godišnji popis imovine i obaveza

Pravno lice je dužno da izvrši popis imovine i obaveza na kraju poslovne godine shodno članu 21 Zakona o računovodstvu. Takođe, pravno lice je dužno da poslovne knjige usaglasi sa izvršenim popisom imovine i obaveza i zaključi na dan 31. decembra poslovne godine. Način i rokovi vršenja popisa imovine i obaveza pravnog lica registrovanog za obavljanje privredne djelatnosti definisani su odredbama Pravilnika o načinu i rokovima za vršenje popisa imovine i obaveza pravnog lica („Sl. list CG”, br. 37/17)

Revizoru je dostavljena sledeća dokumentacija:

- Odluka Izvršnog direktora Društva o imenovanju popisne komisije, broj 01-8523 od 25.12.2020. godine;
- Izveštaj Komisije za popis osnovnih sredstava od 12.05.2021. godine;
- Izveštaj Centralne popisne komisije po izvršenom godišnjem popisu na dan 31.12.2020. godine, broj 01/1-2750 od 14.05.2021. godine te
- Odluka o usvajanju izveštaja o popisu imovine i obaveza Akcionarskog društva za uslužne djelatnosti u vazdušnom saobraćaju „Aerodromi Crne Gore”, sa stanjem na dan 31.12.2020. godine, broj 3310 od 09.06.2021. godine

U izveštaju komisije navedeni su određeni problemi sa kojim se komisija suočila prilikom sprovođenja popisa, kao i sugestije koje se odnose na:

- Poštovanje odgovarajućih procedura kada je riječ o premještanju osnovnih sredstava, i da se svaka promjena lokacije šalje pismenim putem Službi za finansijsko – računovodstvene poslove. Ista procedura važi i za oštećena i polomljena sredstva;

- Da se ni u kom slučaju ne uklanjaju i ne oštećuju inventarni brojevi;
- Da se uspostavi sistem odgovornosti po pitanju osnovnih sredstava koja zaposleni zadužuju, poput mobilnih telefona, lap topova, i sl., te
- Da se iz popisa osnovnih sredstava izdvoji dio koji se odnosi na popis nepokretnosti, na način da se formira posebna komisija za popis objekata i zemljišta.

Revizor nije prisustvo popisu imovine i obaveza Društva, sa stanjem na dan 31.12.2020. godine, pošto je taj dan prethodio danu imenovanja Revizora Društva (Ugovor o jednostavnoj nabavci – vršenje usluge reviziji finansijskih izvještaja za 2020. godinu, broj 56-141/2021 od 08.11.2021. godine).

10. Finansijski izvještaji

Finansijski izvještaji koji su bili predmet revizije sačinjeni su 19. oktobra 2021. godine, i isti nisu predati Upravi prihoda i carina Crne Gore, iako je članom 10 Zakona o računovodstvu, definisano da je: »Pravno lice dužno da pripremi godišnje finansijske iskaze sa stanjem na dan 31. decembra poslovne godine... » te » Pravno lice dužno je da dostavlja finansijske izvještaje i izvještaj menadžmenta u pisanom i elektronskom obliku organa uprave nadležnom za poslove utvrđivanja i naplate poreza najkasnije do 31. marta tekuće za prethodnu godinu«. Društvo nije ispoštovalo odredbu člana 10 Zakona o računovodstvu.

Članom 40 Zakona o porezu na dobit pravnih lica definisano je da je: »Obveznik poreza na dobit je dužan da za period za koji se obračunava porez na dobit, nadležnom poreskom organu podnese poresku prijavu« te da se »Prijava ... podnosi se najkasnije u roku od tri mjeseca od isteka perioda za koji se obračunava porez«. Društvo nije ispoštovalo odredbu člana 40 prethodno navedenog zakona, jer do dana izdavanja ovog revizorskog izvještaja ista nije predata Upravi prihoda i carina Crne Gore.

Društvo je shodno odredbama člana 29 Zakona o reviziji, obveznik revizije finansijskih izvještaja, kao i dostavljanja izvještaja o reviziji sa mišljenjem revizora o finansijskim iskazima, u papirnoj i elektronskoj formi, najkasnije do 30. juna tekuće za prethodnu godinu nadležnom poreskom organu. Društvo nije ispoštovalo odredbe navedenog člana o reviziji po prethodno navedenom.

11. Sistem za upravljanje i unutrašnje kontrole i unutrašnja revizija

11.1. Unutrašnja revizija

U skladu sa odredbama Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru ("Sl.list CG" br. 75/18), Društvo je u obavezi da organizuje sistem unutrašnjih finansijskih kontrola radi unapređenja finansijskog upravljanja i odlučivanja u realizaciji postavljenih ciljeva subjekata

Shodno zahtjevima člana 49. Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru, Unutrašnja revizija u subjektu uspostavlja se:

- organizovanjem organizacione jedinice za unutrašnju reviziju u okviru subjekta, koja je neposredno odgovorna rukovodiocu subjekta, ili
- obavljanjem unutrašnje revizije od strane jedinice za unutrašnju reviziju drugog subjekta, na osnovu sporazuma, uz prethodnu saglasnost Ministarstva.

Društvo na dan 31.12.2020. godine nema organizovanu samostalnu Službu interne revizije, kao dio sistema upravljanja i unutrašnjih kontrola, shodno zahtjevima člana 19 i 49 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru.

Društvo na dan 31.12.2020 godine nije usvojilo:

1. Strateški plan interne revizije na osnovu procjene rizika i odluku o njegovom usvajanju od strane nadležnog organa, shodno zahtjevima člana 23 i 24 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u Javnom sektoru;
2. Godišnji plan interne revizije na osnovu procjene rizika, i odluku o njegovom usvajanju od strane nadležnog organa, shodno zahtjevima člana 23 i 24 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u Javnom sektoru;
3. Dokaz da je pripremljen i usvojen od strane nadležnog organa Godišnji izvještaj o radu interne revizije, izvršenju godišnjeg plana interne revizije sa podacima o ograničenjima u obuhvatu i resursima ako je u postupku vršenja revizije bilo ograničenja, shodno zahtjevima člana 29 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u Javnom sektoru.

11.2. Upravljanje i unutrašnje kontrole

U skladu sa odredbama Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru, Društvo je u obavezi da organizuje sistem unutrašnjih finansijskih kontrola radi unapređenja finansijskog upravljanja i odlučivanja u realizaciji postavljenih ciljeva subjekata, a naročito:

- obavljanja poslovanja u skladu sa zakonima, podzakonskim i internim aktima, ugovorima i propisanim postupcima;
- obezbjeđenja pouzdanog, potpunog i blagovremenog finansijskog i poslovnog izvještavanja;
- pravilnog, ekonomskog, efikasnog i efektivnog korišćenja sredstava i
- zaštite imovine, obaveza i drugih resursa od gubitka koji mogu nastati neodgovarajućim upravljanjem, neopravdanim trošenjem i korišćenjem, kao i od nepravilnosti i prevara.

Smjernicama Ministarstva finansija Crne Gore za uspostavljanje i sprovođenje procesa upravljanja rizicima u subjektima javnog sektora iz 2018. godine, definisano je šta registar rizika mora da sadrži.

Društvo na dan 31.12.2020 godine nije usaglasilo poslovanje sa odredbama Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru te Smjernicama Ministarstva finansija Crne Gore za uspostavljanje i sprovođenje procesa upravljanja rizicima u subjektima javnog sektora jer:

1. nije usvojilo procedure u vezi upravljanja rizikom shodno zahtjevima člana 7, tačka 6 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru, a u vezi sa zahtjevima člana 161, stav 1, tačka 6 Zakona o privrednim društvima ("Sl. list CG", br. 65/20);

2. nije uspostavilo postupak identifikacije, procjene i praćenja događaja, koji mogu negativno uticati na ostvarivanje utvrđenih poslovnih ciljeva subjekta i preduzimanje potrebnih mjera radi smanjenja rizika do nivoa razumne uvjerenosti da će ciljevi biti ostvareni, shodno zahtjevima člana 14, stav 1 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru;

3. nije odredilo lice odgovorno za koordinaciju aktivnosti na sprovođenju i unaprijeđenju upravljanja i kontrola, shodno zahtjevima člana 7, tačka 10 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru;

4. nije odredilo lice odgovorno za prijem i postupanje po obavještenjima o sumnjama na nepravilnosti i prevare, shodno članu 52 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u Javnom sektoru;

5. nije usvojilo Plan unaprijeđenja upravljanja i kontrola, shodno članu 11 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u Javnom sektoru;

6. nije pripremlilo i usvojilo od strane nadležnog organa Godišnji izvještaj o aktivnostima na sprovođenju i unaprijeđenju upravljanja i kontrola, shodno zahtjevima člana 18 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u Javnom sektoru.

12. Upravljanje rizicima

Društvo tokom 2020 godine nije odredilo lice zaposleno u subjektu za koordinaciju aktivnosti na uspostavljanju procesa upravljanja rizicima, shodno zahtjevima člana 14, stav 2 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru.

Takođe, Društvo nije uspostavilo niti usvojilo od strane Odbora direktora (nadležnog organa) Registar rizika shodno zahtjevima člana 14, stav 2 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru.

13. Izvještaj menadžmenta

Društvo je u skladu sa članom 11 Zakona o računovodstvu, dužno da sačini Godišnji izvještaj menadžmenta. Shodno članu 12 ovog zakona, Revizorski izvještaj pored ostalog, treba da sadrži i mišljenje o usklađenosti Izvještaja menadžmenta sa godišnjim finansijskim izvještajima koju su predmet revizije, kao i mišljenje da li je Izvještaj menadžmenta sastavljen u skladu sa Zakonom o računovodstvu.

Godišnji izvještaj menadžmenta, shodno članu 11 Zakona o računovodstvu, treba da sadrži:

- 1) kratak opis poslovnih aktivnosti i organizacionu strukturu pravnog lica;
- 2) istinit prikaz razvoja, analize finansijskog položaja i rezultata poslovanja pravnog lica, uključujući finansijske i nefinansijske pokazatelje primjerene za određenu vrstu poslovne aktivnosti, kao i informacije o članovima upravnih i nadzornih tijela;
- 3) informacije o ulaganjima u cilju zaštite životne sredine;
- 4) planirani budući razvoj;
- 5) podatke o aktivnostima istraživanja i razvoja, a posebno ulaganjima u obrazovanje zaposlenih;
- 6) informacije o otkupu sopstvenih akcija, odnosno udjela;
- 7) postojanje poslovnih jedinica;
- 8) podatke o finansijskim instrumentima koji se koriste ako su od značaja za procjenu finansijskog položaja i uspješnosti poslovanja i za utvrđivanje aktive, pasive, finansijskog stanja i dobitka ili gubitaka;

- 9) informacije o ciljevima i metodama upravljanja finansijskim rizikom pravnog lica, uključujući politiku izbjegavanja ili smanjenja gubitka za svaku veću vrstu najavljene transakcije za koju se koristi zaštita od rizika;
- 10) informacije o izloženost pravnog lica rizicima cijene (u skladu sa MSFI 7, to je rizik kamatne stope i valutni rizik i drugi cjenovni rizik), kreditnim rizicima, rizicima likvidnosti i rizicima novčanog toka te
- 11) ciljevi i politike u upravljanju finansijskim rizicima, rizicima i neizvjesnostima poslovanja, zajedno sa politikom zaštite svake značajne vrste planirane transakcije za koju se koristi zaštita.

Zaključak Revizora u vezi kvaliteta izrade Izvještaja menadžmenta od strane Društva:

Društvo nije sačinilo niti dostavilo Poreskoj upravi do 31.03. tekuće za prethodnu godinu Izvještaj menadžmenta u skladu sa zahtjevima navadenim u tački 11 Zakona o računovodstvu.

Revizoru je dostavljen na uvid dokument pod nazivom Izvještaj o poslovanju za 2020. godinu od oktobra 2021. godine (broj 02-6963/6 od 19.10.20219, ali isti nije razmatran od strane nadležnog upravljačkog tijela odnosno Odbora direktora shodno zahtjevima člana 161 Zakona o privrednim društvima.

Prema našem mišljenju, Izvještaj o poslovanju za 2020. godinu nije pripremljen u skladu sa zahtjevima člana 11 Zakona o računovodstvu u vezi obavezne sadržine i strukture izvještaja menadžmenta.

Takođe, Društvo nije pripremlilo Izvještaj menadžmenta koji treba da sadrži podatke o aktivnostima istraživanja i razvoja, a posebno ulaganjima u obrazovanje zaposlenih shodno zahtjevima člana 11, stav 2, tačka 5 Zakona o računovodstvu, kao ni Izjavu o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja u skladu sa članom 14 Zakona o računovodstvu.

14. Nefinansijske informacije za menadžment

U skladu sa članom 13 Zakona o računovodstvu Crne Gore, Društvo je u obavezi da pripremi Nefinansijski Izvještaj za 2020. godinu, u koji treba da se uključe informacije potrebne za uvid u razvoj, poslovne rezultate i položaj pravnog lica sa učincima njegovih aktivnosti koje se odnose najmanje na socijalna i kadrovska pitanja, pitanja zaštite životne sredine, poštovanje ljudskih prava, borbu protiv korupcije, te koji sadrži naročito:

1. kratak opis poslovnog modela pravnog lica;
2. opis politika pravnog lica u vezi sa socijalnim i kadrovskim pitanjima, pitanjima zaštite životne sredine, poštovanja ljudskih prava, borbu protiv korupcije, uključujući postupke osnovnih analiza koje se sprovode;
3. rezultate preduzetih mjera;
4. osnovne rizike koji se odnose na poslovanje pravnog lica, uključujući, kad je potrebno poslovne odnose, proizvode ili usluge koji mogu prouzrokovati negativne učinke u tim oblastima, kao i način upravlja tim rizicima te
5. nefinansijske ključne pokazatelje uspješnosti od značaja za određeno poslovanje.

Na dan izrade ovog izvještaja Društvo nije pripremio Nefinansijske informacije za menadžment kao poseban izvještaj ili dio Izvještaja menadžmenta, shodno zahtjevima člana 13 Zakona o računovodstvu Crne Gore.

15. Revizorski odbor

Društvo je u skladu sa članom 30 Zakona o reviziji, dužno da imenuje revizorski odbor od najmanje tri člana. Revizorski odbor imenuje skupština akcionarskog društva, odnosno, nadležni organ određen statutom društva. Najmanje jedan član revizorskog odbora mora imati znanje iz oblasti računovodstva i revizije i ne smije biti zaposleni, akcionar ili član organa upravljanja u Društvu.

Nadležnost revizorskog odbora je:

- da prati postupak finansijskog izvještavanja;
- da prati efektivnost interne kontrole pravnog lica i interne revizije;
- da prati zakonom propisanu reviziju godišnjih i konsolidovanih finansijskih iskaza;
- da prati nezavisnost angažovanih ovlašćenih revizora ili društava za reviziju, koji obavljaju reviziju;
- da daje preporuke skupštini akcionarskog društva, odnosno osnivačima o izboru društva za reviziju ili ovlašćenog revizora;
- da razmatra planove i godišnje izvještaje unutrašnje kontrole, kao i druga pitanja koja se odnose na finansijsko izvještavanje i revizi.

Odlukom broj 01-8154 od 8.12.2020. godine, Društvo je imenovalo revizorski odbor. Međutim, ovo strukovno tijelo imenovano je sa više od 3 godine zakašnjenja, što je suprotno zahtjevima člana 58 Zakona o reviziji, po kome je definisano da Pravna lica koja do stupanja na snagu ovog zakona nijesu bila dužna da imenuju revizorski odbor, dužna su da u roku od devet mjeseci od stupanja na snagu ovog zakona imenuju revizorski odbor u skladu sa članom 30 ovog zakona.

Revizorski odbor nije imao nikakve aktivnosti tokom 2020. godine, pa Društvo nije uskladilo poslovanje shodno zahtjevima člana 30 i 31, a u vezi sa zahtjevima člana 58. Zakona o reviziji.

16. Primjedbe na Nacrt izvještaja o izvršenoj reviziji finansijskih iskaza za 2020. godinu

Na Nacrt izvještaja o izvršenoj reviziji finansijskih iskaza za 2020. godinu, koji je Društvu dostavljen dana 23.11.2021. godine, date su primjedbe (01.12.2021. godine), koje dajemo u integralnom tekstu:

» Osnova za mišljenje sa rezervom

Tačka 1: Rezidualne vrijednosti za pojedine bilansne pozicije iskazane su u značajno visokom iznosu;

Kontaktirali smo procjeniteljsku kuću CROWE MNE koja je izvršila procijenu nepokretnosti, postrojenja i opreme na dan 31.12.2019. godine i dobili objašnjenje da je vrlo moguće da rezidualna vrijednost bude približna procijenjenoj fer vrijednosti ako je objekat blizu ruine ili je ruiničan (star, lošeg stanja) ali se koristi. U prosijeku rezidualna stopa koja je primjenjena za navedene objekte je bila oko 20% direktnih troškova izgradnje, ali je npr. u slučaju hangara udio reziduala u procijenjenoj vrijednosti veliki iz razloga što je procijenjena fer vrijednost mala i približava se vrijednosti reziduala. Procjenitelj smatra da ovaj nalaz ne treba da bude u revizorskom izvještaju i da paragraf 53 iz standarda MRS 16 ne govori šta se radi u slučaju da imamo procijenu specifično starih objekata i nepokretnosti, već na nivou prosijeka. Molim Vas da još jednom preispitate ovu tačku i ako i dalje insistirate na njoj (pored dodatnog objašnjenja procjenitelja) da bude u odjeljku skretanja pažnje.

Tačka 2: Društvo je bilo u obavezi da nepokretnosti (zemljišta) koje su mu dati na upravljanje ili korišćenje, a koja nisu u njegovom vlasništvu, knjigovodstveno evidentira u okviru klase 8- Vanbilansna evidencija, na računima grupe 88- Vanbilansna aktiva, odnosno na računima grupe 89- Vanbilansna pasiva, u dijelu obaveza prema vlasniku ovih srestava. Pogrešnim knjigovodstvenim evidentiranjem tuđe imovine kao imovine u sopstvenom vlasništvu, pogrešno je iskazana vrijednost imovine Društva na dan bilansa-ukupna vrijednost 60.467.849 Eur;

U Statutu Akcionarskog društva za uslužne djelatnosti u vazdušnom saobraćaju „Aerodromi Crne Gore“, objavljan u Službenom listu CG br 39 od 07.08.2013.godine, ističe se da se radi o jednočlanom akcionarskom društvu i da Vlada Crne Gore kao jedini osnivač i vlasnik odgovara do visine uloga unijetog u Društvo.

U članu 12 Statuta piše da osnivač u Društvo unosi akcijski kapital u iznosu od 101.500.000 Eur i da taj kapital čini 10.150.000 običnih akcija nominalne vrijednosti 10 eura, što čini 100% vrijednosti kapitala Društva.

Ovaj Statut je donijet u svrhu transformacije Društva iz javnog preduzeća u akcionarsko društvo, a jedna od pretpostavki za transformaciju je bila utvrđivanje vrijednosti kapitala Javnog preduzeća „Aerodromi Crne Gore“. Predmetno zemljište se nalazilo u poslovnim knjigama Društva i kada je rađena procijena kapitala za potrebe transformacije iz javnog preduzeća u akcionarsko društvo (procijena rađena na 31.10.2012.godine od strane KPMG). Iz osnovnog kapitala je bila pokrivena cjelokupna dugoročna imovina i dio kratkoročne imovine. Faktički, zemljište je bilo dio uloga Vlade Crne Gore u AD.

Ukoliko bi Društvo isknjižilo predmetno zemljište sa grupe računa 02 – Nekretnine, postrojenja i oprema na grupu računa 88 - Vanbilansna aktiva, moralo bi umanjiti i određenu stavku iz pasive da bi izvršilo knjiženje i na grupi računa 89 – Vanbilansna pasiva, u dijelu obaveza prema vlasniku zemljišta. Da li to znači da bi morali umanjiti osnovni kapital (i revalorizacije rezerve koje se odnose na zemljište) kako bi izvršili knjiženje na grupi 89 – Vanbilansna pasiva.

S obzirom da je vlasnik dobrovoljno dao zemljište kao ulog u AD, nejasno je zašto bi ga Društvo isknjižilo.

Isto se odnosi i na građevinske objekte koji su dati na upravljanje Društvu, a vode se kao svojina Crne Gore, a za koje je **primjedba data pod tačkom 3.**

Napominjemo da do sada revizori nisu stavljali primjedbu vezano za pitanje vlasništva (između ostalih revizor je bio Deloitte, a takođe je i Mont Audit je radio reviziju iskaza za 2012.godinu).

Tačka 6: Smanjenje avansa za nekretnine, postrojenja i opremu u 2020.godini, u iznosu od 132.733 €- ne postoji adekvatan dokument za isknjižavanje. Na ovaj način pogrešno je utvrđen finansijski rezultat Društva za 2020.godinu što se odrazilo i na poziciju 37 PD prijave;

Prateću dokumentaciju vezano za evidenciju troškova perioda koji se odnose na projekat UNDP najvjerovatnije nećemo dobiti jer

Tačka 7: Društvo nije u potpunosti izvršilo usaglašavanje potraživanja prema kupcima;

Dostavljamo dokumentaciju vezano za Fly Montenegro - rešenje o izvršenju i žalbu; Adria airways – prijava u stečaj, Alitalia – prijava u stečaj (ne znam šta je sa Vektra aviation-ostalo iskenirala), šaljemo i ostala usaglašavanja sa kupcima

Tačka 8: Starosna struktura potraživanja od kupaca;

U toku revizije dostavljen je pregled starosne strukture potraživanja sa uslovima koje koristimo u praksi, a to je raspon 30 dana i 5 perioda pa iz tih razloga nema podataka za potraživanja starija od 365 dana. Softver pruža mogućnost unosa kako raspona tako i broja perioda, pa je moguće dobiti i pregled potraživanja starijih od 365 dana. Ovaj pregled ćemo dostaviti u sklopu odgovora na Nacrt revizora. U svakom slučaju potraživanja starija od 365 dana odnose se na potraživanja od Montenegro Airlinesa koja su u najvećoj mjeri obuhvaćena Zakonom o ulaganju u konsolidaciju i razvoj „Montenegro Airlines „ kao i na potraživanja od ino kompanija čija su potraživanja indirektno ispravljenja (Transaero, Moscovia, Adria Airways, Alitalia...)

Tačka 9: Neadekvatno evidentiranje 9.873.633 Eur kao potraživanje od Min.fin. i soc. staranja;

Društvo nije evidentiralo obavezu prema osnivaču jer nije donijeta odluka o raspodjeli dobiti tj. nije utvrđena obaveza (Vlada CG čak nije usvojila fin.iskaze za 2019.godinu, već je na kraju Min.fin. i soc. Staranja dalo preporuku da se ovi iskazi izmjene u skladu sa nalazom revizora), a zaključak Vlade CG br 06-1136/3 od 27.05 2013. godine je neodređen tj. stiče se dojam da važi samo za raspodjelu dobiti iz 2013.godine jer se kaže da se zadužuju javne ustanove i preduzeća da, najkasnije do 01. jula 2013.godine, o realizaciji navedenih zaključaka informiše Ministarstvo finansija. Ne kaže se da se zaključak primjenjuje iz godinu u godinu i da se do 01. jula svake godine informiše Min. Finansija, već se spominje samo 2013.godina.

Sa druge strane i samo Ministarstvo finansija i soc. staranja ukazuje da instrukcija za plaćanje koje je uputilo Min. finansija 2020.godine ne može biti osnov za isplatu ovih sredstava.

Ujedno vas molimo za stav za knjiženje ove neosnovane isplate sredstava s obzirom da nismo mogli izvršiti knjiženje obaveze za raspodjelu dividende iz naprijed navedenih razloga.

Tačka 10: Obračun poreza po odbitku na 9.873.633 Eur

S obzirom da nije utvrđena obaveza za isplatu 9.873.633 na bazi odluke tj. Zaključaka Vlade CG, kakva je bila praksa ranijih godina, a imajući u vidu dopis Min.fin.i soc. staranja, nije postojala obaveza utvrđivanja i plaćanja poreza po odbitku i adekvatnog prireza.

Pozivanje na Zakon o porezu na dohodak fizičkih lica (čl. 37 i čl. 50) treba isključiti iz ovog pasusa-isplate dijela dobiti nisu vršene fizičkim licima.

Tačka 11 i 12 : Revalorizacije rezerve formirane na bazi procijene zemljišta i građevinskih objekata-nerealno iskazivanja kapitala Društva

S obzirom da je Vlada CG kao ulog u AD uključila i zemljište i građ. objekte, smatramo da zemljište i objekte ne treba isknjižavati iz aktive i da je povećanje kapitala po ovom osnovu adekvatno, u krajnjem slučaju Vlada CG je 100% vlasnik Društva pa je na ovaj način uvećana njena imovina. (Vezano za Tačku 2).

Tačka 13 : Dugoročno rezervisanje u iznosu od 709.200€-nije dostavljena dokumentacija koja je bila osnov za knjiženje

Rezervisanje koje se odnosi na tužbu koju je protiv Društva pokrenula Milović Jadranka, vezano za zemljište u Tivtu, uknjiženo je na osnovu usvojenog elaborata o procijeni ukupnog kapitala za potrebe transformacije društva iz javnog u AD (procijenu radio KPMG na dan 31.10.2012.god). Poslednji dokument koji imamo je Presuda Osnovnog suda br. 651/14/14 od 05.08.2019.god. kojom se odbija dio tužbenog zahtjeva kojim je tužilja tražila da se obaveže tuženi drugog reda JP Aerodromi Crne Gore (sada smo tuženi drugog reda) da joj na ime pravične naknade za nepokretnosti označene kao kat. Parc. 1271 i 1273 upisane u Ln 16 KO Mrčevac, a u dijelu u kojem iste odgovaraju ranijejoj čestici 3745/1 isplati iznos od 82.914,48 €, kao neosnovan. Ovo iz razloga što je sudstanoivišta da tuženi drugog reda nije pasivno legitimisan u odnosu na ovako postavljeni tužbeni zahtjev, ako se ima u vidu da tužilja traži pravičnu naknadu za zauzeće predmetnog zemljišta, a da je tuženi predmetnu nepokretnost stekao po pravno valjanom teretnom poslu koji je zaključio sa bivšim vlasnikom, Javnim preduzećem za vazdušni saobraćaj „ Jugoslovenski aerotransport“ iz Beograda, a što jasno proizilazi iz ugovora zaključenog između Javnog preduzeća za vazdušni saobraćaj „ Jugoslovenski aerotransport“ iz Beograda i tuženog drugog reda od 19.03.2000.god., a osim toga u katastru nepokretnosti tuženi drugog reda je na predmetnim nepokretnostima upisan kao nosilac prava upravljanja, a iz kojeg prava se svakako ne može crpiti njegova obaveza za isplatu naknade za zauzeće nepokretnosti, jer shodno Zakonu o eksproprijaciji korisnik eksproprijacije je obveznik plaćanja naknade za eksproprijirano zemljište. Na ovu presudu je izjavljana žalba, ali advokat se izjasnio da se žalba odnosi na državu Crne Gore i opštinu Tivat. I danas je advokat, telefonskim putem, potvrdio da je spor definitivno riješen u našu korist i da bi ovu obavezu trebalo isknjižiti iz poslovnih knjiga.

Tačka 14 : Usaglašavanje obaveza sa EIB

Od EIB banke realizovan kredit od 12.000.000€ kroz 4 tranše. Prve tri tranše obuhvaćene su ugovorom o kreditu br. 22474, client name Montenegro Ministry of finance, a četvrta tranša ugovorom br. 24570 client name JP Aerodromi Crne Gore.

Za četvrtu tranšu su iz EIB banke poslali konfirmaciju – iznos duga na 31.12.2020.godine je 533.333,38€ što se slaže sa stanjem u poslovnim knjigama (konto 4150104 – 466.666,72€ i konto 4240210- 66.666,66€). Konfirmaciju dostavljamo u prilogu.

Kontakt osoba za četvrtu tranšu iz EIB banke nam je dostavila i informaciju o stanju duga za prve tri tranše:

GALIOTOS Lovisa<l.galios@eib.org>

Mon 11/29/2021 9:10 AM

Dear Milica,

I hope you had a nice weekend.

Please find the information on the outstanding loan balance for 22474 as per 31.12.2020 below. I hope this enables you to send the audited 2020 accounts as agreed by tomorrow's 30 November deadline.

EUR 3,733,333.27

Best regards,
Lovisa Galiotos

Za prve tri tranše smo poslali dodatno mail Ministarstvu finansija I soc.staranja da nam dostave konfirmaciju što su uradili naknadno i to ćemo poslati.

Tačka 15 : Odložene poreske obaveze - Napomena 4.19 nisu utvrđene u skladu sa zahtjevima MRS 12

Pored toga što u obračunu nisu uzete u obzir privremene poreske razlike po osnovu rashoda za obračunate, a neisplaćene otpremnine primjedba je da je obračun privremenih poreskih razlika utvrđen na imovini koja nije vlasništvo Društva. S obzirom da se radi o imovini koja je ulog Vlade CG (Statut) i koju ne možemo knjižiti vanbilansno smatramo da je i obračun odloženih poreskih obaveza adekvatan u ovom dijelu.

Tačka 16 : Usaglašavanje obaveza po osnovu primljenih avansa i depozita

Poslaćemo usaglašavanja po ovom osnovu

Tačka 17 : Usaglašavanje obaveza sa dobavljačima

Poslaćemo usaglašavanja po ovom osnovu

Tačka 18 : Prijava poreza na dobit za 2020.godinu nije u skladu sa odredbama Pravilnika o obliku i sadržini poreske prijave za utvrđivanje poreza na dobit

U napomeni pod brojem 6 se ukazuje daje u PD prijavi za 2019.godinu u redu 33 greškom prikazano ukidanje ispravke potraživanja od Montenegro Airlinesa.

Obrazac propisuje da se u ovom redu evidentiraju prihodi od naplaćenih sumnjivih potraživanja ostvareni u poreskom periodu, a koja u ranijem poreskom periodu nisu priznata kao rashod u poreske svrhe. U 2019.godini ukinuta je ispravka potraživanja od Montenegro Airlines koja se kumulirala godinama, a na osnovu Zakona o ulaganju u konsolidaciju i razvoj ... Montenegro Airlines koji je donijet krajem 2019.godine i na bazi koga se država Crna Gora obavezala da će izmiriti obaveze ove kompanije prema Aerodromi Crne Gore, na način da će sredstva prvo uplatiti na račun avio kompanije, a avio kompanija ta sredstva prebaciti na račun Aerodroma CG. S obzirom da je garancija za namirenje ovih potraživanja Zakon, kao najviši i najsnažniji pravni akt, nakon Ustava, naplata ovih potraživanja su postala naplativa.

U članu 17, stav 2 Zakona o porezu na dobit kaže se da sumnjiva potraživanja koja su priznata kao rashod, a zatim naplaćena, uključuju se u prihode poreskog obveznika u momentu njihove naplate. S obzirom da ova potraživanja (koja smo ukinuli u 2019 na način da smo povećali prihode u poslovnim knjigama) nisu naplaćena u 2019. godini nije bilo obaveze da se na njih plati porez na dobit za poslovnu godinu 2019. već u godini kada konačno budu naplaćena.

Skretanje pažnje

Tačka 2 : Kolektivni nije usklađen sa Zakonom o radu

U toku je postupak usaglašavanja kolektivnog ugovora sa Zakonom u radu. Naime, završen je nacrt kolektivnog ugovora kome predstoji usvajanje.

Tačka 3 : Procenat izgrađenosti – građ.objekti u pripremi – pitati Marka iz Crowe

Tačka 6 : Potraživanje za PDV u poslovnoj evidenciji veće za 17.898€ u odnosu na poresku evidenciju

Razlika se odnosi na PDV kredit za mjesec decembar u iznosu od 17.891,93€, dok se ostatak iznosa odnosi na kamatu koju Poreska obračunava ukoliko se PDV prijava ne preda u predviđenom roku (čak i kada 15. u mjesecu pada u dane vikenda, pa se PDV prijava preda u ponedjeljak PU obračunava kamatu).

Do neslaganja sa Poreskom upravom je došlo jer smo obračun PDV za decembar mjesec proknjižili na 31.12.2020.godine, a PDV prijava je podnijeta u zakonskom roku tj. 15.01.2021.godine.

Tačka 10 : Isplate bivšim radnicima i građanima ... nije u skladu sa članom 39 Pravilnika o kontnom okviru ...grupa 529

Zakon o porezu na dohodak fizičkih lica u čl. 14 definiše šta su prihodi od ličnih primanja, pa u stavu 1 ističe da se ličnim primanjem smatra prihod koji poreski obveznik ostvari od zaposlenja dok u stavu 6 da se ličnim primanjem smatraju i nagrade, novčane pomoći i druga davanja fizičkim licima koja nisu zaposlena kod isplatioca, naknade troškova i drugi rashodi lica koja nisu zaposlena kod isplatioca, kao i svi drugi prihodi koji nisu oporezovani koji nisu oporezovani po drugom osnovu ili nisu izuzeti od oporezivanja ili oslobođeni plaćanja poreza po ovom zakonu.

U Priručniku o primeni kontnog okvira u skladu sa MRS/MSFI u izdanju kuće „Privredni savetnik“ iz Beograda (da napomenem da je u Pravilniku o primeni kontnog okvira koji primjenjuju preduzeća u Srbiji za grupu konta 529 identičan opis kao u Pravilniku koji je u primjeni u Crnoj Gori): U okviru opisa knjiženja na računima 529 kaže se da se na ovom računu iskazuju, između ostalog, stipendije i krediti učenicima i studentima, nagrade, solidarne pomoći i druga davanja fizičkim licima koja nisu zaposleni (na primer: solidarne pomoći penzionerima, pokloni penzionerima povodom 8.marta, Nove godine i sl.)

Član 39 – Pravilnika iz Crne Gore : Na **računu 529 - Ostali lični rashodi i naknade** iskazuju se ukupni troškovi ostalih ličnih rashoda i naknada kao što su otpremnina za odlazak u penziju, jubilarne nagrade, naknade troškova smještaja i ishrane na službenom putu, naknade troškova prevoza na službenom putu, naknade troškova prevoza na radno mjesto i sa radnog mjesta, naknade za smještaj i ishranu na terenu, i ostale naknade troškova zaposlenima, poslodavcima i drugim fizičkim licima.

Član 41 – Pravilnika iz Srbije: Na računu 529 - Ostali lični rashodi i naknade, iskazuju se ukupni troškovi ostalih ličnih rashoda i naknada kao što su otpremnina za odlazak u penziju, jubilarne nagrade, naknade troškova smještaja i ishrane na službenom putu, naknade troškova prevoza na službenom putu, naknade troškova prevoza na radno mjesto i sa radnog mjesta, naknade za smještaj i ishranu na terenu, i ostale naknade troškova zaposlenima, poslodavcima i drugim fizičkim licima.

Tačka 11 : Zajam odobren Montenegro Airlines nije u skladu sa Zakonom o bankama

Dva zajma avio kompaniji Montenegro Airlines su data u skladu sa Zakonom o obligacionim odnosima čl. 566 (ugovorom o zajmu obavezuje se zajmodavac da preda u svojinu zajmoprimcu određenu količinu novca ili kojih drugih zamjenljivih stvari, a zajmoprimac se obavezuje da mu vrati poslije izvjesnog vremena istu količinu novca, odnosno istu količinu stvari iste vrste i kvaliteta) dok član 567 govori da zajmoprimac se može obavezati da uz glavniciu duuguje i kamatu dok u ugovorima u privredi zajmoprimac duuguje kamatu i ako ona nije ugovorena.

Aerodromi Crne Gore se ne bave u vidu djelatnosti ili zanimanja bankarskim poslovima, kontinuirano, već je djelatnost aerodroma uslužne djelatnosti u vazdušnom saobraćaju, a ovo je jedini zajam koji je Društvo odobrilo od osnivanja i to kao vid finansijske pomoći nacionalnoj avio kompaniji.

Tačka 13 : Nije dostavljen Izvod iz Centralne depozitarne agencije

U međuvremenu smo nabavili izvod i dostavljamo ga uz odgovor na nacrt.

Tačka 14 : Nije dostavljen Izvod iz Centralne depozitarne agencije

U međuvremenu smo nabavili izvod i dostavljamo ga uz odgovor na nacrt. «

Društvo je uz primjedbe dostavilo i određenu dokumentaciju koja je bila predmet razmatranja od strane Revizora, pa je dio tih primjedbi prihvaćen, odnosno obuhvaćen konačnim izvještajem o reviziji predmetnih finansijskih iskaza za 2020. godinu.

a) Dio dostavljenih primjedbi i dokumentacije odnosi se na osnov za davanje mišljenja sa rezervom i to:

1. Primjedbe pod tačkama 1, 2, 3, 6, 11, 12, 15, 18, nisu prihvatljive, pa se u svemu ostaje pri navedenom u Nacrtu izvještaja.

2. U vezi Primjedbe pod tačkom 13, dostavljena dokumentacija je sa pažnjom razmotrena i iz iste se zaključuje da je rezervisanje u iznosu od 709.200 € (uknjiženo na osnovu usvojenog elaborate o procjeni ukupnog kapitala za potrebe transformacije Društva iz javnog u AD, na dan 31.10.2012. godine), izvršeno po osnovu tužbenog zahtjeva fizičkog lica na ime eksproprijacije zemljišta koje nije u vlasništvu Društva kao tuženog drugog reda, već mu je dato na upravljanje. Iz navedenog proizilazi da, da iznos od 709.200 € nije mogao biti predmet rezervisanja, pa se ostaje u konstatacijama datim u Nacrtu izvještaja.

b) Dio dostavljenih primjedbi i dokumentacije odnosi se na skretanje pažnje, i to:

1. Primjedbe pod tačkama 1, 3 i 11 nisu prihvatljive, pa se u svemu ostaje pri navedenom u Nacrtu izvještaja.

2. Primjedba pod tačkom 10 nije prihvatljiva iz razloga što isplate izvršene zaposlenima u Društvu, licima van Društva, Odboru direktora i penzionisanim licima, na ime povlašćenog prevoza, shodno paragrafu 4.33 i paragrafu 4.50 Konceptualnog okvira za finansijsko izvještavanje, ne predstavljaju rashode koji nastaju u toku redovnog poslovanja Društva, odnosno, isti su u suprotnosti sa zahtjevima principa povezanosti nastalih troškova i realizovanih prihoda.